ว535ก
ส.3

การสังเคราะห์งานวิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม

1 พ.ย. 2537

ปริญญานิพนธ์

ของ

จิราภรณ์ มูลมั่ง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาศาสตร์การศึกษา

มีนาคม 2537

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

190994

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาศาสตร์การศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน
(รศ.ดร.สาอาง หิรัญบูรณะ)

.....กรรมการ
(ผศ.วิชญ์ ทับเที่ยง)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(รศ.ดร.สาอาง หิรัญบูรณะ)

.....กรรมการ
(ผศ.วิชญ์ ทับเที่ยง)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อ.กุลทิพย์ โรหิตรัตนะ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาศาสตร์การศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริอุกา พูลสุวรรณ)

วันที่ 4 เดือนมีนาคม พ.ศ.2537

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนการติดตามเร่งรัดและความห่วงใยจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สำอาง หิรัญบูรณะ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์เสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตากรุณาและน้ำใจของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชัญ ทับเที่ยง กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำช่วยเหลืออันมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อผู้วิจัย ขอขอบพระคุณอาจารย์กุลทิพย์ โรหิตรัตนะ กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาชี้แจงให้คำแนะนำในการแก้ไขปริญญานิพนธ์ ทำให้ผู้วิจัยทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาภาษาศาสตร์ทุกท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตลอดจนเมตตา และความห่วงใยแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่ให้ทุนสนับสนุนในการทำปริญญานิพนธ์ และขอขอบคุณเพื่อน ๆ วิชาเอกภาษาศาสตร์การศึกษา รุ่นที่ 9 ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจกันและกัน จนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณบรรดาพี่ ๆ น้อง ๆ เพื่อน ๆ ทั้งหลาย ที่ไม่สามารถกล่าวนามได้ทั้งหมด ที่มีส่วนช่วยเหลือให้การสนับสนุน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ท้ายสุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่ พี่ต้อย พี่อ๊อด และน้องหนุ่ม ที่ให้ความสนับสนุนทางด้านทุนทรัพย์ และกำลังใจในการทำวิจัยเสมอมา และผู้วิจัยขอเทิดทูนพระคุณแม่ด้วยคุณค่าทั้งมวลที่เกิดจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

จิราภรณ์ มูลมั่ง

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
	แนวความคิดและทฤษฎีทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม	7
	การสังเคราะห์งานวิจัย	37
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	46
	แหล่งข้อมูล	46
	วิธีดำเนินการวิจัย	46
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
	ภาษาและวัฒนธรรม	54
	การศึกษาภาษาภายใต้วัฒนธรรมเดียวกัน	54
	บทบาทของวัฒนธรรมในการเรียนการสอนภาษา	60

บทที่ หน้า

ภาษาและทัศนคติ 71

ทัศนคติต่อภาษาไทยมาตรฐาน 72

ทัศนคติต่อภาษาต่างประเทศ 72

ภาษาและสังคม 74

การศึกษาระดับของภาษา 77

การศึกษาการแปรของภาษา 79

การศึกษาเฉพาะวงการ 80

การวางแผนภาษา 88

การศึกษาภาษาชนกลุ่มน้อย 88

การศึกษาภาษาถิ่น 122

การศึกษาภาวะทวิภาษาและพหุภาษา 149

5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 167

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า 167

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า 167

สรุปผลของการศึกษาค้นคว้า 170

อภิปรายผล 185

ข้อเสนอแนะ 187

บรรณานุกรม 188

ภาคผนวก 193

ประวัติย่อของผู้วิจัย 197

บัญชีตาราง

ตาราง หน้า

1 เปรียบเทียบปริมาณผลงานวิจัยในแต่ละสาขาของภาษาศาสตร์เชิงสังคม 171

2 เปรียบเทียบปริมาณผลงานวิจัยที่ทำการศึกษาวิจัยในแต่ละสถาบันการศึกษา ... 181

3 เปรียบเทียบความเชี่ยวชาญในแต่ละสาขาของแต่ละสถาบัน 183

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ มนุษย์ใช้การสื่อสารในการแสดงความคิดและความรู้สึกของตนเองต่อผู้อื่น และรับรู้สิ่งเหล่านี้จากผู้อื่น นอกจากนั้นยังช่วยให้มนุษย์เข้าใจความหมายของกันและกัน สามารถติดต่อกันได้อย่างกว้างขวางขึ้นไปไม่จำกัดอยู่เฉพาะแต่หมู่และพรรคพวกของตนเท่านั้น การสื่อสารเป็นปัจจัยพื้นฐานทางสังคม เป็นเครื่องมือสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหมู่คณะ และเป็นหัวใจของความสำเร็จในการประกอบอาชีพทางสังคม รวมทั้งการอยู่ร่วมกันในชาติและโลกอย่างสันติสุข

มนุษย์อยู่รวมกันเป็นสังคม จึงมีความจำเป็นที่จะต้องติดต่อสื่อสารกันและทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน สิ่งที่มนุษย์ใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกัน เรียกว่า "ภาษา" ความสำคัญของภาษาจึงมีอยู่มากจนกล่าวได้ว่า ถ้าปราศจากภาษาเสียแล้วก็ยากที่จะหาความเข้าใจกันระหว่างมนุษยชาติ และถ้าปราศจากความเข้าใจซึ่งกันและกันแล้ว ก็หมดโอกาสที่จะทำงานร่วมกัน

ภาษาจึงเป็นเครื่องมือของสังคมที่ช่วยให้คนในสังคมหนึ่ง ๆ ซึ่งใช้ภาษาเดียวกันสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึก ความเข้าใจตลอดจนประสบการณ์ซึ่งกันและกันได้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง ภาษายังเป็นกลไกสำคัญในการถ่ายทอดมรดกทางสังคมและวัฒนธรรมให้แก่ชนรุ่นหลัง และยังเป็นเครื่องมือสำหรับสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหมู่คณะอีกด้วย (ประสงค์ รายณสุข. 2523 : 1)

ดังนั้นจึงได้มีการศึกษาภาษาขึ้นในแง่มุมต่าง ๆ เนื่องจากภาษาแทรกซึมอยู่กับกิจกรรมแทบทุกชนิดของมนุษย์ และภาษาเกี่ยวข้องอยู่กับมนุษย์ในเกือบทุกแง่ทุกมุมนี้เอง การศึกษาภาษาจึงทำได้หลายแนวแล้วแต่ว่าผู้ศึกษาจะเลือกแง่ใดมุมใด ดังเช่น

วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ (2527 : 5) กล่าวไว้ว่า การศึกษาภาษาในเชิงภาษาศาสตร์เป็นการศึกษาในฐานะที่เป็นเนื้อหาในตัวของมันเอง ไม่ใช่เป็นการศึกษาภาษาในฐานะที่เป็นเครื่องมือชนิดหนึ่ง ภาษาศาสตร์จึงเป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์ค้นคว้า เป็นความพยายามที่จะตอบคำถามต่าง ๆ เกี่ยวกับภาษา เช่น ภาษาประกอบขึ้นด้วยอะไรบ้าง ส่วนประกอบของภาษามีความสัมพันธ์กันอย่างไร เป็นต้น การถามคำถามต่าง ๆ จึงขึ้นอยู่กับว่าผู้ถามมองภาษามาจากแง่มุมใดหรือมองเข้าหาจุดไหน ด้วยเหตุนี้ภาษาศาสตร์จึงแบ่งออกเป็นหลายแนวความคิดหลายแขนง บางแขนงก็เข้าไปมีความสัมพันธ์กับวิชาอื่น เช่น จิตวิทยา สังคมวิทยา ประวัติศาสตร์ เป็นต้น

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้มีการศึกษาภาษาศาสตร์โดยมีการนำไปเกี่ยวข้องกับศาสตร์อื่น ๆ เช่น จิตวิทยา สังคมวิทยา ดังนี้

1. ภาษาศาสตร์บริสุทธิ์ (Pure Linguistics)
2. ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (Psycholinguistics)
3. ภาษาศาสตร์เชิงสังคม (Sociolinguistics)
4. ภาษาศาสตร์ประยุกต์ด้านการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ
5. ภาษาศาสตร์ประยุกต์ด้านการเรียนการสอนภาษาที่หนึ่ง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาภาษาศาสตร์เชิงสังคม ซึ่งเป็นการศึกษาในปริบทเชิงสังคม โดยศึกษาว่าสังคมเข้าไปมีบทบาทกับภาษาทางใดบ้าง และถ้าเป็นไปได้ภาษาส่งผลกระทบต่อสังคมในทางใดบ้าง ซึ่งเป็นเป้าหมายของภาษาศาสตร์เชิงสังคม จึงมุ่งศึกษาว่า การเลือกใช้ภาษาของคนเรานั้นมีความสัมพันธ์กับกฎเกณฑ์ ความเหมาะสมทางสังคมอย่างไร และสัมพันธภาพดังกล่าวนี้จะวางออกมาเป็นกฎได้อย่างไร

ปัจจุบันวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วมีการวิจัยในสาขาวิชาการต่าง ๆ มากมาย จึงทำให้มีการบันทึกความรู้และผลงานวิจัยเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นในรูปของสิ่งพิมพ์ เช่น วารสาร หนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ เป็นต้น และไม่เพียงแต่หนังสือเท่านั้นที่มีการผลิตเพิ่มขึ้น เอกสารชนิดอื่น ๆ ก็เพิ่มจำนวนขึ้นด้วยการบันทึกความรู้ที่

เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องเช่นนี้ ก่อให้เกิดปัญหาและความยุ่งยากแก่ผู้ทำการศึกษาค้นคว้าและวิจัย โดยเฉพาะนักวิทยาศาสตร์ซึ่งส่วนใหญ่ใช้เวลาอยู่ในห้องทดลองไม่ค่อยมีเวลาในการค้นหาเอกสารมากนัก ต่างกล่าวกันว่าในการวิจัยของตนแต่ละครั้ง จะต้องเสียเวลาไปหนึ่งในสามของเวลาการวิจัยทั้งหมด เพื่อไปค้นหาว่ามีใครวิจัยเรื่องใดบ้าง และเกี่ยวข้องกับงานของตนที่กำลังทำอย่างไร (ฉวีวรรณ คูหาอภินันทน์. 2527 : 5)

สุพัฒน์ สุกมลสันต์ (2523 : 29) ได้ชี้ให้เห็นถึงปัญหาของการมีงานวิจัยมากไว้ว่า

1. การที่มีการวิจัยจำนวนมาก แต่ไม่ได้นำผลของการวิจัยมาใช้ อาจถือว่าเป็นการสูญเปล่าในการลงทุน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัญหาความไม่สมบูรณ์ของงานวิจัยสถานภาพของการวิจัย และข้อจำกัดของการวิจัย โดยเฉพาะผลของการวิจัย

2. งานวิจัยที่ได้ทำกันในอดีตจนถึงปัจจุบันนี้ มีความแตกต่างกันมากในเรื่องของวิธีดำเนินการวิจัย เนื้อหาการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง หรือการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งยังอาจไม่ทำให้เกิดการกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างจริงจัง

3. การมีงานวิจัยจำนวนมาก อาจก่อให้เกิดปัญหาความซ้ำซ้อนในเรื่องของการวิจัยได้ง่าย เพราะผู้วิจัยต่างแหล่งหรือต่างเวลากัน อาจมีความสนใจในการทำงานวิจัยเรื่องเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกันมาก

ส่วนการนำผลการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุง หรือแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนภาษาอาจจะเกิดการสับสนหรือผิดพลาดได้ เพราะบางครั้งงานวิจัยที่มีเนื้อหาสาระเหมือนกันแต่ได้ผลการวิจัยที่แตกต่างกัน ซึ่งถ้าหากเราอิงผลการวิจัยของงานวิจัยเพียงเล่มเดียวหรือสองเล่มอาจจะไม่ถูกต้อง ไม่น่าเชื่อถือ และไม่มั่นใจในการนำผลการวิจัยนั้นไปใช้ ดังนั้นถ้าหากได้ทำการรวบรวม เรียบเรียง และบูรณาการผลการวิจัยที่มีเนื้อหาเหมือนกันเข้าด้วยกันและจัดทำหมวดหมู่ของความรู้อีกครั้งหนึ่งว่า มีความรู้เรื่องใดบ้างที่สอดคล้องกันและมีความมั่นใจ เชื่อถือได้ ความรู้เรื่องใดที่ยังขัดแย้งกันบ้าง ก็น่าจะเป็นประโยชน์ในการนำความรู้ไปใช้ด้วยความมั่นใจยิ่งขึ้น ซึ่งวิธีนี้เรียกว่า "การสังเคราะห์งานวิจัย"

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการสังเคราะห์งานวิจัยในสาขาวิชาภาษาศาสตร์เชิงสังคม เพื่อให้เกิดข้อความรู้ในสาขาภาษาศาสตร์เชิงสังคมกว้างขวางขึ้น เนื่องจากยังมีหนังสือภาษาไทยเกี่ยวกับภาษาศาสตร์เชิงสังคมนี้ไม่มากนัก และเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับค้นคว้าเกี่ยวกับข้อมูลทางการวิจัยของภาษาศาสตร์ทางสังคมว่า มีใครทำวิจัยในเรื่องใดบ้าง ด้วยวิธีการวิจัยอย่างไร อยู่ที่แหล่งใด และในแต่ละสาขาของภาษาศาสตร์เชิงสังคมมีผู้ทำการวิจัยไว้ในปริมาณมากน้อยเพียงใด เพื่อทำให้ทราบถึงภาพรวมและทิศทางของการวิจัยในสาขานี้ว่าเป็นไปในทิศทางใด รวมทั้งทำให้ทราบว่ายังมีส่วนใดบ้างที่ยังไม่มีผู้ทำการศึกษาวิจัย และผลการวิจัยในแต่ละสาขามีเพียงพอที่จะนำไปประยุกต์ใช้ เช่น ในการเขียนตำราเรียนทางภาษาศาสตร์ หรือในการเขียนตำราเรียนทางภาษาได้หรือไม่ เป็นต้น

<u>ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า</u>

เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงสังคมและเพื่อสร้างภาพรวมในด้านความสัมพันธ์ระหว่างงานวิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม

<u>ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า</u>

1. เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลประกอบการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับข้อมูลทางการวิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงสังคมในด้านชื่อเรื่อง วิธีการดำเนินการวิจัย แหล่งที่มาของงานวิจัยและปริมาณมากน้อยของงานวิจัยในแต่ละสาขา

2. เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องอันที่จะนำผลจากการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น เป็นข้อมูลในการวางแผนและกำหนดนโยบายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาษา เป็นต้น

ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะงานวิจัยที่เกี่ยวกับทางด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคม ซึ่งทำการศึกษาค้นคว้าวิจัย และเผยแพร่ในช่วงปี พ.ศ.2520 - 2533 ในประเทศไทย ในรูปของวิทยานิพนธ์

2. งานวิจัยที่นำมาศึกษาได้ผ่านกระบวนการกลั่นกรองคุณภาพความน่าเชื่อถือมาแล้ว จากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของแต่ละสถาบันการศึกษา

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ภาษาศาสตร์เชิงสังคม หมายถึง การศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและสังคม เพื่อศึกษาหาความแตกต่างของภาษาที่ใช้สื่อสารในสังคมหนึ่ง ๆ และในสังคมต่าง ๆ เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ในด้านการใช้ภาษาและกฎเกณฑ์ของสังคมนั้น ๆ และความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของสังคมแต่ละสังคม ซึ่งภาษาศาสตร์เชิงสังคมแยกออกเป็น 4 สาขาคือ

1. สาขาภาษาและวัฒนธรรม
   - 1.1 การศึกษาภาษาภายใต้วัฒนธรรมเดียวกัน
   - 1.2 บทบาทของวัฒนธรรมในการเรียนการสอนภาษา
2. สาขาภาษาและสังคม
   - 2.1 การศึกษาระดับของภาษา
   - 2.2 การศึกษาการแปรของภาษา
   - 2.3 การศึกษาภาษาเฉพาะวงการ
3. สาขาภาษาและทัศนคติ
   - 3.1 ทัศนคติต่อภาษาถิ่น
   - 3.2 ทัศนคติต่อภาษามาตรฐาน
   - 3.3 ทัศนคติต่อภาษาต่างประเทศ

4. การวางแผนภาษา

4.1 การศึกษาภาษาชนกลุ่มน้อย

4.2 การศึกษาภาษาถิ่น

4.3 การศึกษาภาวะทวิภาษาและพหุภาษา

2. การสังเคราะห์งานวิจัย หมายถึง การรวบรวมงานวิจัยที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษาศาสตร์เชิงสังคม เพื่อนำมาสร้างภาพรวมของภาษาศาสตร์เชิงสังคมในด้านความสมบูรณ์ของงานวิจัยทางด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคม และช่องว่างระหว่างงานวิจัยทางด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคม โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างงานวิจัยในระดับหัวข้อเรื่องและในระดับสาขาของภาษาศาสตร์เชิงสังคม

บทที่ 2

เอกสารและงานที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเสนอตามหัวข้อเรื่อง ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม
2. การสังเคราะห์งานวิจัย

1. แนวคิดและทฤษฎีทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม

1.1 คำนิยามของภาษาศาสตร์เชิงสังคม

คำว่า "Sociolinguistics" พบว่าใช้ครั้งแรกในปี 1952 โดย Curries ซึ่งมีเจตนารมณ์ที่จะกระตุ้นให้มีการศึกษาค้นคว้าในด้านที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับสถานภาพทางสังคม ทำให้มีนักภาษาศาสตร์หลายท่านได้หันมาให้ความสนใจในด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคม ซึ่งนักภาษาศาสตร์แต่ละคนต่างก็ให้คำนิยามของภาษาศาสตร์เชิงสังคมไว้หลายนิยาม เช่น

ไฮมส์ (Hymes. 1974 : 5) ให้คำจำกัดความว่า ภาษาศาสตร์เชิงสังคมเป็นศาสตร์ที่พยายามเข้าถึงภาษา โดยไม่แยกพิจารณาว่าภาษาและชุมชนผู้ใช้ภาษาเป็นคนละส่วนกัน และไม่ได้มองภาษาเป็นเพียงนามธรรมตัวร่วมของชุมชนผู้ใช้ภาษา แต่ได้พยายามศึกษาถึงภาษาที่ใช้สื่อสารตามเหตุการณ์ และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยศึกษาทั้งรูปและหน้าที่ของภาษาสื่อสารนั้นว่ามีลักษณะการทำงานที่สัมพันธ์กันอย่างไร ซึ่งคล้ายกับคำนิยามของฟิชแมน (Fishman. 1972 : 6) ที่ให้ไว้ว่า ภาษาศาสตร์เชิงสังคมเป็นการศึกษาลักษณะการเปลี่ยนแปลงของภาษา ลักษณะหน้าที่ของภาษา และลักษณะของการใช้ภาษา ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้จะมีความเกี่ยวข้องกัน และจะมีการเปลี่ยนแปลงในแต่ละสภาพของสังคม สิ่งที่นักภาษาศาสตร์เชิงสังคมสนใจศึกษาก็จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของภาษาและสังคม

ส่วน ทรัดกิล (Trudgill. 1974 : 32) ได้นำเอาวัฒนธรรมเข้ามาศึกษาเพิ่มขึ้นอีกด้านหนึ่งนอกจากความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและสังคมเท่านั้น โดยให้คำจำกัดความไว้ว่าเป็นภาษาศาสตร์ส่วนที่เกี่ยวกับภาษาในด้านปรากฏการณ์เชิงสังคมและวัฒนธรรม ศาสตร์นี้นำเอาสารัตถะ ระเบียบวิธี หรือผลการค้นคว้าวิชาทางสังคมศาสตร์ เช่น สังคมวิทยา สังคมมานุษยวิทยา มาใช้ประโยชน์เป็นส่วนใหญ่ แต่ไม่วายแตะบางด้านของสังคมมนุษย์เชิงภูมิศาสตร์ด้วย เป็นการศึกษาที่ใช้อยู่ในปริบทสังคมนั้น ๆ โดยมุ่งจะตอบคำถามว่า เราจะสามารถปรับปรุงความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของภาษาได้อย่างไร และภาษาเปลี่ยนแปลงได้อย่างไรและด้วยสาเหตุใด ซึ่งก็เหมือนกับคำนิยามของอังกาบ ผลากรกุล (2529 : 70) ที่กล่าวไว้ว่า วิชาภาษาศาสตร์เชิงสังคมได้นำวิธีการสังคมวิทยามาวิเคราะห์ข้อมูลทางภาษาและใช้หลักภาษาศาสตร์วิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมวิทยา โดยศึกษาความหมายของข้อความหรือคำพูดที่ใช้ในภาษา ซึ่งจะสัมพันธ์กับวัฒนธรรม สังคม ภาษา ชุมชนภาษา ภาษาท้องถิ่น ภาษาแบบต่าง ๆ รวมทั้งลีลาในการใช้ภาษาด้วย

ส่วน สุขมาวดี ชำหิรัญ (2528 : 67) นั้น ได้มองภาษาลึกลงไปในระดับของสถานการณ์ทางภาษา ได้อธิบายไว้ว่า ภาษาศาสตร์เชิงสังคมเป็นการศึกษาถึงโครงสร้างของภาษาและการใช้ภาษาที่เป็นไปตามแบบแผนของสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมและสังคมของกลุ่มชนที่ใช้ภาษานั้น ๆ ร่วมกัน (Speech Community) และยังยอมรับทั้งสังคมและภาษาที่ใช้ในสังคมนั้น ๆ คือ ขยายแนวการศึกษาภาษาออกไปจนถึงระดับสถานการณ์ทางภาษา (Language Situation) ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงกฎเกณฑ์ทางสังคม และระบบของภาษาทั้งในระดับ เสียง คำ รูปประโยคและความหมาย

จะเห็นได้ว่า นักภาษาศาสตร์แต่ละท่านก็ให้นิยามที่คล้ายและแตกต่างกันไปบ้าง กล่าวโดยสรุปแล้ว ภาษาศาสตร์เชิงสังคมเป็นการศึกษาถึงความแตกต่างของภาษาที่ใช้ในการสื่อสารในสังคมหนึ่ง ๆ และระหว่างสังคมต่าง ๆ ตั้งแต่สังคมเล็กไปจนถึงสังคมที่ใหญ่กว่า โดยศึกษาตามเหตุการณ์และในสถานการณ์ทางภาษาที่เป็นจริง เพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและสังคมในด้านการใช้ภาษากับกฎเกณฑ์ของสังคมนั้น ๆ โดยมีแนว

ความคิดพื้นฐานว่าการใช้ภาษาจะเป็นไปตามกฎเกณฑ์ของสังคม และมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมของสังคมแต่ละสังคม

1.2 ขอบเขตการศึกษาภาษาศาสตร์เชิงสังคม

เนื่องจากภาษาศาสตร์เชิงสังคมศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและสังคมซึ่งสังคมหนึ่ง ๆ ของมนุษย์ล้วนแต่มีความซับซ้อน และครอบคลุมองค์ประกอบหรือพฤติกรรมทางสังคมมากมาย หัวข้อในการศึกษาภายใต้วิธีการศึกษาภาษาในเชิงสังคมจึงมีมาก เช่น

วูลแฟรม และ แฟโซลด์ (Wolfram and Fasold. 1974 : 12) ได้จัดขอบข่ายเนื้อหาที่นักภาษาศาสตร์เชิงสังคมได้ศึกษา ออกเป็น 4 หัวข้อ ดังนี้

1. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ทางสังคมและสถานการณ์การใช้ภาษาแบบต่าง ๆ เป็นการศึกษาตามหลักทางสังคมวิทยา โดยถือว่าภาษาเป็นองค์กรหนึ่งในสังคม

2. การศึกษาการใช้ภาษาตามสถานการณ์ที่เป็นจริงแต่ละสถานการณ์ โดยการศึกษากฎเกณฑ์ที่ผู้พูดใช้เพื่อการสื่อสารกับบุคคลอื่นอย่างเหมาะสม ศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ผู้พูดใช้เป็นเกณฑ์ในการติดต่อพูดคุยกับผู้อื่น เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนา หัวข้อในการสนทนาและสภาพแวดล้อมในขณะที่สนทนากัน เป็นต้น

3. การศึกษาความแตกต่างของการใช้ภาษา (Variation Study) นักภาษาศาสตร์มีความเห็นว่า ภาษาที่ใช้ในสังคมหนึ่ง ๆ มีความหลากหลายแตกต่างกันไปตามสภาพทางสังคมของผู้พูด แต่ความแตกต่างนี้เป็นไปอย่างมีระบบซึ่งสามารถอธิบายได้โดยศึกษาพฤติกรรมการใช้ภาษาของแต่ละกลุ่มสังคม และหาลักษณะที่เป็นการใช้ภาษาเฉพาะแบบของกลุ่มนั้น ๆ

4. การศึกษาภาษาหรือศึกษาสภาพการใช้ภาษาของสังคมหนึ่ง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาสังคม ตัวอย่างเช่น การศึกษาการเลือกใช้ภาษาของบุคคลในสังคมที่ใช้ภาษามากกว่าหนึ่งภาษา ตลอดทั้งศึกษาทัศนคติที่มีต่อภาษาต่าง ๆ เพื่อนำผลของการ

ศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการคัดเลือกภาษา เพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการสื่อสารและกำหนดเป็นนโยบายภาษาของชาติ เป็นต้น

ส่วน เบลล์ (Bell. 1976 : 23-24) มีความเห็นต่างจากวูลแฟรมและแฟโซลด์ ได้แบ่งขอบเขตของการศึกษาในวิชาภาษาศาสตร์เชิงสังคมตามจำนวนผู้สื่อสารในแต่ละสถานการณ์การใช้ภาษา คือ ศึกษาถึงการใช้ภาษาของคนในกลุ่มเล็กและในกลุ่มใหญ่ นั่นคือ

1. Micro-Sociolinguistics คือ การศึกษาการใช้ภาษาของคู่สนทนาในขณะที่สื่อสารกัน โดยศึกษาว่าผู้พูดดึงข้อมูลในภาษาออกมาใช้ได้อย่างไร และปัจจัยใดเป็นปัจจัยที่ผู้พูดและผู้ฟัง ใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดการใช้ภาษาให้เหมาะสมตามสถานการณ์หนึ่ง ๆ เช่น ปัจจัยในเรื่องฐานะและบทบาทของคู่สนทนา ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง เป็นต้น ซึ่งรูปแบบการใช้ภาษาอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ทางสังคม ได้แก่ การใช้วัจนลีลา (Style) หรือระดับของภาษา (Register) อย่างเหมาะสมนั่นเอง

2. Macro-Sociolinguistics คือ การศึกษาการใช้ภาษาของกลุ่มบุคคลในสังคมหนึ่ง ๆ โดยส่วนรวม โดยศึกษาว่าการใช้ภาษาของกลุ่มบุคคลแต่ละกลุ่มที่แบ่งตามปัจจัยต่าง ๆ เช่น เพศ อายุ การศึกษาหรืออาชีพนั้น มีความแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งเป็นการศึกษาว่าความแตกต่างด้านการใช้ภาษามีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคมที่แตกต่างกันหรือไม่นั่นเอง คำตอบที่ได้จะช่วยอธิบายการใช้ภาษาของแต่ละบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกในแต่ละกลุ่มได้ ลักษณะการใช้ภาษาที่ต่างกันเป็นแบบเฉพาะของกลุ่มดังกล่าว จะทำให้เกิดภาษาย่อย (Dialect) ต่าง ๆ ขึ้น

ในขณะที่ เลิฟเดย์ (Loveday. 1982 : 1-5) ได้อธิบายว่าภาษาศาสตร์เชิงสังคมศึกษาเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้ ได้แก่

1. กฎเกณฑ์ในการพูดกับบุคคลอื่น โดยยึดจุดมุ่งหมายทางสังคม เช่น หลักในการพูดโทรศัพท์ การเล่าเรื่องขำขัน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในชั้นเรียน การศึกษาในแนวนี้เป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับนักสังคมวิทยาเป็นส่วนใหญ่ วิชาการศึกษานี้เรียกว่า "ระเบียบวิธีทางมานุษยคดี" (Ethnomethodology) ผู้ที่ศึกษาตามแนวนี้

เชื่อว่าความเป็นจริงทางสังคมไม่สามารถศึกษาด้วยวิธีการที่ใช้สถิติเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่จะศึกษาด้วยขบวนการของการปฏิสัมพันธ์

2. การศึกษาที่เกี่ยวกับบรรทัดฐานและค่านิยมทางสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมทางภาษาโดยพิจารณาทั้งในเรื่องความแตกต่างของลีลาในการใช้ภาษา ระหว่างกลุ่มบุคคลในสังคมเดียวกันและตัวแปรที่เกี่ยวกับการสื่อสาร (Communicative Variation) ระหว่างชุมชนภาษาและชุมชนมนุษย์ที่ต่างกัน (Different Linguistic and Ethnic Communnities) การศึกษาภาษาศาสตร์เชิงสังคมเกี่ยวข้องกับความคิดและหลักการในเรื่องของ "สมรรถภาวะทางด้านสื่อสาร" (Communicative Competence) การศึกษาแนวนี้เรียกว่า "มานุษยดีด้านการพูด" (Ethnography of Speaking)

3. ความหลากหลายของภาษาที่สัมพันธ์กับโครงสร้างทางสังคมของผู้พูด ซึ่งเป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับวิชาสังคมวิทยามากกว่าภาษาศาสตร์ เช่น การศึกษาเรื่อง "เครื่องบ่งชี้ทางภาษา" (Linguistic Markers) ที่จะบอกข้อมูลทางสังคม อันได้แก่ สำเนียง (Accent) การเลือกใช้คำศัพท์และการเลือกใช้ระบบโครงสร้างไวยากรณ์

4. การใช้วิถีทางแห่งภาษาศาสตร์ในทางการเมือง ตัวอย่างเช่น นโยบายทางการศึกษาในการที่จะเลือกภาษาที่ไม่ใช่ภาษาประจำชาติของตนมาสอนในโรงเรียน ก็เป็นนโยบายทางสังคมการเมือง เป็นต้น งานวิจัยในด้านการตัดสินใจเพื่อการศึกษานี้เราเรียกว่า "การวางแผนภาษา" (Language Planning)

5. การศึกษาภาษาในสังคมที่มีชนกลุ่มย่อยตั้งแต่สองกลุ่มขึ้นไป ซึ่งแต่ละกลุ่มใช้ภาษาที่แตกต่างกัน นักภาษาศาสตร์เชิงสังคมสนใจวิธีการที่บุคคลในสังคมเหล่านี้ สับเปลี่ยนภาษาไปเป็นภาษาต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคมนั้นในขณะที่ใช้ภาษา สถานการณ์เช่นนี้ เรียกว่า "การสับเปลี่ยนภาษา" (Code Switching)

จากทัศนะดังกล่าวข้างต้น กล่าวโดยสรุปได้ว่าขอบเขตของการศึกษาภาษาศาสตร์เชิงสังคมนั้นเป็นการศึกษาการใช้ภาษาของบุคคล และกลุ่มบุคคลในสังคม โดยศึกษาลักษณะการใช้ภาษาตามสถานการณ์ต่าง ๆ ทางสังคม และศึกษาความแตกต่างในการใช้ภาษาของ

บุคคลภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มทั้งกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ตลอดจนศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ภาษาและปัจจัยต่าง ๆ ทางสังคมที่มีผลต่อการใช้ภาษา

1.3 วิธีการศึกษาภาษาศาสตร์เชิงสังคม

วิธีการศึกษาภาษาในแนวทางของวิชาภาษาศาสตร์เชิงสังคมได้รับอิทธิพลจากวิธีการทางมานุษยวิทยา สังคมวิทยา หรือจิตวิทยาด้วย เช่น การสังเกตพฤติกรรม คือ ศึกษาการใช้ภาษาตามสถานการณ์การใช้ภาษาที่เป็นจริง โดยสังเกตพฤติกรรมการใช้ภาษาตามธรรมชาติของผู้พูด การใช้ข้อมูลและตัวแปรทางสังคมจำนวนมากเพื่อการศึกษาในเชิงปริมาณ (Quantitative Study) การสุ่มเลือกตัวอย่างประชากรอย่างมีระบบและถูกต้องตามหลักวิทยาศาสตร์ การใช้สถิติแบบต่าง ๆ มาวิเคราะห์ข้อมูลให้เหมาะสมกับประเภทของข้อมูลและเรื่องที่ศึกษา

อย่างไรก็ตามการศึกษาในหัวข้อต่าง ๆ ของภาษาตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคมนี้ไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการทางสถิติ แต่อาจเป็นการบรรยายลักษณะการใช้ภาษาหรือพฤติกรรมการใช้ภาษาของผู้พูดว่ามีลักษณะอย่างไร เหมือนหรือแตกต่างจากบุคคลอื่นหรือกลุ่มอื่นอย่างไร และลักษณะที่แตกต่างในแต่ละกลุ่มมีรูปแบบใด เช่น การศึกษาภาษาแบบนี้ อาจเรียกว่าเป็นการศึกษาภาษาศาสตร์เชิงสังคมแบบพรรณา (Descriptive Sociolinguistics) (Giglioli. 1972 : 47)

หากกล่าวโดยสรุปถึงวิธีการศึกษาในขอบข่ายของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและสังคม อาจจะแบ่งวิธีการตามประเภทของเรื่องที่ศึกษาตลอดจนลักษณะข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยได้ 2 วิธีใหญ่ ๆ คือ

1. การศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปร (Correlational Studies) คือ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางภาษา ซึ่งเป็นตัวแปรตาม และตัวแปรทางสังคมเป็นตัวแปรอิสระ โดยศึกษาว่าปัจจัยทางสังคมปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งหรือหลาย ๆ ปัจจัยมีอิทธิพลต่อตัวแปรทางภาษาหรือไม่ และตัวแปรทางสังคมตัวแปรใดที่ทำให้เกิดการแปรผันของการใช้ภาษาของผู้พูด วิธีการศึกษาหาความสัมพันธ์ของตัวแปรเป็นการศึกษาเชิงปริมาณและใช้วิธีการทาง

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นส่วนใหญ่ ในขอบข่ายของวิชาภาษาศาสตร์เชิงสังคมตัวแปรทางสังคมที่สำคัญได้แก่ ถิ่นที่อยู่อาศัย อายุ เพศ การศึกษา อาชีพ รายได้ เชื้อชาติ ศาสนา ความเชื่อ และแบบของภาษาที่ใช้หรือวัจนลีลา (Style) แต่เราอาจเอาปัจจัยด้านการศึกษา อาชีพและรายได้ รวมเป็นปัจจัยด้านฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจ (Socio-economic Status)

2. การศึกษาการใช้ภาษาในฐานะที่เป็นการศึกษาลักษณะของภาษา และการใช้ภาษาของผู้พูด ซึ่งเป็นการศึกษาในวงแคบ เช่น ศึกษาการใช้ภาษาบางลักษณะ (Linguistic Features) ของผู้พูดบางคนหรือบางกลุ่ม เพื่อช่วยในการอธิบายลักษณะภาษาของกลุ่มสังคมหนึ่ง ๆ โดยส่วนรวมว่ามีรูปแบบใด มีความคล้ายคลึงหรือแตกต่างจากกลุ่มอื่นหรือไม่อย่างไร โดยผู้ศึกษาอาจจะนำผลการวิเคราะห์มาสรุปเขียนเป็นกฎเกณฑ์ทางภาษา เช่น กฎการผันแปรของการออกเสียงบางเสียง หรืออาจเป็นลักษณะของภาษาที่ใช้ในสถานการณ์ทางสังคมหนึ่ง ๆ ว่าแตกต่างกันหรือไม่

นอกจากนี้ยังครอบคลุมถึงการศึกษาการใช้ภาษาในวงกว้าง เช่น ศึกษาการใช้ภาษาของคนสองกลุ่มที่พูดภาษาแตกต่างกัน แต่เป็นพลเมืองของประเทศเดียวกันว่า ทั้งสองกลุ่มเลือกใช้ภาษาใดในสถานการณ์ใด มีการสับเปลี่ยนภาษาในขณะสนทนาหรือไม่และอย่างไร ตลอดทั้งทัศนคติที่มีต่อภาษาต่าง ๆ ในสังคมเดียวกัน ผลจากการศึกษาในเรื่องดังกล่าวสามารถนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายภาษาของประเทศ หรือใช้ในการจัดการการสอนแก่ผู้เรียน ในสังคมที่ใช้มากกว่าหนึ่งภาษา การศึกษาในท่านองนี้ไม่จำเป็นต้องใช้สถิติซับซ้อนหรือไม่ใช้เลย โดยอาจเป็นการวิเคราะห์ภาษาและบรรยายลักษณะของภาษาที่ใช้ แต่การนำเสนอข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ เช่น การใช้แผนภูมิ แผนที่ หรือการแสดงตัวเลขในตารางที่ชัดเจนย่อมเป็นสิ่งที่จำเป็น (ดู ศรีนราวัฒน์. 2529 : 6-9)

1.4 สาขาของภาษาศาสตร์เชิงสังคม

ในอดีตที่ผ่านมานั้นยังไม่ปรากฏว่ามีนักภาษาศาสตร์ท่านใด ได้แบ่งภาษาศาสตร์เชิงสังคมออกเป็นสาขาต่าง ๆ มาก่อน เพียงแต่ระบุขอบเขตการศึกษาภาษาศาสตร์เชิงสังคมไว้

เท่านั้น ในการศึกษาครั้งนี้จึงได้พยายามแบ่งภาษาศาสตร์เชิงสังคมออกเป็นสาขาต่าง ๆ ดังนี้ คือ ภาษาและวัฒนธรรม ภาษาและสังคม ภาษาและทัศนคติ และการวางแผนภาษา ดังจะได้กล่าวรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1.4.1. สาขาภาษาและวัฒนธรรม

ภาษาและวัฒนธรรมเป็นเรื่องใกล้ชิดกันมาก จึงมีผู้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของทั้งสองสิ่งอยู่บ่อยครั้ง อาจจะกล่าวได้ว่า ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม การใช้ภาษาของคนเราจึงมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มด้วย

วัฒนธรรม หมายถึง แบบแผนของพฤติกรรมหรือวิธีการคิดของคนในสังคมเดียวกัน โดยอาศัยภาษาเป็นสื่อ (Sapir. 1949 : 218) ในขณะเดียวกันภาษาเองก็เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม โดยภาษาซึ่งเป็นหน่วยย่อยเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งและมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมซึ่งเป็นหน่วยใหญ่ (Caisson. 1981 : 99) เราไม่สามารถแยกภาษาออกจากวัฒนธรรมได้ เหมือนใยแมงมุมที่ไม่มีรอยต่อ (Seamless Wab) ด้วยเหตุนี้การใช้ภาษาในการสื่อความหมายกับคนในสังคมได้ ผู้สื่อสารจะต้องรู้กฎทางสังคม (Social Rules) ของสังคมนั้น คือ เข้าใจกฎการพูด (Rules of Speaking) มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม (Socio-cultural Competence) ตลอดจนมีความรู้ว่าเจ้าของภาษาจะพูดอย่างไรในปริบทต่าง ๆ อันจะเป็นพื้นฐานความรู้ในการเลือกใช้ถ้อยคำที่เหมาะสมในปริบททางสังคม (Social Context) (Watson. 1979 : 101)

นอกจากนี้ ผู้ที่สื่อความหมายจะต้องมีศักยภาพในการเลือกความหมาย (Meaning Potential) มาใช้ให้ตรงกับจุดประสงค์ที่จะสื่อความหมายด้วย และในการสื่อความหมายนอกจากจะใช้ความรู้ทางกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ทางวัฒนธรรมและสังคมแล้ว ยังจะต้องรู้ลักษณะของภาษาที่เหมาะสมกับข้อความที่จะกล่าวถึง (Discourse) (Widdowson. 1978)

จึงกล่าวได้ว่าการนำภาษามาใช้ ก็คือ การประสานความรู้ในตัวภาษาและความเข้าใจในวัฒนธรรมเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน ดังนั้นการไม่ให้ความสนใจเรื่องวัฒนธรรมและสังคม การไม่มีความรู้เกี่ยวกับรูปแบบของภาษาที่เหมาะสมกับความสัมพันธ์ของผู้ที่เกี่ยวข้อง

ในการสื่อความหมาย ย่อมเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการใช้ภาษาให้มีประสิทธิภาพ (สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. 2532 : 13-14)

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรม

นักมานุษยวิทยาท่านได้ว่าภาษาเป็นวัฒนธรรมประเภทหนึ่ง หรือเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม เช่น

กรีนเบิร์ก (Greenberg. 1977 : 74) กล่าวได้ว่า เราอาจจะใช้วิธีการเดียวกันในการเข้าใจทั้งภาษาและวัฒนธรรม คือ ดูที่ความแตกต่างและคล้ายคลึงกันของมวลมนุษย์ในโลก ถ้าเราจะมองในแง่ความคล้ายคลึงกัน เราจะเห็นว่าภาษาและวัฒนธรรมที่เป็นสมบัติทั่ว ๆ ไปของมนุษย์ มีความคล้ายคลึงกันที่เป็นสากลลักษณ์ นั่นคือ ภาษาก็มีโครงสร้างบางอย่างที่เป็นสากล และวัฒนธรรมก็มีสิ่งที่เป็นสากล ในอีกแง่มุมหนึ่งถ้าเราจะมองที่ความแตกต่างกันของมนุษย์ เราเห็นความสำคัญของภาษาและวัฒนธรรมในแง่ที่เป็นสมบัติของกลุ่มคนในสังคม หรือชุมชนหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งจะต่างจากภาษาและวัฒนธรรมของสังคมหรือชุมชนอื่น

กูดอีนาฟ (Goodenough. 1957) ก็เป็นอีกท่านหนึ่งที่ให้ข้อคิดเกี่ยวกับความเกี่ยวพันกันระหว่างภาษาและวัฒนธรรม ในการสร้างนิยามของภาษาและวัฒนธรรมร่วมกัน กล่าวคือ ทั้งภาษาและวัฒนธรรม หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่เราต้องรู้ เพื่อทำให้เราสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นที่ยอมรับของคนอื่น ๆ ในสังคมนั้น

ในขณะที่กรีนเบิร์ก และกูดอีนาฟ ยืนยันว่าภาษาสัมพันธ์กับวัฒนธรรมจนแยกออกจากกันไม่ได้ สมมติฐานของวอร์ฟ (Whorf. 1956) ก้าวไปไกลถึงกับยืนยันว่าภาษามีอิทธิพลเหนือวัฒนธรรมและความนึกคิดของมนุษย์ ซึ่งทฤษฎีนี้ยังเป็นข้อโต้แย้งกันอยู่สมมติฐานนี้ได้สร้างข้อโต้แย้งขึ้นอย่างมากในหมู่นักภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ นักปรัชญาและนักภาษาศาสตร์จิตวิทยา มีหลายท่านได้พยายามศึกษาและทดลอง เพื่อพิสูจน์สมมติฐานดังกล่าว หรือเพื่อหาข้อสรุปว่าเห็นด้วยกับประเด็นที่ว่าภาษาเป็นตัวกำหนด หรือหล่อหลอมวัฒนธรรมและความนึกคิดของมนุษย์ (อมรา ประสิทธิรัฐสินธุ์. 2529)

กล่าวโดยสรุป ในเรื่องภาษาและวัฒนธรรม อาจกล่าวได้ว่ามีอยู่ 2 แนวคิดหรือทฤษฎีหลัก คือ

1) แนวคิดที่ว่า ภาษาและวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กัน และมีผลกระทบต่อกันและกัน อันเป็นแนวคิดของ กรีนเบิร์ก และกูดอีนาฟ

2) แนวคิดที่ว่าภาษาเป็นตัวกำหนดวัฒนธรรมและความนึกคิดของมนุษย์ ซึ่งเป็นแนวคิดหลักที่มีวอร์ฟเป็นแกนนำทางความคิด

1.4.2. สาขาภาษาและสังคม

จะเห็นได้ว่าในการใช้ภาษาของคนเราในสังคม มีการใช้ที่แตกต่างกันไปแล้วแต่บุคคล กาลเทศะ สถานการณ์ ฯลฯ ซึ่งปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนี้เรียกว่าเกิดความหลากหลายในภาษา ดังจะได้กล่าวต่อไป

ความหลากหลายในภาษา (Language Variation)

แม้ว่านักภาษาศาสตร์จะให้คำจำกัดความของคำว่า "ภาษา" คล้ายคลึงกันก็ตาม แต่นักภาษาศาสตร์ก็ยังมองลักษณะของภาษาในบางแง่มุมแตกต่างกันไป คือ

นักภาษาศาสตร์กลุ่มที่หนึ่ง จะมองหาลักษณะที่เป็นหนึ่ง (Homogeneous) ในภาษา คือเป็นระบบที่ไม่มีการเปลี่ยนแปร (Variation) ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเสียง ไวยากรณ์ หรือเรื่องคำศัพท์ นักภาษาศาสตร์ที่มองภาษาในลักษณะนี้ คือ ผู้ที่วิเคราะห์โครงสร้างของภาษาเพื่อสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับภาษา จึงจำเป็นต้องกำหนดภาษาด้วยหลักเกณฑ์ที่แคบ เพื่อสะดวกต่อการสร้างทฤษฎี กลุ่มนี้มักจะมองหาสากลลักษณ์ในภาษาต่าง ๆ หรือเป็นกลุ่มที่มักวางแผนภาษาประเภทที่ต้องการให้มีภาษามาตรฐาน เพื่อประโยชน์ทางด้านการเมือง

ส่วนนักภาษาศาสตร์กลุ่มที่สอง มีความเห็นแตกต่างไปจากนักภาษาศาสตร์กลุ่มที่หนึ่ง กล่าวคือ มุ่งจะมองหาหรือศึกษาว่าภาษาเป็นระบบที่มีการเปลี่ยนแปร แม้แต่คน 2 คนที่พูดภาษาเดียวกันและอยู่ในครอบครัวเดียวกัน ก็ยังพูดภาษาไม่เหมือนกันหรือคน ๆ เดียวกันหากพูดในสถานการณ์ที่ต่างกันก็จะใช้ภาษาต่างกัน ยิ่งถ้าคนเหล่านั้นอยู่ต่างถิ่นกัน เช่น คนละภาคของประเทศ ก็ยิ่งจะใช้ภาษาต่างกันมากขึ้น

ซึ่งนักภาษาศาสตร์เชิงสังคมมีความเห็นเช่นเดียวกับนักภาษาศาสตร์กลุ่มที่สองเนื่องจากการศึกษาภายในเชิงสังคมวิทยานี้ จะพิจารณาถึงความแตกต่างทางภาษาหรือความหลากหลายในภาษาด้วยเงื่อนไขทางสังคม ตามเหตุการณ์และในสถานการณ์ที่เป็นจริง

ประเภทของความหลากหลายในภาษา

ความหลากหลายในภาษาแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ความหลากหลายเนื่องมาจากความสัมพันธ์กับภาษาอื่น (Interlingual Variation) เช่น ในภาษาไทยเราจะเห็นลักษณะเช่นนี้ได้ชัด เพราะเรามีการยืมภาษาอื่นมาใช้ด้วยกันหลายภาษา เช่น ภาษาบาลีสันกฤต ภาษาเขมร ภาษาจีน และภาษาอังกฤษ เป็นต้น

2. ความหลากหลายภายในภาษา (Intralingual Variation) เป็นการแปรเปลี่ยนภายในภาษาหนึ่ง (One Language) ที่ทำให้เกิดภาษาย่อย (Variety) ในสังคมนั้น เช่น ในภาษาไทยมีตัวแปรของคำสรรพนามมากมาย เช่น สรรพนามบุรุษที่หนึ่งอาจใช้ ผม เรา ตัว ข้า กู ฯลฯ หรือคำกริยา กิน ก็มีคำที่ใช้ในความหมายนี้มากมาย เช่น ฉัน รับประทาน ทาน หม่ำ เล่น ฟาด ฯลฯ

ลักษณะของความหลากหลายในภาษา

ลักษณะของความหลากหลายในภาษานี้เองที่ทำให้เกิดภาษาย่อยขึ้น เราอาจแบ่งภาษาย่อยออกได้ 3 แบบใหญ่ ๆ คือ

1. การแบ่งภาษาย่อยตามผู้ใช้ภาษา

1. ภาษาท้องถิ่น (Local Dialects) เป็นภาษาย่อยที่กำหนดขึ้นด้วยท้องถิ่นหรือพื้นที่ตามภูมิศาสตร์ ซึ่งแต่ละพื้นที่ผู้ใช้ภาษาจะพูดไม่เหมือนกัน อาจแบ่งเป็น ภาษาเหนือ ภาษาอีสาน ภาษากลาง และภาษาใต้

2. ภาษาสังคม (Sociolect) เมื่อพิจารณาจากปัจจัยทางสังคมอันเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้มีภาษาสังคมในแต่ละชุมชนแล้ว เราอาจกล่าวได้ว่าปัจจัยทางสังคมที่สำคัญ ๆ เหล่านี้ ทำให้เกิดภาษาย่อยขึ้น ได้แก่

ปัจจัยตัวที่ 1 คือ ผู้ใช้ภาษา (Participants) ได้แก่ ผู้ส่งสาร ผู้รับสาร ผู้กล่าวสาร และผู้รับสารที่แท้จริง ซึ่งในบางครั้งผู้ส่งสารอาจจะไม่ใช่ผู้กล่าวสารก็ได้ เช่น ในกรณีการโฆษณาทางโทรทัศน์ประเภทที่ผู้ชมนั่งอยู่ในห้องส่งด้วยนั้น เจ้าของผลิตภัณฑ์จะเป็นผู้ส่งสาร โดยมีโฆษกเป็นผู้กล่าวสาร ผู้ชมในห้องส่งจะเป็นผู้รับสาร และผู้ชมทางบ้านเป็นเป้าหมาย หรือเป็นผู้รับสารที่แท้จริง นอกจากนี้ในการส่งสาร ผู้ใช้ภาษาก็ยังมีองค์ประกอบทางสังคมเป็นตัวที่ทำให้เกิดความหลากหลายยิ่งขึ้นในภาษาอีกด้วย

ปัจจัยตัวที่ 2 คือ เพศ (Age) เพศ ก็เป็นสิ่งที่กำหนดให้ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนาแตกต่างกัน กล่าวคือ เพศหญิงย่อมจะใช้ภาษาพูดไม่เหมือนเพศชาย โดยสังเกตจากคำสรรพนาม คำลงท้าย การใช้คำบางชนิดที่มีทำนองเสียงสูง หรือแม้แต่การซ้ำคำแล้วเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ และเมื่อเพศหญิงจำเป็นต้องสนทนากับเพศชาย ภาษาที่ใช้ก็จะไม่เหมือนกับที่ใช้กับเพศหญิงด้วยกันเอง เช่น

ตัวอย่าง ผู้หญิงพูดกับผู้ชาย

ก. คุณฝึกงานที่นี่หรือครับ

ข. ค่ะ สับสนนิดหน่อยจับต้นชนปลายไม่ถูก หัวหน้าดุจังเลย

ก. เหมือนกันเลยครับ เออ ผมไปก่อนนะครับ

ตัวอย่าง ผู้ชายพูดกับผู้หญิง

ก. ไอ้ชิบหาย มึงแดกไม่รอกู เดือนนี้ไถนังติ๋มไม่ได้ว่ะ

ข. เพลา ๆ หน่อยเพื่อน กูสงสารไอ้ติ๋มมันตกเป็นทาสมึงชนิดญวนไม่กล้าบุก นี่ก็ยังไม่ฟื้นตัวตั้งแต่มันถูกมึงทำให้เสียศูนย์

ปัจจัยที่ 3 คือ เราอาจแบ่งวัยของมนุษย์ ได้แก่ วัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยชรา ซึ่งแต่ละวัยจะมีลักษณะการใช้ภาษาพูดที่ไม่เหมือนกัน อาจมีสิ่งที่น่าสังเกตได้ว่าภาษาเด็กนั้นมักจะไม่ค่อยชัด ใช้ประโยคง่าย ๆ ไม่ยาวนัก ผิดกับภาษาวัยรุ่นที่ชอบใช้คำแสลงใหม่ ๆ แปลก ๆ ตลอดจนคำอุทาน คำสบถสาบาน ซึ่งจะแตกต่างจากภาษาของผู้ใหญ่และวัยชรามากทีเดียว

ตัวอย่าง ภาษาเด็ก

ก. ลุงฮับ ป้าฮับ น้องจุ๋งรังแกผมฮับ

ข. เค้าเป่านะ ตัวขี้โกงตะหาก

ตัวอย่าง ภาษาผู้ใหญ่

ก. เดี๋ยนเป็นสุขมากเคอะ ลูกชายคนเล็กเอ็นติดจุฬา

ข. เหรอค้า เห็นขี้โรคออกยังงานโชคเข้าข้างแล้วนะค้า
ขออะฮั้นก็ไม่ใช่ของเล่น ติดวิศวะจุฬาด้วย

ก. อ้าวเหรอ คนที่เตะฝุ่นคนนั้น หรือ ต๊าย เก่ง

ข. เชื้อไม่ทิ้งแถวค้า

ปัจจัยที่ 4 คือ อาชีพ (Occupation) อาชีพเป็นเครื่องช่วยชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างของภาษาพูดได้ ทั้งนี้ เพราะแต่ละอาชีพหรือแต่ละวงการก็มักจะใช้ภาษาพูดที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่ประกอบอยู่ เช่น อาชีพครู หรือวงการครู วงการแพทย์ วงการตลาด เป็นต้น ซึ่งในแต่ละวงการก็จะมีศัพท์เฉพาะวงการของตน คนที่อยู่นอกวงการบางคราวอาจจะไม่สามารถเข้าใจได้ เช่น

ตัวอย่าง อาชีพแม่ค้า

ก. ลดอีกไม่ได้เหรอ ซื้อตั้งหลายอย่าง

ข. ไม่มีกำไรเลยคุณนี่ ขอดีชั้นเถอะไม่ได้บอกผ่าน

ก. น่าน คราวหน้าคราวหลังจะได้อุดหนุนกันอีก

ข. เอาก็เอา หยวน ๆ นี่ถือว่ากันเองนะ

ปัจจัยที่ 5 คือ บทบาทของบุคคลในสังคม (Role) เกิดขึ้นเพราะแต่ละบุคคลต่างก็มีหน้าที่มีงานที่ต้องปฏิบัติ บางคราวอาจจะเป็นหน้าที่ทางอาชีพ เช่น มีหน้าที่สอนหนังสือในอาชีพครู ถือว่ามีบทบาทเป็นครู หรืออาจเป็นหน้าที่ทางครอบครัว เช่น ทำหน้าที่เลี้ยงดูลูก ถือว่ามีบทบาทเป็นพ่อแม่ เมื่อบทบาทของบุคคลในสังคมมีความแตกต่างกัน การใช้ภาษาก็ต่างกันไปด้วย เช่น บุคคลที่มีบทบาทเป็นพ่อย่อมจะพูดกับบุคคลที่มีบทบาทเป็นแม่

แตกต่างไปจากที่พูดกับลูก หรือบุคคลเดียวกันก็อาจมีหลายบทบาท ภาษาที่ใช้ก็จะแตกต่างกันไปตามบทบาทนั้น ๆ

ตัวอย่าง บทบาทของแม่และพนักงานบริษัท

ที่บ้าน ก. คุณแม่ อย่าลืมซื้อขนมมาฝากปุยนะคะ

ข. จ๊ะ จ๊ะ แม่ไม่ลืมหรอกลูก จะซื้อมาเยอะ ๆ เลย

ที่ทำงาน คุณแม่ของปุยกำลังนั่งอยู่ในห้องผู้อำนวยการ

ก. ดีใจมั้ย ที่หนูได้เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น

ข. หนูกราบขอบพระคุณมากค่ะ หนูจะพยายามให้ดีที่สุด

ปัจจัยที่ 6 คือ สถานภาพทางสังคม (Social Status) เป็นการยอมรับเอาบทบาทหนึ่งว่ามีฐานะตำแหน่งสูงกว่าอีกบทบาทหนึ่ง ทั้งนี้ เพราะค่านิยมในสังคมตลอดจนความมั่นคงในอาชีพเป็นตัวกำหนด การใช้ภาษาของคนเราก็จะแตกต่างกันตามสถานภาพทางสังคมด้วย

ตัวอย่าง อาจารย์อนงค์พูดกับแจ๋วคนรับใช้

ก. นังแจ๋ว ชั้นมีเรื่องที่จะทำให้เธอเซอร์ไพร์สทีเดียวล่ะ ก่อนอื่นเธอต้องเช็คของก่อน

ข. อะไรคะอาจารย์ หนูไม่เข้าใจ

ก. แหม อีเดียดจริง ๆ เอาล่ะ อย่าไปแคร์มัน อ้อ ขอมิลเชคหน่อย

ข. ...???

ปัจจัยที่ 7 คือ ความสนิทสนมกัน (Intimacy) เป็นองค์ประกอบสังคมชนิดหนึ่งที่ทำให้ภาษาพูดแตกต่างกันไป กล่าวคือ ผู้ใช้ภาษามีความสนิทสนมเป็นกันเองมากเท่าไหร่ ก็ยิ่งใช้ภาษาเปิดเผยมากขึ้นเท่านั้น อาจใช้คำหรูหรา ฟุ่มเฟือย หรือใช้คำสองแง่สองมุม หรือใช้คำไม่สุภาพก็ได้ เช่น ในกลุ่มผู้ชาย ส่วนภาษาที่ไม่สนิทสนมนั้นเป็นภาษาที่ใช้พูดกันทั่ว ๆ ไป ที่ผู้พูดและผู้ฟังเพียงแค่เคยเห็นหน้ากัน หรือไม่ค่อยได้พูดคุยกัน มักปรากฏในลักษณะที่เป็นการพูดที่เป็นทางการ ซึ่งจะเน้นความสุภาพเป็นเกณฑ์

ตัวอย่าง ก. คุณเอาไอ้นั่นมาโผล่อีกแล้ว นุ่มพวงกุญแจน่ะ

ข. พ่อมหาจำเริญ เชิญเสด็จประทับเสวยข้าวได้แล้วเจ้าค่ะ

ค. ให้ตายโหงตายห่าสิ อกอีแป้นแล่นลิก กะอีแค่หาสากกระเบือดุ้นหนึ่ง ก็ไม่ยักเจอโว้ย มันเอาไปทิ่มไว้ที่ไหนหวา

ปัจจัยที่ 8 คือ มารยาทและความสุภาพ (Politeness) มารยาทไทยถือว่า การใช้ภาษาสุภาพเป็นมารยาทที่ดีงามต่อผู้พบเห็น โดยเฉพาะในวงสนทนาจะละเว้นการใช้คำแสลง คำหยาบ คำเฉพาะอาชีพ คำถิ่น หรือแม้แต่คำย่อ สิ่งที่บอกความสุภาพขึ้นอยู่กับการใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง และสีหน้าท่าทาง ในเรื่องการใช้ถ้อยคำนั้นคำที่บอกความสุภาพได้แก่ คำกริยา และคำลงท้าย

ตัวอย่าง ก. ผิวดำอย่างเธอ ไม่ควรใส่สีนี้เลย

ข. ผิวสีแทนเข้ม ควรใส่สีอื่นนะสำหรับเธอ

ค. ผิวค่อนข้างคล้ำ สีนี้ไม่เหมาะกับเธอนะ

ปัจจัยที่ 9 คือ เจตนาหรือวัจนกรรม ผู้พูดเปล่งวาจาออกมาเป็นถ้อยคำเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจในสิ่งที่ผู้พูดตั้งใจจะบอก ผู้ฟังก็จะรับความหมายส่วนที่เป็นเจตนานี้ได้ตรงกับความรู้สึกที่มีอยู่ในใจของผู้พูด ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของประโยค เช่น ประโยคที่ว่า "นี่คุณ กะทะยังไม่ได้ล้างเลย" และวัจนกรรมอ้อม หมายถึง ความหมายที่เป็นเจตนาของผู้พูดที่แฝงมาในประโยค นั่นคือ ต้องการให้ไปล้างกะทะ

ปัจจัยที่ 10 คือ การศึกษา (Education) การศึกษามีส่วนที่ทำให้การใช้ภาษาพูดของคนเราแตกต่างกันไปบ้าง เมื่อพิจารณาถึงค่านิยม บทบาทของบุคคลและสถานภาพทางสังคม อย่างที่เราเคยได้ยินว่า "พูดเหมือนคนไม่มีการศึกษา" และผู้ที่มีการศึกษาสูง โดยเฉพาะผู้ที่สำเร็จมาจากต่างประเทศ มักจะใช้ภาษาพูดลักษณะหนึ่ง คือ ใช้คำภาษาต่างประเทศปนกับภาษาไทย ใช้ศัพท์บัญญัติ เป็นต้น

ตัวอย่าง ก. ขอเรียนถามท่านนายกว่า ปีหน้าจะมีกิจกรรมจัดงานบอลล์อย่างนี้อีกไหม

ข. ค่ะ ฉันอยากทำอะไรที่เป็นกิจกรรมส่งเสริมสติปัญญา

190994

ปัจจัยที่ 11 คือ สภาพการศึกษาภาษา (Situation) ภาษาที่พูดสนทนากันขึ้นอยู่กับสภาพการณ์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อภาษาพูด เช่น ถ้าพูดคุยกันที่บ้านกับในงานเลี้ยงรับรองแขกย่อมแตกต่างกัน สภาพการณ์จะสัมพันธ์กับสถานที่ โอกาส บรรยากาศ สภาพแวดล้อม และระยะเวลาที่ใช้ภาษาด้วย

ตัวอย่าง อาจารย์ใหญ่ทักทายอาจารย์วิไล ซึ่งมาทำงานแต่เช้าสม่ำเสมอ

ก. สวัสดีค่ะ วันนี้มาแต่เช้าเชียวนะคะ

ข. ค่ะ สวัสดีค่ะ ท่านอาจารย์ใหญ่

วิรัชถามน้องชายที่เพิ่งก้าวเข้าประตูมา

ก. เป็นไงแก ข้อสอบน่ะ ทำได้หรือได้ทำล่ะ

ปัจจัยที่ 12 คือ หัวข้อ (Topic) หัวข้อเรื่องของการสนทนามีความสำคัญต่อการใช้ภาษา ผู้สนทนาทราบดีว่าตนกำลังพูดเรื่องอะไรอยู่ หรือกำลังจะเปลี่ยนไปเป็นเรื่องอื่น คู่สนทนาบางครั้งก็ต้องมียุทธวิธีในการใช้ภาษา เพื่อรักษาหัวข้อเรื่องที่ตนสนใจอยู่มิให้เปลี่ยนไปเป็นเรื่องอื่น หรืออาจจะเปลี่ยนไปเป็นเรื่องที่ตนต้องการ หัวข้อเรื่องนี้จะสัมพันธ์กับสภาพของการใช้ภาษาเป็นอย่างมาก เช่น ในตลาดสด หัวข้อเรื่องที่ผู้พูดและผู้ฟังจะสนทนากัน ก็จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับข้าวปลาอาหาร

ตัวอย่าง ก. เดี๋ยวนี้เธออยู่ที่ไหนจ๊ะ

ข. อ้าว ก็อยู่ที่บ้านพี่ชาย เธอก็เคยไปนี่

ก. ชั้นหมายถึงทำงานที่ไหนต่างหาก มีน้องกี่คนแล้ว

ข. ถามแปลกเธอนี่ ก็รู้อยู่ว่าชั้นมีกันอยู่ 2 คน

ก. ชั้นหมายถึงว่าแต่งงานมีลูกกี่คนแล้ว

ข. ก็พูดให้มันชัด ๆ ซี่ท่าน ผศ.

3. ภาษาบุคคลหรือปัจเจกภาษา (Idiolects) แม้ว่าในชุมชนภาษาจะมีลักษณะภาษาร่วมกันเป็นภาษาสังคมก็ตาม แต่ทว่าภาษาย่อยตามความแตกต่างของภาษาที่แต่ละบุคคลใช้ก็สามารถแยกได้อีก เรียกว่า "ภาษาบุคคล" บางคนอาจจะมีภาษาเฉพาะตัวเด่นมาก เช่น นักเขียน กวี

2. การแบ่งภาษาย่อยตามการใช้ภาษา

ภาษาย่อยอันเกิดจากความแตกต่างของการใช้ภาษา หรือทำเนียบภาษา เมื่อเราพิจารณาการใช้ภาษาในสภาพการณ์การพูด (Situation of Utterance) แล้ว เราอาจจะแบ่งภาษาย่อยได้ตามองค์ประกอบ ดังนี้ คือ สื่อ แนวของสาร และความเป็นทางการ ภาษาที่ประกอบด้วยองค์ประกอบดังกล่าวนี้ เราจะเรียกว่า ทำเนียบภาษา

1. สื่อหรือเครื่องมือที่ใช้ในการส่งสาร เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ ใบปลิว จดหมาย ฯลฯ ซึ่งทำให้เกิดลักษณะภาษาเฉพาะประจำสื่อ เช่น สื่อที่เป็นเสียงและอักษร เป็นภาษาพูดภาษาเขียน สื่อที่เป็นโทรทัศน์เป็นภาษาโทรทัศน์ สื่อที่เป็นหนังสือพิมพ์เป็นภาษาหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

2. แนวของสาร ภาษาย่อยที่อาศัยแนวของสารเป็นหลัก เช่น ภาษาสามัญ ภาษาธุรกิจ ภาษาวิชาการ ภาษาวรรณศิลป์ เป็นต้น

3. ความเป็นทางการ ภาษาย่อยที่กำหนดขึ้นด้วยความเป็นทางการ มี 2 ภาษาย่อย คือ ภาษาเป็นทางการ (Formal) และภาษาที่ไม่เป็นทางการ (Informal)

3. การแบ่งภาษาย่อยตามความเข้าใจร่วมกันของผู้ใช้ภาษา

การที่คนทั้งประเทศจะเข้าใจร่วมกันได้ จะต้องมีการเลือกภาษาย่อยภาษาใดภาษาหนึ่งขึ้นมาเป็นภาษากลาง ซึ่งเราอาจจะกำหนดภาษาได้เป็นภาษามาตรฐาน (Standard Variety) และภาษาไม่ได้มาตรฐาน (Non-standard Variety) สำหรับประเทศไทยเรานั้น ภาษามาตรฐาน ได้แก่ ภาษากรุงเทพฯ ซึ่งใช้เป็นภาษาในการสื่อสารในการเขียนในโทรทัศน์และวิทยุ

จากที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าจากลักษณะการแปรภาษาหรือความหลากหลายในภาษาที่ทำให้เกิดภาษาย่อยขึ้นได้ 3 แบบดังกล่าวนั้น ในการศึกษาครั้งนี้จะถือตามการแบ่งภาษาย่อยตามผู้ใช้ภาษา เพราะมีความละเอียดและครอบคลุมถึงภาษาย่อยต่าง ๆ ที่ใช้ในสังคมมากที่สุด มีการศึกษาถึงองค์ประกอบทางสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการแปรภาษาขึ้น (ดิเรก ชัยมหัทธนะสิน. 2521)

1.4.3 สาขาภาษาและทัศนคติ

ส่วนประกอบที่สำคัญของภาษา ก็คือ ผู้ใช้ภาษา ถ้าภาษาปราศจากผู้พูดแล้ว ภาษาก็เป็นภาษาที่ตายแล้วเท่านั้น ผู้พูดภาษาซึ่งใช้ภาษาอยู่ทุกเมื่อเชื่อวันก็เป็นธรรมดาที่จะมีความคิดความรู้สึกต่อภาษามากมายหลายประการ ซึ่งเราอาจจะแยกได้เป็น ทัศนคติที่ผู้พูดภาษามีต่อภาษา เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ทัศนคติที่ผู้พูดภาษามีต่อภาษาพื้นเมือง

ภาษาพื้นเมืองในที่นี้หมายถึง ภาษาที่คนในชุมชนหนึ่ง ๆ ใช้ในชีวิตประจำวันของตน อาจจะเป็นภาษาล้านนาของชาวเหนือ หรือภาษาภูไทของชาวสกลนคร ในบางหมู่บ้าน ซึ่งทัศนคตินี้จะมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ ในลักษณะที่เห็นว่าภาษาพื้นเมืองของตนไพเราะกว่าภาษาอื่น เห็นควรว่าจะต้องมีการทำนุบำรุงไว้ โดยการทำพจนานุกรมภาษาถิ่น สำนวนภาษาถิ่นต่าง ๆ ของไทยขึ้นเป็นจำนวนมาก แต่ในปัจจุบันเรามีสื่อสารมวลชนที่ทันสมัย จะทำให้ภาษาพื้นเมืองได้รับความกระทบกระเทือนจากภาษาราชการ เพราะคนส่วนใหญ่จะใช้หรือได้ยินภาษาราชการมากขึ้น จึงมีแนวโน้มที่จะมีการอนุรักษ์ภาษาถิ่นนี้ไว้โดยคนบางกลุ่มเท่านั้น

ส่วนอีกลักษณะหนึ่งเห็นว่า ภาษาพื้นเมืองของตนด้อยกว่าภาษาราชการ เห็นว่าภาษาไทยกรุงเทพเป็นภาษาที่ไพเราะและเป็นภาษาของผู้มีการศึกษาสูง คนภาคต่าง ๆ บางคนจึงไม่ยอมพูดภาษาถิ่นของตนแม้แต่ในพวกเดียวกัน จึงทำให้เกิดภาวะ 2 ภาษาขึ้น ในคนเหล่านั้น เกิดการยืมศัพท์ โครงสร้างประโยคข้ามภาษาขึ้น แต่ในขณะนี้ได้เริ่มเปลี่ยนไป จะพบว่าในทีวี ละคร และการสัมภาษณ์ มีการใช้ภาษาถิ่นมากขึ้น

2. ทัศนคติที่ผู้พูดภาษามีต่อภาษาต่างประเทศ

การที่ภาษาอังกฤษเป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นสากล ทำให้เกิดทัศนคติสุดโต่ง 2 ด้าน คือ คนส่วนมากเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษที่มีต่อความก้าวหน้าของการศึกษาและอาชีพ แต่มีคนบางกลุ่มต่อต้านภาษาอังกฤษว่าทำให้ภาษาของชาติตนเสียไป โดยเฉพาะการเริ่มสอนภาษาอังกฤษในระดับอนุบาลหรือในระดับประถมศึกษา ที่มีผู้เกรงว่าจะเป็นโทษ เพราะเด็กยังไม่คล่องในการใช้ภาษาแม่ แต่ต้องเริ่มรับภาษาที่สอง นอกจากภาษาอังกฤษแล้วภาษา

ต่างประเทศอื่น ๆ ก็มีต่าง ๆ กันไป เช่น เชื่อกันว่าภาษาละตินเป็นภาษาของผู้คงแก่เรียน หรือภาษากรีกโดยเฉพาะตัวเขียนเป็นภาษาที่ยุ่งยากซับซ้อน ส่วนคนไทยนั้นถือว่าภาษาบาลีสันสกฤตเป็นภาษาศักดิ์สิทธิ์และเห็นว่าเป็นภาษาของผู้มีการศึกษาสูง

แต่ในปัจจุบันภาษาอังกฤษมีบทบาทและความสำคัญสูง นักวิชาการจำนวนมากมีความรู้สึกว่าศัพท์เฉพาะสาขาวิชานั้น เมื่อใช้ทับศัพท์จะสื่อสารได้ตรงกว่า แม้จะมีศัพท์บัญญัติไว้แล้วก็ไม่ใช้กัน จึงมีนักวิชาการจำนวนหนึ่งที่พูดภาษาไทยในลักษณะที่มีคำภาษาอังกฤษปนอยู่มาก การที่นักวิชาการซึ่งเป็นนักการศึกษาชั้นสูงทำเช่นนี้ จึงทำให้เกิดทัศนคติว่าการพูดภาษาอังกฤษปนภาษาไทยแสดงว่ามีภูมิปัญญา จึงมีการพูดภาษาอังกฤษปนไทยหรือการพูดภาษาไทยเพี้ยนแบบฝรั่งกันมากขึ้น

3. ทัศนคติต่อภาษามาตรฐาน

จากทัศนคติต่อภาษาของสมาชิกในสังคมว่า การพูดแบบใดจึงจะดี เก๋ ทันสมัย ความชอบ หรือความนิยมรูปแบบของภาษารูปแบบใดรูปแบบหนึ่งนั้น ก็จะทำให้รูปภาษานั้นมีคนเลียนแบบ และกลายเป็นรูปที่ใช้กันมาก จนบางครั้งอาจจะกลายเป็นรูปที่ถูกต้องและเป็นภาษามาตรฐานไปก็มี

ดังนั้น จึงทำให้เกิดภาษาแสลงขึ้น เนื่องจากความต้องการให้เกิดความแปลกแยก เพื่อที่จะดึงดูดใจคนหรือเป็นช่องว่างให้แสดงความรู้สึกพิเศษ ซึ่งบางครั้งอาจจะเป็นภาษาเฉพาะกลุ่มก็ได้

แต่ตามปกติแล้ว เราจะใช้ภาษาประจำชาติหรือภาษาราชการ ซึ่งมักถือว่าเป็นภาษามาตรฐาน ผู้พูดภาษาโดยทั่วไปจะมีทัศนคติว่าภาษาประจำชาตินั้นเป็นภาษามาตรฐาน คือ เป็นภาษาที่ได้รับความยกย่องว่าถูกต้องและเป็นบรรทัดฐาน ผู้ที่พูดภาษามาตรฐานก็จะได้รับความนับถือมากกว่าผู้ที่พูดภาษาถิ่น (ปราณี กุลละวณิชย์ และคนอื่น ๆ. 2532 : 23)

1.4.4. สาขาการวางแผนภาษา

โดยทั่วไปแล้ว การใช้ภาษาเดียวกันเป็นปัจจัยสำคัญต่อการรวมตัวกันของพลเมืองในชาติ ทั้งนี้ เพราะภาษาเป็นสิ่งที่ช่วยเผยแพร่ความคิดเห็น ความรู้สึก ความเข้าใจกันและกัน และส่งเสริมในด้านวรรณคดี ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ

ทำให้มีความจำเป็นในการวางแผนและกำหนดนโยบายภาษาเกิดขึ้น จากปัญหาการใช้ภาษาในสังคม หากสังคมนั้นเป็นสังคมที่มีหลายภาษา จะต้องมีการตัดสินใจว่าจะใช้ภาษาอะไรเป็นภาษาประจำชาติ ภาษาราชการ ภาษาสื่อการสอน ภาษาสื่อมวลชน ฯลฯ

ดังนั้น "การวางแผนภาษา" จึงมีความสำคัญมาก โดยทั่วไปแล้วมนุษย์ถือว่าภาษา คือ เอกลักษณ์ของตน ภาษาเป็นเครื่องกำหนดชาติ และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ประเทศที่มีกลุ่มชนต่างภาษากันมากกลุ่ม อาจแตกแยกกันได้โดยง่าย ถ้าไม่มีการวางแผนภาษาอย่างรอบคอบ การไม่กำหนดนโยบายภาษาให้แน่นอน การขาดภาษาประจำชาติที่ยอมรับนับถือร่วมกันโดยทั่วไป ทำให้เกิดปัญหาในด้านการสื่อสาร การเมือง การปกครอง และการศึกษา ดังปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดในประเทศที่ได้รับเอกราชใหม่ ๆ แม้แต่ประเทศซึ่งไม่เคยเป็นเมืองขึ้นของใครเลย เช่น ประเทศไทย ก็อาจจะประสบปัญหาดังกล่าวได้ ถ้าไม่มีการวางแผนภาษากันอย่างรอบคอบ

การวางแผนภาษาและการกำหนดนโยบายภาษาที่ดีนั้น จะต้องช่วยให้ชนกลุ่มย่อย และชนกลุ่มใหญ่ผสมผสานกันได้ จะต้องมีการยอมรับนับถือกันและกันระหว่างชนกลุ่มใหญ่ และชนกลุ่มย่อย ซึ่งมีภาษาและวัฒนธรรมต่างกัน และระหว่างผู้ที่ใช้ภาษามาตรฐานและภาษาท้องถิ่นในชีวิตประจำวัน การจัดการศึกษาให้ทุกคนในสังคมสามารถใช้ "ภาษาประจำชาติ" (National Lauguage) ได้มากที่สุด เป็นวิธีการแก้ปัญหาที่ควรนำมาใช้สร้างเอกภาพของชาติ

<u>บทบาทของภาษาในการศึกษา</u>

อุปสรรคทางภาษาต่อการศึกษาเกิดขึ้นได้ทุกระดับ ตั้งแต่การศึกษาระดับปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษา เด็กที่รู้ "ภาษาแม่" (Mother Tongue) ของตัวเองเป็นอย่างดีมาจากบ้าน เมื่อมาเข้าโรงเรียนที่ใช้ภาษาแม่ของตนเป็นสื่อในการสอน ย่อมมีปัญหาในการสื่อสารและการเรียนน้อยกว่า เด็กที่เรียนในโรงเรียน ซึ่งใช้ภาษาแตกต่างจากทางบ้านของตน แม้จะเป็นเพียงความแตกต่างระหว่าง "ภาษามาตรฐาน" (Standard Language) กับ "ภาษาท้องถิ่น" (Dialect) ก็ก่อให้เกิดปัญหาในการสื่อความหมายได้ ถ้าเป็นคนละ

ภาษาเช่น ระหว่าง "ภาษาประจำชาติ" (National Language) กับ "ภาษาชนกลุ่มน้อย" (Minority Languge) ก็ยิ่งทำให้เกิดปัญหามากขึ้น

การวางแผนและนโยบายภาษามีบทบาทสำคัญในการแก้ปัญหาอุปสรรคของภาษาในการศึกษา อันจะส่งผลไปสู่การสร้างหรือการแก้ปัญหาทางการเมือง ศาสนา เศรษฐกิจ และสังคม ต้องมีการวางแผนและกำหนดนโยบายกันอย่างชัดเจน แล้วปฏิบัติตามแผนและนโยบายนั้นอย่างเคร่งครัด จึงจะแก้ปัญหาได้สำเร็จ

<u>ทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบายการศึกษาแบบทวินิยมทางภาษาและวัฒนธรรม</u>

นักทฤษฎีทางประเทศตะวันตก ได้เสนอแนวทาง 2 แบบ ที่โต้แย้งกันในด้านนโยบายการศึกษาแบบทวินิยมทางภาษาและวัฒนธรรม ซึ่งรู้จักกันในชื่อทฤษฎี "เบ้าหลอม" และทฤษฎี "ถ้วยสลัด"

ทฤษฎีถ้วยสลัด (Salad Bowl Theory) กล่าวว่า แตงกวา หัวผักกาด เหลือง และมะเขือเทศ สามารถอยู่ร่วมกัน โดยยังคงรักษาคุณสมบัติเดิมของผักเหล่านั้น กล่าวคือ โครงการเกี่ยวกับการศึกษาต้องอนุรักษ์เชื้อชาติต่าง ๆ และภาษาของชนกลุ่มน้อย ภาษาต่าง ๆ และภาษาย่อย รวมถึงขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ที่พบในประเทศไว้ด้วย (Cohen. 1975)

ส่วนทฤษฎีเบ้าหลอม (Melting Pot Theory) กล่าวว่า ภาษาและวัฒนธรรมควรจะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน พูดอีกนัยหนึ่ง คือ แต่ละบุคคลต้องผสมกลมกลืนเข้ากับภาษาและวัฒนธรรมหลักของชาติ (Kjolseth. 1972)

ทรัดจีลล์ (Trudgill. 1974) ได้กล่าวถึงปัญหาในการศึกษาภาษาและเชื้อชาติต่าง ๆ ว่าวิธีการกำจัดภาษาที่ไม่ใช่ภาษามาตรฐาน (Elimination of Non-standard Speech) นั้น ผิดหลักทั้งทางจิตวิทยา สังคมวิทยา และในทางปฏิบัติก็ไม่สามารถกระทำ ดังนั้น ถ้าเด็กต้องประสบกับปัญหาในห้องเรียน เนื่องจากการใช้ภาษาไม่มาตรฐานของเขา การแก้ไขไม่ใช่การขจัดภาษา หรือภาษาถิ่นของเขา ส่วนวิธี "ทวินิยมทางภาษาถิ่น" (Bidialectalism) กำลังได้รับการสนับสนุนตามวิถีทางนี้ ภาษาย่อย 2 ภาษา คือ

ภาษามาตรฐาน และภาษาไม่มาตรฐานได้รับการกล่าวถึง และรับรองว่ามีความแตกต่างกันจริง ในการอ่านและเขียนในโรงเรียนเชื่อกันว่า วิถีทางนี้จะช่วยเด็กในการพัฒนาความสามารถในการสับเปลี่ยนภาษา (Code Switching) และอีกวิธีหนึ่งที่เชื่อว่า "การยอมรับความแตกต่างในภาษาถิ่น" (Appreciation of Dialect Differences) กำลังเป็นที่ยอมรับมากในขณะนี้ วิถีทางนี้ถือว่าปัญหาหลักอยู่ที่ทัศนคติส่วนใหญ่ของสังคม ไม่ใช่อยู่ที่ปัญหา ควรให้การศึกษาแก่สังคมเพียงให้มีความชื่นชม ใจกว้างและเข้าใจความสำคัญในเรื่องความแตกต่างทางภาษา

ทรัดจีลล์ สรุปว่า การแก้ปัญหาที่ดีที่สุด คือ การรวมวิถีทางทั้ง 2 ประการเข้าด้วยกัน บางทีวิถีทางนี้อาจจะอธิบาย โดยใช้ชื่อว่า "ทวินิยมภาษาถิ่นผสมกับการยอมรับความแตกต่างในภาษาถิ่น" (Bidialectalism - cum - Appreciation of Dialect Differences)

ในการวิเคราะห์ขั้นสุดท้าย เป็นที่ประจักษ์ชัดแล้วว่า การศึกษาภาษาได้พัฒนาปรัชญา "เอกภาพในความหลายหลาก" (Unity with Diversity) ขึ้น พหุนิยมทางภาษาและวัฒนธรรมได้รับความสนใจมากกว่าแต่ก่อน ความสำคัญของทัศนคติแบบนิยมต่อกลุ่มวัฒนธรรมย่อย และความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ ได้ท้าทายต่อภาษาศึกษาการศึกษาภาษาที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

<u>การกำหนดนโยบายภาษาของไทย</u>

เท่าที่เป็นอยู่นี้ ทางราชการแถลงนโยบายภาษาของประเทศไทยเราว่า จะต้องใช้ภาษาไทยมาตรฐาน (ภาษาไทยภาคกลาง) เป็นสื่อในการเรียนการสอนทุกระดับการศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามสิ่งที่ผู้มีอำนาจเรียกว่า "เอกภาพและความปลอดภัยแห่งชาติ" หรือที่เรียกว่า "ทวิภาษานิยมตามแผน" (Planned Bilingual Education) อาจจะเป็นไปได้ยาก นอกจากนี้ยังได้ให้ข้อสังเกตว่าจะเป็นประโยชน์สำหรับชนกลุ่มย่อยในการอ่านและเขียนภาษาของตัวเองโดยการใช้ตัวอักษรไทย เพื่อเป็นรากฐานอันมั่นคง ซึ่งจะนำไปสู่การอ่านออกเขียนได้ในภาษาไทยภาคกลาง

การกำหนดนโยบายภาษามิได้เกี่ยวข้องเฉพาะภาษาแม่หรือภาษาที่ใช้อยู่ในชาติเท่านั้น การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศก็เป็นเรื่องสำคัญเหมือนกัน จึงควรมีนโยบายที่ชัดเจนว่า จะสอนภาษาอะไร แก่ใคร ในระดับไหน เพื่อประโยชน์อะไร

กล่าวโดยสรุป การกำหนดนโยบายภาษาไม่ว่าจะเป็นแบบไหนก็ตาม ควรมุ่ง "ทำนุบำรุงภาษาแม่ให้เจริญงอกงาม" (Mother-tongue Cultivation and Enrichment) เพราะเป็นมรดกทางวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของเรา ยิ่งไปกว่านั้น ควรเน้นการเรียนรู้ภาษาอื่นโดยเฉพาะ "ภาษาที่ใช้สื่อสารได้อย่างกว้างขวาง" (Language of Wider Communication) อีกด้วย เพราะโลกปัจจุบันนี้แคบลงทุกที เราต้องติดต่อสื่อสารกับประเทศเพื่อนบ้าน และซีกโลกอื่นมากขึ้น ทั้งในด้านการต่างประเทศ การพาณิชย์ การศึกษา หรือแม้แต่การทัศนาจร

การทำนุบำรุงภาษาแม่อาจทำได้โดย "การวางแผนสร้างศัพท์" (Term/Terminology Planning) การปรับปรุงตำราไวยากรณ์และการเรียนการสอนภาษาแม่ การวิเคราะห์ภาษาท้องถิ่น ตลอดจนการศึกษา "คติชาวบ้าน" (Folklore) ด้านถ้อยคำ (Verbal) เป็นต้น ซึ่งจะทำให้เกิด "ความจงรักภักดีต่อภาษา" (Language Loyalty) ทำให้มีความสนใจที่จะศึกษาเล่าเรียนและพัฒนาภาษาให้ทันกาลและงอกงามยิ่งขึ้น (Language Modernization)

ข้อมูลเบื้องต้นที่จะนำไปสู่นโยบายภาษาที่เหมาะสมกับสังคม คือ "สถานการณ์ภาษา" (Language Situations) ซึ่งประกอบด้วย สถิติภาษา และสูตรแสดงจำนวนและหน้าที่ของภาษาต่าง ๆ (Sociolinguistic Profile Formula) ส่วนตัวแปรทางการศึกษา การเมือง ศาสนา เศรษฐกิจ สังคม กฎหมาย วัฒนธรรม และเทคโนโลยีสมัยใหม่ นับเป็นแรงผลักดันอันสำคัญต่อ "การรักษาภาษาและการเปลี่ยนภาษา" (Language Maintenance and Language Shift) นโยบายภาษาที่เหมาะสมกับสภาพสังคม และความเจริญก้าวหน้าของบ้านเมือง จะต้องคำนึงถึงตัวแปรและปัจจัยทั้งหลายเหล่านี้ (ประพาศน์ พฤทธิประภา. 2528)

ในการศึกษาภาษาเพื่อทำให้เกิดนโยบายภาษาและการวางแผนภาษานั้น จะต้องมีการศึกษาภาษาอื่นๆ ที่ใช้อยู่ในสังคมด้วย ได้แก่

1. การศึกษาภาษาถิ่น
2. การศึกษาภาษาชนกลุ่มน้อย
3. การศึกษาภาษามาตรฐาน

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.4.1.1 <u>การศึกษาภาษาถิ่น</u>

ภาษาถิ่น (Dialect) เป็นภาษาย่อย (Sub Languaue) ของภาษาที่คนส่วนใหญ่พูดกันในแต่ละประเทศ หรือในแต่ละท้องถิ่นของประเทศ โดยปกตินักภาษาศาสตร์จะหมายถึงภาษาที่พูดกันแตกต่างกันออกไป ตามท้องถิ่นต่าง ๆ ที่เจ้าของภาษานั้น ๆ ตั้งหลักแหล่งอยู่ แต่สามารถพูดจาติดต่อสื่อความกันและกัน โดยใช้ภาษาถิ่นของตนรู้เรื่องกันได้ เช่น ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นอีสาน ภาษาไทยถิ่นใต้ เป็นต้น

เพราะฉะนั้น ภาษาถิ่นก็คือ ภาษาที่มีลักษณะทั่วไป (ทางด้านเสียง คำศัพท์และระบบประโยค) เหมือนกันและคล้ายคลึงกันมากที่สุด และเจ้าของภาษามีความสัมพันธ์ทางเชื้อชาติอย่างใกล้ชิดกันมากมาแต่ดั้งเดิม จนเจ้าของภาษาถิ่นนั้น ๆ สื่อความซึ่งกันและกันโดยใช้ภาษาถิ่นของตนพอรู้เรื่องกันได้ แม้จะอยู่กันคนละท้องถิ่นคนละภูมิภาค (เรืองเดช ปันเขื่อนขัติย์. 2531 : 27 - 28)

<u>การศึกษาภาษาถิ่นในประเทศไทย</u>

การศึกษาภาษาถิ่นในประเทศไทย แบ่งออกเป็นกลุ่มตามลักษณะเนื้อหาและวิธีการในการศึกษา ดังนี้

1. <u>การศึกษาด้านระบบเสียง</u>

ก. การศึกษาเชิงพรรณา เป็นการศึกษาเรื่องระบบเสียงต่าง ๆ ของภาษาไทยถิ่น ว่ามีลักษณะอย่างไร ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาภาษาถิ่นที่ใช้พูดกันในที่แห่งเดียวและมักเป็นถิ่นกำเนิดของผู้ศึกษา ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเป็นผู้บอกภาษา (Informant) เอง เช่น "หน่วยเสียงภาษาแพร่" เป็นต้น

ข. การศึกษาภาษาเชิงเปรียบเทียบ เป็นการศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงภาษาถิ่น 2 ภาษาขึ้นไป หรือเปรียบเทียบระบบเสียงของภาษาถิ่นย่อยของภาษาถิ่นใดถิ่นหนึ่ง การศึกษาแนวนี้ อาจศึกษาระบบเสียงทุกเรื่อง (สระ พยัญชนะ วรรณยุกต์) หรือบางเรื่อง เช่น "การศึกษาภาษาถิ่นย่อย จังหวัดระยอง" เป็นต้น

2. การศึกษาด้านคำ

การศึกษาภาษาถิ่นในด้านคำ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

ก. การสร้างพจนานุกรมภาษาถิ่น การศึกษาในลักษณะนี้ มีทั้งที่ใช้และไม่ใช้วิชาการทำพจนานุกรม (Lexicography) เช่น การศึกษาที่ใช้วิชาการทำพจนานุกรมและการเขียนคำศัพท์เป็นสัทอักษรไทย คือ พจนานุกรมภาษาไทยกรุงเทพฯ - ภาษาไทยเชียงใหม่ เป็นต้น

ข. การศึกษาการกระจายคำศัพท์ (Lexical Variation) คือ การศึกษาว่าหน่วยอรรถ (Semantic Unit) หรือหน่วยความหมาย แต่ละหน่วยในแต่ละพื้นที่ที่จะมีการกระจายของคำศัพท์ (Lexical Items) หรือใช้ศัพท์ต่างกันอย่างไร เช่น "การศึกษาการกระจายคำศัพท์ใน จังหวัดพิษณุโลก" เป็นต้น ซึ่งการศึกษาในลักษณะนี้ มีคุณค่าต่อการศึกษาด้านประวัติศาสตร์และการวางแผนทางสังคมศาสตร์อย่างยิ่ง

3. การศึกษาระบบประโยค

การศึกษาภาษาถิ่นในเรื่องระบบประโยคนี้ เช่น "The Syntax of Interrogative in the Ubon Dialect of Thai" เป็นการศึกษาโครงสร้างประโยคคำถามในภาษาถิ่นอุบล โดยใช้ไวยากรณ์ปริวรรต

4. การศึกษาหมวดคำ

การศึกษาด้านหมวดคำของภาษาถิ่นต่าง ๆ แบ่งออกเป็นได้หลายลักษณะ คือ

ก. ศึกษาการแบ่งหมวดคำในภาษาถิ่นต่าง ๆ โดยใช้ทฤษฎีภาษาศาสตร์ทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่ง เช่น "หมวดคำภาษาเชียงใหม่" เป็นต้น

ข. ศึกษาหมวดคำเพียง 1 หมวด เป็นการศึกษาลักษณะหน้าที่การประกอบและความหมายของคำเพียง 1 หมวด เช่น "คำขยายกริยาในภาษาถิ่นลำพูน" เป็นต้น

ค. ศึกษาเปรียบเทียบหมวดคำ 1 หมวดของภาษาถิ่น 2 ภาษา โดยมองในแง่ตำแหน่ง หน้าที่ และวิธีใช้ เช่น "การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาเชียงใหม่กับภาษากรุงเทพฯ"

นอกจากนี้อาจจะมีการศึกษาภาษาถิ่นในลักษณะอื่น ๆ เช่น การศึกษาหาแนวแบ่งเขตภาษาถิ่นออกเป็นภาษาถิ่นย่อย โดยการลากเส้นแบ่งเขตภาษา (Isoglosses) ในแผนที่ภาษา อาจจะใช้เรื่องเสียง (สระ พยัญชนะ หรือวรรณยุกต์) หรือคำศัพท์ (หากใช้คำศัพท์จะเรียกว่า "ภูมิศาสตร์คำศัพท์" (Word Geography) มาเป็นเกณฑ์หาความแตกต่างเพื่อลากเส้นแบ่งเขตก็ได้ เช่น "ภูมิศาสตร์คำศัพท์ในจังหวัดนครราชสีมา" เป็นต้น (อยู่เคียง แช่โค้ว. 2521)

1.4.2.2 ภาษาชนกลุ่มน้อย

ภาษาชนกลุ่มน้อย หมายถึง ภาษาที่พูดในท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งไม่ใช่ภาษาไทยถิ่น ดังต่อไปนี้ ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นใต้ ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาไทยกลาง ภาษาชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม เรียงลำดับตามตระกูลภาษา ดังนี้

ตระกูลไท - ลาว

ไตใหญ่	ผู้ไท	พวน	กะเลิง	ลาวโซ่ง
ไตหยา	ลื้อ	ญ้อ	ลาวครั่ง	ลาวแง้ว
ไตดำ	ยอง	โย้ย	ลาวเวียง	ลาวกาว
ไทยวัง	ยืน	แสก	ลาวใต้	ลาวเบิ่ง

ตระกูลมอญ - เขมร

มอญ (รามัญ)	โซ่	ขะเม็ด (ลัวะ เวียงป่าเป้า)
เวียดนาม (ญวน)	บรู	ละเงิ้ะ (ลัวะ แม่ฮ่องสอน)
กุย (ส่วย)	ขมุ	อุหม็อก (ลัวะ แจ้ห่ม)

ญัอกุร (ชาวบน)	เญอ	ทะหล็อก (ล้วะ แม่ริม)
มเต้ (ปลัง)	ชอง	มลาบรี (ผีตองเหลือง)
ชาไก (เงาะ)	จ้า	ถิ่น (มาล - ไพร)
สำเร	เขมร	ปะหล่อง

ตระกูลจีน-ทิเบต

ทิเบต-พม่า	กระเหรี่ยง	จีน
มูเซอ (ลาฮู)	สะกอ	แต้จิ๋ว
ลีซอ (ลีซู)	โปว์	ไหหล่ำ
อีก้อ (อะข่า)	บเว	แคะ
ยะฉิ่น (จิงโป)	ตองสู	ฮ่อ
อีมปี (ก้อ)		ฮกเกี้ยน
ลีซู (ล้วะแม่กรณ์)		กวางตุ้ง
อูก๋อง		
ระวาง		

ตระกูลแม้ว - เย้า

แม้ว (ม้ง)	เย้า (เมี่ยน)

ตระกูลออสโตรเนเซียน

มลายู	ชาวเล (โมเก็น อุรักลาโวย)

ภาษาชนกลุ่มน้อยแต่ละภาษามีผู้พูดจำนวนมากน้อยแตกต่างกันไป ถ้าภาษาใดมีผู้พูดจำนวนน้อยก็จะสูญหายไป ภาษาชนกลุ่มน้อยที่มีผู้พูดจำนวนน้อยมาก เช่น ภาษาสำเร ชาไก มลาบรี อีมปี ฯลฯ เป็นภาษาที่มีค่าสำหรับนักภาษาศาสตร์มาก ถึงแม้จะไม่มีความสำคัญในเรื่องความมั่นคงของชาติ นักภาษาศาสตร์จึงจำเป็นต้องรีบศึกษาและบันทึกข้อมูลเก็บไว้ก่อนที่จะสายเกินไป

ส่วนภาษาชนกลุ่มน้อยซึ่งมีผู้พูดเป็นจำนวนมาก ได้แก่

มอญ (ภาคกลาง)

เขมร กูย (ทางใต้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรืออีสานใต้)

จีนแต้จิ๋ว (ทุกภาค)

มูเซอ ลีซอ อีก้อ แม้ว เย้า (ภาคเหนือ)

กระเหรี่ยง (ภาคเหนือแล)ะภาคตะวันตก)

ไทย-มลายู (ภาคใต้)

เนื่องจากมีผู้พูดภาษาเหล่านี้เป็นจำนวนมาก จึงมีความสำคัญต่อความมั่นคงของชาติ ฝ่ายที่ไม่หวังดีต่อประเทศชาติอาจใช้ความแตกต่างกันทางด้านภาษาและวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ เป็นเครื่องมือในการปลุกระดมให้เกิดความแตกแยกขึ้นในชาติ เพื่อเป็นประโยชน์ทางการเมืองบางประการ (ธีระพันธ์ ล. ทองคำ. 2529 : 1 - 3)

1.4.3 <u>การศึกษาภาษามาตรฐาน</u>

ภาษามาตรฐานเป็นภาษาที่คนส่วนใหญ่พยายามจะใช้ ซึ่งมีลักษณะตรงข้ามหรือแตกต่างไปจากภาษาถิ่นที่เคยใช้อยู่เป็นประจำ หรือจะกล่าวได้ว่าเป็นภาษาในอุดมคติ คือ ไม่มีใครใช้ภาษาดังกล่าวโดยปกติ แต่จะเลือกใช้เมื่อถึงคราวจำเป็น

สตีเวิร์ด (Steword. 1962) ได้กำหนดคุณสมบัติของภาษามาตรฐานไว้ 4 ประการ

1. มีกฎเกณฑ์การใช้ที่ยอมรับกันในหมู่ผู้ใช้ว่าถูกต้อง มีระบบของตนเอง
2. มีประวัติความเป็นมาแน่นอน
3. เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องมี เพื่อเป็นแบบฉบับของภาษาให้ผู้คนได้ยึดเป็นแบบแผน
4. ใช้ในการติดต่อระหว่างคนในกลุ่มเชื้อชาติเดียวกัน

กล่าวโดยสรุปแล้วภาษามาตรฐานจะเป็นภาษาที่ทุกคนรู้และเข้าใจ เป็นภาษาที่ใช้ทางราชการ และเป็นภาษาที่ใช้เป็นสื่อกลางในการสร้างความเป็นชาตินิยมของคนในชาติรวมทั้งเป็นภาษาที่ใช้ในกลุ่มของสื่อมวลชน สำหรับคนทั้งประเทศ และทุกคนยอมรับว่ามีศักดิ์ศรีเหนือกว่าภาษาถิ่นอื่น ๆ ในชาติ

1.5 บทบาทของภาษาศาสตร์เชิงสังคม

การใช้ภาษาของบุคคลเป็นพฤติกรรมทางสังคม ซึ่งสังคมเป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์ความถูกต้องมากกว่าจะดูกันว่าใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์หรือไม่ เกณฑ์ทางไวยากรณ์นั้นสำคัญสำหรับทฤษฎีภาษาศาสตร์รูปนัย (Formal Linguistics) ก็จริงอยู่ที่ว่าในการติดต่อกันทางสังคม เราย่อมเลือกใช้ถ้อยคำที่สอดคล้องกับบรรทัดฐานและความคาดหมายทางสังคมที่สังคมยอมรับ ตามความเห็นของฮัดสัน (Hudson. 1980) นั้น สังคมเป็นตัวควบคุมการใช้ภาษาของเรา ประการแรกสังคมกำหนดบรรทัดฐานที่เราเรียนรู้เพื่อทำตาม บรรทัดฐานเหล่านี้ย่อมแตกต่างกันไปในแต่ละสังคม ประการที่สองสังคมตระเตรียมสิ่งจูงใจไว้สำหรับผู้ที่ยึดมั่นบรรทัดฐานเหล่านี้ รวมทั้งผู้ที่นำไปแสดงออกทางวาจา โดยนัยดังกล่าวทั้งหมดนี้ จึงเป็นเหตุผลว่าเหตุใดเราจึงควรวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางภาษาศาสตร์ภายในปริบทที่กว้างขึ้นกว่าของเดิมนั่นคือภายในปริบทของพฤติกรรมทางสังคม

ภาษาพูดนานาแบบที่ใช้กันอยู่ภายในชุมชนหนึ่ง ๆ สามารถรวมกันได้เป็นระบบภาษาระบบหนึ่งมีบรรทัดฐานทางสังคมร่วมกัน ภาษานานาแบบนี้เราอาจจัดประเภทได้ตามลักษณะผู้ใช้ภาษาและตามความสัมพันธ์ระหว่างภาษาพูดกับกริยาทางสังคม ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นทางภาษาหลากหลายเหล่านั้น ภาษาพูดนานาแบบนี้จะเป็นดัชนีชี้แสดงกระสวนกริยาที่บุคคลในสังคมกระทำระหว่างกัน ดัชนีเหล่านี้จะสะท้อนวัย เพศ อาชีพ สถานภาพทางสังคม และความแตกต่างในเชิงภูมิภาค การที่ผู้พูด ผู้ใช้ภาษาเลือกถ้อยคำที่จะพูดจาเผยอะไรมากมายเกี่ยวกับตัวผู้พูดเอง ก็จะทำให้เราทราบถึงประสบการณ์ของผู้อื่นได้ โดยสังเกตพฤติกรรมทางภาษาศาสตร์ของผู้อื่น

ไฮมส์ (Hymes. 1974) เห็นว่าศาสตร์นี้ทวีความสำคัญมากขึ้น เพราะมีผู้ให้ความสนใจปัญหาเกี่ยวกับภาษาในด้านต่อไปนี้

1. ปัญหาภาษาในประเทศกำลังพัฒนา
2. ปัญหาเรื่องการศึกษาและความสัมพันธ์ทางสังคมในชุมชนเมือง

เมื่อพิจารณาตามเหตุปัจจัยแรก เราต้องไม่ลืมว่าประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่เป็นต้นว่า ประเทศในทวีปแอฟริกาที่พูดภาษาอังกฤษหรือภาษาฝรั่งเศส มีภาษาต่างแบบกันไปมากมายเหลือคณานับ ทำให้ยากแก่การวางแผนเกี่ยวกับภาษา ในประเทศเหล่านี้จำเป็นต้องเลือกภาษาประจำชาติภาษาพื้นเมืองที่มีอยู่มากมายนับร้อย ๆ ในอาณาเขตหนึ่ง ๆ ในการคัดเลือกภาษาเหล่านี้ หากคำนึงถึงแต่ในแง่ภาษาศาสตร์เท่านั้นย่อมไม่ช่วยแก้ปัญหาจำเป็นต้องพิจารณาในแง่การเมือง วัฒนธรรม และการใคร่ครวญดูว่าภาษาใดใช้กันมากอยู่แล้วด้วย

โดยปกติแล้ว ชาติต่าง ๆ นิยมมีภาษาประจำชาติภาษาเดียว โดยเลือกภาษาที่จะช่วยชนในชาติสื่อสารกันได้สะดวก ทั้งนี้เพื่อช่วยหนุนให้เกิดความสมัครสมาน กลมเกลียวและมีความเจริญก้าวหน้า นอกจากนี้ ภาษาที่ได้รับเลือกย่อมปูพื้นฐานการพัฒนาด้านการศึกษาอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยให้แก่เยาวชน รวมถึงการที่เยาวชนจะได้รับเอาทัศนคติทางวัฒนธรรม ค่านิยม ซึ่งเชื่อมโยงติดมากับภาษานั้น ๆ และในสังคมแบบเมือง ภาษาศาสตร์เชิงสังคมจะเน้นปัญหาการศึกษาที่เกี่ยวกับการจัดภาษามาตรฐานและการพัฒนาภาษา ซึ่งทั้งสองด้านนี้ก็ไม่เกี่ยวข้องกับภาษาศาสตร์รูปนัยแต่อย่างใด จะต้องใช้การศึกษาในเชิงสังคมวิทยาเท่านั้นในการศึกษา

กล่าวโดยสรุปแล้ว หากเรามองภาษาในฐานะวิถีสื่อสารแล้ว จำเป็นที่เราจะต้องศึกษาภาษาศาสตร์เชิงสังคม ทั้งนี้ เพราะปัจจัยที่มีส่วนทำให้การสื่อสารสำเร็จผลนั้นมีอีกมากมายที่ไม่ใช่องค์ประกอบทางภาษาศาสตร์ แต่อย่างไรก็ตามก็ต้องมีความรู้ทางด้านภาษาศาสตร์อย่างเพียงพอ ในการที่จะสามารถสัมพันธ์นานาลักษณะทางภาษากับแง่มุมต่าง ๆ ของสังคมได้สำเร็จ นั่นคือ เราต้องพิจารณาการสื่อสารทั้งทางด้านภาษาศาสตร์และด้านสังคมไปพร้อมกัน

เนื่องจากภาษาศาสตร์เชิงสังคมได้มีบทบาทในความซับซ้อนของสังคมไทย ซึ่งนับแต่นี้ไปจะมีบทบาทมากขึ้นเรื่อย ๆ ฉะนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องรวบรวมและสังเคราะห์งานวิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงสังคมเอาไว้ เพื่อให้เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้ได้รับบทบาทให้ดูแลทางด้านนโยบายภาษาและวัฒนธรรม และเป็นประโยชน์ต่อนักวิจัยที่จะทำการศึกษาวิจัยในสาขาภาษาศาสตร์เชิงสังคมต่อไป (ธัญญรัตน์ ปาณะกุล. 2527)

2. การสังเคราะห์งานวิจัย

2.1 ความหมายของการสังเคราะห์งานวิจัย

ได้มีผู้ให้คำจำกัดความของการสังเคราะห์งานวิจัยไว้หลายท่าน เช่น อุทุมพร จามรมาน (2527 : 1) ให้คำจำกัดความไว้ว่า การสังเคราะห์ (Synthesis) หมายถึง การนำหน่วยย่อย ๆ หรือส่วนต่าง ๆ มาประกอบให้เป็นเนื้อเรื่องเดียวกัน ในกรณีที่ไม่เคยมีการนำสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มารวมเข้าด้วยกันมาก่อน

ในขณะที่ นงลักษณ์ วิรัชชัย (2529 : 26) ตีความว่า การสังเคราะห์งานวิจัยเป็นระเบียบวิธีการศึกษาหาข้อเท็จจริง โดยรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวกับปัญหานั้น ๆ หลาย ๆ เรื่อง มาศึกษาวิเคราะห์ และนำเสนอข้อสรุปอย่างมีระบบ ให้ได้คำตอบของปัญหาที่เป็นข้อยุติ

จากคำจำกัดความดังกล่าวข้างต้น อาจจะสรุปได้ว่า การสังเคราะห์งานวิจัยเป็นการนำหน่วยย่อย ๆ หรือส่วนต่าง ๆ ของผลการวิจัยหลาย ๆ ผลการวิจัยที่ศึกษาปัญหาเดียวกัน ซึ่งได้รับการศึกษาวิเคราะห์อย่างมีระบบมารวมเข้าด้วยกัน เพื่อให้ได้ข้อสรุปของปัญหานั้น ๆ หรือเพื่อให้ได้รับข้อความรู้หรือข้อสรุปที่เป็นภาพรวมของข้อค้นพบนั้น

ดังนั้น ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะเป็นการรวบรวมผลงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคมในประเทศไทย เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างผลของการวิจัยภายใต้หัวข้อเดียวกันในสาขาต่าง ๆ ของภาษาศาสตร์เชิงสังคม เพื่อที่จะตอบคำถามว่าขณะนี้มีงานวิจัยเรื่องอะไรบ้าง และงานวิจัยเหล่านี้สามารถอธิบายปรากฏการณ์ทางภาษาในสังคมไทยในเรื่องต่าง ๆ ไว้มากน้อยเพียงใด โดยจะทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการวิจัยและช่องว่างในงานวิจัย จากการนำส่วนต่าง ๆ ของผลการวิจัยหลาย ๆ เรื่องที่ศึกษาภายใต้หัวข้อเดียวกัน มาทำการวิเคราะห์อย่างมีระบบ แล้วนำมาบรรยายสรุปเข้าด้วยกันถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลงานวิจัย

2.2 แนวทางในการสังเคราะห์งานวิจัย

การสังเคราะห์งานวิจัยสามารถจำแนกออกได้เป็น 2 แนวทางด้วยกัน ซึ่งแต่ละแนวทางก็มีข้อจำกัดและข้อบกพร่องที่แตกต่างกัน และการเลือกใช้แนวทางใดในการสังเคราะห์นั้น ก็ขึ้นอยู่กับลักษณะของงานวิจัยที่จะนำมาสังเคราะห์และจุดประสงค์ของการสังเคราะห์ แนวทางในการสังเคราะห์มีดังนี้ คือ (อุทุมพร จามรมาน. 2527 : 1 - 7)

1. การสังเคราะห์เชิงคุณภาพหรือการสังเคราะห์เชิงบอกลักษณะ (Qualitative Synthesis) คือ เป็นการบรรยายโดยรวบรวมงานวิจัยเรื่องต่าง ๆ โดยนำผลการวิจัยมาสรุปเข้าด้วยกัน โดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ เป็นผู้ทำการสังเคราะห์ การสังเคราะห์เชิงคุณภาพ มี 2 แบบ ได้แก่

ก. การนำบทคัดย่อหรือผลสรุปของงานวิจัยแต่ละเรื่องมาเรียงต่อเนื่องกัน ซึ่งบทคัดย่อหรือผลสรุปของวิทยานิพนธ์ดังกล่าว มักจะครอบคลุมปัญหาการวิจัย วัตถุประสงค์ สมมติฐาน วิธีดำเนินการวิจัยและผลการวิจัย การนำเสนอผลการสังเคราะห์งานวิจัยในลักษณะนี้ จะช่วยให้ผู้อ่านทราบแต่เพียงว่า ใครทำอะไร อย่างไร ได้ผลอย่างไร แต่จะมิได้มีการผสมผสานหรือเชื่อมโยงงานวิจัยทั้งหลายเข้าด้วยกัน

ข. การอ่านรายงานการวิจัยจนเกิดความเข้าใจและนำผลการวิจัยมาเชื่อมโยงกับข้อปัญหา เพื่อให้ได้ความรู้ว่าใครทำอะไร ได้ผลอย่างไร และอยู่ตรงไหนของหัวข้อใหญ่นั้น โดยได้มีการผสมผสานหรือเชื่อมโยงงานวิจัยทั้งหลายเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดความรู้เชิงบูรณาการออกมา จึงทำให้การสังเคราะห์ในระดับนี้มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการนำไปใช้มากกว่าในแนวของแบบแรก ที่เป็นเพียงการรวบรวมผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่ทำภายใต้ปัญหาเดียวกันเข้าไว้ด้วยกันเท่านั้น

2. การสังเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Synthesis) คือ การวิเคราะห์ข้อมูลสรุปของรายงานวิจัยแต่ละเรื่อง โดยอาศัยเทคนิคหรือวิธีการทางสถิติมาวิเคราะห์ การสังเคราะห์เชิงปริมาณ มี 3 แบบ ได้แก่

ก. วิธีการนับคะแนนเสียง (Vote Counting Method) การสังเคราะห์งานวิจัยวิธีนี้ใช้การนับจำนวนงานวิจัย โดยการจำแนกตามผลการทดสอบสมมติฐาน ซึ่งแบ่ง

ได้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีนัยสำคัญทางสถิติและค่าดัชนีเป็นบวก กลุ่มที่มีนัยสำคัญทางสถิติและค่าดัชนีเป็นลบ และกลุ่มที่ไม่มีค่านัยสำคัญทางสถิติ เมื่อนับความถี่ของงานวิจัยแต่ละกลุ่มแล้ว นักสังเคราะห์จะสรุปและแปลผลของการสังเคราะห์ตามลักษณะของงานวิจัยกลุ่มที่มีความถี่สูงสุด ข้อบกพร่องของวิธีการสังเคราะห์แบบนี้ คือ ความลำเอียงที่เกิดขึ้นเมื่อมีงานวิจัยที่มีกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ ซึ่งมักจะให้ผลการวิจัยมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อทดสอบสมมติฐาน แม้ว่าจะมีขนาดอิทธิพลหรือสหสัมพันธ์ต่ำก็ตาม

ข. วิธีการรวมค่าความน่าจะเป็น โดยนำค่าความน่าจะเป็นของค่าสถิติ (P-Value of Statistivs) ของงานวิจัยมาสังเคราะห์ แล้วทดสอบนัยสำคัญทางสถิติการสังเคราะห์ของผลการสังเคราะห์ เนื่องจากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์นั้นมีการใช้ค่าสถิติต่าง ๆ กันในการทดสอบสมมติฐาน และค่าสถิติในการทดสอบนั้นจะมีค่าความน่าจะเป็นกำกับอยู่ ค่าความน่าจะเป็นนี้เป็นตัวแปรต่อเนื่อง มีค่าตั้งแต่ 0 - 1 และมีการแจกแจงคงที่ ไม่ว่างานวิจัยนั้นจะใช้สถิติแบบใด และตัวแปรในการวิจัยนั้นมีการแจกแจงอย่างไร ด้วยเหตุนี้ นักสังเคราะห์จึงสามารถสังเคราะห์และทดสอบค่าความน่าจะเป็นของงานวิจัยทั้งหมด แต่จุดอ่อนของวิธีนี้ คือ ไม่สามารถระบุปริมาณของผลการวิจัยว่าจำนวนเท่าใด จึงทำให้เกิดการพัฒนาการจนเกิดการสังเคราะห์แบบที่สามขึ้น

ค. การนำวิธีการทางสถิติมาประมาณค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัย วิธีการนี้เป็นวิธีการสังเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปอย่างมีระบบจากงานวิจัยหลาย ๆ เรื่อง ที่ศึกษาปัญหาในการวิจัยเรื่องเดียวกัน ซึ่งเรียกว่า "การวิเคราะห์แบบเมตต้า" (Meta Analysis) ตามแนวของแกลส จะเน้นที่ขนาดของผล (Effect Size) ซึ่งคือ อัตราส่วนของผลต่างระหว่างมัชฌิมเลขคณิตกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มากกว่าเน้นที่ค่านัยสำคัญ ส่วนสถิติที่ใช้ในการประมาณค่าขนาดของผล คือ ค่าเฉลี่ยของสัมประสิทธิสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r-) สำหรับงานวิจัยเชิงบรรยายประเภทศึกษาสหสัมพันธ์ และค่าขนาดของผล (d) สำหรับงานวิจัยเชิงทดลอง เมื่อได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หรือค่าขนาดของผล อันเป็นดัชนีมาตรฐานจากงานวิจัยแต่ละเรื่อง แล้วจึงนำมาสังเคราะห์ค่าประมาณดัชนีจากงานวิจัยทั้งหมดเข้าด้วยกัน

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้เลือกใช้แนวทางในการสังเคราะห์แนวทางที่หนึ่ง ซึ่งเป็นการสังเคราะห์งานวิจัยโดยการบรรยายทั้งแบบ ก และ ข คือ ได้มีการรวบรวมและศึกษารายงานวิจัยอย่างละเอียดและนำผลการวิจัยทั้งหมดมาเชื่อมโยงกัน เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างงานวิจัยเหล่านั้น รวมทั้งชี้ช่องว่างของงานวิจัยว่ายังมีส่วนใดที่ยังขาดหายไปหรือไม่สมบูรณ์ และทำให้ทราบว่างานวิจัยเรื่องต่าง ๆ นั้นอยู่ที่ภายใต้สาขาใดหรือหัวข้อเรื่องใดของภาษาศาสตร์เชิงสังคม เพื่อสร้างเป็นภาพรวมของภาษาศาสตร์เชิงสังคม เหตุผลที่เลือกทำการสังเคราะห์ในแนวทางการสังเคราะห์เชิงคุณภาพหรือเป็นการบรรยายสรุปนั้น เนื่องจากงานวิจัยที่จะทำในแนวทางการสังเคราะห์เชิงปริมาณนั้นจะต้องเป็นการวิจัยเชิงทดลองหรือการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ แต่ส่วนใหญ่งานวิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม จะเป็นแบบพรรณาวิเคราะห์ ซึ่งไม่ได้ใช้ระเบียบวิธีทางสถิติมาวิเคราะห์ข้อมูล ดังนั้น จึงไม่สามารถทำการสังเคราะห์ในเชิงปริมาณได้

2.3 <u>ประเภทของการสังเคราะห์งานวิจัย</u>

ถ้าแยกตามจุดประสงค์ของการสังเคราะห์งานวิจัยแล้ว อาจจะกล่าวได้ว่าการสังเคราะห์แยกออกได้เป็น 3 ประเภท ตามความเห็นของอุทุมพร จามรมาน (2527 : 1 - 3) กล่าวไว้ว่า

1. การสังเคราะห์แล้วสร้างความหมายใหม่จากการพิจารณาหน่วยย่อย ๆ ของการสื่อความหมาย เช่น การพัฒนาการสื่อความหมาย ไม่ว่าจะเป็นการพูด การออกภาษาท่าทาง ความรู้สึก ประสบการณ์ของตัวเราให้ผู้อื่นทราบ หรือเข้าใจได้ การจัดการสังเคราะห์ระดับนี้ได้จากการพิจารณางานเขียน หรือการเล่าประสบการณ์ส่วนตัวที่สามารถเรียบเรียบได้อย่างมีประสิทธิผล ทั้งนี้น่าจะหมายถึงการแสดงแนวคิด โลกทัศน์ ปรัชญาของนักเขียนจากผลงานและการแสดงออกทางทัศนคติ ซึ่งจะพบบ่อยในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

2. การสังเคราะห์เพื่อการวางแผนหรือข้อเสนอ เพื่อนำไปปฏิบัติ ซึ่งได้แก่ การประชุมเพื่อพัฒนาแผนการทำงาน หรือการพัฒนาแนวความคิดของแต่ละคนที่ทำให้ได้ผลการประชุมวางแผนหรือข้อสรุป ที่จะนำไปปฏิบัติจนเกิดผลสำเร็จ

3. การสังเคราะห์เพื่อหาสิ่งที่เป็นนามธรรมขึ้น ได้แก่ ความสัมพันธ์ของสิ่งที่เป็นนามธรรม อันอาจจะช่วยจำแนกหรืออธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ หรือการเชื่อมโยงแนวความคิดของผู้ที่ทรงคุณวุฒิ เพื่อจะอธิบายปัญหาหรือเชื่อมโยงทฤษฎีจนได้ข้อค้นพบใหม่ ซึ่งเป็นการนำแนวความคิดของผู้ทรงคุณวุฒิหลาย ๆ ท่าน หรือทฤษฎีหลาย ๆ ทฤษฎีมาเชื่อมโยงหรือสรุปเข้าด้วยกัน เพื่อที่จะอธิบายปัญหาใดปัญหาหนึ่ง หรือเพื่อทำให้เกิดทฤษฎีหรือข้อค้นพบใหม่ขึ้น

ในการวิจัยครั้งนี้ จะตรงกับวิธีการสังเคราะห์เชิงคุณภาพของการจำแนกประเภทของการสังเคราะห์งานวิจัยแบบแรก และเป็นการสังเคราะห์สิ่งที่เป็นนามธรรมในการจำแนกประเภทแบบที่สาม เนื่องจากเป็นการสังเคราะห์งานวิจัยที่จะบรรยายสรุปโดยรวบรวมผลงานวิจัยต่าง ๆ มาพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างงานวิจัยเหล่านั้น เพื่อที่จะสร้างภาพรวมของงานวิจัยสาขาภาษาศาสตร์เชิงสังคม

<u>ประโยชน์ของการสังเคราะห์งานวิจัย</u>

เป้าหมายในการพิจารณาศาสตร์แต่ละสาขานั้น มุ่งเน้นที่การพัฒนาหรือการสร้างทฤษฎีใหม่ ซึ่งจะต้องอาศัยผลงานการศึกษาค้นคว้าวิจัยที่มีอยู่เดิมเป็นพื้นฐาน (Hunter. 1982 : 12) และกิจกรรมที่สำคัญต่อความก้าวหน้าของศาสตร์กิจกรรมหนึ่งที่นักวิชาการและนักวิจัยจำเป็นต้องทำ คือ การบูรณาการข้อความรู้ที่เกิดขึ้นในงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อให้รู้ชัดถึงสภาวะปัจจุบันของข้อค้นพบ อันจะเป็นประโยชน์โดยทั่วไปในการเข้าใจเครือข่าย พรมแดน การสะสมและการงอกงามของข้อความรู้ในศาสตร์นั้น ๆ (สุวัฒนา สุวรรณเขต นิคม. 2529 : 6)

ในอดีตเมื่อมีงานวิจัยไม่มากนัก นักวิจัยมักบูรณาการข้อค้นพบการวิจัยต่าง ๆ โดยการอ่านรายงานการวิจัย แล้วจับประเด็นที่เป็นผลสรุปของงานวิจัยออกมาบรรยายผล

การบูรณาการในลักษณะนี้ มักมีความแตกต่างกันตามความรู้และความเชี่ยวชาญในการจับประเด็น ตลอดจนจุดเน้นของผู้สังเคราะห์ (อุทุมพร จามรมาน. 2527 : ก)

ความสำคัญของการสังเคราะห์งานวิจัยมีเพิ่มมากขึ้น เพราะปัจจุบันรายงานการวิจัยเพิ่มขึ้นอย่างมากมาย หลากหลายและรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาวิชาสังคมศาสตร์ เนื่องจากนักวิชาการตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยและการทำวิจัยที่เพิ่มขึ้น ทำให้ในปัจจุบันมีงานวิจัยจำนวนนับร้อยที่ศึกษาปัญหาเดียวกัน โดยใช้รูปแบบวิธีการวิจัย และกลุ่มตัวอย่างต่างกัน ผลการวิจัยเหล่านั้นมีทั้งที่สอดคล้องและขัดแย้งกัน เป็นผลให้ผู้ทำการวิจัยต่อเนื่องและผู้ต้องการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย เกิดความสับสนและไม่สามารถหาข้อสรุปที่เป็นข้อยุติได้ ด้วยเหตุนี้ นักวิจัยจึงให้ความสำคัญกับการสังเคราะห์งานวิจัยและพยายามพัฒนาวิธีการวิเคราะห์ให้มีระบบ มีความเที่ยงตรง เชื่อถือได้ เพื่อให้ได้ผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่มีคุณค่า เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยสืบเนื่อง และการนำผลการวิจัยไปสร้างความเจริญให้กับสังคมอย่างแท้จริง

การสังเคราะห์งานวิจัยมีลักษณะเฉพาะที่ต่างจากการวิจัยทั่ว ๆ ไป กล่าวได้โดยสรุปว่า การวิจัยแบบสังเคราะห์งานวิจัยแตกต่างจากงานวิจัยทั่วไปที่ลักษณะของข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งข้อมูลสำหรับการวิจัยทั่ว ๆ ไป จะเป็นข้อเท็จจริงจากแหล่งปฐมภูมิหรือแหล่งทุติยภูมิที่นักวิจัยรวบรวมมาจากสุ่มตัวอย่าง หรือกลุ่มประชากร แต่ข้อมูลสำหรับการวิจัยแบบสังเคราะห์งานวิจัยนั้น คือ รายงานการวิจัยจำนวนหลาย ๆ เรื่องที่ศึกษาปัญหาเดียวกันหรือศึกษาภายใต้หัวข้อเรื่องเดียวกัน ในการวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการวิจัยทั่ว ๆ ไป นักวิจัยวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อบรรยายหรืออนุมานให้ได้ข้อเท็จจริงที่เป็นวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งประกอบด้วยผลการวิจัยและรายละเอียดของงานวิจัยทั้งหมดทุกเรื่อง อาจมีบางส่วนที่สอดคล้องกันหรือบางส่วนที่ขัดแย้งกัน เพื่อจะนำมาสังเคราะห์หาข้อสรุปสุดท้ายสำหรับกลุ่มประชากรทุกกลุ่มที่นำมาศึกษา

2.5 ขั้นตอนของการสังเคราะห์งานวิจัย

การสังเคราะห์งานวิจัยโดยทั่ว ๆ ไป มีขั้นตอนในการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน ดังที่นงลักษณ์ วิรัชชัย (2527 : 27 - 29) กล่าวไว้สรุปได้ดังนี้ คือ

1. การกำหนดหัวข้อปัญหา การสังเคราะห์งานวิจัยเริ่มต้นจากการกำหนดปัญหาการวิจัย ซึ่งต้องเป็นปัญหาที่มีการทำวิจัยอย่างน้อย 2 ราย เนื่องจากปัญหาการวิจัยที่มีคุณค่าน่าสนใจ และเป็นปัญหาที่ยังไม่มีคำตอบแน่ชัดนั้น มักเป็นปัญหาที่ผู้วิจัยสนใจและทำการวิจัยเป็นจำนวนมาก ปัญหาในลักษณะดังกล่าวจึงเป็นปัญหาที่เหมาะสมต่อการสังเคราะห์งานวิจัย แต่ในการทำการสังเคราะห์งานวิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงสังคมครั้งนี้ มิได้ทำเพื่อต้องการตอบปัญหาใดปัญหาหนึ่งโดยเฉพาะ หากเป็นการสังเคราะห์เพื่อที่จะสร้างภาพรวมในระดับหัวเรื่องและระดับสาขาภาษาศาสตร์เชิงสังคม

2. การวิเคราะห์ปัญหา เมื่อกำหนดหัวข้อปัญหาแล้ว นักสังเคราะห์ต้องนิยามปัญหาให้ชัดเจน ศึกษาแนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัญหาให้แจ่มชัด เพื่อเป็นพื้นฐานในการกำหนดแบบแผนและสมมติฐานการวิจัย ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จะเป็นการศึกษาแนวคิดทฤษฎีทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม

3. การเสาะค้น คัดเลือก และรวบรวมผลงานวิจัย

ก. การเสาะค้นงานวิจัย ผู้สังเคราะห์งานวิจัยต้องค้นคว้าและเสาะหางานวิจัยทั้งหมดเกี่ยวกับปัญหาที่กำหนดไว้ การเสาะหางานวิจัยส่วนใหญ่จะหาได้จากวิทยานิพนธ์ บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ และรายงานการวิจัย เป็นต้น

ข. การคัดเลือกงานวิจัย ผู้สังเคราะห์งานวิจัยต้องอ่าน ศึกษาและตรวจสอบงานวิจัยแต่ละเล่มอย่างละเอียด ต้องสร้างเกณฑ์ในการคัดเลือกงานวิจัย และทำการคัดเลือกงานวิจัยที่มีคุณค่าตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จะคัดเลือกเฉพาะงานวิจัยในระดับที่ 1 คือ มีจุดมุ่งหมาย วิธีดำเนินการ และผลการวิจัยที่สอดคล้องกัน และในระดับที่ 2 คือ มีจุดมุ่งหมายและวิธีดำเนินการที่สอดคล้องกัน

ค. การรวบรวมผลของการวิจัย หลังจากที่คัดเลือกงานวิจัยที่ใช้ในการสังเคราะห์งานวิจัยแล้ว ขั้นตอนต่อไป คือ การรวบรวมรายละเอียดและผลการวิจัยของ

การวิจัย วิธีการรวบรวมนั้นอาจจะต้องใช้ความระมัดระวังในการเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ รวมทั้งต้องครบถ้วนสมบูรณ์

4. การวิเคราะห์เพื่อสังเคราะห์งานวิจัย

การวิเคราะห์เพื่อสังเคราะห์งานวิจัย สามารถแบ่งได้เป็น 2 วิธี คือ

1. การวิเคราะห์เชิงคุณภาพเพื่อการสังเคราะห์งานวิจัย การวิเคราะห์ประเภทนี้เป็นการบรรยายสรุปผลของการสังเคราะห์ผลการวิจัย โดยนักสังเคราะห์งานวิจัยจะสรุปประเด็นหลักของผลการวิจัยแต่ละเรื่อง และบรรยายให้เห็นความสัมพันธ์และความขัดแย้งระหว่างผลการวิจัยเหล่านั้น ทั้งนี้ นักสังเคราะห์ต้องบรรยายสรุปด้วยความเที่ยงธรรม ไม่ลำเอียง และไม่ผนวกความคิดเห็นของตนเองในการวิเคราะห์ วิธีวิเคราะห์เชิงคุณภาพเพื่อการสังเคราะห์ผลการวิจัยนี้ เป็นวิธีการที่ใช้ได้กับการสังเคราะห์งานวิจัยนี้ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ และเป็นวิธีการที่นักวิจัยเชิงคุณภาพใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ส่วนนักวิจัยทั่ว ๆ ไป นิยมใช้เป็นกิจกรรมในการรายงานเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อการสังเคราะห์ผลการวิจัย การวิเคราะห์ประเภทนี้นักสังเคราะห์ใช้วิธีการที่มีระบบ ใช้ความรู้ หลักการ และระเบียบวิธีทางสถิติในการวิเคราะห์ผลการวิจัย เพื่อหาข้อสรุปที่เป็นข้อยุติในการสังเคราะห์งานวิจัย งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ด้วยวิธีนี้ต้องเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งมีผลการวิจัยที่นักสังเคราะห์สามารถนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติได้

ในการสังเคราะห์งานวิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงสังคมครั้งนี้ จะเลือกใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพในการสังเคราะห์ผลการวิจัย เนื่องจากงานวิจัยในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ส่วนใหญ่จะเป็นการวิจัยเชิงพรรณนาหรือบรรยาย ไม่ใช้วิธีการทางสถิติมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลกันมากนัก และนักวิจัยบางท่านเกิดความรู้สึกว่าการวิจัยเชิงปริมาณที่ให้ความสำคัญกับการจัดการในเรื่องตัวเลขและสถิตินั้น ไม่สามารถตอบปัญหาบางประการได้ลึกซึ้งเพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรม วิธีการวิจัยเชิงปริมาณไม่แสวงหาข้อมูลในเชิงการวัดคุณค่ามาได้ทั้งหมด ต้องอาศัยข้อมูลทางสังคมและวัฒนธรรมประกอบในการอธิบายความเป็นสำคัญ

5. <u>การเสนอรายงาน</u> การเขียนรายงานการสังเคราะห์งานวิจัยมีหลักการเช่นเดียวกับการเขียนรายงานการวิจัยทั่ว ๆ ไป นักสังเคราะห์งานวิจัยต้องเสนอรายละเอียด วิธีดำเนินงานทุกขั้นตอน พร้อมทั้งข้อสรุป ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะจากการสังเคราะห์ โดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง กะทัดรัด และชัดเจน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูล

ข้อมูลที่นำมาศึกษาครั้งนี้ ได้มาจากหนังสือรวมบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ระดับปริญญามหาบัณฑิต ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทั่วประเทศ คือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งพิมพ์เผยแพร่ในประเทศไทยด้วยภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ระหว่างปี พ.ศ.2520 - 2533

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การสังเคราะห์งานวิจัยโดยทั่ว ๆ ไป มีขั้นตอนในการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน ดังที่นงลักษณ์ วิรัชชัย (2527 : 27 - 29) กล่าวไว้สรุปได้ดังนี้ คือ

1. การกำหนดหัวข้อปัญหา การสังเคราะห์งานวิจัยเริ่มต้นจากการกำหนดปัญหาการวิจัย ซึ่งต้องเป็นปัญหาที่มีการทำวิจัยแล้วอย่างน้อย 2 ราย เนื่องจากปัญหาการวิจัยที่มีคุณค่า น่าสนใจ และเป็นปัญหาที่ยังไม่มีคำตอบแน่ชัดนั้น มักเป็นปัญหาที่ผู้วิจัยสนใจและทำงานวิจัย

2. การวิเคราะห์ปัญหา เมื่อกำหนดหัวข้อปัญหาแล้ว นักสังเคราะห์ต้องนิยามปัญหาให้ชัดเจน ศึกษาแนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัญหาให้แจ่มชัด เพื่อเป็นพื้นฐานในการกำหนดแบบแผนและสมมติฐานการวิจัย

3. การเสาะค้น คัดเลือก และรวบรวมผลงานวิจัย

ก. การเสาะค้นงานวิจัย ผู้สังเคราะห์งานวิจัยต้องค้นคว้าและเสาะหางานวิจัยทั้งหมดเกี่ยวกับปัญหาที่กำหนดไว้

ข. การคัดเลือกงานวิจัย ผู้สังเคราะห์งานวิจัยต้องอ่าน ศึกษาและตรวจสอบงานวิจัยแต่ละเล่มอย่างละเอียด ต้องสร้างเกณฑ์ในการคัดเลือกงานวิจัย และทำการคัดเลือกงานวิจัยที่มีคุณค่าตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ค. การรวบรวมผลของการวิจัย หลังจากที่คัดเลือกงานวิจัยที่ใช้ในการสังเคราะห์งานวิจัยแล้ว ขั้นตอนต่อไป คือ การรวบรวมรายละเอียดและผลการวิจัยของการวิจัย วิธีการรวบรวมนั้นอาจใช้วิธีการจดบันทึก ถ่ายเอกสาร หรือการกรอกแบบฟอร์ม

4. <u>การวิเคราะห์เพื่อสังเคราะห์งานวิจัย</u>

การวิเคราะห์เพื่อสังเคราะห์งานวิจัย สามารถแบ่งได้เป็น 2 วิธี คือ

1. การวิเคราะห์เชิงคุณภาพเพื่อการสังเคราะห์งานวิจัย การวิเคราะห์ประเภทนี้เป็นการบรรยายสรุปผลของการสังเคราะห์ผลการวิจัย โดยนักสังเคราะห์งานวิจัยจะสรุปประเด็นหลักของผลการวิจัยแต่ละเรื่อง และบรรยายให้เห็นความสัมพันธ์และความขัดแย้งระหว่างผลการวิจัยเหล่านั้น

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อการสังเคราะห์ผลการวิจัย การวิเคราะห์ประเภทนี้นักสังเคราะห์ใช้วิธีการที่มีระบบ ใช้ความรู้ หลักการ และระเบียบวิธีทางสถิติ. ในการวิเคราะห์ผลการวิจัย เพื่อหาข้อสรุปที่เป็นข้อยุติในการสังเคราะห์งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ด้วยวิธีนี้ต้องเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งมีผลการวิจัยที่นักสังเคราะห์สามารถนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติได้

5. <u>การเสนอรายงาน</u> การเขียนรายงานการสังเคราะห์งานวิจัยที่มีหลักการเช่นเดียวกับการเขียนรายงานการวิจัยทั่ว ๆ ไป นักสังเคราะห์งานวิจัยต้องเสนอรายละเอียดวิธีดำเนินงานทุกขั้นตอน พร้อมทั้งข้อสรุป ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะจากการสังเคราะห์โดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง กะทัดรัด และชัดเจน

ซึ่งในการสังเคราะห์งานวิจัยทางด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคมครั้งนี้ ได้มีวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าที่แตกต่างไปจากการสังเคราะห์งานวิจัย ตามที่นงลักษณ์ วิรัชชัย กล่าวไว้ในด้านรายละเอียดของวิธีการสังเคราะห์งานวิจัย ดังต่อไปนี้

1. <u>การกำหนดหัวข้อปัญหา</u> ผู้วิจัยเลือกหัวข้อปัญหาที่จะใช้ในสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้ คือ การสังเคราะห์งานวิจัยทางด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคม ซึ่งเป็นหัวข้อที่มีผู้สนใจทำการวิจัยไว้เป็นจำนวนมากพอสมควร แต่ในการสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้ มิได้ทำเพื่อต้องการตอบปัญหาใดปัญหาหนึ่งโดยเฉพาะ หากเป็นการสังเคราะห์เพื่อที่จะสร้างภาพรวมของงานวิจัยในสาขาภาษาศาสตร์เชิงสังคมในระดับหัวเรื่อง และในระดับสาขาของภาษาศาสตร์เชิงสังคม

2. <u>การวิเคราะห์ปัญหา</u> เพื่อที่จะนิยามปัญหาให้ชัดเจน ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาเอกสารและตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับภาษาศาสตร์เชิงสังคม และการสังเคราะห์งานวิจัย เพื่อให้เกิดข้อความรู้เกี่ยวกับภาษาศาสตร์เชิงสังคม และการสังเคราะห์งานวิจัย และเพื่อศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ในกำหนดแบบแผนการทำการวิจัย แต่เนื่องจากสาขาภาษาศาสตร์เชิงสังคมเป็นศาสตร์แขนงใหม่ที่ยังมีผู้ทำการศึกษาค้นคว้าไม่แพร่หลายนัก จึงทำให้มีตำราทางภาษาศาสตร์เชิงสังคมจำนวนไม่มากนักในการศึกษา และส่วนใหญ่จะเป็นตำราภาษาต่างประเทศ มีตำราภาษาไทยเพียงเล่มเดียวเท่านั้น คือ "ภาษาศาสตร์เชิงสังคม" ของ เอมอร ตรูวิเชียร และในการสังเคราะห์งานวิจัย ส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาในเชิงปริมาณ และมีการกล่าวถึงการสังเคราะห์เชิงคุณภาพน้อยมาก

3. <u>การเสาะหาและเก็บรวบรวมข้อมูล</u> การเสาะหาและเก็บรวบรวมข้อมูลของงานวิจัยจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ โดยจะรวบรวมจากหนังสือบทคัดย่อของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญามหาบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทั่วประเทศ ซึ่งในมหาวิทยาลัยบางแห่งจะทำหนังสือรวมบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ช้ามาก ซึ่งในลักษณะเช่นนี้ ผู้วิจัยจะต้องเดินทางไปเก็บข้อมูลจากห้องสมุดของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งด้วยตนเอง โดยรวบรวมจากดัชนีวิทยานิพนธ์ และถ้าไม่มีการรวบรวมไว้ในรูปดัชนีวิทยานิพนธ์ จะต้องค้นจากตู้บัตรรายการ และการเก็บข้อมูลเกิดความยากลำบากในการค้นหาเล่มวิทยานิพนธ์ไม่พบ เนื่องจากระบบการจัดเก็บไม่ดีพอ และมีการจำกัดจำนวนเล่มในการยืมในแต่ละครั้ง จึงทำให้ต้องใช้เวลานานในการเก็บข้อมูล และต้องเดินทางไปมาหลายเที่ยวกว่าที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จ

4. <u>การสร้างเกณฑ์ในการแบ่งสาขาของภาษาศาสตร์เชิงสังคม</u>

การสร้างเกณฑ์ในการแบ่งสาขาของภาษาศาสตร์เชิงสังคม มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 ศึกษาเอกสารและตำราเกี่ยวกับภาษาศาสตร์เชิงสังคม และรวบรวมสารบัญจากหนังสือต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับภาษาศาสตร์เชิงสังคม เพื่อนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งสาขาของภาษาศาสตร์เชิงสังคม ได้แก่

- "Language and Social Context" ของ Pier P. Giglioli
- "The Sociolinguistics of Learning and Using a Non-native Language" ของ Leo Loveday
- "Sociolinguistic : a Critical Survey of Theory an Application" ของ Norbert Bittmar
- "Language, Culture and Society" ของ Ben G. Blount
- "Language as Social Semiotic" ของ Edward Arnold and M.A.K. Halliday
- "Sociolinguistic : A Brief Introduction" ของ Joshua A. Fishman
- "Sociolinguistic : An Introduction" ของ Peter Trudgill

4.1 นำเกณฑ์ที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ คือ อาจารย์สำอาง หิรัญบูรณะ และอาจารย์ประพาศน์ พฤทธิประภา ทำการพิจารณาและแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้วิเคราะห์ข้อมูลจำนวน 10% ของข้อมูลทั้งหมด เพื่อตรวจสอบว่าสาขาของภาษาศาสตร์เชิงสังคมที่แบ่งต่อไปนี้ สามารถครอบคลุมข้อมูลทั้งหมดได้หรือไม่

1. สาขาภาษาและวัฒนธรรม

    1.1 การศึกษาภาษาภายใต้วัฒนธรรมเดียวกัน

    1.2 การศึกษาภาษาข้ามวัฒนธรรมกัน

    1.3 บทบาทของวัฒนธรรมในการเรียนการสอนภาษา

2. สาขาภาษาและสังคม

    2.1 การแปรภาษา

3. สาขาการวางแผนภาษา

    3.1 การศึกษาภาษาถิ่น

    3.2 การศึกษาภาษามาตรฐาน

    3.3 การศึกษาภาษาชนกลุ่มน้อย

    3.4 ภาวะทวิภาษาและพหุภาษา

4. สาขาภาษาและทัศนคติ

    4.1 ทัศนคติต่อภาษาถิ่น

    4.2 ทัศนคติต่อภาษามาตรฐาน

    4.3 ทัศนคติต่อภาษาต่างประเทศ

แต่เมื่อได้ทำการวิเคราะห์จุดประสงค์ วิธีดำเนินการ และผลการวิจัยของงานวิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงสังคมทั้งหมดแล้ว พบว่าจะต้องมีการปรับเกณฑ์ในการแบ่งสาขาของภาษาศาสตร์เชิงสังคมในด้านรายละเอียดภายในสาขาใหม่ เพื่อความชัดเจนในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. สาขาภาษาและวัฒนธรรม

    1.1 การศึกษาภาษาภายใต้วัฒนธรรมเดียวกัน

    1.2 บทบาทของวัฒนธรรมในการเรียนการสอนภาษา

2. สาขาภาษาและสังคม

    2.1 การศึกษาระดับของภาษา

    2.2 การศึกษาการแปรของภาษา

2.3 การศึกษาภาษาเฉพาะวงการ

3. สาขาภาษาและทัศนคติ

3.1 ทัศนคติต่อภาษาถิ่น

3.2 ทัศนคติต่อภาษามาตรฐาน

3.3 ทัศนคติต่อภาษาต่างประเทศ

4. สาขาการวางแผนภาษา

4.1 การศึกษาภาษาชนกลุ่มน้อย

4.2 การศึกษาภาษาถิ่น

4.3 ภาวะทวิภาษาและพหุภาษา

ในการตัดหัวข้อการศึกษาภาษาข้ามวัฒนธรรมกันออกนั้น เนื่องจากข้อมูลในหัวข้อนี้ จะไปปรากฏอยู่ในหัวข้อบทบาทของวัฒนธรรมในการเรียนการสอนภาษาทั้งหมดแล้ว ถือว่าเป็นการกำหนดหัวข้อที่ซ้ำซ้อนกัน จึงนำไปรวมในหัวข้อบทบาทของวัฒนธรรมในการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวข้อที่ครอบคลุมกว่า และในการตัดหัวข้อการศึกษาภาษามาตรฐานออกนั้น ก็มีเหตุผลเช่นเดียวกัน เนื่องจากเป็นการกำหนดหัวข้อที่ซ้ำซ้อนกัน จึงนำไปรวมในหัวข้อการศึกษาภาวะทวิภาษา และพหุภาษา ซึ่งเป็นหัวข้อครอบคลุมหัวข้อต่อไปนี้ไว้ด้วยแล้ว ส่วนในการเพิ่มเติมหัวข้อในสาขาภาษาและสังคม เพื่อเป็นการขยายความเนื้อหาในสาขานี้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อง่ายต่อการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละหัวข้อ และเพื่อให้ได้ภาพรวมที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

5. <u>การสร้างคำหลัก</u> เพื่อที่จะใช้เป็นกุญแจสำคัญที่จะช่วยในการจัดข้อมูล หรืองานวิจัยในแต่ละเรื่องเข้าในสาขาต่าง ๆ ของภาษาศาสตร์เชิงสังคม โดยยึดเอาจุดมุ่งหมายชื่อเรื่อง และผลการวิจัยมาสร้างเป็นคำหลัก เพื่อที่จะนำงานวิจัยภายใต้หัวเรื่องเดียวกันมาจัดเข้าไว้ด้วยกันในสาขาต่างของภาษาศาสตร์เชิงสังคม เพื่อทำการสังเคราะห์งานวิจัยเหล่านี้ต่อไป ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมิได้จัดทำรายการชื่อของคำหลักในระดับต่าง ๆ เช่น หัวเรื่องหลัก หัวเรื่องรอง และหัวเรื่องย่อยต่าง ๆ ขึ้นไว้เป็นแนวในการจำแนกงานวิจัยในแต่ละหัวข้อของแต่ละสาขา แต่เป็นการกำหนดไว้เฉพาะหัวเรื่องหลัก และหัวเรื่องรอง

และเมื่ออ่านรายละเอียดในผลการวิจัยแต่ละเรื่องจบแล้ว จึงสรุปเป็นคำหลักในแต่ละเรื่อง จึงอาจทำให้คำหลักที่ได้ไม่เป็นระบบเดียวกัน และมีความไม่คงที่ ดังนั้น ควรจะมีการทำรายการชื่อของคำหลักในระดับต่าง ๆ ไว้เป็นแนวก่อน เพื่อช่วยในการจำแนกงานวิจัยในแต่ละหัวข้อ และในการกำหนดคำหลักให้มีความคงที่และเป็นระบบเดียวกัน

6. การสร้างแบบสรุปรายละเอียดงานวิจัย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจดบันทึกรายละเอียดต่าง ๆ ของข้อมูลที่ได้จากผลการวิจัย เพื่อที่จะนำไปทำการสังเคราะห์งานวิจัยต่อไป ซึ่งหากใช้กระดาษการ์ดแข็ง ขนาดประมาณ 6" X 8" ในการทำแบบสรุปรายละเอียดงานวิจัย จะทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งอาจจะต้องแยกข้อมูลออกเป็นกลุ่ม ๆ หลายครั้งนั้นจะสะดวกยิ่งขึ้น เพราะง่ายต่อการหยิบและมีความคงทน

7. การทดลองใช้แบบสรุปรายละเอียดงานวิจัย โดยนำแบบสรุปรายละเอียดงานวิจัยไปทดลองใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนหนึ่ง เพื่อตรวจสอบว่าสามารถบันทึกรายละเอียดทั้งหมดตามที่ต้องการหรือไม่ หลังจากที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้ว จึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ คือ อาจารย์วิชญ์ ทับเที่ยง พิจารณาและทำการปรับปรุงด้านรูปแบบและความตรงเนื้อหา จากนั้นจึงนำไปทดลองใช้อีกครั้งหนึ่ง

8. การสังเคราะห์งานวิจัย โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้

1. นำงานวิจัยที่รวบรวมได้จากการถ่ายเอกสารจากหนังสือรวมบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ หรือบทคัดย่อจากวิทยานิพนธ์เล่มจริงทั้งหมดมารวมกัน และทำการแยกงานวิจัยทั้งหมดออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามสาขาของภาษาศาสตร์เชิงสังคม ซึ่งจะได้ทั้งหมด 4 กลุ่ม คือ ภาษาและวัฒนธรรม ภาษาและสังคม ภาษาและทัศนคติ และการวางแผนภาษา

2. กรอกข้อมูลสำคัญ และรายละเอียดของงานวิจัยลงในแบบสรุปรายละเอียดงานวิจัย

3. นำงานวิจัยทั้งหมดในแต่ละสาขาของภาษาศาสตร์เชิงสังคม มาแยกออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามความคล้ายคลึงของเนื้อหางานวิจัยแต่ละเรื่อง โดยนำเรื่องที่ทำการศึกษาในเรื่องทำนองเดียวกันมาจัดเข้าไว้ด้วยกันเป็นกลุ่ม ๆ ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาในการจัดกลุ่มได้

เนื่องจากงานวิจัยบางเรื่องอาจมีการจัดไว้ได้หลายกลุ่ม ไม่แน่ใจว่าควรจะอยู่กลุ่มใด ในลักษณะเช่นนี้ควรจะทำการจัดเข้าไว้ในทุกกลุ่มที่สามารถจัดได้โดยการถ่ายเอกสารแบบสรุปรายละเอียดงานวิจัยของงานวิจัยเรื่องนั้นให้ครบทุกกลุ่ม แล้วนำไปรวมไว้ในแต่ละกลุ่ม

4. นำงานวิจัยในแต่ละกลุ่มที่แบ่งตามเนื้อหาของงานวิจัยที่คล้ายคลึงกันนั้นมาสร้างคำหลัก โดยใช้ชื่อเรื่อง จุดมุ่งหมายและผลการวิจัยเป็นเกณฑ์

5. ใช้คำหลักเป็นเกณฑ์ในการนำข้อมูลที่เป็นเรื่องเดียวกันมารวมไว้ด้วยกัน เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาทำการสังเคราะห์ ในระดับหัวข้อย่อยในแต่ละสาขา และในระดับสาขาของภาษาศาสตร์เชิงสังคม เพื่อสร้างภาพรวมของภาษาศาสตร์เชิงสังคมต่อไป

6. ในการสังเคราะห์งานวิจัยนั้น จะศึกษาว่า

6.1 ในหัวข้อดังกล่าวนั้น มีงานวิจัยเรื่องใดบ้างที่มีผู้ทำการวิจัยไว้แล้ว และในเรื่องใดบ้างมีความสัมพันธ์ต่อกัน และความสัมพันธ์นั้นเป็นไปในด้านใดบ้าง

6.2 ในแต่ละสาขาของภาษาศาสตร์เชิงสังคมยังขาดข้อมูลในด้านใดบ้างที่มีความสำคัญในการโยงข้อมูลเข้าด้วยกัน

6.3 นำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาสร้างภาพรวมของภาษาศาสตร์เชิงสังคม โดยศึกษาในด้านของความสัมพันธ์ระหว่างงานวิจัย และช่องว่างระหว่างงานวิจัยทางด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคม

7. สรุปและอภิปรายผล โดยการพรรณาวิเคราะห์

บทที่ 4

การสังเคราะห์งานวิจัย

ในการสังเคราะห์งานวิจัยแบบบรรยายสรุป ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์งานวิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม จำนวน 243 เรื่อง ซึ่งเป็นวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษาที่ทำในระหว่าง พ.ศ.2520 - 2533 โดยจำแนกงานวิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงสังคมออกได้เป็น 4 หัวข้อ ดังนี้

1. ภาษาและวัฒนธรรม
2. ภาษาและทัศนคติ
3. ภาษาและสังคม
4. การวางแผนภาษา

โดยมีเนื้อหาสาระรายละเอียดของแต่ละหัวข้อ ดังนี้

1. ภาษาและวัฒนธรรม

จากการวิเคราะห์จุดประสงค์และผลการวิจัยเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมพบว่ามีผลงานวิจัย จำนวน 35 เรื่อง ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 2 ด้าน คือ การศึกษาภาษาภายใต้วัฒนธรรมเดียวกัน และการศึกษาบทบาทของวัฒนธรรมในการเรียนการสอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 การศึกษาภาษาภายใต้วัฒนธรรมเดียวกัน

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษาภายใต้วัฒนธรรมเดียวกัน มีผลการวิจัยจำนวน 19 เรื่อง คือ

1. กฤษณา คงยิ้ม. การวิเคราะห์เพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้านจากตำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.

2. จารุวรรณ พุ่มพฤกษ์. การใช้คำสรรพนามของครูอาจารย์ในจังหวัดลพบุรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522.

3. นิตยา ภักดีบัณฑิต. การศึกษาผญาภาษิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.

4. พรเพ็ญ ตันประเสริฐ. เพลงไทยสากลระหว่างปี พ.ศ.2529 - 2531 การศึกษาในด้านลักษณะภาษาและการสะท้อนวัฒนธรรมไทย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2532

5. พิทยาลักษณ์ สิทธิถาวร. การศึกษา "โจ๊ก" จากอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.

6. มะลิวัลย์ บูรณพัฒนา. การศึกษาวรรณกรรมค่าวซ้ำทางวิทยุภาคเหนือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

7. พิมพ์ฤทัย ชูแสงศรี. ความคิดของผู้หญิงในนิตยสารผู้หญิง พ.ศ.2500 - 2516 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532.

8. มัลลิกา คณานุรักษ์. เพลงกล่อมเด็กไทยมุสลิม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523

9. ยุพดี จรันธานนท์. การศึกษานิทานชาวบ้าน ตำบลจอมพระ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.

10. เยาวเรศ สิริเกียรติ. เพลงกล่อมเด็กของไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.

11. รัตนา สถิตานนท์. วิเคราะห์สุภาษิตพระร่วงในแง่วัฒนธรรม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.

12. รัตนาภรณ์ อัตธรรมรัตน์. วิเคราะห์นิทานพื้นบ้านชาวเขาเผ่าม้ง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.

13. เรณู อรรฐาเมศร์. โลกทัศน์ชาวล้านนาไทยจากวรรณกรรม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.

14. วรรณา นะมิ. การศึกษาปริศนาคำทาย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529

15. วาสนา ต้นสารี. ลำตัด : การศึกษาเชิงวิเคราะห์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.

16. วิบัณฑิตา ช่วยชูวงษ์. วัฒนธรรมภาษาชื่อหมู่บ้านในจังหวัดมหาสารคาม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.

17. ศิริกุล ต้นกุล. การศึกษาวรรณกรรมคนรถ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.

18. ศิริพร โชคไพศาล. การเปรียบเทียบในโคลงกล่อมเด็กภาคใต้ อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

19. สุภมาศ ทิพย์ลือพร. การวิเคราะห์สุภาษิตอังกฤษและสุภาษิตไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

จากการวิเคราห์จุดประสงค์และผลการวิจัยของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาษาภายใต้วัฒนธรรมเดียวกันพบว่ามีผลการวิจัย จำนวน 19 เรื่อง ซึ่งพอจะแยกศึกษาได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ด้านการศึกษาภาษาและด้านการศึกษาภายใต้ภาษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1.1 ด้านการศึกษาภาษา

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่างานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษาภายใต้วัฒนธรรมเดียวกัน จะเป็นการศึกษาภาษาจากวรรณกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น วรรณกรรมพื้นบ้าน ได้แก่ นิทานพื้นบ้าน เพลงประกอบการละเล่นพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก ลำตัด ค่าวซอ ปริศนาคำทาย ผญาภาษิต สุภาษิต และวรรณกรรมร่วมสมัย ได้แก่ เพลงไทยสากล วรรณกรรมคนรถ นิตยสาร เป็นต้น และพบว่าการใช้ภาษาในวรรณกรรมแต่ละรูปแบบจะมีความแตกต่างกัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ในวรรณกรรมร่วมสมัย เช่น วรรณกรรมคนรถ การใช้คำจะใช้คำง่าย ๆ ไม่มีศัพท์ยาก อ่านแล้วเข้าใจทันที เป็นภาษาปากระดับธรรมดา รวมทั้งมีคำหยาบ คำด่า และคำสบถ มีลักษณะเด่นในการเล่นคำ เล่นความ เล่นอักษร เล่นสัมผัส และการใช้คำที่อยู่นอกกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ของภาษา เพื่อทำให้เกิดความคมคาย สะใจ หลีกหนีความจำเจซ้ำซาก และทำให้เกิดความแปลกใหม่ ดึงดูดใจ และสะดุดใจผู้อ่าน (ศิริกุล) ส่วนในเพลงไทยสากล มีการใช้ถ้อยคำที่น่าสนใจในเนื้อร้อง 4 ลักษณะ คือ การสร้างคำ การใช้คำ การเล่นคำ และการใช้สำนวน (พรเพ็ญ) และในการตั้งชื่อหมู่บ้านในจังหวัดมหาสารคามนั้น ส่วนมากจะเป็นคำไทยแท้ โดยคำแรกของชื่อมักจะเป็นคำนามที่บอกลักษณะทางภูมิศาสตร์ของสถานที่ตั้งหมู่บ้าน หรือชื่อพรรณไม้ที่เป็นเครื่องสังเกตให้มีความหมายแนะภาพหรือสถานที่ตั้งหมู่บ้าน (วิบัณฑิตา)

ส่วนการใช้ภาษาในการละเล่นพื้นบ้าน เช่น ลำตัด แหล่ ค่าวซอ และผญา มีการใช้ภาษาในรูปแบบต่าง ๆ กัน ดังนี้ ลักษณะคำประพันธ์ของลำตัด เป็นกลอนหัวเดียว คือ คำท้ายของทุกบทจะใช้สระเดียวกัน สำนวนคำในวรรคค่อนข้างมาก ความงดงามทางภาษาจะปรากฏในเรื่องการเลือกสรรคำ การใช้คำซ้ำ การซ้อนคำ การใช้คำที่มีความหมายไพเราะกินใจ การใช้อุปมาอุปไมย และมีการแทรกภาษาต่างประเทศ ศัพท์แสลงที่เป็นที่นิยมตามยุคสมัยไว้อย่างครบครัน (วาสนา) ในการแหล่ มีการใช้คำประพันธ์ 2 ชนิด คือ ร่ายยาว และกลอนสุภาพ การใช้ภาษามีลักษณะต่าง ๆ ดังนี้ คือ ใช้คำง่าย คำภาษากวี การซ้ำคำ การเล่นคำ การเลียนเสียงธรรมชาติ ภาษาต่างประเทศ ศัพท์ทางศาสนา การแผลงคำ คำที่มีความหมายซ้ำ ๆ กัน และใช้คำที่ไม่มีความหมาย หรือไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาตอนนั้น ๆ (พิณทิพย์) ส่วนในวรรณกรรมค่าวซอ รูปแบบคำประพันธ์จะยึดหลัก แต่ตามฉันทลักษณ์ที่มีมาแต่โบราณไม่เคร่งครัดในกฎเกณฑ์มากนัก สำนวนภาษาที่ใช้มีภาษาถิ่น ภาษาไทยกลาง และภาษาต่างประเทศ คือ ภาษาบาลี ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และมีการเล่นคำผวน คำสัญลักษณ์ และการหลากคำ (มะลิวัลย์) แล้วในผญาภาษิต มีการใช้ภาษา 3 ระดับ ได้แก่ ภาษาระดับรูปธรรม ภาษาระดับนามธรรม และภาษาระดับอภิธรรม มีการยืมศัพท์จากภาษาไทยกลาง ภาษาบาลีสันสกฤต และภาษาเขมร มาใช้ด้วย (นิตยา)

1.1.1 ด้านการศึกษาภายใต้ภาษา

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า ภาษาจะสะท้อนให้เห็นถึงสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ภายใต้ตัวภาษา เช่น วิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ความเชื่อ ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี และโครงสร้างของสังคม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านวิธีการดำเนินชีวิต

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า วิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยส่วนใหญ่เป็นสังคมเกษตรกรรม มีอาชีพทางการเกษตรกรรม ทำไร่ ทำนา ล่าสัตว์ หาของป่า และทำการประมง (มัลลิกา, เรณู, ยุพดี) มีความยึดมั่นในศาสนาและความดีงาม เป็นคนสุภาพอ่อนโยนมีอัธยาศัย มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เคารพความคิด และความอาวุโสของผู้ใหญ่ ไม่ตรงต่อเวลา ใจกว้าง โอบอ้อมอารี เป็นมิตร มีความเมตตากรุณา ให้อภัย (พรเพ็ญ, เรณู, ศุภมาศ) ชาวบ้านในภาคอีสาน จังหวัดสุรินทร์ มีความเป็นอยู่ที่แร้นแค้น มีอาชีพเสริมด้วยการสานตะกร้า กระบุง ผู้ชายทำงานหนักนอกบ้านในไร่นา ส่วนผู้หญิงทำงานบ้าน หุงหาอาหาร และเลี้ยงลูก (ยุพดี) แต่เมื่อเปรียบเทียบชาวตะวันตกจะพบว่าชาวตะวันตก มีความรับผิดชอบสูง มีความตรงต่อเวลา กล้าแสดงออก ชอบผจญภัย มีความรับผิดชอบสูง ทำงานจริงจัง ถือว่างานเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ มีความรอบคอบในการดำเนินชีวิต (ศุภมาศ) ในขณะที่การดำเนินชีวิตของชาวม้งมีอาชีพทำไร่ ทำนา ตีเหล็ก และค้าขาย เป็นครอบครัวเล็ก ๆ มีกฎเกณฑ์ในการดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย (รัตนาภรณ์)

ด้านความเชื่อ

จากผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า คนไทยส่วนใหญ่มีความเชื่อเกี่ยวกับพุทธศาสนา บาปบุญ เคราะห์กรรม นรกสวรรค์ ใครทำกรรมดีย่อมได้ผลดีตอบสนอง ใครทำบาปจะตกนรก กฎแห่งกรรม (เยาวเรศ, มัลลิกา, ศุภมาศ, ศิริพร, ยุพดี) เชื่อทางด้านไสยศาสตร์ คาถาอาคม เวทมนต์ นับถือผีสางเทวดา โชคลาง อำนาจลึกลับ เสน่ห์ยาแฝด เรื่องบนบานศาลกล่าว สิ่งศักดิ์สิทธิ์ (เรณู, ศิริกุล, เยาวเรศ, มัลลิกา, ศุภมาศ, ศิริพร, นิทยาลักษณ์, นิตยา, พิมพ์ฤทัย) และคนไทยมุสลิมเชื่อว่าการปล่อยสัตว์สีขาว จะช่วยในการสะเดาะเคราะห์ (มัลลิกา)

ส่วนชาวบ้านเชื่อในเรื่องเหนือธรรมชาติ โดยใช้เป็นเครื่องบังคับพฤติกรรมตนเอง เพื่อสะดวกในการปกครอง เนื่องจากชาวบ้านไม่มีศาสนา โดยเชื่อว่าพระเจ้าบันดาลให้เกิดโลก ดวงดาว บันดาลให้เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ (รัตนาภรณ์)

ด้านค่านิยม

จากการศึกษาพบว่า คนไทยนิยมยกย่องคนรวย คนมีทรัพย์ ความมั่งคั่ง และ คนมีอำนาจ นิยมปริญญา ถือว่าความรู้เป็นสิ่งสำคัญ ความมีสติปัญญาจะช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ โดยเฉพาะผู้ชายต้องขยันหาความรู้ เพื่อจะได้เลี้ยงดูครอบครัว เป็นผู้นำของครอบครัว (ยุพดี, ศิริกุล, ศิริพร, พรเพ็ญ, เรณู, กฤษณา) นิยมคนมีความกตัญญูต่อพ่อแม่ ครูอาจารย์ เคารพผู้อาวุโส (ยุพี, กฤษณา) นิยมการนับญาติ รักสนุก มีอารมณ์ขัน ชอบเสี่ยงโชค เล่นการพนัน และสิ่งเสพติด (ศิริกุล) ในด้านสถานภาพนั้น หญิงจะด้อยกว่าชาย ชายจะใหญ่กว่าและสำคัญกว่า หญิงต้องมีกริยามารยาทเรียบร้อย เอาใจใส่งานบ้านงานเรือน เพื่อจะได้เป็นภรรยาที่ดี (เรณู, ศิริพร) ในการแต่งกาย ผู้หญิงนิยมนุ่งผ้าดอก หรือผ้าลาย ดัดผมเป็นคลื่น กันคิ้วให้โก่ง รักนวลสงวนตัว รักเดียวใจเดียว และซื่อสัตย์ต่อคู่ครอง (กฤษณา) ผู้สูงอายุจะนิยมนุ่งโจงกะเบน กินหมาก ส่วนเด็ก ๆ จะไว้ผมแกละ หรือผมเปีย เด็กผู้หญิงจะใส่จับปิ้ง (พิทยาลักษณ์) ชาวไทยมุสลิมจะนิยมยกย่องข้าราชการ คนจีน มโนห์รา ว่าเป็นผู้มีเกียรติ มีทรัพย์สิน และอยากมีลูกชายมากกว่าลูกสาว ผู้ชายมีภรรยาได้หลายคน (เยาวเรศ)

ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า ขนบธรรมเนียมและประเพณีที่คนส่วนใหญ่ปฏิบัติเหมือน ๆ กัน เช่น การทำขวัญ บวชนาค การโกนผมไฟ การสู่ขอ การหมั้น และการแต่งงาน (มัลลิกา, ยุพดี, พิณทิพย์, ศิริพร, พิทยาลักษณ์, เยาวเรศ) ในแต่ละท้องถิ่นก็จะมีประเพณีเฉพาะของตนเองแตกต่างกันออกไป เช่น ทางภาคใต้ จะมีประเพณีการแห่นก การแข่งเรือกอและการเล่นว่าวงเดือน การชักพระ (มัลลิกา, เยาวเรศ) และจากการศึกษาวิเคราะห์วัฒนธรรมในสุภาษิตพระร่วง พบว่าในปัจจุบันวัฒนธรรมทางวัตถุมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก แต่วัฒนธรรมทางจิตใจส่วนใหญ่ยังคงอยู่ มีการเปลี่ยนแปลงไปเพียงบางส่วนเท่านั้น (รัตนา)

ด้านโครงสร้างสังคม

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 2 ของครูอาจารย์นั้น จะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามคู่สนทนา โดยขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่อไปนี้ เช่น สถานการณ์ในการพูด ตำแหน่ง หรือฐานะของผู้ที่พูดด้วย การเป็นเครือญาติ อายุของคู่สนทนา และอิทธิพลของสังคม เช่น ที่ตั้งของโรงเรียน ระดับของโรงเรียน และวุฒิการศึกษาของครู เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องด้วย

1.2 การศึกษาบทบาทของวัฒนธรรมในการเรียนการสอนภาษา

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาบทบาทของวัฒนธรรมในการเรียนการสอนภาษา มีผลการวิจัย จำนวน 16 เรื่อง คือ

1. กรรณิการ์ เผือกน่าผล. ความต้องการในเนื้อหาวัฒนธรรมฝรั่งเศสในโรงเรียนรัฐบาลภาคกลาง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2528.
2. เกรียงศักดิ์ เจียรมาศ. ความต้องการในด้านการสอนวัฒนธรรมฝรั่งเศสของครูในโรงเรียนรัฐบาล ณ จังหวัดภาคใต้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2530
3. จินตนา ลือเจริญเกียรติ. การวิเคราะห์เนื้อหาวัฒนธรรมฝรั่งเศสที่ปรากฏในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2524 ในแบบเรียน La France En Direct (Nouvelle Adaptation พ.ศ.2524) และในข้อสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2527.
4. ดาวศิริ ดารสุภา. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวัฒนธรรมฝรั่งเศสของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526.

5. ทำนอง เจริญชูป. ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจวัฒนธรรมตะวันตกของนักเรียนวิทยาลัยครู และสัมฤทธิ์ผลในการอ่านร้อยกรองภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.

6. นารี พุกงาม. การศึกษาสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวัฒนธรรมฝรั่งเศสของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนรัฐบาล เขตการศึกษา 1 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2527.

7. เบ็ญจา คลังโชติ. ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจวัฒนธรรมฝรั่งเศส และความชอบเรียนภาษาฝรั่งเศสของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2527.

8. ประพิมพ์พรรณ มีลักษณะ. ความต้องการในเนื้อหาวัฒนธรรมอังกฤษของครูภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2530.

9. พนิดา สุนทรวิภาต. การศึกษาความสามารถของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน และความเข้าใจวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

10. เพ็ญระวี วิจิตรเวชไพศาล. ความต้องการของครูในด้านเนื้อหาวัฒนธรรมฝรั่งเศสในโรงเรียนรัฐบาล เขตกรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2528.

11. มยุรี กลิ่นศรีสุข. การวิเคราะห์เชิงแย้งตามหลักภาษาศาสตร์เชิงสังคม : การศึกษาความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมในการใช้ภาษาอังกฤษกับภาษาไทย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

12. สมจิตร วรรณวิไลย. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยการเสริมและไม่เสริมวัฒนธรรม

เจ้าของภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

13. สุพรรณวิภา วัฒน์บุญย์. การเปรียบเทียบการสอนภาษาอังกฤษ
แบบเสริมวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับการสอนภาษาอังกฤษแบบ
ธรรมดา ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบางใหญ่
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523

14. อรนุช ดียากาศ. การศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาอังกฤษ
และภาษาไทย ในด้านความหมายตามหจนานุกรม และตามความหมาย
วัฒนธรรม กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2528.

15. อักษรประเสริฐ เศรษฐประเสริฐ. การวิเคราะห์เนื้อหาวัฒนธรรม
ในหนังสือเรียนและคู่มือครู อ.411 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.

16. อารีย์ แววชาญ. การเปรียบเทียบการสอนสำนวนภาษาอังกฤษ
โดยแทรกวัฒนธรรม โดยให้เดาความหมายของสำนวนจากปริบท
และการสอนตามคู่มือครู มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2529.

จากการวิเคราะห์จุดประสงค์และผลการวิจัยของงานวิจัยที่เกี่ยวกับบทบาทของวัฒนธรรมในการเรียนการสอนภาษา พบว่ามีผลงานวิจัย จำนวน 16 เรื่อง ซึ่งพอจะแยกศึกษาได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ด้านความต้องการเนื้อหาวัฒนธรรม และด้านความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในรูปของภาษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.2.1 ด้านความต้องการเนื้อหาวัฒนธรรม

จากการวิเคราะห์จุดประสงค์และผลการวิจัยของงานวิจัยที่เกี่ยวกับความต้องการเนื้อหาวัฒนธรรม พบว่าเป็นความต้องการทางวัฒนธรรมของผู้สอน และความต้องการเนื้อหาวัฒนธรรมของผู้เรียน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.2.1.1 ความต้องการเนื้อหาวัฒนธรรมของผู้สอน

งานวิจัยเกี่ยวกับความต้องการเนื้อหาวัฒนธรรมของผู้สอน มีผลการวิจัย จำนวน 6 เรื่อง ได้แก่

1. กรรณิการ์ เผือกน่าผล เรื่อง ความต้องการในเนื้อหาวัฒนธรรมฝรั่งเศสในโรงเรียนรัฐบาลภาคกลาง
2. ประพิมพ์พรรณ มีลักษณะ เรื่อง ความต้องการของครูในด้านเนื้อหาวัฒนธรรมฝรั่งเศสในโรงเรียนรัฐบาลกรุงเทพมหานคร
3. เพ็ญวารี วิจิตรเวชไพศาล เรื่อง ความต้องการของครูในด้านเนื้อหาวัฒนธรรมฝรั่งเศสในโรงเรียนรัฐบาลเขตกรุงเทพมหานคร
4. เกรียงศักดิ์ เจียรมาศ เรื่อง ความต้องการในด้านการสอนวัฒนธรรมฝรั่งเศสของครูในโรงเรียนรัฐบาล 14 จังหวัดภาคใต้
5. อักษรประเสริฐ เศรษฐประเสริฐ เรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาวัฒนธรรมในหนังสือเรียนและคู่มือครู อ.411 ชั้นมัธยมปีที่ 4
6. จินตนา ลือเจริญเกียรติ เรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาวัฒนธรรมฝรั่งเศสที่ปรากฏในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในแบบเรียน La France Direct และในข้อสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าความต้องการในเนื้อหาด้านวัฒนธรรมในการเรียนการสอนภาษาที่สอง (ภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส) ของครูในโรงเรียนรัฐบาลอยู่ในระดับสูง โดยครูผู้สอนภาษาอังกฤษมีความต้องการเนื้อหาทางวัฒนธรรมเพิ่มเติม โดยเฉพาะในด้านของการใช้ถ้อยคำและสำนวนตามวาระและโอกาสต่าง ๆ อาหารการกิน และมารยาทในการรับประทานอาหาร ชีวิตวัยรุ่นและงานอดิเรก (ประพิมพ์พรรณ) ในขณะที่ครูผู้สอนภาษาฝรั่งเศสมีความต้องการเนื้อหาวัฒนธรรมเพิ่มเติม โดยเฉพาะในเรื่องของเทศกาลต่าง ๆ แหล่งท่องเที่ยวและสถานที่ต่าง ๆ (กรรณิการ์, เพ็ญวารี, เกรียงศักดิ์) ด้านสื่อการสอน ครูผู้สอนใช้สื่อต่าง ๆ เช่น นิตยสารภาษาต่างประเทศ (ประพิมพ์พรรณ) หจนานุกรม (ประพิมพ์พรรณ, กรรณิการ์) และเอกสาร ตำราตัวจริง (เพ็ญวารี) ในการเตรียมตัวก่อนสอน และใช้เทปประกอบบทเรียน (ประพิมพ์พรรณ, เพ็ญวารี) และ Tableau de Feutre Figurines (กรรณิการ์) เป็นสื่อประกอบการสอน ส่วนสื่อการสอนที่ครูผู้สอนต้องการมาก คือ สไลด์ (เกรียงศักดิ์, กรรณิการ์, เพ็ญวารี) เทปโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และรูปภาพ (ประพิมพ์พรรณ)) และบทเรียนสำเร็จรูป และชุดการสอนวัฒนธรรมฝรั่งเศส (เกรียงศักดิ์)

ส่วนทางด้านอื่น ๆ นั้น ครูผู้สอนภาษาฝรั่งเศสต้องการอบรมระยะสั้นทางด้านเนื้อหาวัฒนธรรมทุกปี โดยผู้ที่เคยผ่านการอบรม ดูงานหรือศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ และผู้ที่มีประสบการณ์การสอนมาก จะมีความต้องการทางด้านเนื้อหาวัฒนธรรมน้อยกว่าผู้ที่ไม่เคยผ่านการอบรม ดูงาน หรือศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ (กรรณิการ์, เพ็ญวารี, เกรียงศักดิ์) ส่วนครูผู้สอนภาษาอังกฤษต้องการได้รับความรู้เพิ่มเติมโดยการจัดทำคู่มือเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่สำคัญและต้องการแหล่งข้อมูลสำหรับการค้นคว้าและมีระดับของความต้องการในด้านเนื้อหาวัฒนธรรมของครูแต่ละกลุ่มแตกต่างกันเล็กน้อย (ประพิมพ์พรรณ) และในด้านวิธีการสอน และการจัดกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมนั้นครูส่วนใหญ่จะสอนวัฒนธรรมโดยการเข้าแทรกในขณะที่สอนและให้นักเรียนทำกิจกรรมภายในโรงเรียนมากกว่าที่จะให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มโรงเรียนอื่น ๆ (กรรณิการ์,ประพิมพ์พรรณ, เพ็ญวารี และเกรียงศักดิ์)

จะเห็นได้ว่า ครูส่วนใหญ่มีความต้องการเนื้อหาวัฒนธรรมอยู่ในระดับสูง และต้องการความรู้เพิ่มเติม โดยวิธีต่าง ๆ เช่น การอบรม การจัดทำคู่มือ การมีแหล่งค้นคว้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มของครูที่ไม่เคยผ่านการอบรม ดูงาน หรือศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ หรือผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย

ส่วนสาเหตุที่ครูผู้สอนภาษาต่างประเทศมีความต้องการในเนื้อหาด้านวัฒนธรรมอยู่ในระดับสูง น่าจะมีสาเหตุจากการที่ในหนังสือแบบเรียนมีการเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมในปริมาณสูง และมีความแตกต่างจากในคู่มือครู ดังจะเห็นได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาวัฒนธรรมในหนังสือเรียนภาษาอังกฤษ ชั้น ม.4 (Active Context book I, Kernel One และ Lado Book 4 และคู่มือครูของหนังสือทั้ง 3 เล่ม) พบว่า การจัดหมวดหมู่และความถี่ของเนื้อหาด้านวัฒนธรรมของหนังสือเรียนทั้ง 3 เล่ม มีการเสนอที่แตกต่างกันโดยมีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่ตรงกัน นั่นคือ ในรูปแบบวัฒนธรรมที่มีความถี่สูงสุด 5 อันดับแรกของหนังสือทุกเล่ม พบว่ามีรูปแบบวัฒนธรรมที่ตรงกันเพียง 2 รูปแบบ ได้แก่ Level of Speech และ Patterns of Politeness ส่วนคู่มือครูนั้นมีการเสนอหมวดหมู่รูปแบบวัฒนธรรมที่แตกต่างกันเป็นส่วนใหญ่ โดยมีเพียงรูปแบบวัฒนธรรม Patterns of Politeness เท่านั้นที่ตรงกัน (อักษรประเสริฐ) และในแบบเรียน La France en Direct มีเนื้อหาวัฒนธรรมฝรั่งเศสมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2524 และในข้อสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษามีน้อยที่สุด ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบข้อสอบตั้งแต่ พ.ศ. 2523 - 2527 พบว่ามีเนื้อหาวัฒนธรรมฝรั่งเศสเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี โดยเฉพาะในปี 2527 มีถึง 48 ข้อจากจำนวนข้อสอบทั้งหมด 100 ข้อ (จินตนา)

ส่วนในด้านความสอดคล้องของเนื้อหาวัฒนธรรมพบว่า ในหนังสือแบบเรียนและคู่มือครูมีความสัมพันธ์กันน้อยมาก โดยคู่มือครูไม่มีการเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมและคำอธิบายไว้ในขณะที่ในหนังสือแบบเรียนมีการเสนอเนื้อหาทางวัฒนธรรมไว้เป็นจำนวนมาก (อักษรประเสริฐ) แต่เมื่อเปรียบเทียบเนื้อหาวัฒนธรรมฝรั่งเศสในแบบเรียน La France en Direct พบว่ามีความสอดคล้องกับในหลักสูตร แต่ในแบบเรียนให้รายละเอียดปลีกย่อยมากกว่า (จินตนา)

จะเห็นได้ว่า ในการเรียนการสอนภาษาที่สองนั้น วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ได้มีการนำเสนอและสอดแทรกอยู่ในบทเรียนการสอนภาษาต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการอธิบายเนื้อหาทางวัฒนธรรมให้แก่ผู้เรียน ซึ่งครูผู้สอนจำเป็นจะต้องมีความรู้ทางด้านวัฒนธรรมทางเจ้าของภาษาด้วย อาจจะค้นคว้าจากแหล่งอ้างอิงต่าง ๆ แต่คู่มือครูควรจะเป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยความสะดวกแก่ครูผู้สอนด้วย

1.1.1.2 ความต้องการเนื้อหาวัฒนธรรมของผู้เรียน

งานวิจัยเกี่ยวกับความต้องการเนื้อหาวัฒนธรรมของผู้เรียน มีผลการวิจัย จำนวน 8 เรื่อง ได้แก่

1. ดาวศิริ ควรสุภา. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวัฒนธรรมฝรั่งเศสของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526.
2. ทำนอง เจริญธูป. ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจวัฒนธรรมตะวันตกของนักเรียนวิทยาลัยครู และสัมฤทธิ์ผลในการอ่านร้อยกรองภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
3. นารี พุกงาม. การศึกษาสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวัฒนธรรมฝรั่งเศสของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนรัฐบาล เขตการศึกษา 1 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2527.
4. เบ็ญจา คลังโชติ. ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจวัฒนธรรมฝรั่งเศส และความชอบเรียนภาษาฝรั่งเศสของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2527.
5. พนิดา สุนทรวิภาต. การศึกษาความสามารถของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน และความเข้าใจวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

6. สมจิตร วรรณวิไลย. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยการเสริมและไม่เสริมวัฒนธรรมเจ้าของภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

7. สุพรรณวิภา วัฒน์บุญย์. การเปรียบเทียบการสอนภาษาอังกฤษแบบเสริมวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับการสอนภาษาอังกฤษแบบธรรมดา ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบางใหญ่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523

8. อารีย์ แววชาญ. การเปรียบเทียบการสอนสำนวนภาษาอังกฤษโดยแทรกวัฒนธรรม โดยให้เดาความหมายของสำนวนจากปริบทและการสอนตามคู่มือครู มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.

จากผลการวิเคราะห์จุดประสงค์ และผลการวิจัยที่เกี่ยวกับความต้องการเนื้อหาวัฒนธรรมของผู้เรียน พบว่าสามารถแยกศึกษาได้ 3 ลักษณะ คือ ด้านความเข้าใจวัฒนธรรม ด้านวิธีการสอน และด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านความเข้าใจวัฒนธรรม

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า ความเข้าใจในวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กับความชอบเรียน สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ความสามารถในการใช้ภาษาของผู้เรียน ดังจะเห็นได้จาก นักเรียนที่ได้คะแนนความเข้าใจวัฒนธรรมสูง จะมีความชอบเรียนภาษาฝรั่งเศสสูงกว่านักเรียนที่ได้คะแนนความเข้าใจวัฒนธรรมต่ำ (เบ็ญจา) และความเข้าใจในวัฒนธรรมตะวันตก มีความสัมพันธ์ต่อสัมฤทธิ์ผลในการอ่านร้อยกรองภาษาอังกฤษของผู้เรียน (ทำนอง) ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับความเข้าใจในวัฒนธรรม (พนิดา)

ส่วนระดับความเข้าใจวัฒนธรรมนั้น พบว่า ความเข้าใจวัฒนธรรมฝรั่งเศสของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ส่วนใหญ่จะมีปัญหาทางวัฒนธรรมในด้านเกี่ยวกับสถานที่สำคัญ และชีวิตประจำวัน (เบ็ญจา) ในขณะที่ความเข้าใจวัฒนธรรมอังกฤษอยู่ในระดับปานกลาง โดยหัวข้อเรื่องมารยาทในการแนะนำ และการแสดงความคิดได้คะแนนสูงสุด ส่วนมารยาทในการถามข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลได้คะแนนต่ำสุด ส่วนความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำ หัวข้อที่คะแนนสูงสุด คือ การขอโทษและยกโทษ ส่วนการแนะนำทิศทางและสถานที่ได้คะแนนต่ำสุด (พนิดา) และมีปัญหาทางวัฒนธรรมในเรื่องของเทพนิยายกรีก โรมัน กลวิธีต่าง ๆ ในคำประพันธ์ ฤดูกาล มากที่สุด ความเชื่อด้านไสยศาสตร์ รองลงมา และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคริสตศาสนามีปัญหาน้อยที่สุด (ทำนอง)

จะเห็นได้ว่า ความเข้าใจในวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา มีส่วนสำคัญในการเรียนการสอนภาษา โดยจะทำให้ผู้เรียนมีความชอบเรียน มีสัมฤทธิ์ผลและมีความสามารถในการใช้ภาษาสูงขึ้น

<u>ด้านวิธีการสอน</u>

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าในด้านวิธีการสอนจะเป็นการเปรียบเทียบระหว่างวิธีการสอนในรูปแบบการเสริมหรือสอดแทรกวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับวิธีการสอนแบบอื่น ๆ เช่น การเปรียบเทียบระหว่างการสอนแบบเสริมวัฒนธรรมเจ้าของภาษากับการสอนภาษาอังกฤษแบบธรรมดา การสอนโดยการเสริมและไม่เสริมวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และการเปรียบเทียบการสอนสำนวนภาษาอังกฤษโดยสอดแทรกวัฒนธรรม โดยให้เดาความหมายของสำนวนจากปริบท และโดยการสอนตามคู่มือครู ซึ่งผลจากการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบเสริมหรือสอดแทรกวัฒนธรรมจะสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบอื่น ๆ (สุพรรณวิภา, สมจิตร, อารีย์) และความคงทนในการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบเสริม หรือสอดแทรกวัฒนธรรมก็สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบอื่น (สมจิตร, อารีย์) รวมถึงแรงจูงใจ

ในการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบเสริมหรือสอดแทรกวัฒนธรรมจะสูงขึ้นด้วยเช่นกัน (อารีย์)

จะเห็นได้ว่าวิธีการสอนโดยการเสริมหรือสอดแทรกวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาจะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจในการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษสูงกว่าวิธีการสอนแบบอื่น ๆ

ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวัฒนธรรมฝรั่งเศสของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ นักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ถึงเกณฑ์ 60% คือ ได้เพียง 53.48 % (นารี) ในขณะที่นักเรียนในเขตการศึกษา 1 ได้เพียง 38.76% และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนรัฐบาลกับโรงเรียนราษฎร์พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนราษฎร์สูงกว่านักเรียนในโรงเรียนรัฐบาล (59.15% และ 51.69%) แต่ก็ยังไม่ถึงเกณฑ์ 60% (ดาวศิริ) และพบว่านักเรียนมีปัญหาทางการเรียนวัฒนธรรมฝรั่งเศส โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ในด้านต่อไปนี้ คือ ด้านการศึกษา ร้านค้าและการค้า บุคคลและสถานที่ ฤดูกาล ภาพยนตร์และละคร สุภาษิต สำนวนทางการพูดที่บ่งบอกวัฒนธรรม การคมนาคม เทศกาล ที่อยู่อาศัย การแต่งกาย การเจ็บไข้ ธรรมเนียมและประเพณี (นารี)

1.2.2 ด้านความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในรูปของภาษา

งานวิจัยเกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในรูปของภาษามีผลการวิจัย จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่

1. อรนุช ลิยากาศ เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาอังกฤษและภาษาไทยในด้านความหมายตามพจนานุกรม และความหมายตามวัฒนธรรม
2. มธุรี กลิ่นศรีสุข เรื่อง การศึกษาความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมในการใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาไทยในการสนทนา

จากการศึกษาการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ พบว่า วัฒนธรรมในการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาไทยในการสนทนา มีส่วนที่แตกต่างกันมากกว่าที่จะคล้ายคลึงกัน ในด้านความแตกต่างในเรื่องถ้อยคำที่ใช้โต้ตอบ ยกตัวอย่างเช่น การทักทายในกรณีที่เป็นทางการ หรือไม่เป็นทางการ ผู้ทักทายและผู้รับคำทักทายจะใช้คำที่คล้ายคลึงกันในภาษาอังกฤษ เช่น คำว่า "How do you do?" แต่ในภาษาไทยจะใช้ถ้อยคำที่ไม่แน่นอน อาจใช้คำว่า "สวัสดี" หรือใช้ประโยค คำถาม "ไปไหนมาคะ" ก็ได้ (มยุรี) เช่นเดียวกันในการเปรียบเทียบคำศัพท์ในด้านความหมายตามพจนานุกรม และความหมายตามวัฒนธรรม พบว่ามีความแตกต่างกันมากกว่าที่จะคล้ายกัน และคำในภาษาอังกฤษ 1 คำ อาจมีความหมายเท่ากับคำในภาษาไทยหลายคำ อาจทำให้เกิดปัญหาแก่ผู้เรียนได้ เนื่องจากผู้เรียนอาจไม่รู้ความหมายทุกความหมาย หรืออาจจะคุ้นเคยเพียงความหมายเดียวกัน ทำให้ละเลยที่จะใช้ความหมายอื่น ๆ ของศัพท์นั้น นอกจากนี้คำในภาษาอังกฤษหลาย ๆ คำ ที่มีความหมายเท่ากับคำในภาษาไทยคำเดียว อาจทำให้ผู้เรียนสับสนได้ เนื่องจากคำเหล่านี้อาจมีความหมายอื่นที่แตกต่างกันออกไป ไม่สามารถใช้แทนที่กันได้ในบางสถานการณ์ จึงทำให้เกิดแนวโน้มในการใช้ศัพท์ผิด (อรนุช)

จะเห็นได้ว่าในการเปรียบเทียบวัฒนธรรมในการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาไทยนั้น มีความแตกต่างกันมากกว่าที่จะคล้ายคลึงกัน ซึ่งความแตกต่างเหล่านี้ทำให้เกิดความผิดพลาดด้านวัฒนธรรมในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนไทย เพราะผู้เรียนจะถ่ายโอนเอาความหมายตามวัฒนธรรมไทยไปใช้ในภาษาอังกฤษ

จะเห็นได้ว่าในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ จะต้องมีการสอนเนื้อหาทางภาษาควบคู่กันไปกับเนื้อหาทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา เพื่อก่อให้เกิดผลทั้งในด้านความเข้าใจภาษาอย่างถูกต้องลึกซึ้ง และเข้าใจวิถีชีวิต ความเป็นอยู่และรูปแบบของการแสดงออกด้านต่าง ๆ ของเจ้าของภาษา ซึ่งได้แทรกเรื่องราวอันเป็นความคิดความเชื่อ ประเพณี ค่านิยม และระเบียบแบบแผนของคนในประเทศเจ้าของภาษา และจากผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การที่ผู้เรียนได้เรียนรู้และมีความเข้าใจในวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจภาษา และเรียนภาษาต่างประเทศได้ดียิ่งขึ้น โดยจะเห็นได้จากการที่ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความชอบเรียนและมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษสูงขึ้น เมื่อผู้เรียนมีความเข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาสูง ซึ่งสามารถทำได้โดยการใช้วิธีการสอนแบบเสริมหรือสอดแทรกวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

2. ภาษาและทัศนคติ

จากการวิเคราะห์จุดประสงค์และผลการวิจัยของงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาและทัศนคติ พบว่ามีงานวิจัย จำนวน 5 เรื่อง ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 2 หัวข้อ คือ ทัศนคติต่อภาษาไทย และทัศนคติต่อภาษาต่างประเทศ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. สุเนัญ พรหมลา. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีสภาพแวดล้อมทางภาษาต่างกันในเขตการศึกษา 11 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531
2. พิมพาภรณ์ เครื่องกำแหง. ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522.
3. วีระวุฒิ วุฒิพงษ์. ทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนภาษาฝรั่งเศสในโรงเรียนรัฐบาล เขตกรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2528.
4. ทิพรัตน์ ลิมพะสุต. การเปรียบเทียบทัศนคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
5. ประสิทธิ์ บุญมา. เจตคติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2526.

2.1 ทัศนคติต่อภาษามาตรฐาน มีจำนวน 1 เรื่อง ได้แก่

1. สุเพ็ญ พรหมลา เรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีสภาพแวดล้อมทางภาษาต่างกัน ในเขตการศึกษา 11

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า นักเรียนที่พูดได้สามภาษา (ภาษาไทย, ภาษาถิ่นใต้ และภาษามาเลย์) มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาในระดับมาก ได้แก่ มีความเคารพรักอาจารย์ที่สอนภาษาไทยทุกชั้นเป็นพิเศษ มีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น ถ้าได้คะแนนภาษาไทยต่ำกว่าเพื่อนในกลุ่ม และคิดว่าภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวิชาความรู้ต่าง ๆ ทุกสาขา ส่วนนักเรียนที่พูดได้สองภาษาและนักเรียนที่พูดได้หนึ่งภาษาก็มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทยในระดับดีมากคล้ายกับนักเรียนที่พูดได้สามภาษาเช่นกัน

2.2 ทัศนคติต่อภาษาต่างประเทศ มีจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่

1. นิมหาภรณ์ เครื่องกำแหง เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่
2. วีระวุฒิ วุฒิพงษ์ เรื่อง ทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนภาษาฝรั่งเศสในโรงเรียนรัฐบาล เขตกรุงเทพมหานคร
3. ทิพรัตน์ ลิมพะสุต เรื่อง การเปรียบเทียบทัศนคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6
4. ประสิทธิ์ บุญมา เรื่อง เจตคติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น

จากผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่จะมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ ทั้งภาษาฝรั่งเศส และภาษาอังกฤษ และมีความเห็นด้วยที่ว่าภาษาอังกฤษมีประโยชน์มีความสำคัญต่อการศึกษาและอาชีพ แม้จะเห็นว่าวิชานี้น่าเบื่อหน่าย ไม่น่าสนใจ (ประสิทธิ์)

ส่วนเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับไม่แน่ใจ แต่มีความเห็นด้วยในการต้องการนำภาษาอังกฤษไปใช้ประโยชน์ ซึ่งในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนมีเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษไม่แตกต่างกัน (ทิพย์รัตน์)

เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อทัศนคติพบว่า เพศหญิงจะมีทัศนคติที่ดีและมีความพอใจ ตั้งใจเรียนภาษาอังกฤษมากกว่าเพศชาย (พิมพาภรณ์, ประสิทธิ์) นักเรียนในแผนการเรียนวิชาสามัญจะมีความพอใจและตั้งใจเรียนกว่านักเรียนในแผนการเรียนวิชาชีพ นักเรียนที่มีผลการเรียนสูงจะมีความพอใจ และตั้งใจเรียนมากกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ (ประสิทธิ์) นักศึกษาวิชาเอกสุขศึกษามีทัศนคติที่ดีกว่านักศึกษาวิชาเอกพลศึกษา โดยครูและเพื่อนเป็นปัจจัยสำคัญ ที่มีอิทธิพลสูงต่อทัศนคติต่อภาษาอังกฤษ และคะแนนแบบทดสอบทัศนคติมีความสัมพันธ์กับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ (พิมพาภรณ์) แต่ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไม่ปรากฏความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเจตคติต่อภาษาอังกฤษ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษแต่อย่างใด ส่วนในการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศส พบว่านักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาฝรั่งเศส เนื้อหาและแบบเรียน ครูผู้สอน อุปกรณ์ที่ใช้ในการสอน และมีทัศนคติที่ค่อนข้างดีต่อการสอน การจัดกิจกรรม และการวัดและประเมินผล แต่นักเรียนยังขาดความกระตือรือร้นในการเรียน มีผลการเรียนระดับอ่อนจนถึงพอใช้ โดยจะมีผลการเรียนดีในระยะเริ่มแรกที่เรียน และจะลดลง ๆ จนถึงระดับค่อนข้างอ่อน เมื่อเรียนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (วีรวุฒิ)

จากการศึกษาภาษาและทัศนคติ พบว่าส่วนใหญ่ผู้เรียนจะมีทัศนคติที่ดีต่อทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ โดยมีทัศนคติที่ดีทั้งต่อตัวครูผู้สอน ภาษา เนื้อหา แบบเรียน และกิจกรรมที่ใช้ในการประกอบการสอน ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของผู้เรียน ได้แก่ เพศ แผนการเรียน วิชาเอก ผลการเรียนที่ผ่านมา ครู และเพื่อน เป็นต้น เมื่อผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาและต่อการเรียนการสอนภาษาจะเห็นได้ว่าเป็นสิ่งดีมีประโยชน์ จะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจและตั้งใจเรียนมาก จะช่วยทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นด้วย

3. สาขาภาษาและสังคม

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาในสาขาภาษาและสังคม มีผลการวิจัย จำนวน 25 เรื่อง ได้แก่

1. แก้วใจ จันทร์เจริญ. คำรื่นหูในภาษาไทย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
2. จันทร์ฉาย แช่ก๊วย. ภาษาแหวกแนวในงานประพันธ์ของ 'รงค์ วงษ์สวรรค์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525
3. จิราภรณ์ อินทราไสย. การวิเคราะห์หน้าที่ภาษาและรูปแบบภาษาในจดหมายธุรกิจและโทรสารเกี่ยวกับการส่งสินค้าและการสั่งสินค้าเข้า มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532
4. เฉลิมชัย ผู้พัฒน์. ผลของคำร่วมสมัยในโฆษณาที่มีผลต่อการใช้ภาษาไทยของนักศึกษา ปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
5. ดิรจิต ลีทรากุล. ภาษาต้องห้ามในภาษาไทย. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2521
6. ธันยา พิชัยแพทย์. การวิเคราะห์ลีลาภาษาไทยในการรณรงค์หาเสียงของ ส.ส. สมัคร สุนทรเวช. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527
7. นันทา อาจแย้มสรวล. การศึกษาลักษณะภาษาในวารสารเพื่อการท่องเที่ยว ปี พ.ศ.2529 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2531
8. นิธิวดี มะปะวงศ์. วิวัฒนาการศัพท์การเมืองการปกครองไทย ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 - 7 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
9. แน่งน้อย บุญยะเนตร. คำคะนองในหนังสือพิมพ์รายวัน ระหว่าง พ.ศ.2521 - 2525 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

10. ปิยะฉัตร ปานโรจน์. ลักษณะเชิงกลสัทศาสตร์ของวรรณยุกต์ในภาษาไทยกรุงเทพฯ : การแปรตามอายุ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

11. ไผ่แก้ว สุวรรณโพธิ์. ความสัมพันธ์ของการใช้ภาษาแสลงในการพูดกับสัมฤทธิผลทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 5 โรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี มหาวิทยาเกษตรศาสตร์, 2530.

12. พิทยา เหรียญสุวรรณ. ศิลปะการใช้ภาษาในกวีนิพนธ์ของอังคาร กัลยาณพงศ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.

13. มนทิรา วงศ์ชะอุ่ม การแปรทางเสียงของหน่วยคำในภาษาไทย : การศึกษาเฉพาะกรณีวรรณกรรมร้อยกรองสมัยอยุธยา. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2529.

14. ยงยุทธ พูพะเนียด. ลักษณะของภาษาที่ใช้ในการบรรยายข่าวกีฬาที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์และนิตยสารกีฬาภาษาไทย. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2532.

15. เยาวลักษณ์ กระแสสินธุ์. กลวิธีการทำภาษาให้สุภาพในภาษาไทย. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2525.

16. วราภรณ์ รัตนกาญจน์. การใช้คำและการใช้เครื่องหมายในภาษาโฆษณาในหนังสือพิมพ์รายวันไทย พ.ศ.2519 กับ พ.ศ.2529 : การศึกษาเปรียบเทียบ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531

17. วรรณวี อุดมสวัสดิ์. การศึกษาข้อบกพร่องในการใช้ภาษาไทยของการเสนอข่าวทางโทรทัศน์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.

18. วารุณี เสวตาสัย. การศึกษาวิเคราะห์ลักษณะข้อผิดพลาดด้านภาษาในวิทยุสารประจำวัน ปี พ.ศ.2520. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

19. ศรีจันทร์ วิชาตรง. การศึกษาวิเคราะห์ลักษณะภาษาไทยที่ใช้โฆษณาในหนังสือพิมพ์รายวัน ปี พ.ศ.2519 - 2527. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2528

20. ศุภริณี อุณหนันท์. การศึกษาความเข้าใจภาษากฎหมายของประชาชนในจังหวัดสระบุรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

21. สมใจ เสรีวงศ์. ภาษาสแลงในภาษาไทยกรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

22. สุชาดา เทวะผลิน. คำสแลงในภาษาไทยจากหนังสือพิมพ์รายวัน. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

23. สุรีย์ ศิริพัฒน์. การวิเคราะห์การเขียนข้อความโฆษณาในนิตยสาร. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.

24. แสงจันทร์ ตรียกูล. การแปรของวัจนลีลาของ ร และ ล ในภาษาไทยกรุงเทพฯ : การศึกษาการออกเสียงของผู้ประกาศข่าวประจำสถานีวิทยุกระจายเสียงภาค FM ในกรุงเทพฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

25. อรุณี อรุณเรือง. การแปรของวรรณยุกต์โทในภาษาไทยกรุงเทพฯ ตามระดับอายุผู้พูด จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

จากการวิเคราะห์จุดประสงค์และผลการวิจัยเกี่ยวกับภาษาและสังคมพบว่ามีผลการวิจัย จำนวน 12 เรื่อง ซึ่งสามารถแยกศึกษาได้ 3 ลักษณะ คือ ในด้านระดับของภาษา ด้านการแปรทางภาษา และด้านภาษาเฉพาะวงการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ด้านระดับของภาษา

จากการวิเคราะห์จุดประสงค์และผลการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาระดับของภาษาพบว่ามีผลการวิจัย จำนวน 7 เรื่อง สามารถแยกศึกษาได้ 2 ลักษณะ คือ การศึกษาภาษาในระดับที่เป็นทางการ และการศึกษาภาษาในระดับที่ไม่เป็นทางการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 การศึกษาภาษาในระดับที่เป็นทางการ

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษาในระดับที่เป็นทางการ พบว่ามีผลการวิจัย จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่

1. เยาวลักษณ์ กระแสร์สินธุ์ เรื่อง กลวิธีการทำภาษาให้สุภาพในภาษาไทย
2. แก้วใจ จันทร์เจริญ เรื่อง คำรื่นหูในภาษาไทย
3. ดิรจิต ลีทรากุล เรื่อง ภาษาต้องห้ามในภาษาไทย

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า เราจะสังเกตภาษาต้องห้ามได้จากการที่ผู้ใช้ภาษามีความลังเลที่จะพูด ในการใช้ภาษาต้องห้ามจะก่อให้เกิดความรู้สึกไม่สนิทใจที่จะยอมรับคำพูดนั้น ๆ ส่วนใหญ่จะพบในเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อถือ ศาสนา สิ่งปฏิกูล และการแสดงความเคารพ รู้จักที่ต่ำที่สูงโดยแบ่งได้เป็นถ้อยคำที่ต้องห้ามและถ้อยคำที่หลีกเลี่ยงในบางกรณี (ดิรจิต) คำรื่นหูจึงเป็นคำที่ถูกนำมาใช้แทนคำต้องห้าม เพื่อหลีกเลี่ยงการกล่าวถึงคำต้องห้ามโดยตรง ซึ่งคำรื่นหูจะมีลักษณะสำคัญ 4 ประเภท คือ ประเภทที่ดัดแปลงจากคำต้องห้าม ประเภทคำศัพท์ต่างประเทศ ประเภทลดความหมายของคำ และประเภทอุปลักษณ์ ความหมายตรงของคำรื่นหู หมายถึง สิ่งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมซึ่งแวดล้อมตัวมนุษย์ ส่วนความหมายแฝงนั้น หมายถึง ความสุภาพ (แก้วใจ)) ซึ่งสาเหตุของการใช้ภาษาสุภาพนั้นเกิดจากค่านิยมของสังคมและเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ จึงมีกลวิธีการทำภาษาให้มีความสุภาพในภาษาไทยอย่างกว้าง ๆ ดังนี้ คือ การแสดงออกโดยน้ำเสียง โดยการเลือกใช้คำในภาษา การเปลี่ยนรูปประโยคและการใช้ภาษาท่าทาง ซึ่งทุกอย่างสามารถเกิดร่วมกันได้ และตัวแปรทางสังคม

ที่มีผลต่อการใช้ภาษาสุภาพ คือ ลักษณะเฉพาะของผู้พูด (เพศ, อาชีพ) ลักษณะของผู้ร่วมสนทนาและองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น อายุ ฐานะทางสังคมและสถานที่ (เยาวลักษณ์)

3.1.2 การศึกษาภาษาในระดับที่ไม่เป็นทางการ

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาในระดับที่ไม่เป็นทางการ พบว่ามีผลการวิจัย จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่

1. สมใจ เสรีวงศ์ เรื่อง ภาษาสแลงในภาษาไทยกรุงเทพ
2. สุชาดา เทวะผลิน เรื่อง คำสแลงในภาษาไทยจากหนังสือพิมพ์รายวัน
3. แน่งน้อย บุญยะเนตร เรื่อง คำคะนองในหนังสือพิมพ์รายวันระหว่าง พ.ศ. 2521 - 2525
4. ไผ่แก้ว สุวรรณโพธิ์ เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ของการใช้ภาษาสแลงในการพูดกับสัมฤทธิผลทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า ภาษาสแลงมีนิยามและลักษณะดังต่อไปนี้ ภาษาสแลงคือ ภาษาที่ใช้สื่ออารมณ์ขันเป็นส่วนใหญ่ หรือสื่ออารมณ์กระทบกระแทก จะเกิดขึ้นเพื่อใช้อำพรางหรือกลบเกลื่อนคำต้องห้าม หรือเพื่อแทนช่องว่างของความคิดรวบยอด ซึ่งยังไม่เคยมีผู้คิดคำขึ้นมาใช้ แต่ยังไม่เป็นที่ยอมรับในภาษามาตรฐาน จะมีสีสันแปลก ๆ ใหม่ ๆ มีอายุการใช้สั้นเกิดง่ายตายง่าย และมีความเจริญงอกงามมิรู้จบ (สมใจ) คำสแลงอาจมีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ เป็นคำเกิดใหม่ คำที่มีการเปลี่ยนเสียงไปจากเดิม คำที่เปลี่ยนความหมาย คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ และคำซึ่งเลียนวิธีการเปลี่ยนคำตามหลักไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ (แน่งน้อย) และสามารถจำแนกออกได้ 2 ชนิด คือ สแลงแท้ และสแลงไม่แท้ โดยคำสแลงแท้จะมีรูปที่ให้ความหมายได้ โดยไม่ต้องพึ่งปริบท ได้แก่ คำเปลี่ยนเสียงหรืออักขรวิธี คำผวน คำนิยาม คำกำหนดให้มีเสียงเลียนเสียงธรรมชาติ คำกำหนดให้มีการสื่อความหมายด้วย

เสียง และคำประสมขึ้นใหม่ ส่วนคำสแลงไม่แท้เกิดจากการนำคำที่ใช้กันในภาษาปกติมาใช้ในปริบทแล้วให้ความหมายใหม่เป็นความหมายเชิงสแลง และถือว่าการสร้างคำสแลงเป็นส่วนหนึ่งของสมรรถนะทางภาษาของผู้พูดภาษาไทย (สุชาดา) ในการเปรียบเทียบความนิยมในการใช้คำสแลง พบว่า นักเรียนชายมีความนิยมมากกว่านักเรียนหญิง และการใช้ภาษาสแลงในการพูดไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน (ไผ่แก้ว)

3.2 ด้านการแปรทางภาษา

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาการแปรทางภาษา มีผลการวิจัย จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่

1. มณฑิรา วงศ์ชะอุ่ม เรื่อง การแปรทางเสียงของหน่วยคำในภาษาไทย : การศึกษาเฉพาะกรณีวรรณกรรมร้อยกรองสมัยอยุธยา
2. อรุณี อรุณเรือง เรื่อง การแปรวรรณยุกต์โทในภาษาไทยกรุงเทพฯ ตามระดับอายุผู้พูด
3. ปิยฉัตร ปานโรจน์ เรื่อง ลักษณะเชิงกลสัทศาสตร์ของวรรณยุกต์ในภาษาไทยกรุงเทพฯ : การแปรตามกลุ่มอายุ
4. แสงจันทร์ ตรียกูล เรื่อง การแปรของ ร และ ล ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ตามวัจนลีลา : การศึกษาการออกเสียงของผู้ประกาศข่าวประจำสถานีวิทยุกระจายเสียงภาค FM ในกรุงเทพฯ

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า ในงานประพันธ์ประเภทร้อยกรองของไทย มีการแปรทางเสียงของหน่วยคำ 7 ลักษณะ ได้แก่ การเพิ่มเสียง การซ้ำเสียง การตัดเสียง การแปลงเสียงพยัญชนะ การแปลงเสียงสระ และการสับที่ของหยางค์ โดยมีสาเหตุเกิดจากการยืมวิธีการเปลี่ยนแปรรูปคำในภาษาต่างประเทศและภาษาถิ่นอื่นมาใช้ แต่สาเหตุที่สำคัญที่สุด คือ ในการแต่งคำประพันธ์จะมีการเปลี่ยนแปลงทางเสียงเพื่อเป็นการหลากคำ ซึ่งเป็นกลวิธีที่ทำให้เกิดวรรณศิลป์ และเพื่อให้มีรูปคำที่ถูกต้องตามข้อบังคับทางฉันทลักษณ์ รวมทั้งเป็นการแสดงความรู้ความสามารถของกวีอีกด้วย (มณฑิรา)

ส่วนในการใช้ภาษาในสังคม พบว่ามีการแปรทางเสียงใน 2 ลักษณะ คือ การแปรทางเสียงตามระดับอายุของผู้พูด และการแปรทางเสียงตามวัจนลีลา เช่น การศึกษาการแปรของ "ร", "ล", "-ร" และ "-ล" ของผู้ประกาศข่าวประจำสถานีวิทยุกระจายเสียงภาค F.M. พบว่ามีการแปรไปตามวัจนลีลา ดังนี้ คือ ในวัจนลีลาที่เป็นทางการมากที่สุด (การอ่านคำคู่เทียบเสียง) "ร" และ "-ร" จะปรากฏเน้น [r] เป็นเปอร์เซนต์สูงสุด และในวัจนลีลาที่เป็นทางการน้อยที่สุด (การสัมภาษณ์) "ร" จะปรากฏเป็น [l] และ "-ร" เป็น [r] สูงสุด ส่วนในวัจนลีลาที่เป็นทางการปานกลาง (การอ่านข่าววิทยุและบทความ) "ร" และ "-ร" เป็น [l] สูงสุด แต่ "ล" และ "-ล" ปรากฏเป็น [l] สูงสุดในทุกแบบของวัจนลีลา (แสงจันทร์) และการแปรของวรรณยุกต์โทในภาษาไทยกรุงเทพฯ ที่มีอยู่ 5 รูปแปร คือ กลาง-ตก, สูง-ตก, กลาง-ขึ้น-กลาง, กลาง-ขึ้น-ตก และกลางระดับ-ตกข้างท้าย นั้น พบว่า ทุกกลุ่มอายุจะใช้รูปแปร กลาง-ตก มากขึ้นเมื่อมีความเป็นทางการเพิ่มขึ้น และใช้รูปแปร กลาง-ขึ้น-กลาง มากขึ้นเมื่อมีความเป็นทางการลดลง (อรุณี)

ส่วนการแปรทางเสียงตามระดับอายุของผู้พูด พบว่า มีการแปรเปลี่ยนของระบบเสียง เช่น ในการศึกษาการใช้รูปแปรของวรรณยุกต์โท พบว่ากลุ่มผู้พูดอายุ 55 - 60 ปี มีการใช้รูปแปร กลาง-ตก มากที่สุด และกลุ่มอายุ 35 - 40 ปี ก็ใช้รูปแปร กลาง-ตก มากที่สุด และใช้รูปแปร สูง-ตก มากด้วยเช่นกัน ในขณะที่กลุ่มอายุ 15 - 20 ปี ใช้รูปแปร กลาง-ขึ้น-กลาง มากที่สุด แสดงว่ากลุ่มผู้ใหญ่มีการใช้รูปวรรณยุกต์โทแตกต่างไปจากกลุ่มเด็กรุ่นใหม่อย่างเห็นได้ชัด และในปัจจุบันมีการใช้รูปแปร กลาง-ตก มากที่สุดแต่ในอนาคตคาดว่ารูปแปร กลาง-ขึ้น-กลาง อาจเป็นที่นิยมใช้มากที่สุดในภาษาไทยกรุงเทพ (อรุณี)

3.3 <u>ด้านการใช้ภาษาเฉพาะวงการ</u>

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาการใช้ภาษาเฉพาะวงการ พบว่ามีผลการวิจัยจำนวน 13 เรื่อง คือ

1. จันทร์ฉาย แซ่ก๊วย. เรื่อง ภาษาแหวกแนวในงานประพันธ์ของ รงค์ วงษ์สวรรค์

2. จิราภรณ์ อินทราไสย. เรื่อง การวิเคราะห์หน้าที่ภาษาและรูปแบบภาษาในจดหมายธุรกิจและโทรสารเกี่ยวกับการส่งสินค้าและการสั่งสินค้าเข้า

3. เฉลิมชัย ผู้พัฒน์ เรื่อง ผลของคำร่วมสมัยในโฆษณาที่มีผลต่อการใช้ภาษาไทยของนักศึกษา ปริญญาตรีชั้นปีที่ 1

4. นันทา อาจแย้มสรวล. เรื่อง การศึกษาลักษณะภาษาในวารสารเพื่อการท่องเที่ยว ปี พ.ศ.2529

5. นิธิวดี มะปะวงศ์. เรื่อง วิวัฒนาการศัพท์การเมืองการปกครองไทย ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 - 7

6. พิทยา เหรียญสุวรรณ. เรื่อง ศิลปะการใช้ภาษาในกวีนิพนธ์ของอังคาร กัลยาณพงศ์

7. ยงยุทธ พูนะเนียด. เรื่อง ลักษณะของภาษาที่ใช้ในการบรรยายข่าวกีฬาที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์และนิตยสารกีฬาภาษาไทย.

8. วรรณฉวี อุดมสวัสดิ์. เรื่อง การศึกษาข้อบกพร่องในการใช้ภาษาไทยของการเสนอข่าวทางโทรทัศน์.

9. วราภรณ์ รัตนกาญจน์. เรื่อง การใช้คำและการใช้เครื่องหมายในภาษาโฆษณาในหนังสือพิมพ์รายวันไทย พ.ศ.2519 กับ พ.ศ.2529 : การศึกษาเปรียบเทียบ

10. วารุณี เศวตาสัย. เรื่อง การศึกษาวิเคราะห์ลักษณะข้อผิดพลาดด้านภาษาในวิทยุสารประจำวัน ปี พ.ศ.2520.

11. ศรีจันทร์ วิชาตรง. เรื่อง การศึกษาวิเคราะห์ลักษณะภาษาไทยที่ใช้โฆษณาในหนังสือพิมพ์รายวัน ปี พ.ศ.2519 - 2527.

12. ศุภริณี อุณหนันท์. เรื่อง การศึกษาตามเข้าใจภาษากฎหมายของประชาชนในจังหวัดสระบุรี

13. สุรีย์ ศิริพัฒน์. เรื่อง การวิเคราะห์การเขียนข้อความโฆษณาในนิตยสาร.

3.3.1 ภาษาธุรกิจ

งานวิจัยเกี่ยวกับภาษาธุรกิจ มีจำนวน 1 เรื่องได้แก่

1. จิราภรณ์ อินทราไสย เรื่อง การวิเคราะห์หน้าที่ภาษาและรูปแบบภาษาในจดหมายธุรกิจและโทรสารเกี่ยวกับการส่งสินค้าออกและการสั่งสินค้าเข้า

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า ในการวิเคราะห์หน้าที่ภาษาในจดหมายธุรกิจนั้น ในแต่ละวัตถุประสงค์ของการติดต่อสื่อสาร หน้าที่ภาษาและขอบข่ายหัวข้อในการสื่อสารมีมากน้อยแตกต่างกันไป โดยจะขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของผู้เขียน ส่วนรูปแบบภาษาในลักษณะการใช้คำจะมีการใช้คำศัพท์หลายประเภทแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ศัพท์ธุรกิจโดยทั่วไป และศัพท์เฉพาะสินค้า ซึ่งแบ่งตามชนิดของสินค้า และในด้านลักษณะของสำนวนภาษา พบว่าโครงสร้างประโยคหนึ่ง ๆ ไม่ได้ทำหน้าที่ของภาษาอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นได้หลายอย่าง และสามารถใช้จำนวนภาษาได้หลายรูปแบบในหน้าที่ภาษาแต่ละอย่างโดยจะขึ้นอยู่กับผู้เขียนว่าจะเลือกใช้สำนวนใด (จิราภรณ์)

3.3.2 ภาษากฎหมาย

งานวิจัยเกี่ยวกับภาษากฎหมายมีจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่

1. นิธิวดี มะปะวงศ์ เรื่อง วิวัฒนาการศัพท์การเมืองการปกครองไทย ตั้งแต่รัชกาลที่ 4 - รัชกาลที่ 7

2. ศุภริณี อุณหนันท์ เรื่อง การศึกษาความเข้าใจภาษากฎหมายของประชาชนในจังหวัดสระบุรี

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า ศัพท์การเมืองการปกครองแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ศัพท์ที่ไม่ได้แสดงแนวคิดทางการเมืองการปกครองที่ได้รับอิทธิพลจากตะวันตก

และศัพท์ที่แสดงแนวคิดทางการเมืองการปกครองที่ได้รับอิทธิพลจากตะวันตก และมีวิธีการกำหนดศัพท์ 4 วิธี คือ การสร้างคำใหม่แทนความคิดที่เกิดขึ้น การยืมคำโดยการทับศัพท์ การยืมคำมาใช้โดยการแปรรูปศัพท์ และการกำหนดศัพท์แทนความหมายที่ยืมมา ซึ่งศัพท์ที่ไม่ได้แสดงแนวคิดฯ จะใช้วิธีการกำหนดศัพท์ด้วยวิธีแรก ส่วนศัพท์ที่แสดงแนวคิดฯ จะใช้วิธีการกำหนดศัพท์ด้วย 3 วิธีหลัง ในการเปรียบเทียบศัพท์การเมืองการปกครองในแต่ละรัชกาล พบว่า มีการใช้วิธีการกำหนดศัพท์ที่แตกต่างกันในแต่รัชกาล และศัพท์มีการเปลี่ยนแปลงใน 4 ลักษณะ คือ การใช้รูปศัพท์เดิมความหมายเดิม การใช้รูปศัพท์เดิมแต่เปลี่ยนความหมาย การใช้ความหมายเดิมแต่เปลี่ยนรูปศัพท์ และการเลิกใช้ศัพท์ (นิธิวดี)

ส่วนในการเปรียบเทียบความเข้าใจภาษากฎหมายของประชาชนที่ประกอบอาชีพต่างกันและมีระดับการศึกษาต่างกันพบว่าประชาชนที่มีอาชีพต่างกันจะมีความเข้าใจภาษากฎหมายที่แตกต่างกัน โดยประชาชนที่ประกอบอาชีพด้านการบริหารจะมีความเข้าใจภาษากฎหมายสูงสุด ในขณะที่ประชาชนที่ประกอบอาชีพที่ใช้วิชาการจะมีความเข้าใจภาษากฎหมายต่ำสุด แต่ระดับการศึกษาที่ต่างกันไม่ทำให้ความเข้าใจภาษากฎหมายของประชาชนมีความแตกต่างกัน และปัญหาความเข้าใจภาษากฎหมายส่วนใหญ่จะเกิดจากการที่หน้าที่การงานและการศึกษาไม่ได้เกี่ยวข้องกับกฎหมาย

3.3.3 <u>ภาษาสื่อมวลชน</u>

งานวิจัยเกี่ยวกับภาษาสื่อมวลชนมีจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่

1. ยงยุทธ พูพะเนียด เรื่อง ลักษณะของภาษาที่ใช้ในการบรรยายข่าวกีฬาที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์และนิตยสารกีฬาภาษาไทย
2. นันทา อาจแย้มสรวล เรื่อง การศึกษาลักษณะภาษาในวารสารเพื่อการท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2519
3. วรรณวี อุดมสวัสดิ์ เรื่อง การศึกษาข้อบกพร่องในการใช้ภาษาของการเสนอข่าวทางโทรทัศน์

4. วารุณี เสวตาสัย เรื่อง การศึกษาวิเคราะห์ลักษณะข้อผิดพลาดด้านภาษาในวิทยุสารประจำวัน

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า ภาษาที่ใช้ในสื่อมวลชนจะมีลักษณะที่แตกต่างจากงานเขียนที่เป็นทางการในสื่อมวลชนแต่ละแขนง เช่น ภาษาข่าว ภาษาท่องเที่ยว ก็มีความแตกต่างกัน ดังจะเห็นได้ว่า ภาษาที่ใช้ในการบรรยายข่าวกีฬาจะมีลักษณะแตกต่างจากภาษาปกติ คือ จะมีการใช้กลวิธีหรือเทคนิคเฉพาะที่สำคัญ ได้แก่ เทคนิคด้านเสียง มีการใช้คำเลียนเสียง คำคล้องจอง เทคนิคด้านหน่วยคำ มีการซ้ำคำ และตัดคำให้สั้น เทคนิคด้านรูปประโยค มีการใช้ประโยคขึ้นต้นด้วยกริยา การเรียงคำที่ไม่ปกติ และในด้านคำศัพท์จะมีการใช้คำสแลง การใช้คำสมญานามและชื่อเล่น และการใช้คำยืม ในการบรรยายข่าวกีฬาแต่ละประเภทกันนั้น ผู้บรรยายจะใช้กลวิธีต่าง ๆ มากน้อยต่างกัน กีฬาที่มีการใช้กลวิธีมากที่สุด คือ กีฬาฟุตบอลและมวย และกีฬาประเภทวิ่งแข่ง ยกน้ำหนัก และวินเซิร์ฟ จะใช้กลวิธีน้อยที่สุด และในสิ่งพิมพ์ต่างชนิดกันจะมีการใช้กลวิธีที่ต่างกันด้วย (ยงยุทธ) ส่วนลักษณะการใช้ภาษาในวารสารเพื่อการท่องเที่ยวนั้น พบว่า ในการใช้คำและวลีจะมีคำชนิดต่าง ๆ ต่อไปนี้ปะปนอยู่ เช่น คำภาษาพูด คำสแลง คำภาษาถิ่น คำเลียนเสียง คำภาษาต่างประเทศ อักษรย่อหรือคำย่อ และคำที่สร้างขึ้นใหม่ ส่วนลักษณะของประโยคที่ใช้จะเป็นประโยคความเดียว ความซ้อนและความรวม (นันทา)

การใช้ภาษาของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวสาร พบว่า มีข้อบกพร่องในการใช้ภาษาในด้านต่าง ๆ ดังนี้ เช่น ในวิทยุสารประจำวันมีลักษณะข้อผิดพลาดด้านภาษา 3 ด้าน คือ ด้านไวยากรณ์ มีการใช้คำและกลุ่มคำที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ ในประโยคผิดตำแหน่ง และการใช้คำผิดชนิด ด้านการใช้คำมีการใช้คำไม่คงที่ ใช้คำบุพบทและคำเชื่อมอนุพากย์โดยไม่จำเป็น และด้านความหมายในด้านความสัมพันธ์ทางความหมายของคำและกลุ่มคำที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ ในประโยค การใช้คำเกิน โดยใช้คำที่มีความหมายซ้ำกัน และใช้คำที่มีความหมายไม่เข้ากับเนื้อความในประโยค (วารุณี) ในการเสนอข่าวทางโทรทัศน์ ช่อง 3 ช่อง 9 ช่อง 7 และช่อง 5 พบว่า มีข้อบกพร่องทางการใช้ภาษาทั้งในข่าวต่าง

ประเทศ ข่าวในประเทศ และข่าวกีฬา ในด้านการใช้คำ สำนวนและข้อความ เช่นการใช้คำไม่ตรงความหมาย ใช้คำกำกวม ใช้คำผิดเพี้ยนไปจากภาษาที่รับรองกัน ใช้คำหรือสำนวนที่ยังไม่ได้ใช้กันอย่างกว้างขวาง ใช้สำนวนที่ไม่สุภาพ และใช้คำราชาศัพท์ผิด นั้น ซึ่งในด้านการใช้คำนี้ สถานีโทรทัศน์ช่อง 5 มีข้อบกพร่องมากที่สุด และช่อง 3 และช่อง 9 มีข้อบกพร่องน้อยที่สุด ส่วนในด้านการวางตำแหน่งคำหรือกลุ่มคำ เช่นการวางคำในข้อความผิดที่การเรียงลำดับกลุ่มคำในข้อความผิดที่ และการเว้นวรรคตอนไม่ถูกต้องนั้น พบว่า ช่อง 5 มีข้อบกพร่องมากที่สุด และช่อง 7 มีข้อบกพร่องน้อยที่สุด (วรรณฉวี) ส่วนลักษณะข้อบกพร่องในวารสารท่องเที่ยวนั้น มีการใช้ลักษณะประโยคที่บกพร่องปะปนอยู่ เช่น มีการใช้ประโยคที่ไม่สมบูรณ์ และประโยคที่มีหน่วยประโยค ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้จะไม่พบในงานเขียนที่เป็นทางการ (นันทา)

3.3.4 <u>ภาษาโฆษณา</u>

งานวิจัยเกี่ยวกับการโฆษณา มีจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่

1. สุรีย์ ศิริพัฒน์ เรื่อง การวิเคราะห์การเขียนข้อความโฆษณาในนิตยสาร
2. วราภรณ์ รัตนกาญจน์ เรื่อง การใช้คำและเครื่องหมายพิมพ์รายวันไทย พ.ศ. 2519 กับ พ.ศ. 2529
3. ศรีจันทร์ วิชาตรง เรื่อง การศึกษาวิเคราะห์ลักษณะภาษาไทยที่ใช้โฆษณาในหนังสือพิมพ์รายวัน พ.ศ. 2519-2527
4. เฉลิมชัย ผู้พัฒน์ เรื่อง ผลของคำร่วมสมัยในโฆษณาที่มีผลต่อการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า ในภาษาโฆษณามีการใช้คำในลักษณะต่าง ๆ จำนวน 43 ลักษณะ เช่น มีการตัดส่วนของคำ ใช้คำสแลง ไม่ใช้คำลักษณนามในที่ที่ควรใช้ เป็นต้น ประโยคในภาษาโฆษณามี 3 ชนิด คือ ประโยคสามัญ ประโยคซับซ้อน และประโยคผสม ส่วนวลีมี 5 ชนิด คือ นามวลี กริยาวลี สถานวลี กาลวลี และบุพบทวลี แต่

เมื่อเปรียบเทียบโครงสร้างของวลีในภาษาโฆษณากับในภาษามาตรฐานแล้ว พบว่า ส่วนใหญ่รูปแบบโครงสร้างวลีในภาษาโฆษณาจะมีเพิ่มขึ้นจากในภาษามาตรฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างนามวลี ซึ่งในภาษามาตรฐานมีรูปแบบในขณะที่ภาษาโฆษณามีนอกเหนือจากนั้นอีก 12 รูปแบบ (ศรีจันทร์) และเมื่อเปรียบเทียบการใช้คำในภาษาโฆษณา ในระยะเวลาที่แตกต่างกัน 10 ปี พบว่าลักษณะการใช้คำที่เป็นหลักใหญ่ไม่แตกต่างกัน เช่น ด้านชนิดของคำ การใช้คำที่มีลักษณะไม่เป็นทางการ การใช้คำซ้ำ การใช้คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ การใช้คำที่ทำให้เกิดภาพ แต่มีรายละเอียดการใช้คำและความถี่ของคำที่ใช้ในแต่ละปีแตกต่างกัน ส่วนในการใช้เครื่องหมายในภาษาโฆษณานั้นมีความแตกต่างกันทั้งในด้านรูปเขียนและวิธีใช้ (วราภรณ์) และในด้านเทคนิคที่นิยมใช้กันมากที่สุด ในการเขียนข้อความโฆษณาในแต่ละส่วนของบทโฆษณาในนิตยสารนั้นมี 3 ประเภทด้วยกัน คือ ข้อความพาดหัวจะใช้แบบบอกเรื่องราว บอกข่าวและแสดงข้อความโฆษณา ข้อความเนื้อหาจะใช้แบบเสนอขายโดยตรงและข้อความปิดท้ายที่เป็นคำขวัญจะใช้แบบบอกบุคลิกภาพและคุณภาพสินค้า ซึ่งกลุ่มสินค้าเครื่องกิน-ดื่ม และยารักษาโรคมักนิยมใช้เทคนิคการเขียนแบบใช้ข้อความพาดหัว ส่วนกลุ่มเครื่องสำอางนิยมใช้คำขวัญในการโฆษณา (สุรีย์)

ในการรับสารโฆษณา นักศึกษาส่วนใหญ่จะรับสารจากสื่อโทรทัศน์และมีความสนใจโฆษณาในระดับปานกลาง มีความเห็นว่าจุดสนใจของภาษาโฆษณาอยู่ที่คำหรือข้อความโฆษณาเป็นส่วนใหญ่ และจะชอบคำที่แปลก ๆ สั้น ๆ กะทัดรัด สำนวนคมคาย มีอารมณ์ขัน และจำได้ง่าย ซึ่งจะนิยมนำไปเลียนแบบการพูดมากกว่าการเขียน โดยใช้ในการพูดอย่างไม่เป็นทางการกับเพื่อน ๆ ส่วนผลของคำร่วมสมัยมีผลต่อการใช้ภาษาไทยของนักศึกษา 3 ลักษณะ คือ ต่อการฟัง การพูดและการเขียน โดยมีความเห็นว่าการโฆษณาช่วยให้เห็นแบบอย่างของการใช้ภาษาไทยที่ดี ช่วยฝึกการจับใจความและฝึกการแปลความหมายได้เป็นอย่างดี (เฉลิมชัย)

3.3.5 ภาษากวี

งานวิจัยเกี่ยวกับภาษากวี มีจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่

1. พิทยา เหรียญสุวรรณ เรื่อง ศิลปะการใช้ภาษาในกวีนิพนธ์ของอังคาร กัลยาณพงศ์

2. จันทร์ฉาย แช่ก๊วย เรื่อง ภาษาแหวกแนวในงานประพันธ์ของ' รงค์ วงษ์สวรรค์

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า อังคาร กัลยาณพงศ์ เป็นกวีที่มีความสามารถสูงในการใช้ภาษาเพื่อสร้างจินตภาพ โดยคำที่นำมาใช้ในการเปรียบเทียบส่วนใหญ่จะได้รับอิทธิพลมาจากวรรณคดีไทยโบราณ เนื่องจากกวีมีความซาบซึ้งในวรรณคดีไทยโบราณ มีความรัก ความผูกพันกับธรรมชาติเป็นพิเศษ มีจินตนาการถึงสิ่งที่ไกลตัว และสิ่งที่มีความขัดแย้งกัน เช่น ความดี ความงาม และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความตาย คำที่ใช้เปรียบเทียบแสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งในอารมณ์อย่างชัดเจนว่าเป็นคนที่มีอารมณ์อ่อนไหว รุนแรง และมีการแสดงออกที่จริงใจ ในบางครั้งจะมีอารมณ์ไม่คงที่ (พิทยา) ในขณะที่ 'รงค์ วงษ์สวรรค์ มีการใช้ภาษาแหวกแนวในงานประพันธ์ในลักษณะต่อไปนี้ คือ มีการละเมิดกฎเกณฑ์ทางด้านเสียงโดยมีการเปลี่ยนแปลงเสียงบางส่วนของพยางค์หรือคำโดยการเพิ่มและตัดเสียงบางส่วนของคำ ด้านไวยากรณ์มีการเปลี่ยนแปลงหน้าที่ของคำ มีการเรียงคำขยายและการใช้ลักษณนามต่างจากปกติ และมีการละคำบางคำ ด้านสำนวนมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติม ตัดคำ หรือข้อความของสำนวนเดิมออก และในด้านความหมายมีการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำซึ่งจะมีผลในการเพิ่มอารมณ์ ความรู้สึกและภาพพจน์ที่เด่นชัดขึ้น แต่ก็มีที่ใช้จำกัดและสามารถสื่อความหมายได้ดี โดยอาศัยเนื้อความจากปริบทเป็นสำคัญ (จันทร์ฉาย)

3.3.6 ภาษาเฉพาะบุคคล

งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้ภาษาเฉพาะบุคคล มีผลการวิจัย จำนวน 1 เรื่อง ได้แก่

1. ธันยา พิชัยแพทย์ เรื่อง การวิเคราะห์ลีลาภาษาไทยในการรณรงค์หาเสียงของ ส.ส. สมัคร สุนทรเวช

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า การวิเคราะห์ลีลาภาษาไทยในการรณรงค์หาเสียง ของ ส.ส. สมัคร สุนทรเวช ด้านจังหวะ มีการใช้หน่วยจังหวะประเภท 1 พยางค์มากที่สุด แสดงให้เห็นถึงความชัดเจนและการใช้ระดับเสียงสูง-ต่ำ ในการพูด เนื่องจากมีหน่วยจังหวะประเภท 1 พยางค์ ซึ่งเป็นหน่วยจังหวะประเภทที่มีการนับเสียงมาก ด้านคำพูด มีการใช้คำเรียกความสนใจมากที่สุด และการใช้หลักฐานอ้างอิงรองลงมา แสดงการพูดเร้าความสนใจผู้ฟังเป็นปัจจัยสำคัญในการหาเสียงของ ส.ส.สมัคร ด้านความสัมพันธ์ของการใช้จังหวะและการใช้คำพูดนั้น การใช้คำเรียกความสนใจ จะมีความสัมพันธ์กับการใช้หน่วยเสียงที่เป็นการหยุด ส่วนการใช้ภาษาสแลง คำพรุสวาท การใช้หลักฐานอ้างอิง การใช้ภาษาเชิงประชดมีความสัมพันธ์กับการใช้หน่วยจังหวะที่มีการเน้นเสียง (ธันยา)

4. การวางแผนภาษา

จากการวิเคราะห์จุดประสงค์และผลการวิจัยของงานวิจัยเกี่ยวกับการวางแผนภาษา พบว่า มีผลการวิจัยจำนวน 178 เรื่อง ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 3 ด้าน คือ การศึกษาภาษาถิ่น การศึกษาภาษาชนกลุ่มน้อย และการศึกษาภาวะทวิภาษาและพหุภาษาโดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 การศึกษาภาษาชนกลุ่มน้อย

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษาชนกลุ่มน้อย มีผลการวิจัยจำนวน 92 เรื่อง ได้แก่

1. กษมาภรณ์ มณีขาว. รูปภาษาที่ใช้อ้างถึงตัวแสดงบทบาทในปริจเฉทเรื่องเล่าภาษาเมี่ยน. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
2. กรรณิกา นิตยภักดี. ระบบเสียงภาษาชาวเล (อูรักลาโวย) บนเกาะลันตา จังหวัดกระบี่. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2523.
3. กาญจนา ดุวัฒนะศิริ. วรรณยุกต์ในภาษาญ้อ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

4. กาญจนา พันธุ์ค้า. ลักษณะเฉพาะทางด้านเสียงของภาษาลาวในอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

5. คารม ไปยะพรหม. การศึกษาวิจัยทางมานุษยวิทยาภาษาศาสตร์ภาษามลาบรี. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2533.

6. คมข่า ศิลปชัย. การศึกษาระบบเสียงภาษาเขมรโบราณสมัยกลาง (ยุคหลังพระนคร). มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2529.

7. จรูญ บุญพันธ์. วิธีการทำเป็นการีตในภาษาญัฮกุร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

8. จันทรา มาศสุพงศ์. ระบบไวยากรณ์ภาษาลุงโจว. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2525.

9. จารุวรรณ เปี่ยมปิติ. การศึกษาลักษณะของภาษาลาวหวน ตำบลหัวหว้า อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2532.

10. จีรนันท์ โกมลกิตติสกุล. ลักษณะทั่วไปของไวยากรณ์ภาษาละว้าพูดที่บ้านแพ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2528.

11. ฉลอง อ่ำเอี่ยม. ระบบเสียงภาษาพวนที่ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529.

12. ชลธิศสา องอาจ. อนุประโยคของภาษาโซ่ที่บ้านดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529.

13. ชาคริต อนันทราวัน. ระบบหน่วยเสียงในภาษาไทดำหมู่บ้านนาป่าหนาด ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.

14. ถวิกา ไรวงศ์. การศึกษาระบบเสียงภาษามลายูถิ่นปทุมธานี. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2533.

15. เถกิง พันธุ์เถกิงอมร. เปรียบเทียบการศึกษาระบบการเรียงคำในภาษาไทยนุงกับภาษาไทยมาตรฐาน. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2525.

16. ทวีพร สุวรรณราช. ระบบเสียงภาษาเญอ ที่พูดที่บ้านโพ้นค้อ อำเภอเมือง จังหวัดศรีษะเกษ. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.

17. ทวีศักดิ์ คุณยอด. ลักษณะทั่วไปของไวยากรณ์ภาษา Hong Njua พูดที่บ้าน Khek noi อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.

18. เทพบังอร บุญเสนอ. ระบบเสียงภาษาโย้ย. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.

19. ธนากร สังเขป. ระบบเสียงภาษาลาวแง้วและเปรียบเทียบกับภาษาถิ่นไทย 5 ภาษา. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2526.

20. นฤมล เจริญมา. ระบบเสียงภาษาลัวะเวียงป่าเป้าและภาษาลำปางละเม็ด. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2524.

21. นันทริยา ล่าเจียกเทศ. ระบบเสียงภาษาลื้อในจังหวัดลำปาง. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.

22. นันทา กลิ่นมณี. คำลักษณนามในภาษาเมี่ยน. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

23. นันตพร นิลจินดา. การศึกษาเรื่องศัพท์ภาษาญ้อ ในจังหวัดสกลนคร, นครพนมและปราจีนบุรี. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2532.

24. นิภา อัมพรพรรค์. ลักษณะภาษาไทยลื้อ ที่ตำบลป่าคง อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน. มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2529.

25. นงนุช ปุ้งเผ่าพันธ์. ลักษณะของภาษาลาวแง้ว ตำบลทองเอน อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2527.

26. บุษบา อมรศักดิ์. ระบบเสียงคำซ้ำในภาษาเวียดนาม. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530.

27. ประกอบ ผลงาม. ระบบเสียงภาษาเขมรพนมเปญ เปรียบเทียบกับระบบเสียงภาษาเขมรสุรินทร์. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530.

28. ประทุม วงษ์วัฒนีย์. ระบบเสียงภาษาจีนแดง. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.

29. ปานชัย พูนวัตถุ. ระบบเสียงภาษาจีนฮ่อ. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.

30. ปิยะมาศ ศิริจารุวงศ์. อนุประโยคและประโยคของภาษามอญ ที่บ้านคลองควาย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530.

31. ปรีดาพร ศรีสาคร. ระบบเสียงภาษาชุมที่บ้านน้ำปาน จังหวัดน่าน. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530.

32. พจณี ศรีธรราษฎร์. การศึกษาเปรียบเทียบวรรณยุกต์ภาษาถิ่นผู้ไทยใน 3 จังหวัด. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2526.

33. พจนารถ เสมอมิตร. ระบบเสียงภาษาโผล่ว (กระเหรี่ยงโปว์) อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

34. พงษ์เทพ บุญเรือง. การศึกษาระบบเสียงภาษามาเลย์ถิ่นท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2533.

35. พรรณ์พจน์ ปานทองคำ. ภาษามอญตำบลบางขันหมาก จังหวัดลพบุรี. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2525.

36. พรสวรรค์ พลอยแก้ว. ระบบเสียงภาษาลื้อในจังหวัดเชียงราย. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2528.

37. พรศรี ชินเชษฐ์. วรรณยุกต์ภาษาลาวแง้วในคำเดี่ยวและในคำพูดต่อเนื่อง. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

38. พรเพ็ญ สุจินพรหม. หน่วยคำ คำ วลีและประโยคในภาษาเขมรเหนือ (สุรินทร์) พูดที่หมู่บ้านเกาะตลุง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2532.

39. พนิดา ดีพึ่งตน. การวิเคราะห์เชิงแย้งในระดับอนุประโยคระหว่างภาษาเวียดนามและภาษาไทย.

40. พเยาว์ มีมนัส. การศึกษาระบบเสียงภาษาชาวบน (Nahkur) พูดที่บ้านเวียงคำแหง ตำบลชีบอน จังหวัดชัยภูมิ. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2522.

41. พิมพ์พรรณ ไพบูลย์หวังเจริญ. ภาษานครไทย. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2527.

42. พุทธชาติ ธนัญชยานนท์. ระบบเสียงภาษากระเหรี่ยงสะกอเปรียบเทียบกับระบบเสียงภาษาไทย. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529.

43. พูนทรัพย์ อิศรางกูร ณ อยุธยา. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ของภาษาถิ่นบุรีรัมย์ ในภาษาเขมรเหนือ. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.

44. เพ็ญศิริ สวาสดิ์ธรรม. ลักษณะสำคัญของภาษามอแกลน ที่ตำบลจำปี อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2525.

45. ไพบูลย์ ดวงจันทร์. ระบบเสียงภาษากันซิว (ภาษาถิ่นชาไก) มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.

46. ภูสิต รุจนเวท. ระบบเสียงภาษาอูก๋องในจังหวัดอุทัยธานี. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.

47. มณีรัตน์ โชติกำธร. การศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงและระบบคำในปัตตานีมาเลย์ และสตูลมาเลย์. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2524.

48. เยาวลักษณ์ ชาติสุขศิริเดช. ภาษามอญด่านลสลุย อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2530.

49. เยาวลักษณ์ ยิ้มอ่อน. การเปลี่ยนแปลงการคงตัวของชนที่ใช้ภาษากะเหรี่ยงสะกอ (ด้านการใช้ภาษา). มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.

50. รพีพร รักมนุษย์. การใช้ภาษาของชาวไทยลื้อในหมู่บ้านเชียงบานทอง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา : การศึกษาทางมานุษยลดีด้านการพูด. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

51. ราศรี เพชรสุข. ลักษณะสำคัญของภาษาขึน. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2521.

52. ลักขณา ดาวรัตนหงษ์. ความแตกต่างของระบบเสียงในภาษาลีซอและภาษาไทย. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2524.

53. วรรณา จันทนาคม. ลักษณะของภาษาไทยใหญ่ (ไตอ้อ) ที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2526.

54. วัชรี นามแก้ว. ระบบเสียงภาษาบิชู จังหวัดเชียงราย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530.

55. วิชัย กฤตประโยชน์. การณ์ลักษณะในภาษาเมี่ยน. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2532.

56. วิเชษฐ์ อัจฉริยสุชา. ระบบเสียงภาษาจีนแต้จิ๋วที่พูดในกรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2525.

57. วิสุทธิระ เนียมนาค. ระบบเสียงภาษาองซึ่งพูดในจังหวัดลำพูน : กรณีศึกษาเปรียบเทียบแบบร่วมสมัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

58. วิโรจน์ คงมา. ระบบหน่วยเสียงกระเหรี่ยง ตำบลคอกควาย อำเภอบ้านโป่ จังหวัดอุทัยธานี. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2525.

59. วิไลลักษณ์ เดชะ. ศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงภาษาไท 6 ภาษาที่อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2529.

60. วีณา ฉันทนะคม. การศึกษาระบบเสียงภาษาโมเกน พูดที่ตำบลราไว อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2523.

61. วุฒิชัย จดกิ่ง. ลักษณะบางประการของภาษาญ้อ ที่จังหวัดสกลนคร. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2523.

62. ศรินทิพย์ สถิรศิลปิน. ลักษณะนามในภาษาล่าหู่นะ (มูเซอดำ) : การวิเคราะห์ตามแนวอรรถศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

63. ศรีพิน ศิริวิศิษฐ์กุล. ลักษณะภาษาญ้อที่ตำบลคลองน้ำใส อำเภออรัญประเทศ จังหวัดปราจีนบุรี. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2529.

64. ศิริพร นิจดลฤดี. ระบบเสียงภาษามาเลย์ที่นครศรีธรรมราช ตำบลนาเคียน และเปรียบเทียบกับภาษามาเลย์กลันตันและปัตตานี มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529.

65. สุภลักษณ์ วิริยะสุนน. การศึกษาแบบแผนในการสื่อสารของชาวไทยใหญ่ในหมู่บ้านแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

66. สมคิด ม่วงวิจิตร. ระบบเสียงภาษาพม่ามะละแหม่งในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530.

67. สิทธิชัย สาเอี่ยม. วลีและอนุประโยคในภาษาอีมปี ที่บ้านคอง อำเภอเมือง จังหวัดแพร่. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.

68. สิริกาญจน์ เจริญธรรม. ภาษาช่อง หมู่บ้านทุ่งตาลิน ตำบลพลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2530.

69. สุชิดา โกบประยูร. วรรณยุกต์ภาษาไทยโย้ย. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529.

70. สุดารัตน์ ลีรพันธุ์. การสืบสร้างหาระบบเสียงของภาษาชาวเลดั้งเดิม. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.

71. สุรีย์ เพ็งสมบัติ. การศึกษาคำสรรพนามในภาษาไทยโซ่ง. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2533.

72. สุรีย์พร ใหญ่สง่า. การศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงและเสียงภาษาละเวือะ บ้านป่าแป๋ บ้านช่างหม้อ บ้านดง และบ้านอมพาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527

73. สุเรขา สุพรรณไพบูลย์. ระบบเสียงในภาษาช่อง หมู่บ้านตะเคียนทอง ตำบลตะเคียนทอง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.

74. เสน่ห์ ชาวชมิ้น. ภาษาไทยวนที่ตำบลท่าช้าง อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2531.

75. เสาวณีย์ พากเพียร. การศึกษาระบบเสียงภาษาชาไกแด็นแอ็น ตำบลปะเหลียน จังหวัดตรัง. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2532.

76. เสาวภาคย์ วรลัดนากุล. คำซ้ำในภาษาแต้จิ๋ว. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2532.

77. โสพิส ศิริไสย์. ระบบเสียงภาษามูเซอแดงในหมู่บ้านจะหยี อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529.

78. โสรัฐ มากบุญ. การสำรวจภาษาถิ่นชาวเลตามชายฝั่งตะวันตกของประเทศไทย. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2524.

79. อรพิน มณีวงศ์. การศึกษาเปรียบเทียบภาษาลาวโซ่งที่จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดนครปฐม. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530.

80. อรทัย เจือจันอัด. ระบบเสียงภาษาถิ่นอวน อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

81. อรวรรณ ภูอิสระกิจ. ระบบเสียงภาษาไทยที่อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2528.

82. อัญชลี สิงห์น้อย. การศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงระหว่างภาษาปรัยกับภาษามัล. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531.

จากการศึกษาวิเคราะห์จุดประสงค์และผลการวิจัยของงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาภาษาชนกลุ่มน้อย จำนวน 82 เรื่อง พบว่ามีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาษาชนกลุ่มน้อยแล้ว จำนวน 34 ภาษา ได้แก่

1. ภาษาพม่า

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษาพม่า มีจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่

1. รัฐพร วิจิตรจามรี เรื่อง การศึกษาระบบเสียงภาษาพม่าทะวายในอำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี
2. สมคิด ม่วงวิจิตร เรื่อง ระบบเสียงภาษาพม่ามะละแหม่งในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

จากการศึกษาพบว่าภาษาพม่าทะวาย และภาษาพม่ามะละแหม่ง มีลักษณะของคำและรูปแบบพยางค์เหมือนกัน คือ คำแหน่งเป็นคำพยางค์เดียว คำหลายพยางค์และคำประสม แต่ส่วนใหญ่จะเป็นคำพยางค์เดียว รูปแบบพยางค์มี 3 แบบ คือ พยางค์หลัก พยางค์รอง และพยางค์ก่อน ส่วนระบบเสียงมีความแตกต่างกัน โดยระบบเสียงภาษาพม่าทะวาย ประกอบด้วย พยัญชนะ 33 หน่วยเสียง 12 หน่วยเสียง และวรรณยุกต์ 4 หน่วยเสียง (รัฐพร) ในขณะที่ภาษาพม่ามะละแหม่ง ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยว 30 หน่วยเสียง พยัญชนะประสม 29 หน่วยเสียง สระเดี่ยว 7 หน่วยเสียง สระประสมไม่มี และวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง

(สมคิด) ทำนองเสียงเกิดจากวรรณยุกต์ของพยางค์สุดท้ายของประโยค และมีการยืมคำจากภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยกลายเสียงให้เข้ากับระบบเสียงของภาษาพม่าด้วย (รัฐพร)

2. ภาษาเขมร

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษาเขมร มีจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่

1. คมข่า ศิลปชัย เรื่อง การศึกษาระบบเสียงภาษาเขมรโบราณสมัยกลาง (ยุคหลังพระนคร)
2. ประกอบ ผลงาม เรื่อง ระบบเสียงภาษาเขมรพนมเปญเปรียบเทียบกับระบบเสียงภาษาเขมรสุรินทร์
3. นรเพ็ญ สุจินพรหม เรื่อง หน่วยคำ คำ วลี และอนุประโยคในภาษาเขมรเหนือ (สุรินทร์)
4. พูนทรัพย์ อิศรางกูร ณ อยุธยา เรื่อง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ของภาษาถิ่นบุรีรัมย์ในภาษาเขมรเหนือ

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่าระบบเสียงในภาษาเขมรสมัยกลาง มีพยัญชนะต้นคำ 19 หน่วยเสียง พยัญชนะท้ายคำ 14 หน่วยเสียง และพยัญชนะควบกล้ำ 74 หน่วยเสียง ส่วนสระเดี่ยวมี 7 หน่วยเสียง สระประสมมี 2 หน่วยเสียง (คมข่า) ส่วนในการเปรียบเทียบภาษาเขมรพนมเปญ และภาษาเขมรสุรินทร์พบว่าระบบเสียงส่วนใหญ่ของภาษาเขมรทั้งสองจะเหมือนกัน แต่มีความแตกต่างกันด้านทำนองเสียง ระบบพยางค์ และหน่วยเสียง โดยมีทำนองเสียง 3 แบบเหมือนกัน แต่ในภาษาเขมรพนมเปญจะมีการแสดงความสุภาพความเป็นทางการ ซึ่งไม่ปรากฏในภาษาเขมรสุรินทร์ ด้านพยางค์นั้น ภาษาเขมรสุรินทร์ มี 3 แบบ แต่ภาษาเขมรพนมเปญมีเพียง 2 แบบ คือ พยางค์หลัก และพยางค์รอง (ประกอบ)

ส่วนในการศึกษาระบบไวยากรณ์ของภาษาเขมรเหนือ (สุรินทร์) ในด้านโครงสร้าง และความหมาย พบว่าโครงสร้างและความหมายมีความสัมพันธ์กัน คือ ในโครงสร้างหนึ่ง ๆ จะสามารถแสดงความหมายได้หลายความหมาย และในทำนองเดียวกันความหมายหนึ่งความหมาย อาจแสดงได้ด้วยโครงสร้างหลายโครงสร้าง (นรเพ็ญ)

3. ภาษามอญ

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษามอญ มีจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่

1. เยาวลักษณ์ ชาติสุขศิริเดช เรื่อง ภาษามอญ ตำบลสลุย อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร
2. ประหยัด กิติสาร เรื่อง ระบบเสียงภาษามอญ ที่บ้านคลองครุ ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร
3. พรรณ์พจน์ ปานทองคำ เรื่อง ภาษามอญ ตำบลบางขันหมาก จังหวัดลพบุรี
4. ปิยะมาศ ศิริจารุวงศ์ เรื่อง อนุประโยคและประโยคของภาษามอญ ที่บ้านคลองควาย ตำบลคลองควาย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

จากผลการศึกษาค้นคว้า พบว่าภาษามอญไม่มีเสียงวรรณยุกต์ และระบบเสียงภาษามอญในแต่ละถิ่นมีความแตกต่างกัน เช่น ระบบเสียงภาษามอญ จังหวัดชุมพร ประกอบด้วยพยัญชนะ 22 หน่วยเสียง สระเดี่ยว 20 หน่วยเสียง และสระประสม 6 หน่วยเสียง คำเป็นคำพยางค์เดียว และคำสองพยางค์ (เยาวลักษณ์) ส่วนภาษามอญ จังหวัดสมุทรสาคร มีพยัญชนะ 22 หน่วยเสียง สระ 20 หน่วยเสียง คำส่วนใหญ่เป็นคำพยางค์เดียว นอกนั้นเป็นคำหลายพยางค์ ทำนองเสียงมี 2 แบบ คือ ทำนองเสียงขึ้น และตก ในด้านคำยืม ส่วนใหญ่จะเป็นคำตั้งแต่ 3, 4 และ 5 พยางค์ เป็นคำยืมจากภาษาอังกฤษ สันสกฤต และบาลี (ประหยัด) ภาษาใต้ไม่มีอิทธิพลต่อภาษามอญ จังหวัดชุมพร แต่ภาษาไทยมาตรฐานมีอิทธิพลมากด้านของการยืมคำ (เยาวลักษณ์)

ส่วนในการเปรียบเทียบระหว่างภาษามอญ จังหวัดลพบุรี และภาษาไทยมาตรฐาน พบว่ามีโครงสร้างคล้ายคลึงกันเกือบทั้งหมด จะมีความแตกต่างกันที่เสียง คำการใช้คำสันธาน ซึ่งในภาษามอญจะไม่นิยมใช้คำสันธาน และพบว่าลักษณะน้ำเสียง (Register) เป็นจุดเด่นของภาษา ซึ่งเกิดในสระและพยัญชนะ ทำให้สระมี 2 ชุด และพยัญชนะบางตัวมี 2 หน่วยย่อย ด้านโครงสร้างไวยากรณ์ มีวิธีการสร้างคำด้วยการประสม การซ้อน การซ้ำ และการลงอุปสรรคเท่านั้น (พรรณ์พจน์)

4. ภาษามาเลย์

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษามาเลย์ มีจำนวน 6 เรื่อง ได้แก่

1. ดารณี กฤษณะพันธุ์ เรื่อง ระบบเสียงภาษามาเลย์ถิ่นตาบา
2. อาฉัติ วงศ์โกสิตกุล เรื่อง ประเภทคำในภาษามาเลย์ถิ่นปัตตานี
3. ถวิภา ไรวงศ์ เรื่อง การศึกษาระบบเสียงภาษามลายูถิ่นปทุมธานี
4. พงษ์เทพ บุญเรือง เรื่อง การศึกษาระบบเสียงภาษามาเลย์ถิ่นท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
5. มณีรัตน์ โชติกำธร เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงและระบบคำในปัตตานี มาเลย์ และสตูลมาเลย์
6. ศิริพร นิจดลฤดี เรื่อง ระบบเสียงภาษามาเลย์ถิ่นนครศรีธรรมราช ตำบลนาเคียน และเปรียบเทียบกับภาษามาเลย์ถิ่นสตูลและปัตตานี

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่าระบบเสียงภาษามาเลย์ในบางถิ่นมีความคล้ายคลึงกันมาก แต่บางถิ่นก็แตกต่างกัน เช่น ระบบเสียงภาษามาเลย์ถิ่นท่าอิฐ จังหวัดนนทบุรี มีพยัญชนะ 19 หน่วยเสียง สระ 11 หน่วยเสียง โครงสร้างพยางค์ 3 แบบ การลงเสียงหนักเบา 3 ชนิด (พงษ์เทพ) ซึ่งเท่ากับในภาษามาเลย์ถิ่นปทุมธานี (ถวิภา) แต่ต่างกันที่ถิ่นปทุมธานี ทำนองเสียง 3 ชนิด ในขณะที่ถิ่นท่าอิฐมีเพียง 2 ชนิด คือ ทำนองเสียงตกและขึ้น - ตก ส่วนภาษามาเลย์ถิ่นสตูล มีพยัญชนะ 20 หน่วยเสียง สระ 12 หน่วยเสียง และภาษามาเลย์ถิ่นปัตตานี มีพยัญชนะ 22 เสียง สระ 18 หน่วยเสียง ในการลงเสียงหนักเบานั้นต่างกัน คือ สตูลมาเลย์มี 6 ชนิด แต่ปัตตานีมาเลย์มี 7 ชนิด ส่วนด้านโครงสร้างพยางค์ทั้งสองภาษามี 3 แบบเหมือนกัน และเชื่อว่าภาษาทั้งสองมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันจนสามารถเรียกว่าเป็นภาษาถิ่นของภาษาเดียวกัน (มณีรัตน์) ในขณะที่ มีอีกความเชื่อหนึ่งว่าภาษามลายูถิ่นปทุมธานีและถิ่นปัตตานีมีความใกล้ชิดกันมาก จนสามารถเรียกว่าภาษามลายูถิ่นปทุมธานีเป็นภาษาถิ่นย่อยของภาษามลายูถิ่นปัตตานี

ส่วนการเปรียบเทียบระบบเสียงของภาษามาเลย์ถิ่นนครศรีธรรมราช ถิ่นสตูลมาเลย์ และปัตตานีมาเลย์ พบว่าภาษามาเลย์ทั้งสามถิ่นมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด แต่ภาษามาเลย์ถิ่นนครศรีธรรมราชมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับภาษามาเลย์ถิ่นสตูลมากกว่าถิ่นปัตตานี (ศิริพร) และในการศึกษาระบบเสียงภาษามาเลย์ถิ่นตาบา จังหวัดนราธิวาส พบว่ามีพยัญชนะ 22 หน่วยเสียง สระ 17 หน่วยเสียง มีทำนอง 3 ชนิด คือ เสียงขึ้น เสียงตก และเสียงขึ้น - ตก คำมีตั้งแต่หนึ่งพยางค์ถึงสี่พยางค์ และมีการเน้นหนักคำ 4 ระดับ คือ ไม่เน้น เน้นหนัก เน้นหนักมาก และเน้นหนักมากพิเศษ (ดารณี)

5. <u>ภาษาชาวเล</u>

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษาชาวเล มีจำนวน 5 เรื่อง ได้แก่

1. โสรัฐ มากบุญ เรื่องการสำรวจภาษาถิ่นชาวเลตามชายฝั่งตะวันตกของไทย
2. สุดารัตน์ ลีรพันธ์ เรื่อง การสืบสร้างหาระบบเสียงของภาษาชาวเลดั้งเดิม
3. กรรณิกา นิตยภักดี เรื่อง ระบบเสียงภาษาชาวเล (อูรัก ลาโวย) บนเกาะลันดา จังหวัดกระบี่
4. เย็นศิริ สวาสดิ์ธรรม เรื่อง ลักษณะสำคัญของภาษามอแกลน
5. วิฌา ฉันทนะคม เรื่อง ลักษณะสำคัญของภาษาโมเกน

จากการศึกษาค้นคว้า การสำรวจภาษาและความเป็นอยู่ของชาวเลในประเทศไทยพบว่ามีชาวเลอยู่ 3 เผ่า คือ เผ่า Urak Lawoi เผ่า Moken และเผ่า Moklen และมีภาษาพูด 2 ภาษาที่แตกต่างกัน คือ ภาษา Urak Lawoi และ ภาษา Moken ซึ่งภาษา Urak Lawoi ในถิ่นต่าง ๆ จะมีความคล้ายคลึงกัน แต่ในภาษา Moken จะมีความแตกต่างกันทั้งในด้านเสียงและคำศัพท์ ทำให้สามารถแยกออกได้เป็น 2 ภาษาถิ่นย่อย คือ ภาษา Moken และภาษา Moklen (โสรัฐ) และในการเปรียบเทียบเสียงที่มีการใช้ภาษาชาวเลในปัจจุบันตั้งแต่ 2 ภาษาขึ้นไป พบว่าภาษาชาวเลทั้งสามภาษาต่างก็มีความสัมพันธ์ซึ่งกัน

และกัน โดยภาษาโมเกนและภาษาโมเกลนนั้น มีความใกล้ชิดกันมากกว่าภาษาอูรักลาโวย และสันนิษฐานได้ว่าภาษาทั้งสามสืบสายมาจากภาษาชาวเลดั้งเดิมเดียวกัน คือ ภาษาโอรังเลาท์ (สุดารัตน์)

ในการศึกษาระบบเสียงภาษาโมเกน จังหวัดภูเก็ต พบว่ามีพยัญชนะ 22 หน่วยเสียง สระ 18 หน่วยเสียง มีทำนองเสียง 2 แบบ คือ ทำนองเสียงขึ้นและลง พยางค์มี 2 แบบ คือ พยางค์ปิดและพยางค์เปิด (วีณา) และจากการเปรียบเทียบระบบเสียงภาษาชาวเล (อูรัก ลาโวย) ที่พูดในจังหวัดภูเก็ต สตูล และกระบี่ พบว่าภาษาชาวเล (อูรัก ลาโวย) แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มภูเก็ต และกลุ่มกระบี่-สตูล (กรรณิกา)

6. ภาษาจีน

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษาจีน มีจำนวน 6 เรื่อง ได้แก่

1. ประทุม วงษ์วันทนีย์ เรื่อง ระบบเสียงภาษาจีนแคะ
2. ปานชัย พูนวัตถุ เรื่อง ระบบเสียงภาษาจีนฮ่อ
3. วิเชษฐ์ อัจฉริยสุชา เรื่อง ระบบเสียงภาษาจีนแต้จิ๋วที่พูดในกรุงเทพฯ
4. อาทิตย์ โสตถิรัตนพันธ์ เรื่อง ระบบเสียงภาษาจีนไหหล่ำที่อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
5. เสาวภาคย์ วรลัคนากุล เรื่อง ลักษณะคำซ้ำในภาษาจีนแต้จิ๋ว
6. จิราพัฐ งามพัฒนะกุล เรื่อง การใช้คำลักษณนาม /KAJ^{55}/ ของชาวจีนแต้จิ๋วในประเทศไทย

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าระบบเสียงภาษาจีนแคะเซี๊ยะหยาง มีพยัญชนะ 21 หน่วยเสียง สระ 15 หน่วยเสียง วรรณยุกต์ 4 หน่วยเสียง และในการเปรียบเทียบกับภาษาจีนแต้จิ๋ว มีบางลักษณะเหมือนกัน และในบางลักษณะที่ต่างกัน (ประทุม) ส่วนระบบเสียงแต้จิ๋ว (ถิ่นย่อยเท่ง - ไห้) มีพยัญชนะ 19 หน่วยเสียง สระ 24 หน่วยเสียง วรรณยุกต์ 6 เสียง มีพยางค์ 2 แบบ คือ พยางค์เปิดและพยางค์ปิดและในการเปรียบเทียบระบบเสียง

ภาษาแต้จิ๋วกับภาษาไทยพบว่ามีความเหมือนและแตกต่างกันในทั้งสองภาษา (วิเชษฐ์) และลักษณะคำซ้ำในภาษาจีนแต้จิ๋วจะเป็นการซ้ำคำหรือซ้ำพยางค์ ซึ่งสามารถแบ่งตามจำนวนพยางค์ได้ 3 ประเภท คือ คำซ้ำ 2 พยางค์ 3 พยางค์ และ 4 พยางค์ ส่วนลักษณะการซ้ำคำมี 2 ลักษณะ คือ คำซ้ำติดต่อกันมี 7 รูปแบบ และคำซ้ำไม่ติดต่อกันมี 5 รูปแบบ ส่วนความหมายอาจเปลี่ยนไปจากเดิมมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับเสียงวรรณยุกต์ ชนิดของคำ และตำแหน่งของคำซ้ำในประโยค (เสาวภาคย์)

ส่วนในการศึกษาการแปรของคำลักษณะนาม /Kaj^{55}/ ในภาษาจีนแต้จิ๋วตามอายุ และภาวะสองภาษาของผู้พูดพบว่า การแปรของ /Kaj^{55}/ ร่วมกับ /ทอน^{33} Kia^{55}/ "เด็ก" ของผู้พูดต่างอายุไม่ต่างกัน ส่วนการใช้ /Kaj^{55}/ ร่วมกับ /huaj^{21} Sia^{21}/ "พระสงฆ์" และ /tshty^{55}/ "โต๊ะ" นั้น มีความแตกต่างกันตามอายุของผู้พูด สำหรับการแปรของ /Kij^{55}/ ร่วมกับคำนามทั้ง 3 คำ ของผู้พูดภาษาจีนแต้จิ๋วและผู้พูดภาษาจีนแต้จิ๋ว-ไทย ไม่แตกต่างกัน (จิระณัฐ) ระบบเสียงภาษาจีนฮ่อ จังหวัดเชียงราย มีพยัญชนะ 21 หน่วยเสียง สระ 16 หน่วยเสียง วรรณยุกต์ 4 หน่วยเสียง คำส่วนใหญ่เป็นคำพยางค์เดียว และมีรูปแบบของพยางค์ 2 แบบ คือ พยางค์ปิดและพยางค์เปิด (ปานชัย) และระบบเสียงภาษาจีนไหหลำ มีพยัญชนะ 18 หน่วยเสียง สระ 8 หน่วยเสียง วรรณยุกต์ 7 หน่วยเสียง และมีโครงสร้างพยางค์ 6 แบบ (อาทิตย์)

7. <u>ภาษาเวียดนาม</u>

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษาเวียดนาม มีจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่

1. บุษบา อมรศักดิ์ เรื่อง ระบบเสียงคำซ้ำในภาษาเวียดนาม
2. พนิดา ดีพึ่งตน เรื่อง การวิเคราะห์เชิงแย้งในระดับอนุประโยคระหว่างภาษาเวียดนาม และภาษาไทย

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าลักษณะคำซ้ำในภาษาเวียดนาม แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ แบบซ้ำทั้งหมด และแบบซ้ำเพียงบางส่วน และในด้านความหมายนั้น ส่วนใหญ่จะแตกต่างจากรากเดี่ยว มีเพียงส่วนน้อยที่มีความหมายเหมือนเดิม (บุษบา) ส่วนในการ

เปรียบเทียบระหว่างภาษาเวียดนามกับภาษาไทยในด้านโครงสร้างของอนุประโยค พบว่ามีความคล้ายคลึงกันเกือบทั้งหมดของโครงสร้างหลักในระดับอนุประโยค จะมีความแตกต่างเฉพาะในด้านรายละเอียดเท่านั้น (พนิดา)

8. ภาษากระเหรี่ยง

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษากระเหรี่ยง มีจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่

1. วิโรจน์ คงมา เรื่อง ระบบหน่วยเสียงกระเหรี่ยง ตำบลคอกควาย อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี
2. พจนารถ เสมอมิตร เรื่อง ระบบเสียงในภาษาโพล่ว (กระเหรี่ยงโปว์) อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี
3. พุทธชาติ ธนัญชยานนท์ เรื่องระบบเสียงภาษากระเหรี่ยงสะกอเปรียบเทียบกับระบบเสียงภาษาไทย
4. เยาวลักษณ์ อิ้มอ่อน เรื่อง การเปลี่ยนแปลงและการคงตัวของชนที่ใช้ภาษากระเหรี่ยงสะกอ

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่าระบบเสียงภาษากระเหรี่ยง จังหวัดอุทัยธานี มีพยัญชนะเดี่ยว 21 หน่วยเสียง พยัญชนะประสม 11 หน่วยเสียง สระ 13 หน่วยเสียง และมีระดับเสียง 5 ระดับ รูปแบบของพยางค์ 8 รูปแบบ (วิโรจน์) ส่วนระบบเสียงภาษาโพล่ว (กระเหรี่ยงโปว์) มีพยัญชนะ 20 หน่วยเสียง สระ 30 หน่วยเสียง ซึ่งสามารถแบ่งตามลักษณะโครงสร้างของเสียง คือ สระเดี่ยว 17 หน่วยเสียง สระประสม 13 หน่วยเสียง หากแบ่งตามคุณสมบัติของเสียง จะแบ่งได้เป็นหน่วยเสียงสระธรรมดา เสียงสระกักเส้นเสียง และเสียงสระนาสิก วรรณยุกต์มี 4 หน่วยเสียง ได้แก่ เสียงวรรณยุกต์ระดับ 2 หน่วยเสียง และวรรณยุกต์ตก 2 หน่วยเสียง (พจนารถ)

ในการเปรียบเทียบระบบเสียงภาษากระเหรี่ยงสะกอกับระบบเสียงภาษาไทยพบว่าภาษากระเหรี่ยงสะกอมีระบบเสียงและลักษณะทางสัทศาสตร์ที่มีความแตกต่างจากภาษาไทย จึงทำให้เป็นปัญหาแก่นักเรียนชาวกระเหรี่ยงในการออกเสียงคำในภาษาไทย

(พุทธชาติ) และจากการศึกษาการเปลี่ยนแปลงและการคงตัวของกลุ่มชนที่ใช้ภาษากระเหรี่ยงสะกอพบว่าการใช้ภาษาของกลุ่มชนในชุมชนนี้ทั้ง 2 รุ่น (เด็กนักเรียนชั้น ป.1 - 6 และบิดามารดา) มีความคล้ายคลึงกัน คือ เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ภาษาจากภาษาเดียวเป็นผู้ใช้สองภาษา (ภาษากระเหรี่ยงสะกอ - ไทย) โดยกลุ่มแม่บ้านและกลุ่มที่มีอาชีพชุดศิลาจะมีความคงตัวในการใช้ภาษามากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ในขณะที่กลุ่มนักเรียนมีความคงตัวของวัฒนธรรมมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ (เยาวลักษณ์)

9. ภาษาเมี่ยน

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษาเมี่ยน มีจำนวน 3 เรื่อง ได้แก่

1. นันทา กลิ่นมณี เรื่อง คำลักษณนามในภาษาเมี่ยน
2. วิชัย กฤตประโยชน์ เรื่อง การณ์ลักษณะในภาษาเมี่ยน
3. กษมาภรณ์ มณีขาว เรื่อง รูปภาษาที่อ้างถึงตัวแสดงบทบาทในปริจเฉทเรื่องเล่าภาษาเมี่ยน

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าคำลักษณนามในภาษาเมี่ยนที่รวบรวมได้มีจำนวน 50 คำ ซึ่งเกิดร่วมกับคำนามจำนวน 1,425 คำ และสามารถจำแนกออกเป็นประเภทใหญ่ด้วยเกณฑ์ทางความหมายได้ 5 ประเภท คือ ลักษณนามนับหน่วย ลักษณนามแสดงส่วนย่อยลักษณนามแสดงกลุ่ม ลักษณนามหน่วยวัด และลักษณนามประเภท คำลักษณนามแต่ละประเภทจะให้ภาพของสิ่งที่คำนามอ้างถึงในแง่มุมที่ต่างกัน (นันทา) ส่วนการณ์ลักษณะในภาษาเมี่ยนมี 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ การณ์ลักษณะสมบูรณ์ (การณ์ลักษณะฉับพลัน การณ์ลักษณะลุล่วง และการณ์ลักษณะประสบการณ์) และการณ์ลักษณะไม่สมบูรณ์ (การณ์ลักษณะเกิดซ้ำ และการณ์ลักษณะต่อเนื่อง) และประเภททางไวยากรณ์ของรูปแสดงการณ์ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับคำกริยานั้นมี 2 ประเภท คือ คำช่วยกริยา และกลวิธีทางไวยากรณ์ ซึ่งคำช่วยกริยา แบ่งได้เป็นคำช่วยหน้ากริยา และคำช่วยหลังกริยา ส่วนกลวิธีทางไวยากรณ์มี 2 วิธี คือ การซ้ำกริยา และการเรียงกริยา (วิชัย)

ในการอ้างถึงตัวแสดงบทบาทในปริจเฉท เรื่องเล่าภาษาเมี่ยน แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ การอ้างอิงที่ไม่ปรากฏรูป และปรากฏรูป ซึ่งแบ่งย่อยได้เป็นรูปซ้ำ รูปแทน และรูปชี้ชัด โดยมีเงื่อนไขการใช้ 2 ประเภท คือ เงื่อนไขทางภาษา ได้แก่ เงื่อนไขทางวากยสัมพันธ์ ทางอรรถศาสตร์ และทางปริจเฉท และเงื่อนไขเกี่ยวกับตัวแสดง ได้แก่ จำนวนตัวแสดง และระดับความสำคัญของตัวแสดง (กษมาภรณ์)

10. ภาษาขมุ

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษาขมุ มีจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่

1. ปรีดาพร ศรีสาคร เรื่อง ระบบเสียงภาษาขมุที่บ้านน้ำปาน จังหวัดน่าน
2. ชลธิศสา องอาจ เรื่อง ระบบเสียงขมุลื้อ ที่จังหวัดน่าน

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าภาษาขมุที่ใช้พูดกันที่บ้านน้ำปาน และที่หมู่บ้านสบหาง ตำบลชนแดน อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน ส่วนใหญ่จะมีความคล้ายคลึง โดยมีทำนองเสียง 2 ระดับ คือ ทำนองเสียงขึ้นและตก และการลงเสียงหนักเบา 3 แบบ คือ เสียงหนัก เสียงเบา และไม่ลงเสียงหนักเบา แต่จะมีความแตกต่างกันในด้านระบบเสียง โดยภาษาขมุลื้อมีพยัญชนะ 21 หน่วยเสียง สระ 18 หน่วยเสียง และลักษณะน้ำเสียง 2 หน่วยเสียง (ชลธิศสา) ส่วนภาษาขมุที่บ้านน้ำปาน มีพยัญชนะต้น 21 หน่วยเสียง พยัญชนะควบกล้ำ 15 หน่วยเสียง และสระ 22 หน่วยเสียง (ปรีดาพร)

11. ภาษาชอง

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษาชอง มีจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่

1. สิริกาญจน์ เจริญธรรม เรื่อง ภาษาชอง หมู่บ้านทุ่งตาอิน ตำบลพลวง อำเภออมะขาม จังหวัดจันทบุรี
2. สุเรขา สุพรรณไพบูลย์ เรื่อง ระบบเสียงในภาษาชอง หมู่บ้านตะเคียนทอง ตำบลตะเคียนทอง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

จากการศึกษาพบว่าระบบเสียงภาษาของที่หมู่บ้านทุ่งดาอิน มีพยัญชนะต้น 21 หน่วยเสียง พยัญชนะท้าย 12 หน่วยเสียง และพยัญชนะควบกล้ำ 11 หน่วยเสียง สระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง และสระประสม 3 หน่วยเสียง โครงสร้างพยางค์มี 9 ลักษณะ และลักษณะน้ำเสียงมี 4 ลักษณะ คำส่วนใหญ่เป็นคำพยางค์เดียว การสร้างคำโดยมากจะเป็นแบบคำประสม และประโยคจะมีโครงสร้างแบบ SVO โดยมีรูปแบบการใช้ประโยค 3 รูปแบบ คือ ประโยคบอกเล่า ประโยคคำสั่ง และประโยคคำถาม (สิริกาญจน์) ส่วนระบบเสียงภาษาของที่หมู่บ้านตะเคียนทอง มีพยัญชนะ 32 หน่วยเสียง สระ 24 หน่วยเสียง มีโครงสร้าง 10 ลักษณะ และมีลักษณะน้ำเสียง 4 ลักษณะ ซึ่งเป็นลักษณะร่วมของลักษณะการสั้นของเส้นเสียง และระดับเสียง (สุเรชา)

12. ภาษาชาไก

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษาชาไก มีจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่

1. เสาวณีย์ พากเพียร เรื่อง การศึกษาระบบเสียงภาษาชาไกแต็นแอ็น ตำบลปะเหลียน จังหวัดตรัง
2. ไพบูลย์ ดวงจันทร์ เรื่อง ระบบเสียงภาษากันชิว (ภาษาถิ่นชาไก)

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าระบบเสียงภาษาชาไกแต็นแอ็นประกอบด้วย พยัญชนะ 22 หน่วยเสียง สระ 11 หน่วยเสียง และคำในภาษาแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ คำพยางค์เดียว คำสองพยางค์ และคำสามพยางค์ รูปแบบของพยางค์ประกอบด้วย พยางค์หลัก พยางค์รอง และพยางค์นำ และลักษณะน้ำเสียงในระดับประโยคมี 2 แบบ คือ ลักษณะน้ำเสียงขึ้นและตก (เสาวณีย์) และส่วนใหญ่มีความคล้ายคลึงกันกับลักษณะทางสัทศาสตร์ของภาษากันชิว ซึ่งเป็นภาษาย่อยภาษาหนึ่งของภาษาชาไก แต่มีความแตกต่างในด้านของระบบเสียง คือ ในภาษากันชิว ประกอบด้วย พยัญชนะ 13 หน่วยเสียง และสระ 9 หน่วยเสียง (ไพบูลย์)

13. ภาษามูเซอ

งานวิจัยเกี่ยวกับภาษามูเซอ มีจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่

1. โสพิส ศิริไสย์ เรื่อง ระบบเสียงภาษามูเซอแดง ในหมู่บ้านจะหยี ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

2. ศรินทิพย์ สถิรศิลปิน เรื่อง คำลักษณนามในภาษาล่าหุ่นะ (มูเซอดำ) การวิเคราะห์ตามแนวอรรถศาสตร์

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าการลงเสียงหนักเบาและทำนองเสียงในระดับคำของภาษามูเซอแดง ไม่มีความสำคัญในระดับPhonemic และโครงสร้างของพยางค์มีเฉพาะพยางค์เปิดเท่านั้น (โสพีส) และในการศึกษาคำลักษณนามในภาษาล่าหุ่นะ สามารถแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ตามเกณฑ์รูปคำ เกณฑ์การเกิดร่วมกับคำบอกจำนวน และเกณฑ์การเกิดร่วมกับคำนาม เมื่อจำแนกตามเกณฑ์รูปคำ จะพบคำลักษณนามหน่วยคำเดียวมากที่สุด คำลักษณนาม 2 หน่วยคำ และ 3 หน่วยคำ ที่มากรองลงมา และคำลักษณนาม 4 หน่วยคำ มีเพียง 1 คำ เมื่อจำแนกตามการพูดร่วมกับคำบอกจำนวนพบว่า คำลักษณนามที่เกิดร่วมกับคำบอก จำนวน te' มีลักษณะที่พิเศษ ส่วนการเกิดร่วมของนามและลักษณนามเมื่อนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการจำแนกคำลักษณนาม พบว่าสามารถแยกคำลักษณนามได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีเงื่อนไขเคร่งครัด ได้แก่ ลักษณนามซ้ำรูปและลักษณะนามเฉพาะ และกลุ่มที่มีเงื่อนไขไม่เคร่งครัด ได้แก่ ลักษณนามบอกประเภท บอกหน่วยวัด และลักษณนามกลาง (ศรินทิพย์)

14. <u>ภาษาปรัย</u>

งานวิจัยเกี่ยวกับภาษาปรัย มีจำนวน 1 เรื่อง ได้แก่

1. อัญชลี สิงห์น้อย เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงระหว่างภาษาปรัยกับภาษามัล

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าเมื่อเปรียบเทียบระบบเสียงภาษปรัยและภาษามัล ซึ่งเป็นภาษาย่อยของภาษาปรัยที่ใช้พูดกันในจังหวัดน่าน จะพบว่าโครงสร้างทางเสียงของภาษาปรัยและภาษามัลมีความคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ จะมีความแตกต่างกันอยู่ที่รายละเอียดของเสียงย่อยของพยัญชนะและสระ ยกเว้นเรื่องระดับเสียงสูงต่ำจะมีเฉพาะในภาษามัลเท่านั้น ในภาษาปรัยไม่มีระดับเสียงสูงต่ำ (อัญชลี)

15. ภาษาบิชู

งานวิจัยเกี่ยวกับภาษาบิชู มีจำนวน 1 เรื่อง ได้แก่

1. วัชรี น่วมแก้ว เรื่อง ระบบเสียงภาษาบิชู จังหวัดเชียงราย

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าระบบเสียงภาษาบิชู ประกอบด้วย พยัญชนะเดี่ยว 30 หน่วยเสียง พยัญชนะควบกล้ำ 16 หน่วยเสียง สระ 19 หน่วยเสียง และวรรณยุกต์ 3 หน่วยเสียง คือ ต่ำ กลาง และสูง และพบว่ามีการยืมคำในภาษาคำเมืองมาใช้เป็นจำนวนมาก (วัชรี)

16. ภาษาอุ๋อง

งานวิจัยเกี่ยวกับภาษาอุ๋อง มีจำนวน 1 เรื่อง ได้แก่

1. ภูสิต รุจจนเวท เรื่อง ระบบเสียงภาษาอุ๋อง ในจังหวัดอุทัยธานี

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า ระบบเสียงในภาษาอุ๋อง ประกอบด้วย พยัญชนะ 27 หน่วยเสียง สระ 4 หน่วยเสียง และวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง คำในภาษาอุ๋องส่วนใหญ่จะเป็นคำพยางค์เดียว คำสองพยางค์ก็มีจำนวนมากเช่นกัน แต่คำสามพยางค์มีจำนวนเล็กน้อย โดยมีรูปแบบโครงสร้างพยางค์ 2 ชนิด คือ โครงสร้างพยางค์เปิดและโครงสร้างพยางค์ปิด และมีการลงเสียงหนักเบา 3 แบบ คือ การเน้นเสียงหนัก เสียงเบา และการไม่ลงเสียงเน้นหนัก (ภูสิต)

17. ภาษาละว้า

งานวิจัยเกี่ยวกับภาษาละว้า มีจำนวน 1 เรื่อง ได้แก่

1. จีรนันท์ โกมลกิติสกุล เรื่อง ลักษณะทั่วไปของไวยากรณ์ภาษาละว้า

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า ภาษาละว้าที่พูดกันที่บ้านแพ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีระบบเสียงที่ประกอบด้วย พยัญชนะเดี่ยว 24 หน่วยเสียง พยัญชนะควบกล้ำ 26 หน่วยเสียง สระเดี่ยว 9 หน่วยเสียง และสระประสม 16 หน่วยเสียง โครงสร้างของคำมี 10 รูปแบบ (จีรนันท์)

18. ภาษาญัฮกรุ

งานวิจัยเกี่ยวกับภาษาญัฮกรุ มีจำนวน 1 เรื่อง ได้แก่

1. จรูญ บุญพันธ์ เรื่อง วิธีการทำเป็นการีตในภาษาญัฮกรุ

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า วิธีการทำเป็นการีตในภาษาญัฮกรุ เมื่อพิจารณาจากลักษณะของประโยคการีต มี 2 วิธีการ คือวิธีการเติมหน่วยหน้าศัพท์ ได้แก่ /pa-/ /ta-/ /kha-/ และ /ka-/ และวิธีการทางวากยสัมพันธ์ โดยการเติมกริยาแสดงการีต Paa ? หรือ ? uar ไว้หน้าประโยคที่ต้องการแสดงการีต (จรูญ)

19. ภาษามลาบรี

งานวิจัยเกี่ยวกับภาษามลาบรี มีจำนวน 1 เรื่อง ได้แก่

1. คารม ไปยะพรหม เรื่อง การศึกษาวิจัยทางมานุษยวิทยาภาษาศาสตร์ ภาษามลาบรี (ผีตองเหลือง)

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า ภาษามลาบรีมีระบบเสียงประกอบด้วย พยัญชนะ 32 หน่วยเสียง สระ 14 หน่วยเสียง ในด้านลักษณะทางมานุษวิทยา พบว่ามีการใช้ระบบเครือญาติ และมีการใช้เครื่องใช้สอยภายในครัวเรือนต่าง ๆ ส่วนลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับลักษณะทางมานุษยวิทยา เห็นได้จากการสร้างคำในภาษามลาบรี ซึ่งจะมีการเติมปัจจัยข้างหน้า มีการใช้คำยืม และคำประกอบ (คารม)

20. ภาษาละเวือะ

งานวิจัยเกี่ยวกับภาษาละเวือะ มีจำนน 1 เรื่อง ได้แก่

1. สุรีย์พร ใหญ่สง่า เรื่อง ศึกษาเปรียบเทียบเสียงและระบบเสียงภาษาละเวือะ บ้านป่าแป๋ บ้านช่างหม้อ บ้านอมพาย และบ้านดง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าในการเปรียบเทียบระบบเสียงภาษาละเวือะในทั้ง 4 หมู่บ้าน คือ บ้านป่าแป๋ บ้านช่างหม้อ บ้านอมพาย และบ้านดงในจังหวัดแม่ฮ่องสอน นั้นผลที่ได้ไม่ตรงกัน และเมื่อทำการเปรียบเทียบแบบร่วมสมัย เพื่อหาความคล้ายและแตกต่างกัน

ของเสียง พบว่าภาษาละเวือะบ้านป่าแป๋ มีลักษณะที่แตกต่างจากอีก 3 หมู่บ้านมากที่สุด ส่วนในการเปรียบเทียบแบบต่างสมัย เพื่อศึกษาวิวัฒนาการของเสียงจากภาษาละว้าดั้งเดิม ในภาษาละเวือะปัจจุบันทั้ง 4 หมู่บ้าน พบว่า ภาษาละเวือะบ้านดงมีลักษณะที่แตกต่างกันอีก 3 หมู่บ้านมากที่สุด เพราะแยกตัวออกมาจากภาษาละว้าดั้งเดิมก่อนภาษาอื่น (สุรีย์พร)

21. ภาษาลำปางละเม็ด

งานวิจัยเกี่ยวกับภาษาลำปางละเม็ด มีจำนวน 1 เรื่อง ได้แก่

1. นฤมล เจริญมา เรื่อง ระบบเสียงภาษาลำปางละเม็ด และลัวะเวียงป่าเป้า

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า ภาษาลำปางละเม็ด และภาษาลัวะเวียงป่าเป้า เป็นภาษาที่มีความใกล้ชิดกันมาก แต่มิได้เป็นภาษาย่อยของภาษาเดียวกัน เนื่องจากมีความแตกต่างกันของหน่วยเสียงสระ วรรณยุกต์ และลักษณะน้ำเสียงในประโยคอย่างชัดเจน ส่วนหน่วยเสียงพยัญชนะ โครงสร้างพยางค์ การลงเสียงหนักเบา และทำนองเสียงค่อนข้างจะเหมือนกัน (นฤมล)

22. ภาษานครไทย

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษานครไทย มีจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่

1. พิมพ์พรรณ ไพบูลย์หวังเจริญ เรื่อง ภาษานครไทย

2. ดำรงค์ มะปะวงศ์ เรื่อง ระบบเสียงภาษาไทยถิ่นนครไทย

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า ระบบเสียงภาษานครไทย ประกอบด้วยพยัญชนะ 19 หน่วยเสียง สระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง สระประสม 2 หน่วยเสียง และวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง ด้านระบบคำซึ่งเป็นตัวบ่งชี้เห็นลักษณะเฉพาะของภาษานครไทย ซึ่งมีการใช้คำบางคำแตกต่างจากภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ เช่น คำลงท้าย การลำดับญาติ และการใช้ศัพท์บางคำ วลีมี 4 ชนิด คือ นามวลี กริยาวลี บุพบทวลี และวิเศษณ์วลี ในด้านประโยค มี

โครงสร้างแบบ 3VO และมีรูปประโยค 4 แบบ คือ ประโยคบอกเล่า ประโยคคำสั่ง ประโยคขอร้อง และประโยคคำถาม (นิมพ์พรรณ)

ในการเปรียบเทียบระบบเสียงภาษาไทยถิ่นนครไทย 2 ถิ่นระหว่างภาษานครไทยที่พูดที่บ้านหัวรองและบ้านหนองน้ำส้าง อ.นครไทย จ.พิษณุโลก พบว่า ระบบเสียงของภาษานครไทยทั้ง 2 ถิ่นนี้ ประกอบด้วย พยัญชนะ 19 หน่วยเสียง สระ 20 หน่วยเสียง วรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง และมีรูปแบบของพยางค์ 12 รูปแบบ มีความคล้ายกันเกือบทั้งหมด แต่ยกเว้นวรรณยุกต์ซึ่งเป็นตัวที่แยกภาษานครไทยทั้ง 2 ถิ่นนี้ออกจากกัน (ดำรงค์)

23. <u>ภาษาโย้ย</u>

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษาโย้ย มีจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่

1. สุธิดา โกบประยูร เรื่อง วรรณยุกต์ภาษาไทยโย้ย
2. เทพบังอร บุญเสนอ เรื่อง ระบบเสียงภาษาโย้ย

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า ในการศึกษาลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยโย้ย ที่พูดกันในพื้นที่ 17 แห่งของ 14 หมู่บ้าน ในจังหวัดสกลนคร เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระบบเสียงวรรณยุกต์ ปรากฏว่าไม่พบความแตกต่างในเรื่องของระบบเสียงวรรณยุกต์ แต่มีความแตกต่างในเรื่องสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในพื้นที่ทั้ง 17 แห่ง และในคน 2 รุ่นอายุ คืออายุ 15-35 ปี และอายุ 45-75 ปี ก็มีความแตกต่างกันในเรื่องสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์เช่นกัน ส่วนอิทธิพลการสอดแทรกทางระบบของภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ จะพบในคนอายุน้อยเป็นส่วนใหญ่ (สุธิดา) ส่วนในการศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงและระบบคำของระบบโย้ย ที่พูดในบางหมู่บ้านของ อ.อากาศอำนวย อ.วานรนิวาส และ อ.พังโคน จ.สกลนคร กับภาษาย้อใน จ.สกลนคร พบว่า ทั้งภาษาโย้ยและภาษาย้อ เป็นภาษาที่มีความสัมพันธ์ทางเชื้อสายกันอย่างใกล้ชิด (เทพบังอร)

24. <u>ภาษาย้อ</u>

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษาย้อ มีจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่

1. ศรีพิน ศิริวิศิษฐ์กุล เรื่อง ลักษณะภาษาย้อ (ญ้อ) ที่ ต.คลองน้ำใส อ.อรัญประเทศ จ.ปราจีนบุรี

2. นันตพร นิลจินดา เรื่อง การศึกษาเรื่องศัพท์ภาษาญ้อ ใน จ.สกลนคร, นครพนม และ ปราจีนบุรี

3. กาญจนา คูวัฒนะศิริ เรื่อง วรรณยุกต์ในภาษาญ้อ

4. วุฒิชัย ยอดกง เรื่อง ลักษณะบางประการของภาษาย้อที่ จ.สกลนคร

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า ระบบเสียงภาษาญ้อ ที่ จ.ปราจีนบุรี ประกอบด้วยพยัญชนะ 20 หน่วยเสียง ไม่มีเสียง [ch] และ [rl] สระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง สระประสม 3 หน่วยเสียง และวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง ระบบคำประกอบด้วย คำพยางค์เดียว ซึ่งมีโครงสร้าง 5 แบบ, คำสองพยางค์ ซึ่งเกิดจากการประสมกันของคำพยางค์เดียว และคำหลายพยางค์ ซึ่งไม่มีโครงสร้างที่แน่นอน วลีมี 3 ประเภทคือ นามวลี กริยาวลี และวิเศษณ์วลี และมีการเรียงคำส่วนใหญ่เหมือนภาษาไทยมาตรฐาน (ศรีพิน)

ส่วนในการศึกษาลักษณะสัทศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาญ้อที่พูดกันใน อ.เมือง จ.สกลนคร และ อ.ท่าอุเทน, อ.นาหว้า จ.นครพนม รวม 26 พบว่า เสียงวรรณยุกต์ในภาษาญ้อของทั้ง 26 ตำบล มีความแตกต่างกันทางสัทศาสตร์อย่างชัดเจน จนทำให้เกิดเป็นภาษาญ้อ 26 สำเนียง และยังสามารถแบ่งกลุ่มภาษาถิ่นย่อย โดยใช้จำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์เป็นหลักได้ 3 ภาษาถิ่นย่อย คือ ภาษาถิ่นย่อยที่มีระบบหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 4 หน่วยเสียง คือ อ.เมือง 5 หน่วยเสียง คือ อ.ท่าอุเทน และ อ.นาหว้า และ 6 หน่วยเสียง คือ อ.ท่าอุเทน และอ.นาหว้า (กาญจนา)

ในการศึกษาศัพท์ภาษาญ้อ จำนวน 1530 หน่วยอรรถ ใน 3 จังหวัด ได้แก่ จ.สกลนคร จ.นครพนมและ จ.ปราจีนบุรี พบว่า มีการใช้ศัพท์ 3 ลักษณะ คือ ใช้ศัพท์เหมือนกันทั้ง 3 ถิ่น 1003 หน่วยอรรถ ใช้ต่างกันทั้ง 3 ถิ่น 254 หน่วยอรรถ และใช้เหมือนและต่างกันบางถิ่น 273 หน่วยอรรถ ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีการใช้ศัพท์เหมือนกันเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งศัพท์เหล่านี้เป็นศัพท์พื้นฐานของภาษาญ้อ ส่วนศัพท์ที่ใช้ต่างกัน เป็นคำยืมมาจากภาษาไทยกลาง และในการเปรียบเทียบกับรากศัพท์เดิมของทั้ง 3 ถิ่น พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม 587 หน่วยอรรถ ซึ่งมีกลุ่มคำที่แตกต่างกันมากจากรากศัพท์เดิม คือ คำขยาย คำเรียก

ชื่อโรค อาการผิดปกติในร่างกาย ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามสภาพภูมิศาสตร์ อิทธิพลของการสื่อสาร การคมนาคม และเทคโนโลยีสมัยใหม่ (นันตพร)

25. ภาษาผู้ไทย

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษาไทย มีจำนวน 1 เรื่อง ได้แก่

1. พจนี ศรีธรราษฎร์ เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบวรรณยุกต์ภาษาถิ่นผู้ไทยใน 3 จังหวัด

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า เสียงวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นผู้ไทยที่พูดกันใน จ.กาฬสินธุ์ นครพนม และสกลนคร รวม 23 อำเภอ นั้น ในแต่ละอำเภอจะมีลักษณะทางสัทศาสตร์ที่ต่างกันมากบ้างน้อยบาง ทำให้เกิดสำเนียงภาษาผู้ไทยที่แตกต่างกัน และสามารถจัดกลุ่มภาษาถิ่นย่อยของภาษาผู้ไทยโดยอาศัยจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์เป็นหลักได้ 2 กลุ่ม คือ ภาษาถิ่นย่อยมีระบบวรรณยุกต์ 4 หน่วยเสียง และ 5 หน่วยเสียง แต่หากแบ่งโดยอาศัยลักษณะการแตกตัวและรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์เป็นหลัก จะสามารถจัดกลุ่มภาษาผู้ไทยได้ 5 กลุ่ม (พจนี)

26. ภาษากะเลิง

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษาผู้ไทย มีจำนวน 1 เรื่อง ได้แก่

1. อารีลักษณ์ ทิสาพงศ์ เรื่อง ระบบเสียงภาษากะเลิง ที่บ้านคงมะไฟ จ.สกลนคร

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า ระบบเสียงภาษากะเลิงที่บ้านคงมะไฟ สกลนคร ประกอบด้วยพยัญชนะ 19 หน่วยเสียง สระ 21 หน่วยเสียง มีรูปแบบพยางค์ 3 แบบ คือ พยางค์หลัก พยางค์รอง และพยางค์ก่อน (อารีลักษณ์)

27. ภาษาถิ่นอวน

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษาถิ่นอวน มีจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่

1. อรทัย เจือจันอัด เรื่อง ระบบเสียงภาษาถิ่นอวนที่ อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา

2. เสน่ห์ ชาวขมิ้น เรื่อง ภาษาไทยวน ที่ ต.ท่าช้าง อ.เสาไห้ จ.สระบุรี

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า ระบบเสียงภาษาไทยวน จ.สระบุรี ประกอบด้วย พยัญชนะ 21 หน่วยเสียง สระ 21 หน่วยเสียง และวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง ระบบคำ สามารถแยกได้ 16 หมวด โดยอาศัยตำแหน่งของคำในประโยคเป็นเกณฑ์ และมีการเรียงคำเหมือนกับภาษาไทยมาตรฐาน และเมื่อเปรียบเทียบกับภาษาไทยถิ่นเหนือ พบว่ามีความใกล้เคียงของระบบเสียงกับภาษาไทยถิ่นเชียงใหม่มากกว่าภาษาไทยมาตรฐาน (เสน่ห์)

ส่วนในการเปรียบเทียบระบบเสียงภาษายวน จ.นครราชสีมา กับภาษาถิ่นยวน จ.สระบุรีและภาษาถิ่นเชียงใหม่ พบว่า ภาษาถิ่นทั้งสามต่างก็มีหน่วยพยัญชนะต้นเดี่ยว 21 หน่วยเสียง และพยัญชนะท้าย 9 หน่วยเสียงเหมือนกัน ส่วนหน่วยเสียงพยัญชนะต้น 2 หน่วยเรียงกันนั้น ภาษาถิ่นยวนสี่คิ้ว และถิ่นเสาไห้ มี 2 แบบเหมือนกัน ในขณะที่ในภาษาถิ่นเชียงใหม่มี 11 แบบจึงสรุปได้ว่า ภาษาถิ่นยวนสี่คิ้วมีลักษณะที่เหมือนกับภาษายวนถิ่นเสาไห้มากกว่าภาษาถิ่นเชียงใหม่ (อรทัย)

28. <u>ภาษาไทลื้อ</u>

งานวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทลื้อ มีจำนวน 3 เรื่อง ได้แก่

1. นิภา อัมพรพรรดิ์ เรื่อง ลักษณะภาษาไทลื้อที่ ต.ป่าคง อ.ท่าวังผา จ.น่าน
2. พรสวรรค์ พลอยแก้ว เรื่อง ระบบเสียงภาษาลื้อ ใน จ.เชียงราย
3. นันทริยา ลำเจียกเทศ เรื่อง ระบบเสียงภาษาลื้อ ใน จ.ลำปาง

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า ระบบเสียงภาษาไทลื้อ จ.น่าน ประกอบด้วย พยัญชนะเดี่ยว 20 หน่วยเสียง สระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง วรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง และมีลักษณะวรรณยุกต์สนธิอีก 3 ลักษณะ ระบบพยางค์ เป็นคำพยางค์เดียว มีรูปแบบของพยางค์ 5 แบบ ระบบคำมีหน่วยคำ 2 ลักษณะ คือ หน่วยคำอิสระและหน่วยคำผูกพัน และที่พบมากคือ หน่วยคำอิระที่มีหน่วยคำเดียวเป็นคำโดด การสร้างคำมี 3 ลักษณะ คือ คำประสม คำซ้ำ และคำซ้อน (นิภา)

ส่วนระบบเสียงภาษาลื้อใน จ.เชียงราย ประกอบด้วยพยัญชนะ 21 หน่วยเสียง สระ 19 หน่วยเสียง และวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง และในการจัดความสัมพันธ์ระหว่างภาษาลื้อที่พูดกันที่บ้านสันมะแฟนนี้ กับภาษาถิ่นตระกูลในสาขาตะวันเฉียงใต้อื่น ๆ ซึ่งแปรเป็นกลุ่มเหนือ กลุ่มกลางและกลุ่มใต้ พบว่า ภาษาลื้อที่บ้านสันมะแฟน (ถิ่นเมือง) น่าจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับภาษาชาน (ตอนเหนือ) ภาษาลื้อเชียงตุง ภาษาลื้อเชียงรุ้ง ภาษาไทยดำและภาษาไทแดง ส่วนภาษาลื้อ(ถิ่นเมืองยอง) น่าจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับภาษาไทยเหนือ ภาษาน่าน และภาษาแพร่ (พรสวรรค์)

ส่วนในการศึกษาระบบเสียงภาษาลื้อที่ ต.กล้วยแพะ อ.เมือง จ.ลำปาง โดยเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของเสียงวรรณยุกต์ระหว่างภาษาลื้อที่เมืองเชียงตุงในยูนนานและที่บ้านหย่วน อ.เชียงคำ จ.พะเยา กับภาษายองที่บ้านฉางข้าวน้อยใต้ อ.ป่าซาง จ.ลำพูน และที่บ้านดอนไชย อ.แม่ทา จ.ลำพูน พบว่า ภาษาลื้อที่ใช้ใน จ.ลำปางมีระบบเสียงวรรณยุกต์ที่แตกต่างจากภาษาลื้อที่เชียงตุง และที่จ.พะเยา แต่มีความคล้ายกับภาษายองใน จ.ลำพูน แสดงให้เห็นว่าภาษาลื้อที่ใช้ใน จ.ลำปางนี้ เป็นภาษายองเช่นเดียวกับที่พูดใน จ.ลำพูน และ จ.แพร่ (นันทริยา)

29. <u>ภาษาไทยใหญ่</u>

งานวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทยใหญ่ มีจำนวน 3 เรื่อง ได้แก่

1. ศุภลักษณ์ วิริยะสุมน เรื่อง การศึกษาแบบแผนในการสื่อสารของชาวไทยใหญ่ในหมู่บ้านแม่ลาน้อย ต.แม่ลาน้อย จ.แม่ฮ่องสอน
2. วรรณา จันทนาคม เรื่อง ลักษณะของภาษาไทยใหญ่ (ไตอ้อ) ที่ อ.แม่สาย จ.เชียงราย
3. อรวรรณ ภูอิสระกิจ เรื่อง ระบบเสียงภาษาไทยใหญ่ ที่ อ.แม่ลาน้อย จ.แม่ฮ่องสอน

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า ระบบเสียงภาษาไทยใหญ่ ที่ อ.แม่ลาน้อย จ.แม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย พยัญชนะ 26 หน่วยเสียง สระ 11 หน่วยเสียง และวรรณยุกต์

5 หน่วยเสียง มีทำนองเสียง 2 แบบ คือ ทำนองเสียงขึ้นและตก และเมื่อเปรียบเทียบระบบเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยใหญ่ ภาษาขืน ภาษาลื้อ และภาษายอง พบว่ามีเพียงภาษาไทยใหญ่ ภาษาขืน และภาษายองเท่านั้นที่สามารถจัดเป็นภาษาในกลุ่มเดียวกัน (อรวรรณ) เมื่อเปรียบเทียบกับภาษาไทยมาตรฐาน พบว่า ลักษณะส่วนใหญ่ของภาษาไทยใหญ่ เหมือนกับภาษาไทยมาตรฐาน เช่น ในด้านการสร้างคำ เป็นการสร้างคำของภาษาโดยด้วยวิธีการนำคำมาประสมกัน การเรียงคำในประโยคเป็นแบบ SVO และการใช้คำขยาย จะเรียงคำขยายไว้หลังคำที่ถูกขยาย แต่ส่วนที่แตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน คือ ไม่มีเสียงพยัญชนะต่อไปนี้ /b/ /d/ /ch/ /f/ และ /r/ มีเสียงสระประสมเพียงเสียงเดียว คือ /at/ และมีวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง ในด้านคำศัพท์ มีการรักษาคำศัพท์ดั้งเดิมไว้มากกว่าการใช้ภาษาไทยมาตรฐาน และมีการใช้คำลงท้ายเพื่อแสดงมาลาของกริยาว่าเป็นประโยคคำสั่ง คำถามและขอร้อง ส่วนโอกาสในการใช้คำ มีลักษณะเฉพาะคือ มีการใช้คำสรรพนามแสดงความสุภาพ หรือความสนิทสนมระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง (วรรณา)

ในการศึกษาแบบแผนในการสื่อสารของชาวไทยใหญ่ จ.แม่ฮ่องสอน พบว่าในสถานการณ์การสื่อสารที่ต่างกัน จะมีแบบแผนในการสื่อสารที่เป็นแบบแผนเฉพาะตัวที่แตกต่างกันไป เช่น ในการสื่อสารระบบสมาชิกในครอบครัวขณะทานอาหารเย็น ในระหว่างสมาชิกในชุมชนที่ตลาดสดตอนเช้า หรือที่วัดขณะไปทำบุญ โดยทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบในการสื่อสาร ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบในการสื่อสารแต่ละสถานการณ์ (ศุภลักษณ์)

30. <u>ภาษาลุงโจว</u>

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษาลุงโจว มีจำนวน 1 เรื่อง ได้แก่

1. จันทรา มาศสุพงศ์ เรื่อง ระบบไวยากรณ์ภาษาลุงโจว

จากการศึกษาค้นพบว่าโครงสร้างไวยากรณ์ของภาษาลุงโจง คล้ายกับภาษาไทยมาตรฐานลักษณะของคำ มีทั้งคำพื้นเมือง คำยืม และมีการสร้างคำใหม่ขึ้น ในการเรียงคำในภาษาลุงโจวพบว่าได้รับอิทธิพลจากภาษาถิ่น จึงทำให้โครงสร้างการเรียงคำขยาย คำแสดงความเป็นเจ้าของแตกต่างไปจากภาษาพื้นเมืองเดิม (จันทรา)

31. ภาษาอง

1. วิสุทธิระ เนียมนาค เรื่อง ระบบเสียงภาษาองซึ่งพูดในจังหวัดลำพูน : การศึกษาเปรียบเทียบแบบร่วมสมัย

จากการศึกษาค้นพบว่าระบบเสียงภาษาองซึ่งพูดกันที่อำเภอเมืองลำพูน อำเภอป่าซาง อำเภอบ้านโฮ่ง และอำเภอแม่ทา มีจำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์เท่ากันในทุกอำเภอ และสามารถแบ่งภาษาองเป็น 2 ภาษาถิ่นย่อย คือ ภาษาถิ่นย่อยตะวันออก ได้แก่ ในอำเภอแม่ทา และอำเภอเมืองทิศตะวันออก และภาษาถิ่นย่อยตะวันตก ได้แก่ ในอำเภอเมืองด้านทิศตะวันตก อำเภอป่าซาง และอำเภอบ้านโฮ่ง ส่วนวิวัฒนาการของระบบวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นย่อยทั้งสองมีความแตกต่างกัน โดยภาษาถิ่นย่อยตะวันออก จะมีลักษณะการวิวัฒนาการของวรรณยุกต์คล้ายคลึงกับวิวัฒนาการของระบบวรรณยุกต์ในภาษาลื้อที่พูดกันในแคว้นสิบสองปันนา มณฑลยูนาน ประเทศจีน ส่วนภาษาถิ่นย่อยตะวันตกมีวิวัฒนาการคล้ายกับภาษาลื้อที่พูดในเมืองยองรัฐฉาน ประเทศพม่า (วิสุทธิระ)

32. ภาษาไทดำ

1. ชาคริต อนันทราวัน เรื่อง ระบบเสียงในภาษาไทดำ หมู่บ้านป่าหนาด ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า ระบบเสียงภาษาไทดำในจังหวัดเลย ประกอบด้วย พยัญชนะ 20 หน่วยเสียง สระ 25 หน่วยเสียง วรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง และมีรูปแบบพยางค์ 7 รูปแบบ (ชาคริต)

33. ภาษาขืน

1. ราศรี เพชรสุข เรื่อง ลักษณะสำคัญของภาษาขืน

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าระบบเสียงภาษาขืนประกอบด้วยพยัญชนะ 16 หน่วยเสียง สระ 12 หน่วยเสียง และวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างภาษาไทยและภาษาขืน พบว่ามีความคล้ายคลึงกันระหว่างภาษาไทยและภาษาขืน (ราศรี)

34. ภาษาตากใบ

1. ชัยเลิศ กิจประเสริฐ เรื่อง การเปรียบเทียบวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่น : กลุ่มตากใบ

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าการแปรของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาตากใบเป็นแบบ a six - tone system ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบระบบเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยกลุ่มตากใบ ในจังหวัดปัตตานี นราธิวาส และในอีก 3 หมู่บ้าน ในรัฐกลันตันของมาเลเซีย พบว่าจะมีความแตกต่างกันทุกแห่งในลักษณะที่มากบ้างน้อยบ้าง (ชัยเลิศ)

35. ภาษาลาว

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับภาษาลาว พบว่ามีการศึกษาภาษาลาว 4 ภาษา คือ ภาษาลาวพวน ภาษาลาวแง้ว ภาษาลาวโซ่ง และภาษาลาวเวียง โดยมีรายละเอียดดังนี้

35.1 ภาษาลาวพวน

งานวิจัยเกี่ยวกับภาษาลาวพวน มีจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่

1. ฉลอง อ่ำเอี่ยม เรื่อง ระบบเสียงภาษาพวน ที่ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
2. จารุวรรณ สุขปิติ เรื่อง การศึกษาลักษณะของภาษาลาวพวน ที่ตำบลหัวหว้า อำเภอศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า ระบบเสียงภาษาพวนในจังหวัดสุโขทัย และจังหวัดปราจีนบุรี มีความคล้ายคลึงกัน เนื่องจากมีจำนวนหน่วยเสียงสระ และวรรณยุกต์เท่ากัน คือ มีสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง สระประสม 3 หน่วยเสียง และวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง แต่แตกต่างกันที่หน่วยเสียงพยัญชนะ ซึ่งในภาษาพวน จังหวัดสุโขทัยมีพยัญชนะ 20 หน่วยเสียง พยัญชนะท้าย 9 หน่วยเสียง (ฉลอง) ในขณะที่ภาษาพวน จังหวัดปราจีนบุรี มีพยัญชนะ 20 หน่วยเสียง และเมื่อเปรียบเทียบกับภาษาไทยมาตรฐานพบว่ามีลักษณะพยางค์ โครงสร้างวลี การสร้างคำ การจำแนกคำและการเรียงคำ คล้ายกับภาษาไทยมาตรฐาน (จารุวรรณ)

35.2 ภาษาลาวแง้ว

1. นงนุช ปุ้งเผ่าพันธ์ เรื่อง ลักษณะของภาษาลาวแง้ว ที่ตำบลทองเอน อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี
2. พรศรี ชินเชษฐ์ เรื่อง วรรณยุกต์ภาษาลาวแง้ว ในคำเดี่ยว และในคำพูดต่อเนื่อง

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าระบบเสียงในภาษาลาวแง้ว ประกอบด้วย พยัญชนะ 20 หน่วยเสียง สระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง สระประสม 18 หน่วยเสียง และวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง ในด้านระบบคำ ส่วนใหญ่คำในภาษาลาวแง้วจะเป็นคำพยางค์เดียว และมีรูปแบบโครงสร้าง 5 รูปแบบ การสร้างคำเป็นแบบคำประสม คำซ้อน และคำซ้ำ ประโยคประกอบด้วย ประธาน กริยา และกรรม ส่วนในการศึกษาลักษณะของวรรณยุกต์ในคำเดี่ยวและในคำพูดต่อเนื่องของภาษาลาวแง้วที่พูดที่ตำบลทองเอน อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี พบว่ามีลักษณะของวรรณยุกต์ในคำเดี่ยว ส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะที่มีปรากฏน้อยครั้ง โดยจะมีเฉพาะในการพูดแบบเน้นย้ำเท่านั้น แต่ในคำสองพยางค์ และคำพูดต่อเนื่องจะเป็นลักษณะธรรมดาที่มีการปรากฏอยู่ทั่วไป ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อลักษณะของวรรณยุกต์ในภาษาลาวแง้วคือ ประเภทของคำพูดต่อเนื่อง ตำแหน่งของพยางค์ การเน้นย้ำ และการลงเสียงหนักเบา และยังพบว่าวรรณยุกต์ในภาษาลาวแง้ว แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มหนึ่ง ได้แก่ วรรณยุกต์ 1, 2 และ 8 กลุ่มที่ 2 ได้แก่วรรณยุกต์ 3, 4, 5, 7 และ 9 และกลุ่มที่ 3 ได้แก่ วรรณยุกต์ 6 (พรศรี)

35.3 ภาษาลาวเวียง

1. วรรณา รัตนประเสริฐ เรื่อง คำและลักษณะคำในภาษาลาวเวียง ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าโครงสร้างของคำในภาษาลาวเวียงมี 2 ลักษณะ คือ คำพยางค์เดียว และคำสองพยางค์ขึ้นไป ซึ่งจะมีการสร้างคำในลักษณะคำประสม คำผสาน คำซ้ำ และคำซ้อน ในด้านหมวดคำ สามารถจำแนกตามตำแหน่งและ

หน้าที่ของหมวดคำในประโยค ได้ 15 หน่วย ส่วนในการเปรียบเทียบความหมายของคำในภาษาลาวเวียงและภาษาไทยมาตรฐาน พบว่ามีความสัมพันธ์กัน 4 ลักษณะ คือ คำคำเดียวกันใช้ในความหมายเดียวกัน คำคำเดียวกันใช้ในความหมายต่างกัน คำต่างกันใช้ในความหมายเดียวกัน และคำที่มีเฉพาะในภาษาใดภาษาหนึ่งเท่านั้น (วรรณา)

35.4 ภาษาลาวโซ่ง

1. สุรีย์ เพ็งสมบัติ เรื่อง การศึกษาคำสรรพนามในภาษาไทยโซ่ง
2. อรพิน มณีวงศ์ เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบภาษาลาวโซ่ง ที่จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดนครปฐม

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า การใช้คำสรรพนามในภาษาไทยโซ่ง ในจังหวัดนครปฐม จะใช้รูปแบบของคำสรรพนาม ซึ่งสามารถแบ่งได้ 2 กลุ่ม คือ คำบุรุษสรรพนาม และคำบุรุษสรรพนาม และคำที่นำมาใช้คล้ายคำบุรุษสรรพนาม (คำเรียกญาติ, คำที่เป็นชื่อ, คำบอกตำแหน่งและอาชีพ, คำที่ใช้เรียกเพื่อน, คำยืม และคำที่นำมาใช้ในการสนทนากับพระ เป็นต้น) และลักษณะทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการใช้คำสรรพนาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ตำแหน่ง และศาสนา และเชื้อชาติ (สุรีย์) ส่วนในการเปรียบเทียบระบบเสียงของภาษาไทยโซ่งที่จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดนครปฐม พบว่ามีข้อแตกต่างกันทั้งในด้านหน่วยเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ (อรพิน)

35.5 การเปรียบเทียบระหว่างภาษาต่าง ๆ ในภาษาลาว

1. วิไลลักษณ์ เดชะ เรื่อง ศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงภาษาไท 6 ภาษา ที่พูดในอำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์
2. ธนากร สังเขป เรื่อง ระบบเสียงภาษาลาวแง้ว และเปรียบเทียบภาษาถิ่นไท 5 ภาษา
3. กาญจนา พันธุ์ค้า เรื่อง ลักษณะเฉพาะทางด้านเสียงของภาษาลาว ในอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าระบบเสียงภาษาลาวแง้วประกอบด้วยพยัญชนะ 20 หน่วยเสียง สระ 20 หน่วยเสียง และวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง และในการศึกษาเปรียบเทียบภาษาไท 5 ภาษา ได้แก่ ภาษานครไทย ภาษาหล่มสัก ภาษาลาวครั่งภาษาลาวใต้ และภาษาลาวเวียง เพื่อพิสูจน์สมมติฐานพบว่าภาษาลาวแง้วไม่ใช่ภาษาถิ่นเดียวกับภาษานครไทยและภาษาหล่มสัก แต่ภาษานครไทยและภาษาหล่มสักต่างก็เป็นภาษาถิ่นไทกลุ่มภาษาลาวเช่นเดียวกับภาษาลาวครั่ง ลาวใต้ และลาวเวียง (ธนากร)

ส่วนการศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงของภาษาไท 6 ภาษา ได้แก่ ภาษาลาวใต้ ลาวเวียง ลาวครั่ง ลาวแง้ว ลาวพวน และลาวโซ่ง ในอำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ พบว่าระบบเสียงภาษาไททั้ง 6 ภาษานี้ ส่วนใหญ่จะเหมือนกัน มีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย โดยมีความแตกต่างที่สำคัญ คือ ระบบวรรณยุกต์ และพบว่าภาษาลาวโซ่งเป็นภาษาที่แตกต่างจากภาษาอื่น ๆ มากที่สุด (วิไลลักษณ์) และในการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะทางเสียงของภาษาลาวที่คนไทยเชื้อลาว ในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐมใช้พูดกัน ซึ่งแบ่งออกเป็นภาษาย่อยได้ 4 ภาษา คือ ภาษาลาวโซ่ง ลาวครั่ง ลาวใต้ และลาวเวียง พบว่าลักษณะทางเสียงของภาษาย่อยทั้ง 4 ภาษา มีทั้งความคล้ายคลึงและแตกต่างกัน โดยลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาลาวใต้ และลาวเวียงคล้ายคลึงกันมาก และแตกต่างจากภาษาลาวโซ่งและลาวครั่งอย่างเห็นได้ชัด ส่วนลักษณะของเสียงพยัญชนะและสระในภาษาย่อยทั้ง 4 ภาษา มีความคล้ายคลึงกัน และเมื่อเปรียบเทียบกับภาษาไทยมาตรฐานแล้ว พบว่าลักษณะของเสียงวรรณยุกต์จะแตกต่างกัน แต่ลักษณะของเสียงพยัญชนะและสระจะคล้ายคลึงกัน (กาญจนา)

36. <u>ภาษาชาวบน</u>

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษาชาวบน มีผลการวิจัย จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่

1. สุดสวาสดิ์ เชื้อสุวรรณ เรื่อง ระบบเสียงภาษาชาวบน
2. พเยาว์ มีมนัส เรื่อง การศึกษาระบบเสียงภาษาชาวบน

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าระบบเสียงภาษาชาวบนที่พูดที่บ้านเวียงคำแหง ตำบลชีบอน จังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วยพยัญชนะ 22 หน่วยเสียง สระ 21 หน่วยเสียง ทำนองเสียงมี 2 แบบ คือ ทำนองเสียงขึ้นและตกและมีระดับเสียง 3 แบบ คือ สูง กลาง และต่ำ ส่วนพยางค์มี 2 รูปแบบ คือ พยางค์เปิด และยางค์ปิด (พเยาว์) ส่วนภาษาชาวบนที่พูดที่บ้านท่าห้วย อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ระบบเสียงประกอบด้วย หยัญชนะ 20 หน่วยเสียง สระ 21 หน่วยเสียง ทำนองเสียงมี 2 แบบ คือ ทำนองเสียงขึ้นและตก พยางค์ประกอบด้วยพยางค์หลัก พยางค์รอง พยางค์ก่อน และหยางค์นาสิก (สุดสวาสดิ์)

4.2 การศึกษาภาษาถิ่น

จากการวิเคราะห์จุดประสงค์และผลการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษาถิ่น มีผลการวิจัย จำนวน 54 เรื่อง ซึ่งสามารถแบ่งการศึกษาถิ่นออกได้เป็น 4 ถิ่น คือ ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นใต้ ภาษาไทยถิ่นกลาง และภาษาไทยถิ่นอีสาน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.2.1 ภาษาไทยถิ่นเหนือ

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาภาษาถิ่นเหนือ มีผลการวิจัย จำนวน 9 เรื่อง ได้แก่

1. กันทิมา วัฒนะประเสริฐ. การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาเชียงใหม่กับภาษากรุงเทพฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
2. จำลอง บุญชู. ภาษาถิ่นย่อยของคำเมืองในจังหวัดลำปาง : การศึกษาศัพท์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527
3. จิราภรณ์ ไชยศรี. คำขยายกริยาภาษาถิ่นลำพูน. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
4. พิศศรี แจ้งไพร. ระบบเสียงภาษาน่าน. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

5. รุ่งอรุณ ทีฆชุณหเถียร. คำลงท้ายในภาษาเชียงใหม่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

6. วันทนีย์ พันธชาติ. ภาษาถิ่นย่อยคำเมือง : การศึกษาศัพท์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2525.

7. ศิวาพร โชติชื่น. ระบบเสียงภาษาน่านและการเปรียบเทียบกับระบบเสียงภาษาแพร่. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529.

8. อนิรุทธิ์ ตัณลาพุฒ. ความแตกต่างของเสียงวรรณยุกต์ในคำเมือง จังหวัดลำปาง. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531.

9. อะรุณี รัตนกุล. คำลักษณนามในภาษาถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น สระบุรี และสุราษฎร์ธานี. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

จากการวิเคราะห์จุดประสงค์และผลการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษาไทยถิ่นเหนือ พบว่าเป็นการศึกษาเกี่ยวกับระบบเสียง ระบบหมวดคำ และการศึกษาภาษาถิ่นย่อย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ก. การศึกษาระบบเสียง

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่ามีผลงานวิจัย จำนวน 2 เรื่อง ซึ่งเป็นการศึกษาระบบเสียงในจังหวัดแพร่ และน่าน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

จังหวัดแพร่ จากการศึกษาระบบเสียงภาษาแพร่ พบว่าระบบเสียงภาษาแพร่ ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะ 22 หน่วยเสียง เป็นพยัญชนะเดี่ยว 20 หน่วยเสียง พยัญชนะประสม 2 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระ 20 หน่วยเสียง เป็นสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง สระประสม 2 หน่วยเสียง และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง (พิศศรี)

จังหวัดน่าน จากการศึกษาระบบเสียงภาษาน่าน พบว่าระบบเสียงภาษาน่านที่พูดที่บ้านร้อง ตำบลปัว อำเภอปัว จังหวัดน่าน ประกอบด้วยพยัญชนะต้น 20 หน่วยเสียง พยัญชนะควบกล้ำ 2 หน่วยเสียง พยัญชนะตัวสะกด 9 หน่วยเสียง สระ 21 หน่วยเสียง

และวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง และจากการเปรียบเทียบระหว่างภาษาน่านและภาษาแพร่พบว่าภาษาทั้งสองมีความหมายคล้ายคลึงกันทั้งหน่วยเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ (ศิวาพร)

ข. <u>ด้านระบบหมวดเสียง</u>

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่ามีผลงานวิจัย จำนวน 4 เรื่อง ซึ่งเป็นการศึกษาหมวดคำลงท้าย และหมวดคำลักษณนาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

คำลงท้าย จากการศึกษาคำลงท้ายในภาษาเชียงใหม่ สามารถแบ่งได้ 10 ประเภท ตามลักษณะทางเสียง คือ ความสูงต่ำของเสียง ความสั้นยาวของพยาง และลักษณะของเส้นเสียงในการลงท้ายพยางค์ หากใช้ลักษณะทางอรรถศาสตร์ จะแบ่งได้ 6 ประเภท ตามเงื่อนไขทางอรรถศาสตร์ คือ ความเบื้องแรก ความบอกข้อมูลใหม่ รูปประโยคและความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางเสียงและลักษณะทางอรรถศาสตร์จะพบว่าลักษณะทางเสียงจะช่วยแบ่งความหมายย่อยของคำลงท้ายที่แปรตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ เช่น คำลงท้ายประเภทที่มีความหมายในการสั่ง จะมีระดับความสูงต่ำเป็นเสียงต่ำระดับ หรือเสียงต่ำ - ตก, ประเภทบอกข้อมูลจะมีระดับเสียง คือ กลางระดับ เป็นต้น (รุ่งอรุณ)

คำลักษณนาม จากการศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาเชียงใหม่กับภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ เช่น จังหวัดขอนแก่น สระบุรี และสุราษฎร์ธานี พบว่าจำนวนคำลักษณนามที่ใช้ในแต่ละภาษามีปริมาณแตกต่างกัน แต่มีการใช้ที่เหมือนกันเป็นจำนวนมาก จะแตกต่างกันในด้านรูปและความหมาย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าโลกทัศน์ที่แตกต่างกันของผู้พูดทั้ง 4 ภาษา (อะรุณี) และในการเปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาเชียงใหม่และภาษากรุงเทพฯ พบว่ามีความเหมือนและความแตกต่างกัน โดยมีการใช้ลักษณนามที่เหมือนกันคือ ใช้คำลักษณนามคำเดียวกันกับสิ่งชนิดเดียวกัน การใช้ในลักษณะที่แตกต่างกัน คือ ใช้คำลักษณนามคนละคำกันในสิ่งชนิดเดียวกัน ใช้คำลักษณนามคำเดียวกันในสิ่งต่างชนิดกัน และใช้คำลักษณนามทั้งที่เป็นคำเดียวและคนละคำกันในสิ่งต่างชนิดกัน (กันทิมา)

คำขยายกริยา จากการศึกษาคำขยายกริยาในจังหวัดลำพูน พบว่าคำที่สามารถทำหน้าที่เป็นคำขยายกริยาในภาษาถิ่นลำพูนได้ มี 13 ชนิด คือ คำกริยา คำบ่งชี้ คำบ่งเวลา คำบอกความถี่ คำบอกความสำคัญ คำบอกความเห็น คำบอกจำนวน คำบอกผู้ทำร่วม คำบอกลำดับ คำปฏิเสธ คำไม่ชำเฉพาะ คำแยกประเภท และคำวิเศษณ์ ซึ่งจะขยายความหมายของคำกริยาให้ชัดเจนขึ้นในแง่ต่าง ๆ กัน อาจจะปรากฏหน้าคำกริยา หลังคำกริยา หรือบางคำปรากฏได้ทั้งหน้าและหลังคำกริยา โดยอาจจะปรากฏตามลำพังหรือปรากฏร่วมกับคำชนิดเดียวกัน หรือต่างชนิดกันเพื่อทำหน้าที่ขยายคำกริยาก็ได้ (จิราภรณ์)

ค. การศึกษาภาษาถิ่นย่อย

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่ามีการวิจัย จำนวน 3 เรื่อง ซึ่งเป็นการศึกษาภาษาถิ่นย่อยของภาษาคำเมือง ใน 8 จังหวัดภาคเหนือ และในจังหวัดลำปาง มีรายละเอียด ดังนี้

ใน 8 จังหวัดภาคเหนือ จากการศึกษาภาษาถิ่นย่อยของคำเมือง ใน 8 จังหวัดภาคเหนือ คือ จังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ ลำพูน เชียงราย พะเยา ลำปาง แพร่ และน่าน โดยใช้ศัพท์เป็นเกณฑ์ พบว่ามีภาษาถิ่นย่อยของคำเมืองที่สำคัญ 2 ภาษาถิ่นย่อย คือ ภาษาถิ่นย่อยคำเมืองตะวันตก และภาษาถิ่นย่อยคำเมืองตะวันออก ซึ่งภาษาถิ่นย่อยคำเมืองตะวันตกใช้พูดในจังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ ลำพูน และเชียงราย ส่วนภาษาถิ่นย่อยคำเมืองตะวันออกใช้พูดในจังหวัดลำปาง พะเยา แพร่ และน่าน โดยมีแนวแบ่งเขตภาษาถิ่นย่อยอยู่ใกล้เคียงกับเส้นแบ่งอาณาเขตของจังหวัดเชียงใหม่และลำปาง และจังหวัดพะเยาและเชียงราย สภาพภูมิศาสตร์และประวัติของแต่ละท้องถิ่นก็มีบทบาทสำคัญต่อการแบ่งภาษาถิ่นย่อย (จันทนีย์)

จังหวัดลำปาง จากการศึกษาภาษาคำเมืองที่ใช้ในจังหวัดลำปางพบว่ามีการใช้ศัพท์แตกต่างกันในถิ่นต่าง ๆ ทำให้สามารถแบ่งเขตภาษาถิ่นของคำเมืองในจังหวัดลำปางได้ 2 ถิ่นย่อย คือ ภาษาถิ่นย่อยลำปางตอนเหนือ ได้แก่ ในอำเภอวังเหนือ อำเภอแจ้ห่ม อำเภองาว อำเภอห้างฉัตร และอำเภอเมือง และภาษาถิ่นย่อยลำปางตอนใต้ ได้แก่ ในอำเภอเถิน และอำเภอแม่พริก (จำลอง) ในส่วนการศึกษาความแตกต่างของระบบเสียงวรรณยุกต์ในจังหวัดลำปาง พบว่ามีความแตกต่างของเสียงวรรณยุกต์ในช่อง C4

สามารถแบ่งคำเมืองในจังหวัดลำปาง ออกได้เป็น 2 กลุ่มย่อย เช่นเดียวกับการแบ่งกลุ่มคำเมืองโดยการใช้คำศัพท์เป็นเกณฑ์ (อนิรุทธิ์)

4.2.2 ภาษาไทยถิ่นกลาง

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษาไทยถิ่นกลาง มีผลการวิจัย จำนวน 15 เรื่อง ได้แก่

1. จันทิรานร สุขปรีดี. ภูมิศาสตร์ภาษาไทยถิ่นในจังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531
2. ทิพย์วัลย์ ทรัพย์เจริญ. ระบบเสียงภาษาไทยถิ่นตราด หเปรียบเทียบกับภาษาไทยถิ่นระยองและจันทบุรี. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2532.
3. นิภา เจริญผล. การศึกษาระบบเสียงภาษาไทยถิ่นจันทบุรี. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2528.
4. ประภัสสร มลิวัลย์. ภูมิศาสตร์ภาษาไทยถิ่นในจังหวัดสระบุรี. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530.
5. ปานตา นาคพันธวงศ์. ภูมิศาสตร์ภาษา จังหวัดอุตรดิตถ์ : การศึกษาโดยใช้ศัพท์. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2530.
6. ยาใจ มาลัยเจริญ. วรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นจังหวัดอ่างทอง และอยุธยา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
7. ลอรัตน์ รัตนดิลก ณ ภูเก็ต. วรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่น จังหวัดราชบุรี. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
8. วัลจิลีน ชุติวัตร. เสียงปฏิภาคชุด ช - จ - ช ในบริเวณรอยต่อของภาษาไทยถิ่นในจังหวัดอุตรดิตถ์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
9. วนิดา เจริญผล. ระบบเสียงภาษาไทยถิ่นจันทบุรี. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529.

10. วารี วีสกุล. ภูมิศาสตร์ภาษาจังหวัดสุโขทัย : การศึกษาโดยใช้ศัพท์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

11. สมจิตต์ รัตน์ลักษณ์. การศึกษาทางสัทศาสตร์ของคำลงท้ายในภาษาระยอง. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

12. สมทรง บุรุษพัฒน์. การศึกษาการกระจายของการใช้คำศัพท์ในจังหวัดพิษณุโลก. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2524.

13. สมพงศ์ วิทยศักดิ์พันธุ์. การศึกษาภาษาย่อยของจังหวัดระยอง. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

14. สุรพล ชัยทองวงศ์วัฒนา. คำกริยาบ่งลักษณะในภาษาไทยกรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

15. สุรัตน์ ปานะรัตน์. ภูมิศาสตร์ภาษาไทยถิ่นในจังหวัดลพบุรี: การศึกษาโดยใช้ศัพท์. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2533.

จากการวิเคราะห์จุดประสงค์และผลการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษาไทยถิ่นกลาง พบว่าเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาระบบเสียง ระบบหมวดคำ และการศึกษาภูมิศาสตร์คำศัพท์ในจังหวัดต่าง ๆ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ก. ด้านระบบเสียง

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่ามีผลการวิจัย 3 เรื่อง ซึ่งเป็นการศึกษาระบบเสียงภาษาไทย ถิ่นจันทบุรี และตราด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ภาษาไทยถิ่นจันทบุรี ที่พูดที่ตำบลคลองนารายณ์ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี มีระบบเสียง ประกอบด้วย พยัญชนะ 20 หน่วยเสียง สระ 21 หน่วยเสียง และวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง โครงสร้างคำมี 4 ชนิด คือ คำพยางค์เดียว คำสองพยางค์ คำสามพยางค์ และคำสี่พยางค์ โครงสร้างพยางค์มี 2 ชนิด คือ พยางค์เป็นและพยางค์ตาย และการลงเสียงหนักเบา มี 3 แบบ คือ ไม่มีการเน้นเสียง เสียงเบา และเสียงหนัก (นิภา, วนิดา)

ภาษาไทยถิ่นตราด ที่พูดที่บ้านหนองน้ำจืด ตำบลท่าพริก อำเภอเมือง จังหวัดตราด มีระบบเสียงประกอบด้วย พยัญชนะ 20 หน่วยเสียง สระ 21 หน่วยเสียง และ

วรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง และเมื่อเปรียบเทียบภาษาไทยถิ่นตราดกับภาษาไทยถิ่นระยอง และจันทบุรี พบว่ามีคล้ายคลึงกัน และจากการเปรียบเทียบหน่วยเสียงวรรณยุกต์ สรุปได้ว่า ภาษาทั้งสามเป็นภาษาที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน หรือมาจากภาษาดั้งเดิมภาษาเดียวกัน (ทิพย์วัลย์)

ข. ด้านระบบหมวดคำ

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่ามีผลการวิจัย จำนวน 2 เรื่อง ซึ่งเป็นการศึกษาคำลงท้าย และคำกริยาบ่งบอกลักษณะ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

คำลงท้าย จากการศึกษาลักษณะทางเสียงของคำลงท้ายในภาษาระยอง พบว่า มี 2 ระบบ คือ ระบบปฐมภูมิและทุติยภูมิ ซึ่งลักษณะร่วมทางเสียงของคำลงท้ายทั้งหมด แบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม ตามความแตกต่างของความหมาย คือ กลุ่มสูงระดับ จะมีความหมายของการไม่จบความ กลุ่มกลางระดับจะมีความหมายของการคาดการณ์ล่วงหน้าได้ กลุ่มเสียงขึ้นจะมีความหมายของการสื่อความขัดแย้ง และกลุ่มเสียงตก จะมีความหมายของการแสดงการสิ้นสุดความ โดยลักษณะร่วมทางเสียงของคำลงท้ายในระบบทุติยภูมิจะใช้ความหมายของคำลงท้ายในระบบปฐมภูมิ (สมจิตต์)

คำกริยาบ่งบอกลักษณะ จากการศึกษาคำกริยาบ่งบอกลักษณะในภาษาไทยกรุงเทพฯ พบว่ามี 3 รายคำ สามารถแบ่งเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ตามคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ และทางอรรถศาสตร์ คือ ประเภทเปรียบความ ประเภทขยายความ และประเภทเทียบความ (ชนิดเทียบความเท่าและไม่เท่า) (สุรพล)

ค. การศึกษาภาษาถิ่นย่อย

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่ามีผลงานวิจัย จำนวน 4 เรื่อง ซึ่งเป็นการศึกษาภาษาถิ่นย่อยในจังหวัดระยอง ราชบุรี อ่างทอง อยุธยา จันทบุรี และตราด โดยมีรายละเอียดดังนี้

การศึกษาการแปรของศัพท์ในภาษาถิ่นในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด พบว่า ส่วนใหญ่จะมีการใช้คำศัพท์ภาษาถิ่นเหมือนกันทั้ง 3 จังหวัด คือ 36 หน่วยอรรถ ส่วนอีก 24 หน่วยอรรถ แตกต่างกัน ซึ่งทำให้สามารถจำแนกภาษาไทยถิ่นนี้ออกเป็นภาษาถิ่น

ย่อยระดับจังหวัดได้ 3 ภาษา คือ ภาษาไทยถิ่นตราด, ถิ่นระยอง และถิ่นจันทบุรี และภาษาไทยถิ่นย่อยระดับอำเภอ ได้ 4 ภาษา คือ ภาษาถิ่นย่อยถิ่นโป่งน้ำร้อน ถิ่นปลวกแดง ถิ่นอำเภอเมืองจันทบุรี และถิ่นอำเภอเมืองตราด (จันทิราพร) และภาษาไทยถิ่นระยอง สามารถแบ่งเป็นภาษาถิ่นย่อยได้ 5 ภาษา คือ ภาษาย่อยอำเภอเมือง อำเภอบ้านค่าย อำเภอแกลง อำเภอปลวกแดง และกิ่งอำเภอบ้านฉาง ซึ่งมีทั้งลักษณะที่เหมือนและแตกต่างกัน ดังนี้ คือ หน่วยเสียงพยัญชนะและสระ จะมีความคล้ายคลึงกันทั้ง 5 ภาษาย่อย แต่หน่วยเสียงวรรณยุกต์นั้น ส่วนใหญ่จะมี 5 หน่วยเสียง ยกเว้นอำเภอบ้านค่าย มี 6 หน่วยเสียง ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเสียงวรรณยุกต์และหน่วยเสียงพยัญชนะต้น ส่วนใหญ่จะเหมือนกัน ยกเว้นอำเภอบ้านค่าย จึงสรุปได้ว่า ภาษาถิ่นย่อยระยองถิ่นอำเภอบ้านค่าย มีความแตกต่างจากภาษาถิ่นอื่นมากที่สุด (สมพงศ์)

การศึกษาภาษาไทยถิ่นจังหวัดอ่างทองและอยุธยา พบว่าภาษาไทยถิ่นจังหวัดอ่างทองและอยุธยา สามารถแบ่งเป็นภาษาถิ่นย่อยได้ 4 กลุ่ม โดยพิจารณาจากระบบวรรณยุกต์ทั้งระบบ ได้แก่ กลุ่มภาษาถิ่นย่อยอ่างทอง กลุ่มภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันตก กลุ่มภาษาถิ่นย่อยอยุธยากลาง และกลุ่มภาษาถิ่นย่อยอยุธยาตะวันออก (ยาใจ)

การศึกษาภาษาไทยถิ่นจังหวัดราชบุรี พบว่าในระดับคำ ระบบวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นราชบุรีทุกจุดเหมือนกัน ส่วนลักษณะของวรรณยุกต์คล้ายคลึงกัน การแปรของเสียงวรรณยุกต์ไม่สามารถแบ่งออกเป็นภาษาย่อยได้ ส่วนในระดับข้อความ สามารถแบ่งเป็นภาษาย่อยได้ โดยใช้สีทลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 และ 5 เป็นเกณฑ์ โดยแบ่งได้เป็นภาษาย่อยทางตอนเหนือของจังหวัด และภาษาย่อยทางตอนใต้ของจังหวัด (ลอรัตน์)

ง. <u>การศึกษาภูมิศาสตร์คำศัพท์</u>

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่ามีผลงานวิจัย จำนวน 6 เรื่อง ซึ่งเป็นการศึกษาภูมิศาสตร์คำศัพท์ในจังหวัดต่าง ๆ ในภาคกลาง เช่น จังหวัดอุตรดิตถ์ สุโขทัย ลพบุรี สระบุรี และนิษณุโลก ในด้านสภาพการใช้ภาษาต่าง ๆ ตามสภาพทางภูมิศาสตร์ เพื่อเป็นข้อมูลในการทำแผนที่ภาษา หรือลากเส้นแบ่งเขตภาษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

จังหวัดอุตรดิตถ์พบว่ามีการใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานในบริเวณภาคตะวันออกของจังหวัด ภาษาไทยถิ่นเหนือที่ใช้กันในบริเวณภาคเหนือของจังหวัด และภาษาไทยกลางใช้ในบริเวณตอนใต้ของจังหวัด โดยมีขอบเขตรอยต่อของภาษาไทยถิ่นทั้ง 3 ภาษา อยู่ตรงด้านตะวันออกเฉียงใต้ของอำเภอเมือง และด้านตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอท่าปลา (ปานตา) ส่วนการศึกษาลักษณะภาษาในบริเวณรอยต่อของภาษาไทยถิ่นในจังหวัดอุตรดิตถ์ โดยการใช้เสียงปฏิภาค ช - จ - ช พบว่าภาษาที่ใช้กันมากที่สุด คือ ภาษาไทยถิ่นอีสาน และมีขอบเขตในบริเวณรอยต่อของภาษา 7 เขต โดยแบ่งเป็นเขตที่มีการปะปนของภาษา 3 เขต ได้แก่ เขตภาษาไทยถิ่นกลาง เขตภาษาไทยถิ่นเหนือ และเขตภาษาไทยถิ่นอีสาน และเขตที่มีการปะปนของภาษา 4 เขต ได้แก่ เขตภาษาที่มีการปะปนระหว่างภาษาไทยถิ่นกลาง และภาษาไทยถิ่นเหนือ เขตภาษาที่มีการปะปนกันระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นอีสาน เขตภาษาที่มีการปะปนระหว่างภาษาไทยถิ่นเหนือและภาษาไทยถิ่นอีสาน และเขตภาษาที่มีการปะปนระหว่างภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นเหนือและภาษาไทยถิ่นอีสาน (วัลจีลีน)

จังหวัดสุโขทัย พบว่ามีการใช้ภาษาไทยกันอยู่ 3 ภาษา คือ ภาษาไทยถิ่นเหนือ ถิ่นอีสาน และถิ่นกลาง โดยภาษาไทยกลาง เป็นภาษาที่ใช้กันมากที่สุดในบริเวณเป็นที่ราบทางทิศตะวันออก และทิศใต้ของจังหวัด ภาษาไทยถิ่นอีสานพูดกันในบางหมู่บ้านของตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย และตำบลคลองมะพลับ อำเภอศรีนคร ส่วนภาษาไทยถิ่นเหนือพูดกันบริเวณพื้นที่ภูเขาทางทิศตะวันตกของเขตจังหวัด ส่วนพื้นที่บริเวณภูเขาทางทิศเหนือ มีการใช้ปนกันระหว่างภาษาไทยถิ่นกลาง และภาษาไทยถิ่นเหนือ และมีบางส่วนของแนวแบ่งเขตภาษาระหว่างภาษาไทยถิ่นเหนือและถิ่นกลาง อยู่ระหว่างอำเภอทุ่งเสลี่ยมกับอำเภอศรีสำโรง และบริเวณตอนเหนือของอำเภอศรีสัชนาลัย (วารี)

ในจังหวัดลพบุรี พบว่ามีการใช้ภาษาไทยถิ่น 3 ภาษา คือ ภาษาไทยกลาง ไทยเหนือ และไทยอีสาน โดยมีการใช้ภาษาไทยถิ่นกลาง ในบริเวณรอบ ๆ อาณาเขตจังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นบริเวณส่วนใหญ่ของจังหวัดการใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานเป็นภาษาที่ใช้พูดมากเป็นอันดับสอง ใช้พูดเป็นส่วนใหญ่ในเขตที่ราบดินตะกอนลุ่มแม่น้ำกลางใหม่ และภาษาไทย

ถิ่นเหนือ ซึ่งใช้พูดกันน้อยที่สุด ใช้พูดในหมู่ 4 ตำบลช่องสาริกา อำเภอพนัสนิคม และในหมู่ 1 ตำบลหนองผักแว่น และในหมู่ 4 ตำบลหนองเต่า นอกจากนี้ยังพบว่ามีการใช้คำศัพท์ร่วมกันบางหมู่บ้าน โดยมีสาเหตุเนื่องจากประวัติการตั้งถิ่นฐาน การคมนาคม และการติดต่อสื่อสารกับจังหวัดใกล้เคียง (สุรัตน์)

ในจังหวัดสระบุรี พบว่ามีการใช้ภาษาไทยกลางมากที่สุด คิดเป็น 53.20 % ใช้พูดในบริเวณรอบ ๆ จังหวัด ภาษาไทยถิ่นอีสานใช้พูดในบริเวณที่ราบทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ทิศตะวันตก และที่ราบลุ่มตอนกลาง คิดเป็น 28.89 ส่วนภาษาไทยถิ่นเหนือพูดกันมากในบริเวณที่ราบลุ่มตอนกลาง คิดเป็น 10.58% และในบางหมู่บ้านมีการใช้คำศัพท์ของภาษาไทยถิ่น 2 ถิ่นร่วมกัน คือ ภาษาไทยถิ่นกลาง กับภาษาไทยถิ่นเหนือ และภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นอีสาน ซึ่งเป็นผลมาจากที่ตั้งของหมู่บ้านที่เป็นเขตติดต่อระหว่างหมู่บ้านที่ใช้ภาษาไทยถิ่นทั้งสองภาษา (ประภัสสร)

จังหวัดพิษณุโลก พบว่าประชากรทั้งหมดใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพ ยกเว้น 2 อำเภอ คือ อำเภอชาติตระการ ที่ใช้ศัพท์ภาษาไทยเหนือ และอีสาน มากกว่าศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ และอำเภอนครไทยที่ใช้ศัพท์ภาษาไทยเหนือและอีสานเท่ากับภาษาไทยกรุงงเทพ คือจะใช้ศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ ในเขตที่ราบ และที่ลุ่ม ซึ่งการสื่อสารเป็นไปได้ง่าย ส่วนในพื้นที่ราบสูง และภูเขาจะใช้ศัพท์ภาษาไทยเหนือ และอีสานมากกว่า เนื่องจากสภาพภูมิประเทศสามารถกั้น การกระจายของศัพท์ภาษาไทยกลาง ส่วนปัจจัยทางด้านเพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ ก็มี ส่วนในการแปรของศัพท์ แต่ไม่ใช่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้ศัพท์ และถือว่าจังหวัดพิษณุโลก เป็นจังหวัดในภาคกลาง เพราะมีการใช้ศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพเป็นส่วนใหญ่ของจังหวัด (สมทรง)

4.2.3 <u>การศึกษาภาษาไทยถิ่นอีสาน</u>

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษาไทยถิ่นอีสาน มีผลการวิจัย จำนวน 15 เรื่อง ได้แก่

1. ชนิษฐา วันสอน. <u>การศึกษาคำลงท้ายในภาษาถิ่นศรีษะเกษ.</u> มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530.

2. จิราพร แตงก่อ. การเปรียบเทียบระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาถิ่นจังหวัดเลย. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530.

3. ชลิดา รินทร์พรหม. ระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นโคราช. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

4. ชูชีพ เบียดนอก. การศึกษาเรื่องศัพท์ในภาษาไทยถิ่นโคราช. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2532.

5. นฤมล จันทรศุภวงศ์. ลักษณนามในภาษาไทยโคราช ที่บ้านบิงทับปรางค์ ตำบลกระโทก อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

6. บัญญัติพร สมบัติเมืองกาฬ. ภูมิศาสตร์ภาษาจังหวัดสกลนคร : การศึกษาโดยใช้ศัพท์. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2533.

7. ประไพ เลิศธีระวัฒน์. ถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวนในภาษาขอนแก่น. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

8. พรทิพย์ บุญเก่า. ภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาไทยถิ่น จังหวัดมหาสารคาม. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2532.

9. วัชระ โพธิสรณ์. คำถามแบบตอบรับ - ปฏิเสธ ในภาษากรุงเทพ และภาษาอุดรธานี : การเปรียบเทียบด้านความหมายและรูป. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

10. วิรัช พิมพา. การเปรียบเทียบเสียงวรรณยุกต์ภาษาถิ่นอีสานในจังหวัดขอนแก่น. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529.

11. สลับ เปี่ยมเพิ่มพูน. ภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2529.

12. สุภาวดี กองสุวรรณ. การศึกษาการกระจายของคำศัพท์ในจังหวัดเลย. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2531.

13. สุมนา ธารีเธียร. การแปลงคำโดยแปลงเสียงสระในภาษาอีสาน. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2526.

14. อัจฉรา ทิพผล. ระบบเสียงภาษาถิ่น อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีษะเกษ. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2531.

15. อุดม มะปะวงศ์. คำลงท้ายในภาษาถิ่นขอนแก่น. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

16. อุไรรัตน์ ทองผิว. การเปรียบเทียบระบบเสียงของภาษาไทยร้อยเอ็ดกับภาษาลาวเวียงจันทน์. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2532.

จากการวิเคราะห์จุดประสงค์และผลการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษาไทยถิ่นอีสาน พบว่าเป็นการศึกษาเกี่ยวกับระบบเสียง ระบบหมวดคำ ระบบประโยค และการศึกษาภูมิสาสตร์ด้านคำศัพท์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ก. การศึกษาระบบเสียง

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่ามีผลการวิจัย จำนวน 5 เรื่อง ซึ่งเป็นการศึกษาระบบเสียงภาษาไทยถิ่นอีสานในจังหวัดขอนแก่น เลย ศรีษะเกษ และร้อยเอ็ด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

จังหวัดนครราชสีมา จากการศึกษาระบบเสียงภาษาถิ่นโคราช พบว่าประกอบด้วย พยัญชนะเดี่ยว 20 หน่วยเสียง พยัญชนะประสม 6 หน่วยเสียง สระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง สระประสม 3 หน่วยเสียง และวรรณยุกต์ 4 หน่วยเสียง โครงสร้างพยางค์ 23 แบบ (ชลิดา)

จังหวัดศรีษะเกษ จากการศึกษาระบบเสียงภาษาถิ่น อำเภออุทุมพรพิสัย พบว่า ประกอบด้วยพยัญชนะ 19 หน่วยเสียง สระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง สระประสม 3 หน่วยเสียง และวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง โครงสร้างของคำพยางค์เดียวมี 5 รูปแบบ ส่วนคำประสมนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นการรวบรวมคำพยางค์เดียวเข้าด้วยกัน จนกลายเป็นคำประสม 2 พยางค์ 3 พยางค์ และ 4 พยางค์ (อัจฉรา)

จังหวัดร้อยเอ็ด จากการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างระบบเสียงภาษาไทยร้อยเอ็ดและภาษาลาวเวียงจันทน์ พบว่ามีความแตกต่างกันในเรื่องของวรรณยุกต์ คือ วรรณยุกต์ในภาษาไทยร้อยเอ็ดมี 6 หน่วยเสียง แต่ในภาษาลาวเวียงจันทน์มีเพียง 5 หน่วยเสียง และสระประสมในภาษาไทยร้อยเอ็ด มี 2 หน่วยเสียง แต่ภาษาลาวเวียงจันทน์ มี 3 หน่วยเสียง ส่วนพยัญชนะ และสระ มีความคล้ายคลึงกัน (อุไรรัตน์)

จังหวัดขอนแก่น จากการศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นจังหวัดขอนแก่น พบว่าขอนแก่นมีระบบเสียงวรรณยุกต์ 3 แบบ คือ มีเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง 6 หน่วยเสียง และ 7 หน่วยเสียง และมีลักษณะทางสัทศาสตร์แตกต่างกัน เกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มภาษาถิ่นขอนแก่น มี 2 แบบ คือ จำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม และรูปแบบของการแตกตัว และการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ Sp I และ Sp II (วิรัช)

จังหวัดเลย จากการศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นจังหวัดเลย พบว่ามีภาษาถิ่นเลยมีระบบเสียงวรรณยุกต์ 2 แบบ คือ มีเสียงวรรณยุกต์ 2 แบบ คือ มีเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง และ 6 หน่วยเสียง และมีลักษณะทางสัทศาสตร์แตกต่างกันออกไปในแต่ละแห่ง เกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มภาษาถิ่นเลย มี 2 แบบ คือ จำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม และรูปแบบการแตกต่างและการรวมตัวของเสียงวรรณยุกต์ ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม (จิราพร)

ข. <u>การศึกษาระบบคำ</u>

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่ามีผลการวิจัย 2 เรื่อง ซึ่งเป็นการศึกษาการแปลงคำในภาษาอีสาน และการศึกษาถ้อยคำที่เป็นสำนวนในภาษาขอนแก่น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การแปลงคำ จากการศึกษาการแปลงคำโดยแปลงเสียงสระในภาษาอีสาน พบว่าการแปลงคำโดยการแปลงเสียงสระเป็นวิธีการสร้างคำใหม่ โดยการเปลี่ยนเสียงสระของคำคำหนึ่งที่มีใช้อยู่แล้วให้เป็นเสียงสระอื่น แล้วเกิดเป็นคำใหม่ มีความหมายใหม่ แต่ก็ยังมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กับความหมายเดิม ซึ่งอาจจะสังเกตได้ง่ายหรือยาก ส่วนลักษณะและ

วิธีการแปลงคำโดยการแปลงเสียงสระมี 2 วิธี คือ การแปลงเสียงระหว่างสระที่มีคุณสมบัติเดียวกัน และระหว่างสระที่มีคุณสมบัติต่างกัน เช่น สระเดี่ยวกับสระเดี่ยว สระเดี่ยวกับสระประสม และสระประสมกับสระประสม และมีการแปลงคำในหมวดคำนาม คำกริยา และคำวิเศษณ์เท่านั้น (สุมนา)

ถ้อยคำที่เป็นสำนวน จากการศึกษาถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวนในภาษาขอนแก่น พบว่าอาจมีส่วนประกอบเป็นคำหรือกลุ่มคำก็ได้ และสามารถแบ่งประเภทตามหน้าที่ที่ปรากฏในประโยคได้ 5 ชนิด คือ ลักษณนาม สำนวนคุณศัพท์ สำนวนกริยา สำนวนกริยาวิเศษณ์ และสำนวนบอกเวลา ส่วนที่มาของสำนวนมี 5 ลักษณะ คือ สำนวนที่มาจากการเปรียบเทียบกับสิ่งแวดล้อม เปรียบเทียบจากความเป็นอยู่ เปรียบเทียบจากความเชื่อ เปรียบเทียบจากประวัติศาสตร์ และเปรียบเทียบจากวรรณกรรม (ประไพ)

ค. <u>ระบบหมวดคำ</u>

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่ามีผลงานวิจัยจำนวน 3 เรื่อง ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับหมวดคำลงท้าย และหมวดคำลักษณนาม

คำลงท้ายจากการศึกษาคำลงท้ายในภาษาถิ่นขอนแก่น พบว่ามีระดับเสียงสูงต่ำ 7 เสียง คำลงท้ายที่ใช้ร่วมกันในประโยค จะมีจำนวนจำกัดและมีตำแหน่งปรากฏร่วมกันที่แน่นอน และจะกำหนดจากคำที่นำหน้า ส่วนความหมายจะแสดงความหมายร่วมกัน ซึ่งสามารถแบ่งได้ 2 กลุ่ม คือ คำลงท้ายที่แสดงเจตนา และคำลงท้ายที่แสดงสถานภาพ (อุดม) ในขณะที่คำลงท้ายในภาษาถิ่นศรีษะเกษ มีการใช้ 3 แบบ คือ เพื่อแสดงสถานภาพ เพื่อแสดงคำถาม และเพื่อแสดงอารมณ์ (ชนิษฐา)

คำลักษณนาม จากการศึกษาคำลักษณนามในภาษาไทยโคราช ซึ่งพูดที่หมู่บ้านบิงทับปรางค์ อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่าคำลักษณนามที่ใช้แบ่งได้เป็นประเภทใหญ่ ๆ ตามอรรถลักษณ์ที่สำคัญได้ 10 ประเภท ส่วนในการใช้คำลักษณนามพบว่าจำนวนคำและการปรากฏร่วมกับคำนามในผู้พูดที่มีอายุและอาชีพต่างกันนั้น มีความแตกต่างกัน ปัจจัยที่ทำให้การใช้ลักษณนามแตกต่างกันไป ได้แก่ การมองวัตถุต่างมิติกันของผู้พูดภาษา

การเปลี่ยนแปลงในตัวภาษาไทยโคราช และผลของการที่ภาษาไทยโคราชสัมผัสกับภาษาไทยลาว (นฤมล)

ง. ระบบประโยค

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่ามีผลการวิจัย จำนวน 1 เรื่อง ซึ่งเป็นการศึกษาประโยคแบบตอบรับ - ปฏิเสธ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ประโยคคำถามแบบตอบรับ - ปฏิเสธ จากการศึกษาคำถามแบบตอบรับ - ปฏิเสธ ในภาษากรุงเทพฯ และภาษาอุดรธานี ในด้านการเปรียบเทียบด้านความหมายและรูป พบว่า ในด้านรูปภาษากรุงเทพและภาษาอุดรธานี มีโครงสร้างลึกและโครงสร้างผิวของประโยคคำถามใน 4 พวกใหญ่เหมือนกัน มีความแตกต่างกันเพียงคำถามที่มีส่วนท้าย หรือเปล่า ซึ่งจะมีเฉพาะในภาษากรุงเทพฯ เท่านั้น และในส่วนปลีกย่อย จะมีความแตกต่างกัน จำนวนหน่วยท้ายคำถาม ที่ภาษาไทยกรุงเทพฯ มี 2 หน่วย คือ ไหม และ หรือ ในขณะที่ภาษาอุดรธานี มี 4 หน่วย ส่วนในด้านความหมาย มีเพียงเกณฑ์ (+ เป็นกลาง) เท่านั้นที่สามารถจำแนกคำถามในภาษากรุงเทพฯ และเกณฑ์ (+ สนใจมาก) ที่สามารถจำแนกคำถามในภาษาอุดรธานีได้ (วัชระ)

จ. การศึกษาภูมิศาสตร์คำศัพท์

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่ามีผลงานวิจัย จำนวน 5 เรื่อง ซึ่งเป็นการศึกษาภูมิศาสตร์คำศัพท์ในจังหวัดต่าง ๆ ในภาคอีสาน เช่น จังหวัดเลย บุรีรัมย์ สกลนคร มหาสารคาม และนครราชสีมา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ในจังหวัดเลยพบว่ามีอัตราการใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานสูงกว่าภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ ซึ่งสามารถ แบ่งเป็น 3 เขตภาษาตามลักษณะภูมิประเทศ ดังนี้

1. เขตภูเขาสูง ได้แก่ อำเภอด่านซ้าย อำเภอนาแห้ว อำเภอท่าลี่ อำเภอภูเรือ และอำเภอเมือง มีการใช้ภาษาไทยถิ่นกลาง และภาษาไทยถิ่นเหนือ เขตที่ราบเชิงเขา ได้แก่ อำเภอภูกระดึง อำเภอปากชม กิ่งอำเภอนาด้วย กิ่งอำเภอภูหลวง และอำเภอวังสะพุง มีการใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานเป็นส่วนใหญ่ และเขตที่ราบลุ่ม ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอเชียงคาน

และอำเภอวังสะพุง ส่วนใหญ่มีการใช้ศัพท์ภาษาไทยอีสาน และมีการใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสานปนกับภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ ในด้านองค์ประกอบทางสังคมที่มีส่วนทำให้มีการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นแตกต่างกันบ้างแต่ไม่มากนัก ได้แก่ สภาพภูมิศาสตร์และการคมนาคมที่สะดวก (สุภาวดี)

ในจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า มีการกำหนดแนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นที่ใช้จังหวัดบุรีรัมย์ ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ภาษาถิ่นกลุ่มไทยโคราช และภาษาไทยกลุ่มไทยอีสาน ซึ่งภาษาไทยกลุ่มโคราช แบ่งได้เป็น 2 ภาษาถิ่นย่อย คือ ภาษาไทยโคราชกลุ่มตะวันตกเฉียงใต้ และภาษาไทยโคราชกลุ่มตะวันตกศิลปินพื้นที่ 1/7 ของจังหวัด ส่วนภาษาถิ่นกลุ่มไทยอีสาน มี 3 บริเวณ คือ ภาษาถิ่นไทยอีสานกลุ่มตะวันตกเฉียง กลุ่มใต้ และกลุ่มตะวันตก คิดเป็นพื้นที่ 3/7 ของจังหวัด และยังมีบริเวณที่เป็นรอยต่อของภาษาที่ 1 - 2 ภาษา อยู่ระหว่างภาษาไทยอีสาน กลุ่มตะวันตกกับกลุ่มตะวันตกเฉียงเหนือ และในภาษาไทยโคราชกลุ่มตะวันตกเฉียงใต้ (สลับ) ในจังหวัดนครราชสีมาพบว่า มีการใช้ภาษาไทยถิ่น 3 ภาษา คือ ภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นเหนือ และภาษาไทยถิ่นอีสาน แต่ภาษาที่ใช้กันมากที่สุด คือภาษาไทยถิ่นกลาง คิดเป็น 73.32% ซึ่งในตัวอำเภอเมือง จะมีการใช้ภาษาไทยถิ่นกลางมากที่สุด

จังหวัดมหาสารคาม พบว่าแนวแบ่งเขตภาษาของภาษาไทยถิ่นในจังหวัดมหาสารคาม โดยอาศัยการกระจายของศัพท์เป็นเกณฑ์ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มภาษาไทยถิ่นอีสาน กับภาษาไทยถิ่นผู้ไท และกลุ่มภาษาไทยถิ่นโคราช และพบว่ามีการใช้ภาษาไทยถิ่นโคราช กระจายใน 4 บริเวณ คือ อำเภอเมือง อำเภอกันทรวิชัย อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย และอำเภอนาเชือก คิดเป็น 4% การใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานกระจายอยู่ใน 2 บริเวณ คิดเป็น 89% ส่วนการใช้ภาษาไทยถิ่นผู้ไท กระจายอยู่ใน 1 บริเวณ คิดเป็น 2% และการศึกษาระบบวรรณยุกต์ ช่วยแยกภาษาผู้ไทออกจากภาษาไทยถิ่นอีสาน (นรทิพย์)

จังหวัดนครราชสีมา พบว่ามีการใช้ศัพท์ภาษาไทยกลางมากที่สุด คิดเป็น 73.32% ภาษาไทยถิ่นอีสาน 22.54% และภาษาไทยถิ่นโคราช 4.13% ในด้านสภาพภูมิศาสตร์พบว่าในอำเภอเมือง มีการใช้ภาษาไทยถิ่นกลางมากที่สุด ในอำเภอโนนสูง มีการใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชมากที่สุด และในอำเภอประทาย มีการใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานมากที่สุด ในด้านสภาพสังคม พบว่าผู้มีอาชีพค้าขายจะใช้ภาษาไทยถิ่นกลางมากที่สุด ส่วนผู้มีอาชีพรับราชการจะใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาไทยถิ่นโคราชมากที่สุด และคนวัยกลางคนจะใช้ภาษาไทยถิ่นกลางมากกว่าคนในวัยชราและวัยรุ่น ส่วนการแบ่งพื้นที่การใช้ภาษาไทยโคราช พบว่าสามารถแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ภาษาไทยถิ่นโคราชกลุ่มเหนือ และภาษาไทยถิ่นโคราชกลุ่มใต้ (ชูชีพ)

จังหวัดสกลนคร พบว่ามีการใช้ภาษาญ้อ ภาษาผู้ไทย ภาษากะเลิง และภาษาโย้ย ในจังหวัดสกลนคร โดยภาษาญ้อจะใช้พูดกันในบริเวณล้อมรอบตอนกลางของจังหวัดค่อนไปทางตอนเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงใต้ และภาคตะวันตก ภาษาผู้ไทยจะใช้พูดกันในบริเวณตอนกลาง ซึ่งเป็นพื้นที่มากที่สุดของจังหวัด ภาษากะเลิงจะใช้พูดกันในภาคใต้ของจังหวัด และภาษาโย้ย จะใช้พูดกันเป็นบริเวณกระเปาะเล็ก ๆ อยู่ทางตอนเหนือของบริเวณตอนกลางของจังหวัด (บัญญัติพร)

4.2.4 ภาษาไทยถิ่นใต้

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้ มีผลการวิจัย จำนวน 24 เรื่อง ได้แก่

1. กมลพร นิศภักดิ์ <u>ภาษาไทยถิ่นที่ใช้ในปัจจุบัน จังหวัดกระบี่</u> มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2531.

2. เกสมณี เทพวัลย์. แนวแบ่งเขตภาษาไทยกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้ โดยใช้วรรณยุกต์เป็นเกณฑ์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

3. คำนวณ นวลสนอง. ภาษาไทยถิ่นที่ใช้ในปัจจุบัน จังหวัดนครศรีธรรมราช. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2530.

4. จริยา สมนึก. ระบบเสียงภาษาถิ่นย่อยของจังหวัดนครศรีธรรมราช. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

5. เจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์. การใช้ลักษณะทางสัทศาสตร์ของสระสูงในการแบ่งเขตภาษาถิ่นในจังหวัดตรัง กระบี่ พังงา และภูเก็ต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6. ชัยณรงค์ แดงหวาน. ภาษาไทยถิ่นที่ใช้ในปัจจุบันจังหวัดระนอง. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2531.

7. ณรงค์ ทองเพ็งจันทร์. ภาษาไทยถิ่นที่ใช้ในปัจจุบันจังหวัดตรัง. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2531.

8. ดวงใจ เอช. ภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานีและนครศรีธรรมราช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

9. ธิติมา วิไลรัตน์. ก้อยคำที่ใช้เป็นสำนวนในภาษาพัทลุง. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

10. ประสิทธิ์ สมสู่. คำประสมในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2533.

11. ประภาพรรณ เสณีตันติกุล. การศึกษาเรื่องศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และสงขลา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

12. ประสาสน์ แก่นกระจ่าง. ภาษาไทยถิ่นที่ใช้ในปัจจุบัน จังหวัดชุมพร. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2530.

13. เปรมจิต ชนะวงศ์. วิเคราะห์การใช้คำและการเรียงคำในภาษาถิ่นใต้ ชุมพร และนครศรีธรรมราช. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2523.

14. เปรมินทร์ คาระวี. รูปและความหมายของคำซ้ำพยางค์ที่เป็นคำคุณศัพท์และคำกริยาวิเศษณ์ในภาษาสงขลา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

15. พูนศรี ศรีขวัญ. ภาษาไทยถิ่นที่ใช้ในปัจจุบัน จังหวัดปัตตานี. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2531.

16. วรรณพร ทองมาก. แนวแบ่งเขตภาษาไทยกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้ โดยใช้ศัพท์เป็นเกณฑ์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

17. วิจิตร ศรีสุวิทธานนท์. การจำแนกภาษาโดยใช้คำศัพท์เป็นเกณฑ์ : ภาษาไทยกลุ่มตากใบ. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2526.

18. สว่างจิต พงศ์ศรีวัฒน์. ภาษาไทยถิ่นที่ใช้ในปัจจุบัน จังหวัดยะลา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2529.

19. สมวงษ์ มะโนมะยา. ภาษาไทยถิ่นที่ใช้ในปัจจุบัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2531.

20. สายสมร ยุวนิมิ. ลักษณะของภาษาไทยถิ่นที่ชาวไทยมุสลิมใช้ในชีวิตประจำวัน ตำบลเจ๊ะเห จังหวัดนราธิวาส. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2531.

21. สุนิกุล เวชสิทธิ์. ภาษาไทยที่ใช้ในปัจจุบันจังหวัดนราธิวาส. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2530.

22. สุนีย์พร เลิศกุลทานนท์. ภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดพังงา และกระบี่. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

23. สุภาพ ชวัญฤทธิ์. ภาษาไทยถิ่นที่ใช้ในปัจจุบัน จังหวัดสงขลา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2530.

24. อมรรัตน์ ศิรินุพงศ์. ภาษาไทยถิ่นที่ใช้ในปัจจุบัน จังหวัดพังงา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2531.

จากการวิเคราะห์จุดประสงค์และผลการวิจัยของงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้ พบว่าเป็นการศึกษาเกี่ยวกับระบบเสียง ระบบคำ การศึกษาหมวดคำ การศึกษาภูมิศาสตร์คำศัพท์ และการศึกษาภาษาไทยถิ่นที่ใช้ในปัจจุบัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ก. การศึกษาระบบเสียง

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่ามีผลงานวิจัย จำนวน 12 เรื่อง ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับระบบเสียงภาษาไทยถิ่นที่ใช้ในปัจจุบันของจังหวัดต่าง ๆ เช่น จังหวัดชุมพร นราธิวาส ยะลา พังงา ปัตตานี ระนอง สุราษฎร์ธานี ตรัง สงขลา กระบี่ และนครศรีธรรมราช โดยมีรายละเอียดดังนี้

จังหวัดนราธิวาส พบว่ามีการแบ่งออกเป็น 4 เขต คือ นธ 1 (อำเภอตากใบ) นธ 2 (อำเภอสุไหงปาดี) นธ 3 (อำเภอระแงะ) และ นธ 4 (อำเภอรือเสาะ) ในด้านระบบเสียงพบว่าหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในเขต นธ 1 และ 5 และเขต นธ 2 และ 3 มีความเหมือนกัน หน่วยเสียงพยัญชนะโดยส่วนใหญ่ในเขต นธ 1, 2 และ 3 จะตรงกัน ส่วนเขต นธ 4 จะแตกต่างออกไป หน่วยเสียงสระและโครงสร้างพยางค์ตรงกันทั้ง 4 เขต และตรงกับภาษาถิ่นกรุงเทพฯ ในด้านระบบไวยากรณ์พบว่าส่วนใหญ่จะตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ ส่วนในด้านความหมายของคำ ส่วนใหญ่จะมีความหมายไม่แตกต่างกัน ในการจัดกลุ่มภาษา โดยใช้ระบบการแยกเสียงวรรณยุกต์เป็นเกณฑ์พบว่า เขต นธ 1, 2 และ 3

อยู่ในกลุ่มภาษาตากใบ - กลันตัน ส่วนเขต นธ 4 อยู่ในกลุ่มภาษาปะลิส, กลุ่มภาษาสงขลา และนครศรีธรรมราช (สุนิกุล)

ส่วนลักษณะภาษาไทยถิ่นที่ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดนราธิวาสใช้ในชีวิตประจำวัน พบว่าระบบเสียงประกอบด้วยอวรรณยุกต์ 7 หน่วยเสียง ซึ่งมีสัทลักษณะและระบบการแยกเสียงต่างจากภาษาไทยกรุงเทพ หน่วยเสียงสระทั้งหมดตรงกับภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ รวมทั้งโครงสร้างหลักของพยางค์ ส่วนหน่วยเสียงพยัญชนะ จะตรงกับภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯเป็นส่วนใหญ่ (สายสมร)

จังหวัดชุมพร พบว่ามีการแบ่งออกเป็น 4 เขต คือ เขต ชพ 1 (อำเภอท่าแซะ) ชพ 2 (อำเภอเมือง) ชพ 3 (อำเภอสวี) และ ชพ 4 (อำเภอหลังสวน) ในด้านระบบเสียง พบว่าหน่วยเสียงสระและพยัญชนะในทั้ง 4 เขต มีความเหมือนกัน และตรงกับภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ แต่ไม่มี /f/ และ [tr] ส่วนหน่วยเสียงวรรณยุกต์นั้นในแต่ละเขตมีความแตกต่างกัน ในด้านระบบไวยากรณ์และด้านความหมายของคำ ส่วนใหญ่จะไม่แตกต่างกับภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ ในการจัดกลุ่มภาษาโดยการแยกเสียงวรรณยุกต์เป็นเกณฑ์ พบว่าภาษาไทยถิ่นชุมพรเป็นภาษากลุ่มเดียวกับภาษาไทยถิ่นใต้ตอนกลาง (สายนครศรีธรรมราชและสงขลา) (ประสาสน์)

จังหวัดยะลา พบว่ามีการแบ่งออกเป็น 4 เขต คือ เขตยล 1 (อำเภอเมือง) ยล 2 (อำเภอยะหา) ยล 33 (อำเภอรามัน และอำเภอบันนังสตา) และ ยล 4 (อำเภอเบตง และอำเภอธารโต) ในด้านระบบเสียงพบว่าสามารถจัดกลุ่มภาษาไทยถิ่นได้ 2 แบบ คือ โดยยึดรูปแบบการแยกเสียงวรรณยุกต์เป็นหลักจะแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ เขต ยล 1, 2 และ 4 เป็นกลุ่มหนึ่ง และเขต ยล 3 เป็นอีกกลุ่มหนึ่ง และโดยยึดหน่วยเสียงพยัญชนะเป็นหลักจะแบ่งได้เป็นเขตยล 1 และยล 2 เป็นกลุ่มหนึ่ง และเขต ยล 3 และ 4 เป็นอีกกลุ่มหนึ่ง ส่วนในด้านไวยากรณ์และความหมายของคำ ส่วนใหญ่จะตรงกับภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ ทั้ง 4 เขต (สว่างจิต)

จังหวัดพังงา พบว่ามีการแบ่งออกเป็น 4 เขต คือ เขต พง 1 (อำเภอเมืองและอำเภอทับปุด) พง 2 (อำเภอระปง อำเภอตะกั่วป่า และอำเภอคุรบุรี) พง 3

(อำเภอตะกั่วทุ่ง และอำเภอท้ายเหมือง) และ พง 4 (กิ่งอำเภอเกาะยาว) ในด้านระบบเสียง พบว่าหน่วยเสียงวรรณยุกต์ทั้ง 4 เขต มีจำนวนเท่ากัน แต่มีลักษณะและระบบการแยกเสียงต่างกันเล็กน้อย และมีความแตกต่างจากภาษาไทยกรุงเทพฯ หน่วยเสียงสระมีจำนวนตรงกันทุกเขต และตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ ส่วนหน่วยเสียงพยัญชนะเขต พง 1, 2 และ 3 ส่วนใหญ่จะตรงกัน ส่วนเขต พง 4 จะแตกต่างจากเขตอื่น ในด้านระบบไวยากรณ์ ส่วนใหญ่จะตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ ในด้านความหมายของคำ จะมีรูปคำต่างกับภาษาไทยกรุงเทพฯ แต่ความหมายเหมือนกันเป็นจำนวนมาก หรือรูปเหมือนกันแต่ความหมายกว้างกว่า (อมรรัตน์)

จังหวัดปัตตานี พบว่ามีการแบ่งออกเป็น 4 เขต คือ เขต ปน 1 (อำเภอเมือง) ปน 2 (อำเภอหนองจิก และอำเภอโคกโพธิ์) ปน 3 (อำเภอยะหริ่ง อำเภอยะรัง อำเภอมายอ และกิ่งอำเภอทุ่งยางแดง) และ ปน 4 (อำเภอสายบุรี อำเภอปานะเระ กิ่งอำเภอกะพ้อ และกิ่งอำเภอไม้แก่น) ในด้านระบบเสียง พบว่าหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในทั้ง 4 เขต ตรงกัน แต่มีลักษณะแตกต่างกัน และมีมากกว่าภาษาไทยกรุงเทพฯ ส่วนหน่วยเสียงสระตรงกันทุกเขตและตรงกับภาษาไทยถิ่นกรุงเทพ หน่วยเสียงพยัญชนะส่วนใหญ่จะตรงกันแต่มีบ้างที่แตกต่างจากภาษาไทยกรุงเทพฯ ระบบไวยากรณ์และความหมายส่วนใหญ่จะตรงกัน แต่คำที่ได้รับอิทธิพลจากภาษามลายูจะใช้ในความหมายเฉพาะถิ่น ไม่มีใช้ในภาษาไทยกรุงเทพฯ (พูนศรี)

จังหวัดระนอง พบว่ามีการแบ่งออกเป็น 4 เขต คือ เขต สน 1 (อำเภอกระบุรี) รน 2 (อำเภอละอุ่น) รน 3 (อำเภอเมือง) รน 4 (อำเภอกะเปอร์) ในด้านระบบเสียง พบว่าหน่วยเสียงวรรณยุกต์ เขต รน 2, 3 และ 4 คล้ายกันมาก ส่วนเขต รน 1 แตกต่างออกไป และมีความแตกต่างจากภาษาไทยกรุงเทพฯ หน่วยเสียงพยัญชนะ เขต รน 1, 2 และ 4 ตรงกัน และส่วนใหญ่จะตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ รวมถึงระบบไวยากรณ์ และความหมายของคำ (ชัยณรงค์)

จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่ามีการแบ่งออกเป็น 5 เขต ในด้านระบบเสียง หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในเขต สก 1, 2, 3 และ 5 เหมือนกัน แต่เขต สก 4 มีความแตกต่างจากเขตอื่น

หน่วยเสียงพยัญชนะส่วนใหญ่จะตรงในทุกเขต แต่มีบางเสียงที่ไม่มีหรือต่างจากภาษาไทยกรุงเทพ ส่วนหน่วยเสียงจะตรงกับทั้งหมดในด้านระบบไวยากรณ์ ส่วนใหญ่จะตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ แต่มีการเรียงคำสลับที่ของคำประสมบางคำ และในระหว่างคำว่า "ไม่" กับคำกริยาและระหว่างคำลงท้ายในประโยคคำถาม "อย่างไร" กับคำกริยาที่มีความต่างกัน ส่วนในด้านความหมาย คำในภาษาไทยถิ่นสุราษฎร์ธานีจะมีความหมายกว้างกว่า และคำที่ได้รับอิทธิพลจากภาษามลายู จะใช้ในความหมายที่ต่างจากภาษาไทยกรุงเทพฯ (สมวงษ์)

จังหวัดตรัง พบว่ามีการแบ่งออกเป็น 3 เขต คือ เขตตรัง 1 (อำเภอห้วยยอด) ตรัง 2 (อำเภอเมือง) ตรัง 3 (อำเภอปะเหลียน) ในด้านระบบเสียงพบว่าหน่วยเสียงวรรณยุกต์ตรงกันทุกเขต และตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ เป็นส่วนใหญ่ในด้านระบบไวยากรณ์ส่วนใหญ่จะตรงกับภาษาไทยกรุงเทพ ในด้านความหมายของคำ พบว่าคำที่รูปเหมือนกันในภาษาตรังจะมีความหมายกว้างกว่า แต่คำที่ได้รับอิทธิพลมาจากภาษามลายูจะมีใช้ในภาษาไทยถิ่นตรังเท่านั้น ในการจัดกลุ่มภาษาโดยการแยกเสียงวรรณยุกต์เป็นเกณฑ์ พบว่า ภาษาไทยถิ่นตรังจะเป็นกลุ่มเดียวกับภาษาไทยถิ่นนครศรีธรรมราช, กระบี่, พัทลุง, สงขลา และสุราษฎร์ธานีในบางอำเภอ (ณรงค์)

จังหวัดสงขลา พบว่า มีการแบ่งออกเป็น 5 เขต คือ เขต สข 1 (อ.ระโนด, อ.สะทิงพระ และกิ่งอ.กระแสสินธุ์) สข 2 (อ.รัตภูมิ, กิ่งอ.ควนเนียง และกิ่งอ.บางกล่ำ) สข 3 (อ.หาดใหญ่, อ.เมือง และ อ.สะเดา) สข 4 (อ.จะนะ, อ.นาทวี และกิ่งอ.นาหม่อน) และ สข 5 (อ.เทพา และ อ.สะบ้าย้อย) ในด้านระบบเสียงพบว่าหน่วยเสียงวรรณยุกต์ทั้ง 5 เขต มี 7 หน่วยเสียง หน่วยเสียงพยัญชนะในเขต สข 1 และ 4 เหมือนกัน เขต สข 2 และ 3 เหมือนกัน แต่ สข 5 แตกต่างออกไป และส่วนใหญ่จะตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ หน่วยเสียงสระจะตรงกันทุกเขตและตรงกับภาษาไทยกรุงเทพในด้านระบบไวยากรณ์และความหมายของคำ ส่วนใหญ่จะไม่แตกต่างจากภาษาไทยกรุงเทพฯ ในการจัดกลุ่มภาษาโดยใช้การแยกเสียงวรรณยุกต์และรูปแบบของพยัญชนะเป็นเกณฑ์ พบว่าภาษาไทยถิ่นสงขลาเป็นภาษากลุ่มเดียวกับภาษานครศรีธรรมราช (สุภาพ)

จังหวัดกระบี่ พบว่ามีการแบ่งออกเป็น 4 เขต คือ เขต กบ1 (อ.ปลายพระยา และอ.อ่าวลึก) เขต กบ 2 (อ.เมือง และอ.เขาพนม) กบ 3 (อ.คลองท่อนและกิ่ง อ.ลำทับ)และ กบ 4 (เกาะลันเตา) ในด้านระบบเสียง พบว่า หน่วยเสียงวรรณยุกต์ เขต กบ 1,3 และ 4 มีความตรงกัน ส่วนเขต กบ 2 แตกต่างจากเขตอื่น หน่วยเสียงพยัญชนะ เขต กบ 1,2 และ 3 จะตรงกัน ส่วนเขต กบ 4 จะแตกต่างจากเขตอื่น ส่วนหน่วยเสียงสระตรงกันทั้ง 4 เขต และตรงกับภาษาไทยกรุงเทพ ด้านไวยากรณ์และความหมายของคำ จะตรงกันในภาษาไทยกรุงเทพเป็นส่วนใหญ่ แต่ภาษาที่มีอิทธิพลเด่นชัดที่สุดในภาษากระบี่คือ ภาษามลายู ซึ่งจะมีความหมายกว้างกว่าในภาษาไทยกรุงเทพ ในการจัดกลุ่มภาษาโดยใช้ระบบการแยกเสียงวรรณยุกต์และรูปแบบพยัญชนะ พบว่า ภาษาไทยถิ่นกระบี่เป็นกลุ่มภาษากลุ่มเดียวกับภาษาไทยถิ่นใต้ตอนกลาง (กมลพร)

จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า มีการแบ่งออกเป็น 6 เขต คือ เขต นศ 1 (อ.ขนอม) นศ 2 (อ.สิชล, อ.ท่าศาลา และอ.พรหมคีรี) นศ 3 (อ.เมือง และ อ.ลานสะกา) นศ 4 (อ.ปากพนัง, อ.เชียรใหญ่ อ.หัวไทร, อ.ชะอวดและอ.ร่อนพิบูลย์) นศ 5 (อ.ทุ่งสง, อ.นาบอนและกิ่งอ.บางขัน) และ นศ 6 (อ.ทุ่งใหญ่, อ.ฉวาง และ อ.พิปูน) ในด้านระบบเสียง พบว่า หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในเขต นศ 2, 3, 4, 5 และ 6 มีความคล้ายคลึงกัน แต่เขต นศ 1 มีความแตกต่างจากเขตอื่น ส่วนหน่วยเสียงสระทุกเขตตรงกัน และตรงกับภาษาไทยกรุงเทพฯ ในด้านระบบไวยากรณ์ และความหมายของคำ ส่วนใหญ่จะมีความคล้ายคลึงกัน (คำนวณ)

ข. <u>ด้านระบบคำ</u>

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า มีผลการวิจัยจำนวน 2 เรื่อง ซึ่งเป็นการศึกษาถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวนในภาษาพัทลุง และการเรียงคำในภาษาถิ่นใต้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวน พบว่า ส่วนประกอบของถ้อยคำที่ใช้เป็นสำนวนในภาษาพัทลุงนั้น อาจเป็นคำคำเดียว วลีหรือเป็นแบบการเสริมสร้อยก็ได้ และทำหน้าที่ได้เหมือนคำคำเดียว และสามารถแบ่งประเภทของสำนวนตามหน้าที่ที่ปรากฏในประโยคได้ 4 ประเภทคือ

ประเภทที่ทำหน้าที่ 1 อย่าง 2 อย่าง 3 อย่าง และ 4 อย่าง โดยมีที่มาของสำนวน 5 ลักษณะ มาจากการเปรียบเทียบ, มาจากการเทียบเสียงและความหมายของคำ, มาจากขนบธรรมเนียมประเพณี และมาจากความเชื่อทางศาสนา (ธิติมา)

การเรียงคำ พบว่า คำในภาษาถิ่นใต้จังหวัดชุมพรและนครศรีธรรมราช สามารถแบ่งได้ 2 แบบ คือ โดยการใช้หน้าที่ทางไวยากรณ์ สามารถแบ่งได้ 11 ประเภทและโดยใช้ความหมายแบ่งได้ 6 ประเภท ซึ่งการแบ่งโดยหน้าที่ทางไวยากรณ์ จะมีการใช้คำตามลักษณะภาษาไทยโบราณ คือมีการใช้คำบุรุษสรรพนาม โดยจะคำนึงถึงความสัมพันธ์ของผู้พูดและผู้ทำเป็นสำคัญ ในด้านการเรียงคำส่วนใหญ่ไม่มีความแตกต่างจากภาษาไทยถิ่นกลาง (เปรมจิต)

ค. <u>การศึกษาด้านหมวดคำ</u>

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า มีผลงานวิจัยจำนวน 2 เรื่อง ซึ่งเป็นการศึกษาเสียงกับหมวดคำประสม กริยาคุณศัพท์ และกริยาวิเศษณ์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

หมวดคำประสม จากการศึกษาคำประสมในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า คำประสมประกอบด้วยคำเดี่ยวตั้งแต่ 2-5 คำ ในด้านหน้าที่ พบว่ามีคำประสม 2 ชนิด คือ ประสมที่ทำหน้าที่เพียงอย่างเดียว ได้แก่ นาม กริยา กริยาวิเศษณ์ และบอกเวลา และคำประสมที่ทำหน้าที่หลายอย่าง ได้แก่ นาม-กิริยาคุณศัพท์ นาม-กริยา กริยา-กริยาคุณศัพท์ กริยา-กริยาวิเศษณ์ นาม-กริยาวิเศษณ์ นาม-กริยา-กิริยาคุณศัพท์ และ กริยา-กริยาวิเศษณ์-กริยาคุณศัพท์ ส่วนในด้านความหมายพบว่ามีคำประสม ประเภทที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำเดี่ยวที่นำมาประกอบ และคำประสมประเภทที่มีความหมายแตกต่างจากคำเดี่ยวที่นำมาประกอบ (ประสิทธิ์)

หมวดคำกริยาคุณศัพท์และกริยาวิเศษณ์ จากการศึกษาคำซ้ำพยางค์ที่เป็นคำคุณศัพท์และกริยาวิเศษณ์ในภาษาสงขลา พบว่า คำซ้ำพยางค์สามารถจำแนกโดยใช้เกณฑ์ทางเสียงได้ 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ คำซ้ำพยางค์ที่มีโครงสร้างทางเสียงของคำสองพยางค์ และคำซ้ำพยางค์ที่มีโครงสร้างมากกว่า 2 พยางค์ ในด้านความหมาย แยกได้เป็น 2 ประเภท คือ

คำซ้ำพยางค์ที่มีความหมายและคำซ้ำพยางค์ที่ไม่มีความหมายในตัวเองซึ่งคำซ้ำพยางค์ที่มีความหมายในตัวเองซึ่งคำซ้ำพยางค์ที่มีความหมายในตัวเองแบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อยคือ คำซ้ำพยางค์ที่ขยายคำกริยาคงสภาพหรือแสดงการเปลี่ยนแปลง และคำซ้ำพยางค์ที่ขยายคำกริยาแสดงอาการกระทำ (เปรมินทร์)

ง. <u>การศึกษาการแบ่งเขตภาษา</u>

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่ามีผลงานวิจัยจำนวน 8 เรื่อง ซึ่งเป็นการศึกษาแบ่งเขตภาษาในจังหวัดกระบี่ สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช สงขลา ตรัง และภูเก็ต โดยการศึกษาจากการใช้การเปรียบเทียบระบบเสียง และคำศัพท์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

จังหวัดนครศรีธรรมราช จากการศึกษาระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นนครศรีธรรมราช พบว่าระบบวรรณยุกต์มี 2 แบบ คือ รูปแบบที่มีวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง และ 7 หน่วยเสียงและระบบพยัญชนะมี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำ 11 เสียง และ 13 เสียง ซึ่งสามารถแบ่งเป็นภาษาถิ่นย่อยตามระบบเสียงวรรณยุกต์ได้ 2 ถิ่น คือ วรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง (อ.ชนอม) และวรรณยุกต์ 7 หน่วยเสียง (ได้แก่อำเภอที่เหลือทั้งหมด ส่วนตามระบบพยัญชนะแบ่งได้ 2 ถิ่น คือ พยัญชนะควบกล้ำ 11 เสียง (ได้แก่ อ.ชนอม และ อ.สิชล) และ 13 เสียง (ได้แก่อำเภอที่เหลือทั้งหมด) (จริยา)

จังหวัดพังงาและกระบี่ จากการศึกษาภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดพังงาและกระบี่ พบว่า การแปรของศัพท์ทำให้เกิดแนวแบ่งเขตภาษา คือ แนวที่พาดจากทิศตะวันตกไปทิศตะวันออก โดยเริ่มจาก อ.ตะกั่วทุ่งด้านติดทะเลอันดามันใน จ.พังงา ผ่าน อ.อ่าวลึก และอ.ปลายพระยาไปจนสุดพรมแดน จ.กระบี่ และเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับการแปลของศัพท์ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีและนครศรีธรรมราช พบแนวแบ่งเขตภาษาที่สำคัญ 2 แนว คือ แนวที่พาดจากทิศเหนือไปทิศใต้แบ่ง จ.พังงากับกระบี่ออกจาก จ.สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช และแนวที่พาดจากทิศตะวันตกไปทิศตะวันออก ซึ่งรวมทั้งพื้นที่ส่วนใหญ่ของ จ.พังงาไว้กับ จ.สุราษฎ์ธานี และรวมพื้นที่ส่วนใหญ่ของ จ.กระบี่ไว้กับ จ.นครศรีธรรมราช (สุนีย์พร)

จังหวัดสุราษฎร์ธานีและนครศรีธรรมราช จากการศึกษาภูมิศาสตร์คำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นใต้ จ.สุราษฎ์ธานี และนครศรีธรรมราช พบว่าแนวแบ่งเขตที่สำคัญ อยู่ที่บริเวณเส้นแบ่งเขตจังหวัด แต่ยกเว้น 2 กรณี คือ อ.ขนอม และอ.สิชล ใน จ.นครศรีธรรมราชที่มีแนวโน้มของการใช้ศัพท์เหมือนกัน จ.สุราษฎร์ธานีและแถบ อ.พระแสง อ.เวียงสระ และกิ่งอ.ชัยบุรี ใน จ.สุราษฎร์ธานี จะมีการใช้ศัพท์เหมือนกัน จ.นครศรีธรรมราช (ดวงใจ)

จังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราชและสงขลา จากการศึกษาเปรียบเทียบศัพท์ในภาษาไทยถิ่นสุราษฎร์ นครศรีธรรมราชและสงขลา พบว่า มีการใช้ภาษาถิ่นทั้งสามภาษาใน 3 ลักษณะ คือ ศัพท์ที่ทุกถิ่นใช้เหมือนกันหมด ศัพท์ใช้แตกต่างกันหมดและศัพท์ที่ถิ่นหนึ่งแตกต่างจากถิ่นอื่น ๆ เพียงถิ่นเดียว ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้ศัพท์เหมือนกันหมดคิดเป็น 72.56% แสดงว่าภาษาไทยถิ่นสุราษฎร์ธานีสงขลาและนครศรีธรรมราช เป็นภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นใต้ ส่วนศัพท์ใช้แตกต่างกันมีอัตราที่ใกล้เคียง แต่ภาษาไทยถิ่นสุราษฎร์ธานีจะใช้ศัพท์แตกต่างจากนครศรีธรรมราชและสงขลามากกว่าที่สงขลาและนครศรีธรรมราชจะใช้แตกต่างกัน (ประภาพรรณ)

จังหวัดตรัง กระบี่ พังงาและภูเก็ต จากการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะทางสังคมศาสตร์ของสระสูง /i:/ และ /ɯ:/ พบว่าสามารถแบ่งเขตภาษาในจังหวัดตรัง กระบี่ พังงา และภูเก็ต ออกเป็นภาษาถิ่นย่อยได้ 3 กลุ่มคือ ภาษาภูเก็ตและพังงา ภาษากระบี่และภาษาตรัง ส่วนในการใช้สัทลักษณะของวรรณยุกต์ พบว่า สามารถแบ่งได้คำเป็น 2 กลุ่ม คือ ภาษาภูเก็ตและพังงา และภาษากระบี่และตรัง (เจริญขวัญ)

ภาษาตากใบ จากการศึกษาศัพท์ในภาษาไทยกลุ่มตากใบ พบว่ามีการใช้ศัพท์ 3 ชนิด คือ ศัพท์ที่ใช้ร่วมกับภาษาใต้ทั่วไป ศัพท์ที่ใช้ร่วมกับภาษามลายูปัตตานี และศัพท์ที่ใช้เฉพาะถิ่นของภาษาไทยกลุ่มตากใบ โดยมีแนวแบ่งเขตภาษาระหว่างภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไปและภาษาไทยกลุ่มตากใบ อยู่ที่เขตระหว่างปานะเระ อ.มายอ ถึง อ.ทุ่งยางแดง ต่อกับ อ.ยะหริ่ง และอ.ยะรัง ในจังหวัดปัตตานี (วิจิตร)

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์และชุมพร จากการศึกษาระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นที่พูดกันในจ.ประจวบคีรีขันธ์ และชุมพร พบว่าสามารถแบ่ง

ภาษาไทยออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มภาษาไทยถิ่นกลางและถิ่นใต้ โดยกลุ่มภาษาไทยถิ่นกลางใช้พูดกันบริเวณ อ.เมืองไปถึงบางบริเวณ อ.ทับสะแก จ.ประจวบคีรีขันธ์ ส่วนภาษาไทยใต้ใช้พูดกันในบางบริเวณของ อ.ทับสะแก อ.บางสะพานและ อ.บางสะพานน้อย จ.ประจวบคีรีขันธ์ ไปถึง อ.ประทิว อ.ท่าแซะ และ อ.เมือง จ.ชุมพร โดยมีแนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นกลางและถิ่นใต้อยู่ที่ อ.ทับสะแก จ.ประจวบคีรีขันธ์ บริเวณตอนกลางของ ต.ทับสะแก และต.เขาล้าน (เกศมณี)

ส่วนในการศึกษาแนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นกลางและถิ่นใต้ โดยใช้คำศัพท์ในบริเวณตั้งแต่ อ.กุยบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์ จนถึง อ.ท่าตะโก จ.ชุมพร พบว่าศัพท์ที่ใช้ในบริเวณดังกล่าว สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้และศัพท์เฉพาะถิ่น และมีแนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นและถิ่นใต้อ อยู่ระหว่างบ้านน้ำตก ต.ห้วยยาง อ.ทับสะแก กับบ้านกรูด ต.ชัยเกษม อ.บางสะพาน จ.ประจวบคีรีขันธ์ (วรรณพร)

4.3 <u>ภาวะทวิภาษา (Bilingualism) และภาวะพหุภาษา (Multilingnalism)</u> งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาวะทวิภาษา พบว่ามีผลงานวิจัย จำนวน 32 เรื่อง ได้แก่

1. กิติ ดุจเพ็ญ. <u>การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่พูดภาษาถิ่น 3 ภาษา (นักเรียนที่พูดภาษาเขมร นักเรียนที่พูดภาษาส่วย และนักเรียนที่พูดภาษาลาว) ในจังหวัดสุรินทร์.</u> มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.
2. จิระภา กัณธียาภรณ์. <u>วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ส่งผลต่อความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยและคณิตศาสตร์ของเด็กก่อนประถมศึกษาที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง.</u> มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.

3. จิตประภา ศรีอ่อน. ปัญหาการพูดภาษาไทยไม่ชัดของเด็กชาวเขาเผ่าม้งในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2522.

4. ณรงค์ คงชาตรี. การพูดสองภาษาไทย - มาเลย์ของประชาชนจังหวัดปัตตานี และจังหวัดชายแดนมาเลเซีย. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2522.

5. ณรงค์ฤทธิ์ โสภา. การวิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นเด็กเล็กและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่พูดภาษาเขมรและภาษาส่วยในชีวิตประจำวัน, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2531.

6. เดชา จินดาพันธ์. การศึกษานิทานพื้นเมืองเพื่อส่งเสริมการสอนอ่านสำหรับนักเรียนที่พูดภาษาถิ่นอีสาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านกุดแห่ อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526.

7. นุจารี นนทรีย์. การสร้างแบบฝึกเพื่อซ่อมเสริมการอ่านออกเสียงตัวสะกดภาษาไทยสำหรับนักเรียนชาวเขา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531

8. บุรินทร์ ทองแม้น. ปัญหาการดำเนินการสอบชั้นเด็กเล็กในจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีษะเกษ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.

9. ประพน จุนทวิเทศ. ภาวะหลายภาษาในบ้านหนองอารีและบ้านลางเดิน ตำบลดินแดง อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีษะเกษ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

10. ประภาพันธ์ นิลอรุณ. ความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยของเด็กปฐมวัยในท้องถิ่นที่มีปัญหาทางภาษา โดยวิธีมุ่งประสบการณ์ทางภาษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530

11. พรจรัส รัตนวรรณะ. การศึกษาสภาพความเข้าใจภาษาไทยของภาษาไทยมุสลิมในจังหวัดยะลา. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2524.

12. พรรณธิภา อ่อนแสง. การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล ว. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.

13. ไพรัตน์ คงพูล. การสร้างแบบฝึกเพื่อสอนซ่อมเสริมการออกเสียงการผันวรรณยุกต์สำหรับนักเรียนที่พูดภาษามลายูในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดยะลา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522.

14. มนัส อารีพงษ์. การใช้แบบฝึกการอ่านภาษาไทยของเด็กที่เรียนภาษาไทยเพียงภาษาเดียวกับเด็กที่เรียนทั้งภาษาไทยและภาษาอาหรับในอายุระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2525.

15. มัทธนี ตุลยาทร. การสร้างแบบฝึกหัดอ่านพยัญชนะที่เป็นปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดขอนแก่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2526.

16. ราจิต สุวรรณรักษ์. การสร้างแบบฝึกเพื่อสอนซ่อมเสริมการออกเสียงในการผันวรรณยุกต์สำหรับนักเรียนที่พูดภาษาเขมรในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดราชบุรี. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524.

17. ลัดดา ศรีเลิศชลาลัย. วิเคราะห์ปัญหาในการใช้ภาษาไทยมาตรฐานเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นเด็กเล็กที่พูดภาษามลายูท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.

18. วงศ์แข ภัทรนิตย์. การศึกษาการใช้ภาษาอังกฤษสับเปลี่ยนกับภาษาไทยและหน้าที่ของภาษาอังกฤษที่ครูใช้ในห้องเรียนสอนภาษาอังกฤษ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.

19. วิชัย เพ็ชรเรือง. การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่พูดภาษาถิ่นระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอน

โดยใช้แบบฝึกหัดซ่อมเสริมกับกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกซ่อมเสริมทั่วไป ของโรงเรียนสุนทรวัฒนา จังหวัดชัยภูมิ โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาต่าง ๆ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.

20. สมจิตต์ ธนาคุณ. ศึกษาความก้าวหน้าในการอ่านออกเสียง การผันวรรณยุกต์ หลังการสอนซ่อมเสริมโดยใช้แบบฝึกของนักเรียนที่พูดภาษาเขมร ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดสุรินทร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529.

21. สมบัติ ตัญตรัยรัตน์. การสร้างแบบฝึกความพร้อมในการอ่านสำหรับเด็กที่พูดภาษาถิ่นในจังหวัดขอนแก่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2526.

22. สุเพ็ญ พรหมลา. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่งที่มีสภาพแวดล้อมทางภาษาต่างกันในเขตการศึกษา 11. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

23. สุนันทา ทองขอน. แบบฝึกทักษะการฟังภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่พูดภาษาเขมรในจังหวัดสุรินทร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.

24. สุรศักดิ์ กาญจนการุณ. การเปรียบเทียบความเข้มใจในการอ่านการเขียน และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่พูดภาษาเขมรเป็นภาษาแม่. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.

25. สุรสิทธิ์ เอี่ยมสะอาด. การเปรียบเทียบความเข้าใจในคำศัพท์ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างนักเรียนที่เรียนภาษาไทยและที่เรียน ทั้งภาษาไทยและอาหรับในโรงเรียนเขตชานเมืองกรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.

26. สุองค์ สนโชค. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรการฝึกหัดครูของนักเรียนที่พูดสองภาษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2529.

27. แสงสุรีย์ คำนาง. การรู้ค่าศัพท์ภาษาไทยกลางและภาษาถิ่นของเด็กก่อนวัยเรียน จังหวัดขอนแก่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2531.

28. อรชร กิจการ. การศึกษาการใช้ภาษาอังกฤษปนไทยของนักวิชาการและนักเรียน. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.

29. อรรจน์ สีหะอำไพ. การใช้ภาษาของมัคคุเทศก์ : การสับเปลี่ยนภาษาระหว่างไทยกับอังกฤษ. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530.

30. อภิญญา ไกรทอง. ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยแก่นักเรียนไทยมุสลิมชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนเทศบาลในเขต 3 จังหวัดภาคใต้. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2528.

31. อัมพร มานะ. การเรียนรู้ภาษาไทยของเด็กที่พูดภาษามาเลย์. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2522.

32. เอมอร พินัฒนสุข. การสร้างแบบฝึกหัดเพื่อพัฒนาการอ่านออกเสียง ฉ ช และ ช ศ ษ ส สำหรับนักเรียนพูดภาษาถิ่นอีสาน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านนาผักหม กิ่งอำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2533.

4.3.1 การศึกษาภาวะทวิภาษา

จากการวิเคราะห์จุดประสงค์และผลการวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาภาวะทวิภาษา พบว่ามีจำนวนผลการวิจัย 10 เรื่อง ซึ่งสามารถแยกศึกษาได้ 2 ด้าน คือ ภาวะทวิภาษาถิ่น และภาวะทวิภาษา

4.3.1.1 ภาวะทวิภาษาถิ่น (Bidiatectualism)

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาวะทวิภาษาถิ่น มีจำนวน 10 เรื่อง ได้แก่

1. กิติ ดุจเพ็ญ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่พูดภาษาถิ่น 3 ภาษา (นักเรียนที่พูดภาษาเขมร นักเรียนที่พูดภาษาส่วยและนักเรียนที่พูดภาษาลาว)

2. เดชา จินดาพันธ์. การศึกษานิทานพื้นเมืองเพื่อส่งเสริมการสอนอ่านสำหรับนักเรียนที่พูดภาษาถิ่นอีสาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านกุดแห่ อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร.

3. บุรินทร์ ทองแม้น. เรื่อง ปัญหาการดำเนินการสอบชั้นเด็กเล็กในจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีษะเกษ.

4. พรรณธิภา อ่อนแสง. เรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล ว.

5. มัทธนี ตุลยาทร. เรื่อง การสร้างแบบฝึกหัดอ่านพยัญชนะที่เป็นปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดขอนแก่น.

6. วิชัย เพ็ชรเรือง. เรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่พูดภาษาถิ่นระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอน โดยใช้แบบฝึกหัดซ่อมเสริมกับกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกซ่อมเสริมทั่วไปของโรงเรียนสุนทรวัฒนา จังหวัดชัยภูมิ โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาต่าง ๆ.

7. สมบัติ ตัญตรัยรัตน์. เรื่อง การสร้างแบบฝึกความพร้อมในการอ่านสำหรับเด็กที่พูดภาษาถิ่นในจังหวัดขอนแก่น.

8. สุเพ็ญ พรหมลา. เรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่งที่มีสภาพแวดล้อมทางภาษาต่างกันในเขตการศึกษา 11.

9. สุยงค์ สพโชค เรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรการฝึกหัดครูของนักเรียนที่พูดสองภาษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.

10. แสงสุรีย์ คำนาง. เรื่อง การรู้คำศัพท์ภาษาไทยกลางและภาษาถิ่นของเด็กก่อนวัยเรียน จังหวัดขอนแก่น.

จากการวิเคราะห์จุดประสงค์และผลการวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาภาวะทวิภาษาถิ่น พบว่ามีผลงานวิจัย จำนวน 10 เรื่อง ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของภาวะทวิภาษาถิ่น และภาวะทวิภาษาถิ่นในการเรียนการสอน โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ก. ด้านสภาพทั่วไปของภาวะทวิภาษาถิ่น

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าความรู้เรื่องคำศัพท์เด็กก่อนวัยเรียนในจังหวัดขอนแก่น ซึ่งหมายถึงการรู้จักนำคำศัพท์ไปใช้ และความเข้าใจคำศัพท์นั้น ทั้งนี้ เป็นภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่น มีจำนวนคำศัพท์ที่เด็กก่อนวัยเรียนรู้เป็นภาษาไทยกลาง 63.66% และเป็นภาษาถิ่น 24.61% เด็กที่อยู่นอกเขตเทศบาลจะมีการรู้ศัพท์เป็นภาษาถิ่นสูงกว่าเด็กที่อยู่ในเขตเทศบาล และระหว่างเพศชายและหญิงมีการรู้ศัพท์ไม่แตกต่างกัน แต่ในด้านอายุ เด็กอายุ 4 ขวบ จะรู้ศัพท์ทั้งภาษาไทยกลาง และภาษาไทยถิ่น แตกต่างจากเด็กอายุ 5 ขวบ และ 6 ขวบ ส่วนเด็กอายุ 5 ขวบ และ 6 ขวบ จะมีการรู้ศัพท์ที่ไม่แตกต่างกัน (แสงสุรีย์)

ข. ภาวะทวิภาษาถิ่นในการเรียนการสอน

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าในการศึกษาปัญหาการดำเนินการสอนชั้นเด็กเล็กในจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีษะเกษ ครูผู้สอนมีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านภาษาของเด็กเล็ก คือ เมื่อครูพูดภาษาไทยกับเด็กเล็กแล้ว เด็กเล็กไม่เข้าใจและอายไม่กล้าพูดด้วย หรือกลัวจะพูดผิด และรู้ว่าครูพูดภาษาถิ่นได้ จึงไม่พูดภาษาไทยกับครู เป็นปัญหาปานกลาง ส่วนที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ การที่ผู้ปกครองขาดการฝึกให้เด็กพูดภาษาไทยที่บ้าน และการที่เด็กพูดภาษาถิ่นเป็นประจำในห้องเรียน หรือพูดภาษาไทยปะปนกับภาษาถิ่น (บุรินทร์)

ค. แนวทางแก้ไขปัญหาในการเรียนการสอนภาษาไทยมาตรฐาน

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าจะเป็นการศึกษาในด้านทักษะการอ่าน โดยเน้นการเปรียบเทียบความสามารถของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอน โดยการใช้แบบฝึกในด้านต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับแบบฝึกโดยทั่วไป ในด้านความสามารถในการอ่าน ความพร้อมในการอ่านและความก้าวหน้าในการอ่าน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านความสามารถในด้านการอ่าน จากการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสุนทรวัฒนา จังหวัดชัยภูมิ

ที่พูดภาษาถิ่นระหว่างกลุ่มค่าที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกซ่อมเสริมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกซ่อมเสริมทั่วไป พบว่านักเรียนเหล่านี้มีปัญหาแบ่งได้เป็น 5 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์เพี้ยน กลุ่มที่อ่านออกเสียงคำควบกล้ำไม่ชัดเจน กลุ่มที่อ่านออกเสียงเพิ่มหรือลดคำ กลุ่มที่อ่านออกเสียงตู่ตัวหรือตู่คำ และกลุ่มที่มีความเข้าใจในเรื่องที่อ่านไม่ถูกต้อง และเมื่อนักเรียนได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกหัดซ่อมเสริมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จะมีความสามารถในการอ่านออกเสียงสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกซ่อมเสริมทั่วไป (วิชัย)

ส่วนในการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ พบว่านักเรียนที่พูดภาษาไทยถิ่นลาว ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนครไทยวิทยาคม จังหวัดพิษณุโลก กลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมสร้างกระบวนการคิดอย่างมีระบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความสามารถในการอ่านออกเสียงคำควบ ร ล และ ว สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทั่วไป และมีความเข้าใจในเรื่องที่อ่านสูงกว่าด้วย (พรรธิภา) เช่นเดียวกับนักเรียนที่พูดภาษาไทยอีสานขอนแก่น ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกหัดอ่านพยัญชนะที่เป็นปัญหา พบว่าหลังจากการสอนนักเรียนมีความสามารถในการอ่านพยัญชนะควบกล้ำ ร ล ว สูงขึ้นกว่าก่อนสอน และสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการสอนด้วยแบบฝึกหัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ (มัทธนี)

ด้านความพร้อมในการอ่าน จากการศึกษาของนักเรียนที่พูดภาษาถิ่นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหนองบัว จังหวัดขอนแก่น พบว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกความพร้อมในการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความพร้อมในการเรียนอ่านสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกความพร้อมตามแผนการสอนของกรมวิชาการ และสามารถพัฒนาความพร้อมในการเรียนอ่านได้สูงกว่าตอนก่อนสอบ โดยมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า 80% (สมบัติ)

ด้านความก้าวหน้าในการอ่าน จากการศึกษาความก้าวหน้าในการอ่านของนักเรียนที่พูดภาษาถิ่นอีสาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านกุดแห่ จังหวัดยโสธร พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนแบบนิทานโดยใช้นิทานพื้นเมืองเสริมการสอนอ่าน มีความก้าวหน้าทางการ

อ่านของนักเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนแตกต่างกัน และมีสัมฤทธิ์ผลทางการอ่านแตกต่างกับนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบธรรมดา (เดชา)

จะเห็นได้ว่าการใช้แบบฝึกซ่อมเสริมหรือแบบฝึกหัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจะช่วยให้ผู้เรียนที่พูดภาษาถิ่น มีความสามารถในการอ่าน ความพร้อมในการอ่าน และความก้าวหน้าในการอ่านสูงกว่า หรือแตกต่างกับการเรียนโดยใช้แบบฝึกซ่อมเสริมทั่วไป หรือการเรียนด้วยวิธีสอนแบบธรรมดา

4.3.1.2 <u>การศึกษาภาวะทวิภาษา (Bilingalism)</u>

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาวะทวิภาษา มีจำนวน 21 เรื่อง ได้แก่

1. จิระภา กัณธียาภรณ์. เรื่อง วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ส่งผลต่อความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยและคณิตศาสตร์ของเด็กก่อนประถมศึกษาที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง
2. จิตประภา ศรีอ่อน. เรื่อง ปัญหาการพูดภาษาไทยไม่ชัดของเด็กชาวเขาเผ่าม้งในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก.
3. ณรงค์ คงชารี. เรื่อง การพูดสองภาษาไทย - มาเลย์ของประชาชนจังหวัดปัตตานี และจังหวัดชายแดนมาเลเซีย.
4. ณรงค์ฤทธิ์ โสภา. เรื่อง การวิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นเด็กเล็กและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่พูดภาษาเขมรและภาษาส่วยในชีวิตประจำวัน.
5. นุจารี นนทรีย์. เรื่อง การสร้างแบบฝึกเพื่อซ่อมเสริมการอ่านออกเสียงตัวสะกดภาษาไทยสำหรับนักเรียนชาวเขา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่.
6. ประภาพันธ์ นิสอรุณ. เรื่อง ความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยของเด็กปฐมวัยในท้องถิ่นที่มีปัญหาทางภาษา โดยวิธีมุ่งประสบการณ์ทางภาษา.

7. พรจรัส รัตนวรรณะ. เรื่อง การศึกษาสภาพความเข้าใจภาษาไทยของภาษาไทยมุสลิมในจังหวัดยะลา.

8. ไพรัตน์ คงพูล. เรื่อง การสร้างแบบฝึกเพื่อสอนซ่อมเสริมการออกเสียง การผันวรรณยุกต์สำหรับนักเรียนที่พูดภาษามลายูในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดยะลา

9. มนัส อารีพงษ์. เรื่อง การใช้แบบฝึกการอ่านภาษาไทยของเด็กที่เรียนภาษาไทยเพียงภาษาเดียวกับเด็กที่เรียนทั้งภาษาไทยและภาษาอาหรับในอายุระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร.

10. ราจิต สุวรรณรักษ์. เรื่อง การสร้างแบบฝึกเพื่อสอนซ่อมเสริมการออกเสียงการผันในวรรณยุกต์สำหรับนักเรียนที่พูดภาษาเขมรในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดราชบุรี.

11. ลัดดา ศรีเลิศชลาลัย. เรื่อง วิเคราะห์ปัญหาในการใช้ภาษาไทยมาตรฐานเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นเด็กเล็กที่พูดภาษามลายูท้องถิ่น.

12. วงศ์แข ภัทรนิตย์. การศึกษาการใช้ภาษาอังกฤษสับเปลี่ยนกับภาษาไทย และหน้าที่ของภาษาอังกฤษที่ครูใช้ในห้องเรียนสอนภาษาอังกฤษ.

13. สมจิตต์ ธนาคุณ. เรื่อง ศึกษาความก้าวหน้าในการอ่านออกเสียงการผันวรรณยุกต์ หลังการสอนซ่อมเสริมโดยใช้แบบฝึกของนักเรียนที่พูดภาษาเขมร ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดสุรินทร์.

14. สุนันทา ทองขอน. เรื่อง แบบฝึกทักษะการฟังภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่พูดภาษาเขมรในจังหวัดสุรินทร์.

15. สุรศักดิ์ กาญจนการุณ. เรื่อง การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียน และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่พูดภาษาเขมรเป็นภาษาแม่.

16. สุรสิทธิ์ เอี่ยมสะอาด. เรื่อง การเปรียบเทียบความเข้าใจในคำศัพท์ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างนักเรียนที่เรียนภาษาไทยและที่เรียนทั้งภาษาไทยและอาหรับในโรงเรียนเขตชานเมือง กรุงเทพมหานคร.

17. อรชร กิจการ. เรื่อง การศึกษาการใช้ภาษาอังกฤษปนไทยของนักวิชาการและนักเขียน.

18. อรรจน์ สีหะอำไพ. เรื่อง การใช้ภาษาของมัคคุเทศก์ : การสับเปลี่ยนภาษาระหว่างไทยกับอังกฤษ.

19. อภิญญา ไกรทอง. เรื่อง ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยแก่นักเรียนไทยมุสลิมชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนเทศบาลในเขต 3 จังหวัดภาคใต้.

20. อัมพร มานะ. เรื่อง การเรียนรู้ภาษาไทยของเด็กที่พูดภาษามาเลย์.

21. เอมอร พิพัฒนสุข. เรื่อง การสร้างแบบฝึกหัดเพื่อพัฒนาการอ่านออกเสียง ฉ ช และ ช ศ ษ ส สำหรับนักเรียนพูดภาษาถิ่นอีสานในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านนาผักหม กิ่งอำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม.

จากการวิเคราะห์จุดประสงค์และผลการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาวะทวิภาษา พบว่ามีผลงานวิจัย จำนวน 21 เรื่อง ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของภาวะทวิภาษา ปัญหาการใช้ภาษาไทยมาตรฐาน ภาวะทวิภาษาในการเรียนการสอน และการสับเปลี่ยนภาษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ก. สภาพทั่วไปของภาวะทวิภาษา มีงานวิจัย จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่

สภาพความเข้าใจภาษาไทย จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าพความเข้าใจภาษาไทยของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดยะลาในด้านการฟังและการพูดนั้น ชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่จะพูดภาษามลายูท้องถิ่นในชีวิตประจำวัน ประกอบอาชีพทำนาและสวนยาง มีความเคร่งครัดในศาสนาและประเพณี โดยเฉลี่ยจะมีการฟังและการพูดภาษาไทยได้ในระดับปานกลาง ซึ่งเพศชายจะพูดได้จำนวนมากกว่าเพศหญิง และผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วง 7 - 14 ปี ที่กำลังอยู่ในโรงเรียนมัธยมและพูดภาษาไทยได้มากที่สุด ส่วนผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และผู้ที่ไม่เคยเรียนในโรงเรียนเลย จะฟังและพูดภาษาไทยอยู่ในระดับปรับปรุง ผู้ที่ฟังและพูดภาษาไทยในระดับดี คือ ผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 และสูงกว่า (พรจรัส)

ส่วนการศึกษาการพูดสองภาษา คือ ภาษาไทยและภาษามาเลย์ที่ใช้พูดกันในหมู่ประชาชนในจังหวัดปัตตานีและจังหวัดชายแดนมาเลเซียอื่น ๆ พบว่าจะมีการใช้ภาษาทั้งสองคู่กันไป โดยจะผันแปรไปตามความสามารถของผู้พูด จุดประสงค์ของการใช้ การเลือกใช้ และการแทรกแซงของภาษาหนึ่งในอีกภาษาหนึ่ง โดยปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ภาษามาเลย์ ได้แก่ คู่สนทนา หัวข้อสนทนา และฉาก ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ภาษาได้แก่ คู่สนทนา หัวข้อสนทนา และสถานที่ของการมีปฏิสัมพันธ์ และมีการแทรกแซงระดับคำเกิดมากที่สุดในการแทรกแซงของภาษาหนึ่งในอีกภาษาหนึ่ง (ผรงค์) และในการเรียนรู้ภาษาไทยของเด็กที่พูดภาษามาเลย์ ขณะที่เรียนภาษาไทยและภาษามาเลย์ถิ่นปัตตานีพร้อม ๆ กัน มีรูปแบบของความบกพร่องที่แทรกแซงพบมากที่สุดในระดับของหน่วยเสียง การแทรกแซงในระดับคำก็มีปัญหาเช่นกัน แต่ด้านประโยคนั้นไม่มีปัญหา เพราะทั้งสองภาษานี้มีความคล้ายคลึงกัน (อัมพร)

ส่วนในการเปรียบเทียบความเข้าใจศัพท์ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนเขตชานเมืองสังกัดกรุงเทพมหานคร ระหว่างนักเรียนที่เรียนภาษาไทยเพียงภาษาเดียวกับนักเรียนที่เรียนทั้งภาษาไทยและภาษาอาหรับ พบว่านักเรียนที่เรียนภาษาไทยเพียงภาษาเดียวมีความเข้าใจศัพท์ภาษาไทยมากกว่านักเรียนที่เรียนสองภาษาทั้งภาษาไทยและภาษาอาหรับ (สุรสิทธิ์)

ข. ปัญหาการใช้ภาษาไทยมาตรฐาน มีงานวิจัย 4 เรื่อง ได้แก่

การศึกษาปัญหา จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าปัญหาการใช้ภาษาไทยมาตรฐานเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นเด็กเล็กที่พูดภาษามลายูท้องถิ่น (ลัดดา) และนักเรียนชั้นเด็กเล็กและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่พูดภาษาเขมรและภาษาส่วนในชีวิตประจำวัน (มรงค์ฤทธิ์) มีความคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ จะมีปัญหาด้านหน่วยเสียงเรียง โดยนักเรียนจะออกเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว พยัญชนะควบกล้ำบางเสียงไม่ชัด ออกเสียงหนึ่งเป็นอีกเสียงหนึ่ง ส่วนพยัญชนะตัวสะกด นักเรียนออกเสียงสับสนในระหว่างกลุ่มเดียวกันอย่างไม่เป็นระบบ และนักเรียนจะออกเสียงสระทั้งสระเดี่ยวและสระผสม บางเสียงไม่ถูกต้อง โดยออกเสียงสระสั้นเป็นสระยาว สระสูงเป็นสระต่ำและกลับกัน ส่วนด้านปัญหาหน่วยเสียงซ้อน นักเรียนจะออกเสียงวรรณยุกต์เพี้ยนทั้ง 5 ระดับ โดยออกเสียงจากระดับหนึ่งเป็นอีกระดับหนึ่ง และเว้นจังหวะในประโยคไม่ถูกต้อง ด้านปัญหาไวยากรณ์ นักเรียนจะเรียงคำผิดตำแหน่ง ใช้คำกริยาและบุพบทไม่ถูกต้อง และปัญหาด้านความหมาย นักเรียนใช้คำที่สื่อความหมาย ใช้คำไม่ตรงความหมาย ใช้คำกลาง ๆ แทนคำเฉพาะ และออกเสียงเพี้ยน ทำให้สื่อความหมายผิด

ส่วนปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยแก่นักเรียนไทยมุสลิม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนเทศบาลในเขต 3 จังหวัดภาคใต้ พบว่าปัญหาเกี่ยวกับภาษาที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ จะออกเสียงสูงเป็นเสียงกลางหรือต่ำ การออกเสียงสะกดไม่ชัด ครูต้องใช้ภาษาถิ่นในห้องเรียนมาก และเครื่องมือ หรือแบบฝึกการออกเสียงภาษาไทยที่นักภาษาศาสตร์จัดทำขึ้นแก้ปัญหาด้านนี้ได้ผลน้อย ปัญหาด้านศาสนาและวัฒนธรรมนั้น ผู้ปกครองไม่เห็นด้วยเป็นอย่างมากเวลาครูให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยแก่เด็กนักเรียนมุสลิม และในเทศกาลท้องถิ่นนักเรียนจะขาดเรียนมาก ส่วนปัญหาการออกเสียงตัวสะกดผิดที่เป็นปัญหามาก คือ เสียงตัวสะกดด้วยแม่กงจะออกเป็นแม่กน แม่กมออกเป็นแม่กน แม่เกยออกเป็นแม่กบ แม่เกอวออกเป็นแม่ ก กา แม่กดออกเป็นแม่กบ แม่กกออกเป็นแม่กด และแม่กบออกเป็นแม่กด และวิธีสอนที่ได้ผลมาก คือ วิธีเลียนแบบเสียงครู และฝึกฝนซ้ำ ๆ จนออกเสียงได้ถูกต้อง (อภิญญา)

ในเด็กนักเรียนชาวเขาเผ่าม้งพบว่ามีปัญหาการพูดภาษาไทยไม่ชัดมากกว่าร้อยละ 90 ในทุกระดับชั้น โดยจะพูดเสียงพยัญชนะไม่ชัดมากกว่าเสียงสระและวรรณยุกต์ และเสียงพยัญชนะที่พูดไม่ชัดมาก คือ พยัญชนะควบกล้ำ พยัญชนะตัวสะกด และพยัญชนะต้น ตามลำดับ ในระหว่างเพศชายและเพศหญิงไม่พบความแตกต่างของการพูดไม่ชัด แต่มีความแตกต่างระหว่างการพูดไม่ชัดกับระดับชั้นเรียนและผลการเรียนภาษาไทยโดยยิ่งเรียนชั้นสูงขึ้นเท่าใดการพูดไม่ชัดก็จะมีน้อยลงตามลำดับ และนักเรียนที่มีผลการเรียนภาษาไทยและพูดไม่ชัดน้อย (จิตประภา)

ค. แนวทางแก้ไขปัญหาในการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

มีงานวิจัย 10 เรื่อง

แนวทางการแก้ไขปัญหา จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าจะเป็นการศึกษาในด้านของทักษะการอ่าน โดยจะเป็นการเปรียบเทียบความสามารถของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอน โดยการใช้แบบฝึกในด้านต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กับแบบฝึกโดยทั่วไป และโดยการเปรียบเทียบระหว่างวิธีการสอน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีการสอนแบบอื่น ๆ

โดยการใช้แบบฝึกทักษะด้านต่าง ๆ

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยการใช้แบบฝึกทักษะในด้านต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความสามารถในด้านต่าง ๆ สูงขึ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

ด้านความเข้าใจในการอ่าน จากการศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนภาษาไทยเพียงภาษาเดียวกับนักเรียนที่เรียนทั้งภาษาไทยและภาษาอาหรับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอยู่เป็นสุขอนุสรณ์พบว่าความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม หลังการใช้แบบฝึกการอ่านจะสูงกว่าก่อนการใช้แบบฝึก และนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีความสามารถในการอ่านที่ไม่แตกต่างกัน (มนัส) เช่นเดียวกับนักเรียนที่พูดภาษาเขมร และนักเรียนที่พูดภาษาส่วย หลังจากการใช้แบบฝึกทักษะการอ่าน

จะมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยสูงกว่าก่อนการใช้แบบฝึก และมีความเข้าใจในการอ่านที่ไม่แตกต่างกัน (สุนันทา)

ด้านความสามารถในการอ่าน จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าแบบฝึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจะทำให้นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกต่าง ๆ นี้ มีความสามารถในด้านการอ่านออกเสียงตัวสะกด การอ่านออกเสียงพยัญชนะ และการผันวรรณยุกต์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การอ่านออกเสียงตัวสะกด จากการศึกษาค้นคว้าพบว่านักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกสอนซ่อมเสริมการอ่านออกเสียงตัวสะกด มีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านออกเสียงตัวสะกด ก่อนและหลังการซ่อมเสริมแตกต่างกัน (นุจารี)

การอ่านออกเสียงพยัญชนะ จากการศึกษาค้นคว้าพบว่านักเรียนที่พูดภาษาถิ่นผู้อ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านนาผักหม จังหวัดนครพนมที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกการอ่านออกเสียง ฉ ช และ ช ศ ษ ส มีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านออกเสียง ฉ ช และ ช ศ ษ ส ก่อนและหลังการใช้แบบฝึกแตกต่างกัน แต่ไม่พบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ในการอ่านออกเสียงของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง (เอมอร)

การผันวรรณยุกต์ จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า นักเรียนที่พูดภาษามลายูในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านฆอรอราแม และโรงเรียนบ้านบาจุ จังหวัดยะลาที่ได้รับการสอนซ่อมเสริมโดยใช้แบบฝึกการออกเสียงการผันวรรณยุกต์แล้วนักเรียนมีความสามารถออกเสียงคำที่มีเสียงวรรณยุกต์ต่าง ๆ ได้ดีขึ้น (ไพรัตน์) เช่นเดียวกับนักเรียนที่พูดภาษาเขมร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสวายจีก จังหวัดบุรีรัมย์ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนท่าตูมประชาเสริมวิทย์ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกสอนซ่อมเสริมการอ่านออกเสียงการผันวรรณยุกต์แล้ว นักเรียนมีความสามารถในการออกเสียงคำที่มีเสียงวรรณยุกต์ต่าง ๆ ได้ดีขึ้น (ราจิต, สมจิตต์)

โดยการใช้เทคนิควิธีการสอน

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จะมีความพร้อมทางการเรียนภาษาไทย ความเข้าใจในการอ่าน การเขียน และความคงทนในการเรียนรู้สูงกว่าวิธีการสอนแบบอื่น ๆ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านความพร้อมทางการเรียน จากการศึกษาค้นคว้าพบว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ทางภาษาจะมีความพร้อมทางการเรียนภาษาไทย และคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก (จิระภา, ประภาพันธ์)

ด้านความเข้าใจในการอ่าน การเขียน และความคงทนในการเรียนรู้ จากการศึกษาค้นคว้าพบว่านักเรียนที่พูดภาษาเขมรเป็นภาษาแม่กลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ทางภาษามีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ความสามารถในการเขียนคำ และความคงทนในการเรียนรู้ แตกต่างจากกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ (สุรศักดิ์)

ง. การสับเปลี่ยนภาษา

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่ามีผลการวิจัย จำนวน 3 เรื่อง ซึ่งเป็นการศึกษาการสับเปลี่ยนภาษาระหว่างภาษาไทยและภาษาอังกฤษในบุคคลในอาชีพต่าง ๆ เช่น ครู นักวิชาการ และมัคคุเทศก์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

อาชีพครู จากการศึกษาการใช้ภาษาอังกฤษสับเปลี่ยนกับภาษาไทย และหน้าที่ของภาษาอังกฤษที่ครูใช้ในห้องเรียนสอนภาษาอังกฤษ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าปริมาณการใช้ภาษาอังกฤษของครูมีมากกว่าการใช้ภาษาไทย เมื่อคำนวณจากกลุ่มคำและประโยค แต่ถ้าคำนวณจากจำนวนคำภาษาไทยจะใช้มากกว่า ในคาบเรียนที่ 2 และ 3 การใช้ภาษาอังกฤษจะลดลง และมีการใช้ภาษาไทยมากขึ้น โดยใช้เพื่อการแปล การจัดการห้องเรียน การเสนอข้อมูลเพิ่มเติม คำสั่ง คำถาม และการอธิบายไวยากรณ์ โดยมีสาเหตุจากการที่นักเรียนไม่เข้าใจภาษาอังกฤษที่ครูพูด และในการเปรียบเทียบความเหมาะสมในการใช้กับการปฏิบัติจริงของครูพบว่า 50% ที่ใช้ภาษาอังกฤษสอดคล้องกับความคิดของตนเอง

โดยหน้าที่ทางภาษาที่ใช้คือการถาม การเสนอข้อมูล เนื้อหาบทเรียน การสั่ง การดึงดูดความสนใจ และการตรวจสอบนักเรียน (อรชร)

อาชีพนักวิชาการและนักเขียน พบว่าในการพูดมีการใช้ภาษาอังกฤษปนไทยในคำนามเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือ คำกริยา คุณศัพท์ และวิเศษณ์ ตามลำดับ ส่วนในการเขียน มีการใช้ภาษาอังกฤษปนไทยในคำนามมากที่สุด คำกริยาและคำคุณศัพท์มีใช้น้อย ส่วนคำวิเศษจะไม่ใช้เลย จะนิยมใช้ภาษาอังกฤษปนไทย ทั้งในลักษณะของคำคำเดียว และกลุ่มคำใน 3 ลักษณะ คือ การใช้คำอังกฤษ 1 ครั้ง ในประโยค หรือกลุ่มคำ การใช้คำอังกฤษมากกว่า 1 ครั้ง และการใช้คำอังกฤษควบคู่กับความหมายภาษาไทย สาเหตุที่ใช้เนื่องจากความสะดวกของการใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษ เพราะใช้ง่าย ความหมายตรงตัว ได้ความชัดเจน และเพราะความเคยชิน (วงศ์แข)

อาชีพมัคคุเทศก์ พบว่ามีการสับเปลี่ยนระหว่างภาษาไทยและภาษาอังกฤษของมัคคุเทศก์ใน 3 สถานการณ์ คือ ในสังคมมัคคุเทศก์ นอกสังคมมัคคุเทศก์ และขณะปฏิบัติงาน โดยมีปริมาณการใช้ภาษาอังกฤษในด้านของศัพท์มีมากในช่วงอายุ 40 - 45 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี และทำงานมานานกว่า 10 ปี และในการนำคำภาษาอังกฤษมาใช้จะเป็นไปตามโครงสร้างของภาษาไทย ส่วนมากจะเป็นไปตามความเคยชิน (อรรจน์)

4.3.2 ภาวะพหุภาษา

งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาวะพหุภาษา มีผลการวิจัย จำนวน 1 เรื่อง ได้แก่

1. ประพน จุนทวิเทศ เรื่อง ภาวะหลายภาษาในบ้านหนองอารี และบ้านลาวเดิม ตำบลดินแดง อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีษะเกษ

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าภาษาที่ใช้ในชุมชนนี้มี 9 ภาษา แต่ภาษาสำคัญที่ประชากรส่วนใหญ่ใช้มีเพียง 4 ภาษา ได้แก่ ภาษาเขมร ภาษาส่วย (กูย) ภาษาลาว (ไทยอีสาน) และภาษาไทย (มาตรฐาน) ภาษาที่มีผู้พูดมากที่สุด คือ ภาษาลาว โดยประชากรส่วนใหญ่จะสามารถพูดได้ 3 ภาษา เป็นอย่างน้อย และสามารถฟังเข้าใจได้ทั้ง 4 ภาษา

ภาษาไทยจะเป็นภาษาที่มีบทบาทมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ภาษาลาว และเขมร ส่วนภาษาส่วยจะมีหน้าที่น้อยที่สุด คือ จะเป็นภาษาเฉพาะกลุ่มเท่านั้น ในด้านการใช้ภาษาของประชากร พบว่ากำลังอยู่ในระหว่างการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะเห็นได้ชัดจากรูปแบบการใช้ภาษาของประชากรที่มีอายุต่างกัน จะมีการใช้ภาษาที่แตกต่างกัน ในการเลือกใช้ภาษานั้น ผู้พูดจะเลือกใช้ภาษาเดียวกัน ในกลุ่มคนเดียวกัน แต่หากต่างกลุ่มกันก็จะขึ้นอยู่กับกลุ่มชาติพันธุ์ เพศ อายุ ฐานะทางสังคม ของทั้งผู้พูดและผู้ฟัง (ประพน)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม ตั้งแต่ พ.ศ.2520 ถึง ปี พ.ศ. 2533 และเพื่อสร้างภาพรวมในด้านความสัมพันธ์ระหว่างงานวิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. แหล่งข้อมูล

ข้อมูลที่นำมาศึกษาครั้งนี้ รวบรวมจากหนังสือรวมบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ระดับปริญญามหาบัณฑิต ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทั่วประเทศ คือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งพิมพ์เผยแพร่ ระหว่างปี พ.ศ.2520 - 2533 จำนวน 243 เรื่อง

2. วิธีดำเนินการค้นคว้า

1. ศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับภาษาศาสตร์เชิงสังคมและการสังเคราะห์งานวิจัย เพื่อให้เกิดข้อความรู้และเพื่อศึกษารายละเอียดต่าง ๆ

2. เก็บรวบรวมข้อมูลของงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาศาสตร์เชิงสังคมจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

3. สร้างเกณฑ์ในการแบ่งสาขาของภาษาศาสตร์เชิงสังคม โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ก. ศึกษาเอกสารและตำราเกี่ยวกับภาษาศาสตร์เชิงสังคม และรวบรวมสารบัญจากหนังสือต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งสาขาของภาษาศาสตร์เชิงสังคม ได้แก่

- "Language and Social Context" ของ Pier P. Giglioli

- "The Sociolinguistics of Learning and Using a Non-native Language" ของ Leo Loveday

- "Sociolinguistic : a Critical Survey of Theory an Application" ของ Norbert Bittmar

- "Language, Culture and Society" ของ Ben G. Blount

- "Language as Social Semiotic" ของ Edward Arnold and M.A.K. Halliday

- "Sociolinguistic : A Brief Introduction" ของ Joshua A. Fishman

- "Sociolinguistic : An Introduction" ของ Peter Trudgill

ข. นำเกณฑ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ คือ อาจารย์สำอาง หิรัญบูรณะ และอาจารย์ประพาศน์ พฤทธิประภา ทำการพิจารณาและแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้วิเคราะห์ข้อมูลจำนวน 10% ของข้อมูลทั้งหมด เพื่อตรวจสอบว่าสาขาที่แบ่งต่อไปนี้ สามารถครอบคลุมข้อมูลทั้งหมดหรือไม่

1. สาขาภาษาและวัฒนธรรม (Language and Culture)

   ก. การศึกษาภาษาศาสตร์เชิงสังคมภายในวัฒนธรรมเดียวกัน (Mono-cultural Studies)

   ข. การศึกษาภาษาศาสตร์เชิงสังคมข้ามวัฒนธรรมกัน (Cross-cultural Studies)

   ค. บทบาทของวัฒนธรรมต่อการเรียนการสอนภาษา (Culture in Language Teaching)

2. สาขาภาษาและสังคม (Language and Society)

   ก. การแปรภาษา (Stylistic Variation)

3. สาขาการวางแผนภาษา (Language Planning)

ก. การศึกษาภาษาถิ่น (Dialect Language Studies)

ข. การศึกษาภาษามาตรฐาน (Standard Language Studies)

ค. การศึกษาภาษาชนกลุ่มน้อย (Minority Language Studies)

ง. ภาวะทวิภาษาและพหุภาษา (Bilingualism and Multilingualism)

4. สาขาภาษาและทัศนคติ (Language and Attitude)

ก. ทัศนคติต่อภาษาถิ่น (Dialect Language)

ข. ทัศนคติต่อภาษามาตรฐาน (Standard Language)

ค. ทัศนคติต่อภาษาต่างประเทศ (Foreign Language)

4. สร้างคำหลัก เพื่อที่จะเป็นกุญแจสำคัญที่จะช่วยในการจัดข้อมูลต่าง ๆ หรืองานวิจัยแต่ละเรื่องเข้าในสาขาต่าง ๆ ของภาษาศาสตร์เชิงสังคม โดยจะยึดเอาจุดมุ่งหมาย ชื่อเรื่อง และผลการวิจัยมาสร้างเป็นคำหลัก เพื่อที่จะนำงานวิจัยภายใต้หัวเรื่องเดียวกัน มาจัดเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อทำการสังเคราะห์งานวิจัยเหล่านี้

5. สร้างแบบสรุปรายละเอียดงานวิจัย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจดบันทึกรายละเอียดต่าง ๆ ของข้อมูลที่ได้จากผลการวิจัย เพื่อที่จะนำไปทำการสังเคราะห์งานวิจัยต่อไป

6. นำแบบสรุปรายละเอียดงานวิจัยไปทดลองใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนหนึ่ง เพื่อตรวจสอบว่าสามารถบันทึกรายละเอียดทั้งหมดตามที่ต้องการหรือไม่ หลังจากที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ คือ อาจารย์วิชญ์ ทับเที่ยง ทำการพิจารณาและปรับปรุงรูปแบบและความตรงเนื้อหา จากนั้นจึงนำไปทดลองใช้อีกครั้ง

7. ทำการสังเคราะห์งานวิจัย โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้

ก. นำงานวิจัยทั้งหมดมารวมกันและแยกประเภทงานวิจัยตามสาขาต่าง ๆ ของภาษาศาสตร์เชิงสังคม

ข. นำงานวิจัยแต่ละประเภทมาสร้างคำหลัก โดยใช้ชื่อเรื่อง จุดมุ่งหมาย และผลของการวิจัย

ค. กรอกข้อมูลสำคัญและรายละเอียดของงานวิจัยลงในแบบสรุปรายละเอียดงานวิจัย

ง. ใช้คำหลักเป็นเกณฑ์ในการนำข้อมูลที่เป็นเรื่องเดียวกันมาไว้ด้วยกัน เพื่อนำข้อมูลนั้นมาทำการสังเคราะห์

จ. ในการสังเคราะห์งานวิจัยนั้น จะศึกษาว่า

1. ในหัวข้อดังกล่าวนั้น มีงานวิจัยเรื่องใดบ้างที่มีผู้ทำการวิจัยไว้แล้ว และเรื่องใดบ้างมีความสัมพันธ์ต่อกัน และความสัมพันธ์นั้นเป็นไปในด้านใดบ้าง

2. ในแต่ละสาขาของภาษาศาสตร์เชิงสังคมยังขาดข้อมูลในด้านใดบ้างที่มีความสำคัญในการโยงข้อมูลเข้าด้วยกัน

3. นำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาสร้างภาพรวมของภาษาศาสตร์เชิงสังคม โดยศึกษาในด้านของความสัมพันธ์ระหว่างงานวิจัย และช่องว่างระหว่างการวิจัยทางด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคม

8. สรุปและอภิปรายผล โดยการพรรณาวิเคราะห์

<u>สรุปผลการศึกษาค้นคว้า</u>

1. จากผลการศึกษาค้นคว้าพบว่างานวิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงสังคมที่รวบรวมจากวิทยานิพนธ์ระดับปริญญามหาบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษของรัฐ ในระหว่างปี พ.ศ.2520 ถึงปี พ.ศ.2533 มีจำนวน 243 เรื่อง และสามารถแบ่งออกไปเป็น 4 สาขา คือ ภาษาและวัฒนธรรม ภาษาและสังคม ภาษาและทัศนคติ และการวางแผนภาษา โดยมีรายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 เปรียบเทียบปริมาณผลงานวิจัยในแต่ละสาขาของภาษาศาสตร์เชิงสังคม

สาขา	จำนวน	คิดเป็น (%)
1. สาขาภาษาและวัฒนธรรม - การศึกษาภาษาภายใต้วัฒนธรรมเดียวกัน - บทบาทวัฒนธรรมในการเรียนการสอนภาษา	35	14.40
2. สาขาภาษาและสังคม - การศึกษาระดับของภาษา - การศึกษาการแปรของภาษา - การศึกษาภาษาเฉพาะวงการ	25	10.29
3. สาขาภาษาและทัศนคติ - ทัศนคติต่อภาษาถิ่น - ทัศนคติต่อภาษามาตรฐาน - ทัศนคติต่อภาษาต่างประเทศ	5	2.06
4. สาขาการวางแผนภาษา - การศึกษาภาษาชนกลุ่มน้อย - การศึกษาภาษาถิ่น - การศึกษาภาวะทวิภาษาและพหุภาษา	178	73.25

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 1 พบว่าในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสังเคราะห์งานวิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม มีการศึกษาวิจัยในสาขาการวางแผนภาษามากที่สุด จำนวน 178 เรื่อง คิดเป็น 73.25 % อันดับรองลงมาได้แก่ สาขาภาษาและวัฒนธรรม จำนวน 35 เรื่อง คิดเป็น 14.40 % อันดับต่อมา จำนวน 25 เรื่อง คิดเป็น 10.29% สาขาภาษาและทัศนคติมีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 5 เรื่อง คิดเป็น 2.06 % และจากการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับภาษาศาสตร์เชิงสังคม ในด้านภาพรวมของการวิจัย ทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับสังคมในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านวัฒนธรรม ด้านการใช้ภาษาของคนในสังคม ทัศนคติของคนในสังคมต่อภาษา และการวางแผนและนโยบายภาษา ส่วนในด้านความครอบคลุมของงานวิจัยนั้น พบว่างานวิจัยในบางหัวข้อก็มีผู้ทำการศึกษามาก งานวิจัยในบางหัวข้อก็มีผู้ทำการศึกษาเพียงเล็กน้อย ยังมีบางส่วนไม่มีผู้ทำการวิจัย ดังจะแยกเป็นหัวข้อต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. <u>สาขาการวางแผนภาษา</u> เป็นสาขาที่มีผู้ทำการศึกษาวิจัยมากที่สุด จำนวน 178 เรื่อง โดยศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาภาษาชนกลุ่มน้อย ภาษาถิ่น และภาวะทวิภาษาและพหุภาษา และเมื่อพิจารณาในระดับหัวข้อย่อย พบว่ามีผู้สนใจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาษาชนกลุ่มน้อยมากที่สุด จำนวน 82 เรื่อง โดยมีจำนวนภาษาชนกลุ่มน้อยที่มีผู้ทำการศึกษาแล้วจำนวน 34 ภาษา และการศึกษาภาษาถิ่นเป็นหัวข้อย่อยที่มีผู้สนใจทำการศึกษามากเป็นอันดับต่อมา จำนวน 64 เรื่อง โดยทำการศึกษาภาษาในถิ่นต่าง ๆ คือ ภาษาไทยถิ่นใต้ มีผู้ทำการศึกษามากที่สุด จำนวน 24 เรื่อง ภาษาไทยถิ่นอีสานมีผู้ทำการศึกษามากเป็นอันดับรองลงมา จำนวน 16 เรื่อง และภาษาไทยถิ่นกลางมากเป็นอันดับต่อมา จำนวน 15 เรื่อง และภาษาไทยถิ่นเหนือ มีผู้ทำการศึกษาน้อยที่สุด จำนวน 9 เรื่อง ส่วนการศึกษาภาวะทวิภาษา และพหุภาษาเป็นหัวข้อย่อยที่มีผู้สนใจทำการศึกษาวิจัยน้อยที่สุด จำนวน 32 เรื่อง โดยทำการศึกษาภาวะทวิภาษา จำนวน 31 เรื่อง และภาวะพหุภาษา

1.1 <u>การศึกษาภาษาชนกลุ่มน้อย</u>

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่ามีการศึกษาภาษาชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย จำนวน 34 ภาษา ซึ่งเป็นการศึกษาในด้านระบบเสียง ระบบคำ ระบบไวยากรณ์ และระบบ

ความหมาย ทำให้ทราบว่ามีการใช้ภาษาใดบ้างในบริเวณใดของประเทศ และพบว่าการใช้ภาษาเดียวกันในท้องถิ่นที่ต่างกันจะพบว่ามีความแตกต่างกัน เช่น ในการศึกษาภาษามอญที่พูดที่จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดชุมพร จะพบว่ามีความแตกต่างทั้งด้านหน่วยเสียง พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์

1.2 การศึกษาภาษาถิ่น

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่ามีการศึกษาภาษาถิ่นต่าง ๆ ในประเทศไทย คือ ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นใต้ ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาไทยถิ่นกลาง ซึ่งเป็นการศึกษาในด้านระบบเสียง ระบบคำ ระบบไวยากรณ์ และระบบความหมาย ทำให้ทราบถึงความแตกต่างของภาษาที่ใช้ในแต่ละจังหวัดในถิ่นต่าง ๆ ของประเทศ

1.3 การศึกษาภาวะทวิภาษาและพหุภาษา

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่ามีการศึกษาภาวะทวิภาษาและพหุภาษาในด้านสภาพทั่วไปของภาวะทวิภาษา ซึ่งพบว่าในท้องที่มีปัญหาทางด้านภาษา ผู้เรียนจะมีการแทรกแซงของภาษาถิ่น หรือภาษาแม่ในการเรียนการสอนภาษาไทย ทำให้มีปัญหาในด้านทักษะการอ่านและการพูด เช่น มีปัญหาในการออกเสียงพยัญชนะต่าง ๆ ที่ไม่มีในภาษาแม่หรือภาษาถิ่นของตน หรือการออกเสียงพยัญชนะตัวสะกดไม่ชัด ปัญหาด้านการออกเสียง เช่น การผันวรรณยุกต์

ในการศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนภาษา ได้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาษาต่าง ๆ ที่ใช้ในประเทศไทย เพื่อจะได้ทราบว่ามีผู้ใช้ภาษาอะไรบ้างในประเทศไทย และใช้กันในภูมิภาคส่วนใดของประเทศ ซึ่งจะแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ การศึกษาภาษาชนกลุ่มน้อย และการศึกษาภาษาถิ่นต่าง ๆ ด้านเนื้อหาความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาต่าง ๆ เพื่อที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนภาษาของประเทศที่จะนำไปสู่การที่ทุกคนสามารถใช้ภาษาประจำชาติได้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นชนกลุ่มใหญ่หรือชนกลุ่มน้อยที่อยู่กระจัดกระจายในทุกส่วนของประเทศไทย เพื่อให้ทุกคนสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ เพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ

จะเห็นได้ว่าในการวางแผนภาษาและการกำหนดนโยบายภาษาที่ดีนั้นจะต้องช่วยให้ชนกลุ่มย่อยและชนกลุ่มใหญ่ผสมผสานกันได้ และมีการยอมรับนับถือกันและกัน และต้องทำให้เกิดความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งหมายถึงต้องสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ โดยสามารถพูดภาษาเดียวกันได้ นั่นคือ จะต้องมีการจัดการศึกษาให้ทุกคนในสังคมสามารถใช้ "ภาษาประจำชาติ" ซึ่งถือว่าภาษาไทยถิ่นกลางเป็นภาษามาตรฐาน และเป็นภาษาประจำชาติ ดังนั้นในการที่จะให้ทุกคนในสังคมสามารถใช้ภาษามาตรฐานได้นั้น จะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างภาษา เช่น ความแตกต่างระหว่างภาษาถิ่นกับภาษาไทยมาตรฐาน และความแตกต่างระหว่างภาษาชนกลุ่มน้อยกับภาษาไทยมาตรฐาน ซึ่งจะพบว่ามีความแตกต่างมากกว่าในภาษาถิ่นกับภาษาไทยมาตรฐาน การศึกษาการวางแผนภาษา จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาภาษาถิ่นต่าง ๆ ภาษาชนกลุ่มน้อย และการศึกษาภาวะทวิภาษาและพหุภาษา ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายภาษาที่ดีต่อไป

จากการศึกษางานวิจัยด้านนี้พบว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับภาษาชนกลุ่มน้อยเป็นจำนวนมากถึง 34 ภาษา แต่ก็ยังมีภาษาชนกลุ่มน้อยบางภาษาที่ยังไม่มีผู้ทำการศึกษาวิจัย เช่น ภาษาสำเร ภาษาปะหล่อง ภาษาระวาง เป็นต้น ภาษาเหล่านี้นับว่าเป็นภาษาที่มีค่าสำหรับนักภาษาศาสตร์มาก เพราะภาษาใดมีผู้พูดจำนวนน้อยก็จะสูญหายไป จึงควรได้มีการทำการศึกษาวิจัยไว้ก่อนที่จะไม่มีผู้ที่พูดภาษาเหล่านั้น และในการศึกษาภาษาถิ่นต่าง ๆ เช่น ภาษาไทยถิ่นเหนือ ถิ่นใต้ ถิ่นกลาง และถิ่นอีสาน มีผู้ทำการศึกษาวิจัยเป็นจำนวนมากเช่นกัน โดยมีการศึกษาภาษาถิ่นใต้มากที่สุด และภาษาไทยถิ่นเหนือน้อยที่สุด ซึ่งเป็นการศึกษาในรายละเอียดของภาษาถิ่นที่ใช้ในแต่ละจังหวัด แต่ยังทำการวิจัยไม่ครอบคลุมในทุกจังหวัด และทุกหัวข้อ เช่น ในภาษาไทยถิ่นเหนือ มีการศึกษาระบบเสียงของภาษาไทยถิ่นเหนือ เพียง 2 จังหวัด คือ จังหวัดแพร่และน่านเท่านั้น ในอีก 6 จังหวัด ยังไม่มีผู้ทำการศึกษาวิจัย ส่วนในด้านระบบคำมีเพียงการศึกษาลักษณนามและคำลงท้ายในภาษาถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ และคำขยายกริยาภาษาถิ่นจังหวัดลำพูนเท่านั้น ส่วนหมวดคำอื่น ๆ และในภาษาถิ่นอื่น ๆ ยังไม่มีผู้ทำการวิจัย ส่วนในหัวข้อการศึกษาภาวะทวิภาษาและพหุภาษานั้นพบว่ามีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาวะทวิภาษาเป็นจำนวนมากพอสมควร ทำให้ทราบถึง

สภาพการใช้ภาษาของคนในชุมชนที่ใช้ภาษามากกว่า 1 ภาษา แต่ในการศึกษาภาวะพหุภาษานั้นมีน้อยมาก มีเพียงเรื่องเดียวเท่านั้น ซึ่งในสภาพความเป็นจริงแล้วในประเทศไทยเราเกิดภาวะพหุภาษาขึ้นในหลายท้องที่ตามบริเวณชายแดนที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง การศึกษาการเลือกใช้ภาษาของคนในชุมชนเหล่านั้น จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจในการทำการวิจัย

2. <u>สาขาภาษาและวัฒนธรรม</u> เป็นสาขาที่มีผู้ทำการวิจัยมากเป็นอันดับที่ 2 จำนวน 35 เรื่อง โดยศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาภาษาภายใต้วัฒนธรรมเดียวกัน และบทบาทของวัฒนธรรมในการเรียนการสอนภาษา และเมื่อพิจารณาในระดับหัวข้อย่อย พบว่ามีผู้สนใจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาษาภายใต้วัฒนธรรมเดียวกันมากที่สุด จำนวน 19 เรื่อง โดยทำการศึกษาภาษาในวรรณกรรมในรูปแบบต่าง ๆ และการศึกษาสิ่งที่สะท้อนให้เห็นภายใต้ตัวภาษา ซึ่งได้แก่ วิถีการดำเนินชีวิต ความเชื่อ ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี และโครงสร้างของสังคม และการศึกษาบทบาทของวัฒนธรรมในการเรียนการสอนภาษาเป็นหัวข้อย่อยที่มีผู้สนใจทำการศึกษามากเป็นอันดับต่อมา จำนวน 16 เรื่อง โดยทำการศึกษาในด้านความต้องการเนื้อหาทางวัฒนธรรม และด้านความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในรูปของภาษา

2.1 การศึกษาภายใต้วัฒนธรรมเดียวกัน

จากผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ภาษาและวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น ในลักษณะที่ภาษาจะเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดและบันทึกวัฒนธรรมไว้มิให้สูญหาย ซึ่งการถ่ายทอดวัฒนธรรมให้แก่กันในสังคม จะทำได้หรือไม่ได้นั้น ก็ต้องขึ้นอยู่กับการมีภาษาเป็นเครื่องช่วยในการสื่อสารความรู้ ความเข้าใจและความรู้สึกนึกคิดให้แก่กัน และถ้าไม่มีภาษาช่วยจรรโลงไว้แล้ว วัฒนธรรมของชนรุ่นก่อนจะไม่มีโอกาสถ่ายทอดสืบต่อมาจนถึงชนรุ่นหลังได้ ดังนั้น ภาษาจึงมีส่วนช่วยให้เรารู้จักอดีต และช่วยเชื่อมระหว่างอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ให้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ซึ่งอาจจะมีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรหรือเป็นมุขปาฐะ เช่น ในสุภาษิต คำพังเพย วรรณกรรม ในรูปแบบต่าง ๆ

ภาษาเป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมของคนในสังคมในด้านต่าง ๆ เช่น วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมไทยว่ามีลักษณะเป็นสังคมเกษตรกรรม ผู้คนมีอาชีพทำนา

ทำไร่ เป็นส่วนใหญ่ มีความเชื่อเรื่องบาปบุญ นรกสวรรค์ ความดีความชั่ว โชคลาง ของขลัง และคาถาอาคม ซึ่งเป็นความเชื่อทางพุทธศาสนา และมีค่านิยมของสังคมไปในทางนิยมบูชาวัตถุมากกว่าจิตใจ คือ นิยมเงินทอง คนมีอำนาจ คนรวย และคนมีปริญญา ในด้านขนบธรรมเนียมประเพณีของคนในแต่ละภาค พบว่ามีความแตกต่างกันไปตามสภาพภูมิศาสตร์ในแต่ละท้องถิ่น เช่น ในท้องถิ่นที่อยู่ใกล้น้ำ ก็จะมีประเพณีที่เกี่ยวกับน้ำ เช่น ประเพณีการชักพระ การไหลเรือไฟ การแข่งเรือ เป็นต้น ส่วนในด้านโครงสร้างสังคมนั้น ภาษาจะเป็นเครื่องชี้ระดับวัฒนธรรมของคนในสังคม เพราะคนในสังคมหนึ่ง ๆ ย่อมมีความแตกต่างกันทั้งในเรื่องเพศ วัย อาชีพ ฐานะ การศึกษา ย่อมจะต้องมีการใช้ภาษาที่แตกต่างกัน

2.2 บทบาทของวัฒนธรรมในการเรียนการสอนภาษา

จากผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า วัฒนธรรมมีบทบาทในการเรียนการสอนภาษา ในด้านวิธีสอน พบว่าในการเปรียบเทียบการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนที่สอดแทรกวัฒนธรรมกับวิธีการสอนแบบอื่น ๆ นั้น การสอนโดยการสอดแทรกวัฒนธรรมจะช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความคงทนในการเรียน และมีแรงจูงใจในการเรียนรู้สูงกว่าการสอนในวิธีอื่น ๆ

ด้านความต้องการเนื้อหาทางวัฒนธรรมของครูผู้สอนภาษาพบว่า ครูผู้สอนภาษาต่างประเทศ มีความต้องการเนื้อหาวัฒนธรรมเพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอนในระดับสูง โดยเฉพาะครูที่ไม่เคยผ่านการศึกษา อบรม และดูงาน ณ ต่างประเทศ และครูผู้มีประสบการณ์ในการสอนน้อย จะมีความต้องการการอบรมประจำปีทุกปี รวมทั้งต้องการมีแหล่งข้อมูลช่วยในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และในการวิเคราะห์เนื้อหาทางวัฒนธรรมพบว่าในหนังสือแบบเรียน และในคู่มือครูการสอนภาษาอังกฤษจะมีการเสนอปริมาณเนื้อหาที่แตกต่างกันและมีความสอดคล้องกันน้อยมาก ส่วนในข้อสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยภาษาฝรั่งเศสมีแนวโน้มในการเสนอเนื้อหาด้านวัฒนธรรมเพิ่มขึ้นทุกปี และมีความสอดคล้องกันระหว่างหลักสูตรหนังสือแบบเรียนและข้อสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย

ด้านความต้องการเนื้อหาทางวัฒนธรรมของผู้เรียนพบว่าในด้านความเข้าใจวัฒนธรรม ผู้เรียนที่มีระดับความเข้าใจในวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาสูงก็จะ

ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ในขณะที่ผู้เรียนที่มีระดับความเข้าใจวัฒนธรรมต่ำ จะทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำไปด้วย และด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาฝรั่งเศส พบว่า ผู้เรียนมีผลการเรียนภาษาฝรั่งเศสอยู่ในระดับอ่อนถึงค่อนข้างอ่อน โดยมีปัญหาในการเรียนด้านความตั้งใจในการเรียนความกระตือรือร้นในการเรียน

ด้านความแตกต่างทางวัฒนธรรม พบว่าความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของผู้เรียนและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา มีผลต่อความสามารถในการใช้ภาษาของผู้เรียน เนื่องจากวัฒนธรรมมีความแตกต่างกันมาก จะทำให้ผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะถ่ายโอนวัฒนธรรมของตนไปใช้ในการสื่อสารกับเจ้าของภาษา ซึ่งอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดขึ้นได้

จะเห็นได้ว่าวัฒนธรรมมีบทบาทมากในการเรียนการสอนภาษา ทั้งต่อตัวครูผู้สอนและผู้เรียน ดังจะเห็นได้จากความต้องการเนื้อหาวัฒนธรรมของครูผู้สอนภาษาต่างประเทศ ซึ่งเป็นผลมาจากความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและวัฒนธรรมของผู้เรียน และจากการวิเคราะห์หนังสือแบบเรียน คู่มือครู หลักสูตร และในข้อสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการสอดแทรกเนื้อหาทางวัฒนธรรมให้แก่ผู้เรียน เพื่อทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาได้ดียิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนในการเรียนและแรงจูงใจในการเรียนการสอนภาษาของผู้เรียนสูงขึ้น

ในการศึกษาเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรม พบว่ามีงานวิจัยในหัวข้อนี้เป็นจำนวนมากพอสมควร และมีความครอบคลุมเนื้อหาของการศึกษาภาษาและวัฒนธรรมเกือบทั้งหมดแล้ว แต่น่าจะมีการศึกษาวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมฝรั่งเศส เพื่อเป็นการเปรียบเทียบให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างในวัฒนธรรมทั้งสอง เพื่อจะช่วยในการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศส เพราะมีแต่การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมอังกฤษกับวัฒนธรรมไทย และควรที่จะมีการศึกษาเนื้อหาทางวัฒนธรรมอังกฤษในข้อสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยว่ามีแนวโน้มในการออกข้อสอบเกี่ยวกับวัฒนธรรมอังกฤษที่มีมากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้ในการเรียน การสอนภาษาอังกฤษ โดยครูผู้สอนจะต้องมีการสอดแทรกวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาให้แก่ผู้เรียนในขณะที่สอนเนื้อหาทางภาษาไปพร้อม ๆ กัน

3. สาขาภาษาและสังคม เป็นสาขาที่มีผู้ทำการวิจัยมากเป็นอันดับที่ 3 จำนวน 25 เรื่อง โดยศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาระดับของภาษา การแปรของภาษา และการศึกษาภาษาเฉพาะวงการ และเมื่อพิจารณาในระดับหัวข้อย่อย พบว่ามีผู้สนใจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาษาเฉพาะวงการมากที่สุด จำนวน 13 เรื่อง โดยทำการศึกษาภาษาที่ใช้ในวงการต่าง ๆ เช่น ภาษาโฆษณา ภาษากวี ภาษาสื่อมวลชน ภาษากฎหมาย ภาษาธุรกิจ และภาษาเฉพาะบุคคล และการศึกษาระดับของภาษาที่เป็นหัวข้อย่อยที่มีผู้สนใจทำการศึกษามากเป็นอันดับต่อมา และการศึกษาระดับของภาษาเป็นหัวข้อย่อยที่มีผู้สนใจทำการศึกษามากเป็นอันดับต่อมา จำนวน 7 เรื่อง โดยทำการศึกษาเกี่ยวกับระดับของภาษาที่เป็นทางการ และภาษาที่ไม่เป็นทางการ และการศึกษาการแปรของภาษาเป็นหัวข้อย่อยที่มีผู้สนใจทำการศึกษาน้อยที่สุด จำนวน 4 เรื่อง โดยทำการศึกษาเกี่ยวกับการแปรของภาษาทางด้านเสียง และการแปรของภาษาตามระดับอายุ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 การศึกษาระดับของภาษา

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่ามีการศึกษาระดับของภาษา 2 ลักษณะ คือ การศึกษาภาษาในระดับที่เป็นทางการ จะเป็นการใช้ภาษาที่มีความเป็นทางการ มีความสุภาพเรียบร้อย และการศึกษาในระดับที่ไม่เป็นทางการ จะเป็นการใช้ภาษาในการพูดในโอกาสที่ไม่เป็นทางการ เช่น การพูดคุยกันในวงสนทนา ซึ่งอาจจะมีการใช้ภาษาสแลง ภาษาที่ไม่มาตรฐาน หรือภาษาเฉพาะกลุ่ม

3.2 การศึกษาการแปรของภาษา

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าในการพูดของคนแต่ละช่วงอายุ มีการแปรของภาษาในลักษณะที่แตกต่างกันไปตามระดับอายุ ในด้านการแปรทางเสียง เช่น การแปรเสียงวรรณยุกต์โท การแปรของศัพท์ในลักษณะของการรับเอาภาษาไทยถิ่นกลางเข้ามาใช้ในภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ ซึ่งจะพบมากในคนอายุน้อยเป็นส่วนใหญ่

3.3 การศึกษาการใช้ภาษาเฉพาะวงการ

จากผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ภาษาที่ใช้ในแต่ละอาชีพแต่ละวงการมีความแตกต่างกัน เช่น ภาษาที่ใช้ในวงการโฆษณาจะเป็นคำสั้น กะทัดรัด คมคาย สะดุดหูผู้ฟัง

ภาษากวีจะเป็นการใช้ภาษาเฉพาะตัวของกวีแต่ละคน ภาษาที่ใช้ในสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ก็จะมีความแตกต่างกัน เช่น ภาษาข่าวกีฬา ก็จะมีความแตกต่างไปจากภาษาข่าวประเภทอื่น ๆ และมีความแตกต่างจากภาษาที่ใช้ปกติในสังคม

จะเห็นได้ว่าปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการใช้ภาษาของคนในสังคม ได้แก่ มารยาทและความสุภาพ วัยและอาชีพ โดยจะพบว่าการใช้ภาษาของคนในสังคมจะมีการเลือกใช้ 2 ระดับ คือ ระดับที่เป็นทางการ และระดับที่ไม่เป็นทางการ โดยภาษาที่ใช้ในระดับที่เป็นทางการนั้น จะเป็นภาษาที่สุภาพเรียบร้อย จะไม่ใช้ศัพทสแลง คำย่อต่าง ๆ ซึ่งอาจจะแสดงออกโดยทางน้ำเสียง การเลือกใช้คำ การเปลี่ยนรูปประโยค และการใช้ภาษาท่าทาง ส่วนภาษาที่ใช้ในระดับที่ไม่เป็นทางการ จะเป็นการใช้ภาษาพูดคุยในวงสนทนาที่เป็นกันเอง อาจมีการใช้คำสแลง คำผวน หรือศัพท์วัยรุ่นเฉพาะกลุ่ม รวมทั้งคนอยู่ในวงการต่าง ๆ อาจจะมีการใช้ภาษาเฉพาะวงการ ซึ่งคนที่ไม่ได้อยู่ในวงการนั้น ๆ อาจจะฟังแล้วไม่เข้าใจความหมาย เนื่องจากเป็นศัพท์เฉพาะวงการ และถึงแม้จะเป็นคนในวงการเดียวกัน คนที่มีอายุต่างกัน ก็จะมีการใช้ภาษาที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านเสียง และด้านคำศัพท์ โดยจะเห็นได้ชัดในคนที่มีอายุต่างกันมาก ๆ เช่น ภาษาของคนในวัยชรา และภาษาของวัยรุ่น จะพบว่ามีความแตกต่างกันมาก

4. <u>สาขาภาษาและทัศนคติ</u> เป็นสาขาที่มีผู้ทำการวิจัยน้อยที่สุด มีจำนวนเพียง 5 เรื่อง โดยศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาทัศนคติต่อภาษามาตรฐาน จำนวน 1 เรื่อง และการศึกษาทัศนคติต่อภาษาต่างประเทศ จำนวน 4 เรื่อง โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 <u>ทัศนคติต่อภาษามาตรฐาน</u>

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าผู้เรียนที่สามารถพูดได้ภาษาเดียวและหลายภาษาที่อยู่ในสภาพแวดล้อมทางภาษาที่แตกต่างกัน ต่างก็มีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยจะมีความเคารพรักอาจารย์ผู้สอน มีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น หากได้คะแนนภาษาไทยต่ำกว่าเพื่อนในกลุ่ม และคิดว่าภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ในทุกสาขา

4.2 ทัศนคติต่อภาษาต่างประเทศ

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ เนื่องจากเห็นว่าภาษาต่างประเทศมีความสำคัญต่อการศึกษาและอาชีพ แม้ว่าจะเห็นว่าวิชาภาษาอังกฤษน่าเบื่อหน่าย และไม่น่าสนใจและเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเพศชายและเพศหญิงแล้วพบว่านักเรียนหญิงจะมีทัศนคติที่ดี มีความพอใจและตั้งใจเรียนภาษาอังกฤษมากกว่านักเรียนชาย นักเรียนที่เรียนในแผนการเรียนวิชาสามัญ และนักเรียนที่มีผลการเรียนที่ผ่านมาอยู่ในระดับสูงจะมีความพอใจและตั้งใจเรียนมากกว่านักเรียนที่เรียนในแผนการเรียนวิชาชีพ และนักเรียนที่มีผลการเรียนที่ผ่านมาอยู่ในระดับต่ำ ส่วนผู้เรียนในระดับอุดมศึกษานั้น นักศึกษาวิชาเอกสุขศึกษาจะมีทัศนคติที่ดีกว่านักศึกษาวิชาเอกพลศึกษา และคะแนนแบบทดสอบทัศนคติมีความสัมพันธ์กับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่ในผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คือ มัธยมศึกษาปีที่ 3 ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเจตคติต่อภาษาอังกฤษ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

ส่วนทัศนคติต่อภาษาถิ่นนั้น ยังไม่มีผู้ทำการศึกษาวิจัยในด้านนี้เลย ทั้งที่ภาษาถิ่นนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งเช่นกัน เนื่องจากมีผู้พูดภาษาถิ่นอยู่เป็นจำนวนมากในแต่ละภาคของประเทศไทยที่ต้องใช้ภาษาไทยมาตรฐานในการติดต่อสื่อสาร จึงน่าจะมีการศึกษาทัศนคติต่อภาษาถิ่นของตน ว่ามีทัศนคติต่อภาษาถิ่นของตนอย่างไร และผู้ฟังมีทัศนคติต่อการใช้ภาษาถิ่นของผู้พูดอย่างไร

จะเห็นได้ว่าการศึกษาวิจัยในสาขาภาษาและทัศนคติที่มีอยู่จำนวนน้อยมาก จึงควรให้มีการทำการศึกษาวิจัยในด้านนี้ให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากการที่คนเราจะเลือกใช้ภาษาใดนั้น จะพบว่ามีทัศนคติที่ดีต่อภาษานั้น ๆ และเลือกที่จะไม่ใช้ภาษาใด ทั้งที่สามารถใช้ภาษานั้น ๆ ได้ดี ก็น่าจะต้องศึกษาว่ามีสาเหตุเกิดจากอะไร เช่น เกิดจากทัศนคติที่ไม่ดีต่อภาษานั้น ๆ หรือไม่

ตาราง 2 การเปรียบเทียบปริมาณงานวิจัยตามสถาบันการศึกษา

	มหิดล	มศว	จุฬาฯ	ศิลปากร	เกษตรศาสตร์	ขอนแก่น	ธรรมศาสตร์
สาขาภาษาและวัฒนธรรม	-	24	1	-	9	-	1
สาขาภาษาและสังคม	2	7	13	2	1	-	-
สาขาภาษาและทัศนคติ	-	-	2	-	2	1	-
สาขาการวางแผนภาษา	67	33	43	27	5	3	-
รวม	69	64	59	29	17	4	1

ผลจากการวิเคราะห์ตาราง 2 พบว่าในช่วง 13 ปีที่ผ่านมา คือ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2520 ถึงปี พ.ศ.2533 มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นสถาบันการศึกษาที่ผลิตงานวิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงสังคมมากที่สุด จำนวน 69 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 28.4 อันดับที่ 2 ได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 64 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 28.39 อันดับที่ 3 ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 59 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 24.28 อันดับที่ 4 ได้แก่ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 29 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 11.93 อันดับที่ 5 ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 17 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 6.99 อันดับที่ 6 ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.64 และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นสถาบันการศึกษาที่ผลิตงานวิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงสังคมน้อยที่สุด จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 0.41 ส่วนมหาวิทยาลัยเชียงใหม่และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ไม่พบว่ามีงานวิจัยทางด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคม

โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการผลิตงานวิจัยในแต่ละสาขาของภาษาศาสตร์เชิงสังคมของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. สาขาการวางแผนภาษา พบว่ามีผู้วิจัยในสาขาการวางแผนภาษามากที่สุด จำนวน 178 เรื่อง สถาบันการศึกษาที่ผลิตผลงานวิจัยเกี่ยวกับการวางแผนภาษามากที่สุด ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 67 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 37.6 อันดับที่ 2 ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 43 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 24.16 อันดับที่ 3 ได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 33 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 18.53 อันดับ 4 ได้แก่ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 27 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 15.16 อันดับที่ 5 ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 5 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.8 อันดับที่ 6 ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.68

2. สาขาภาษาและวัฒนธรรม พบว่ามีผู้วิจัยในสาขาภาษาและวัฒนธรรมมากเป็นอันดับที่ 2 จำนวน 35 เรื่อง และสถาบันการศึกษาที่ผลิตผลงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมมากที่สุด ได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 24 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 68.57 อันดับที่ 2 ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 9 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 25.71 อันดับที่ 3 ได้แก่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวนแห่งละ 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.85

3. สาขาภาษาและสังคม พบว่ามีผู้วิจัยในสาขาภาษาและสังคมมากเป็นอันดับที่ 3 จำนวน 25 เรื่อง และสถาบันการศึกษาที่ผลิตผลงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาและสังคมมากที่สุด ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 13 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 52 อันดับที่ 2 ได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 7 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 28 อันดับที่ 3 ได้แก่ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยมหิดล จำนวนแห่งละ 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 8 อันดับที่ 4 ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 4

4. สาขาภาษาและทัศนคติ พบว่ามีผู้วิจัยในสาขาภาษาและทัศนคติน้อยที่สุด จำนวน 5 เรื่อง และสถาบันการศึกษาที่ผลิตผลงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาและทัศนคติมากที่สุด ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวนแห่งละ 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 40 และมหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นสถาบันการศึกษาที่ผลิตผลงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาและทัศนคติน้อยที่สุด จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 20

ตาราง 3 เปรียบเทียบความเชี่ยวชาญในแต่ละสาขาของแต่ละสถาบันการศึกษา

สาขา	สถาบัน	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
ภาษาและ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ					6.85					
วัฒนธรรม	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์								2.57		
	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์										0.28
	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย										0.28
ภาษาและ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย						5.2				
สังคม	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ									2.8	
	มหาวิทยาลัยมหิดล										0.80
	มหาวิทยาลัยศิลปากร										0.80
	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์										0.04
ภาษาและ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย							4			
ทัศนคติ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์							4			
	มหาวิทยาลัยขอนแก่น									2	
การวางแผน	มหาวิทยาลัยมหิดล								3.76		
ภาษา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย									2.41	
	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ										1.85
	มหาวิทยาลัยศิลปากร										1.51
	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์										0.28
	มหาวิทยาลัยขอนแก่น										0.16

ผลจากการวิเคราะห์ตาราง 3 พบว่า ความเชี่ยวชาญในแต่ละสาขาของภาษาศาสตร์เชิงสังคมของแต่ละสถาบันการศึกษานั้น สาขาภาษาและวัฒนธรรม นับได้ว่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นสถาบันการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในการศึกษาวิจัยในสาขาภาษาและวัฒนธรรมมากที่สุด เนื่องจากมีผลการวิจัยในสาขานี้มากที่สุด คือ อยู่ในระดับ 6.85 รองลงมาได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อยู่ในระดับ 2.57 อันดับที่ 3 ได้แก่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อยู่ในระดับ 0.28

ส่วนในสาขาภาษาและสังคม นับได้ว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในการศึกษาวิจัยในสาขาภาษาและสังคมมากที่สุด เนื่องจากมีผลการวิจัยในสาขานี้มากที่สุด คือ อยู่ในระดับ 5.2 รองลงมาได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อยู่ในระดับ 2.8 อันดับที่ 3 ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยศิลปากร อยู่ในระดับ 0.8

ในสาขาภาษาและทัศนคติ นับได้ว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นสถาบันการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในการศึกษาวิจัยในสาขาภาษาและทัศนคติมากที่สุด เนื่องจากมีผลการวิจัยในสาขานี้มากที่สุด คือ อยู่ในระดับ 4 รองลงมาได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น อยู่ในระดับ 2

ในสาขาการวางแผนภาษา นับได้ว่ามหาวิทยาลัยมหิดล เป็นสถาบันการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในการศึกษาวิจัยในสาขาการวางแผนภาษามากที่สุด เนื่องจากมีผลการวิจัยในสาขานี้มากที่สุด คือ อยู่ในระดับ 3.76 รองลงมาได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อยู่ในระดับ 2.41 อันดับที่ 3 ได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อยู่ในระดับ 1.85

จะเห็นได้ว่าสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งมีความเชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ไม่เท่ากัน โดยในสาขาภาษาและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีความเชี่ยวชาญมากที่สุด สาขาภาษาและสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีความเชี่ยวชาญมากที่สุด สาขาภาษาและทัศนคติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีความเชี่ยวชาญมากที่สุด และสาขาการวางแผนภาษา มหาวิทยาลัยมหิดลมีความเชี่ยวชาญมากที่สุด

อภิปรายผล

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าภาพรวมของงานวิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงสังคมที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม จำนวน 243 เรื่อง นั้น สามารถแบ่งภาษาศาสตร์เชิงสังคมออกเป็น 4 สาขา คือ

1. สาขาภาษาและวัฒนธรรม มีจำนวน 35 เรื่อง
2. สาขาภาษาและสังคม มีจำนวน 25 เรื่อง
3. สาขาภาษาและทัศนคติ มีจำนวน 5 เรื่อง
4. การวางแผนภาษา มีจำนวน 178 เรื่อง

ส่วนภาพรวมของงานวิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงสังคมที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นเพียงภาพรวมแบบกว้าง ๆ เนื่องจากข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัย รวบรวมมาจากวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญามหาบัณฑิต ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเท่านั้น ที่เผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ.2520 ถึง ปี พ.ศ.2533 เท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริงแล้วยังมีงานวิจัยในอีกหลายรูปแบบที่ทำการศึกษาวิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม เช่น รายงานการวิจัยของคณาจารย์ในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ รายงานการวิจัยของหน่วยงานเอกชนต่าง ๆ รายงานการวิจัยของบุคคลอิสระในสาขาอาชีพต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งหากต้องการภาพรวมแบบละเอียดแล้ว ควรจะต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ครบทุกรูปแบบ และทันสมัยมากที่สุด และถ้าทำเช่นนั้นจะต้องใช้เวลาในการทำวิจัยเป็นเวลานานมาก ดังนั้น ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงจำกัดขอบเขตการศึกษาไว้เพียงวิทยานิพนธ์ระดับปริญญามหาบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ.2520 - พ.ศ.2533

จะเห็นได้ว่า ภาพรวมของงานวิจัยทางด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคม ส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาในสาขาการวางแผนภาษา มีผลการวิจัย จำนวน 178 เรื่อง ซึ่งจะศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาภาษาชนกลุ่มน้อย การศึกษาภาษาถิ่น และการศึกษาภาวะทวิภาษาและพหุภาษา ซึ่งนับได้ว่าสร้างภาพรวมในระดับสาขาของภาษาศาสตร์เชิงสังคมได้ชัดเจนมากที่สุดในจำนวนสาขาทั้งหมดของภาษาศาสตร์เชิงสังคม ส่วนในสาขาภาษาและวัฒนธรรมมีผลการวิจัยจำนวน

35 เรื่อง ซึ่งจะศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาภาษาภายใต้วัฒนธรรมเดียวกัน และบทบาทของวัฒนธรรมในการเรียนการสอน และถึงแม้จะมีผลการวิจัยไม่มากนัก แต่ภาพรวมที่ได้นับว่ามีความชัดเจนมากพอสมควร เนื่องจากผลการวิจัยมีการศึกษาครอบคลุมในทุกด้านของการศึกษาภาษาและวัฒนธรรม และในสาขาภาษาและสังคมมีผลการวิจัย จำนวน 25 เรื่อง ซึ่งจะศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาระดับภาษา กรศึกษาการแปรของภาษาและการศึกษาภาษาเฉพาะวงการ ผลการวิจัยในสาขานี้นับว่ามีเพียงจำนวนน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับหัวข้อที่สามารถจะทำการศึกษาวิจัยได้ เช่น การศึกษาระดับของภาษาที่ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ย่อมมีการใช้ภาษาแตกต่างกัน การศึกษาการแปรของภาษาย่อมจะต้องมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแปรของภาษาหลายอย่าง และการศึกษาภาษาเฉพาะวงการยังขาดการศึกษาในอีกหลายวงการ และในสาขาภาษาและทัศนคติมีการวิจัยน้อยที่สุดเพียง 5 เรื่อง ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการทัศนคติต่อภาษามาตรฐาน และทัศนคติต่อภาษาต่างประเทศ จึงทำให้ไม่สามารถสร้างภาพรวมในสาขานี้ได้ เนื่องจากมีผลการวิจัยน้อยเกินไป และยังขาดการศึกษาในหัวข้อทัศนคติต่อภาษาถิ่น ซึ่งเห็นควรว่าน่าจะมีการวิจัยในด้านนี้

ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ พบว่างานวิจัยเรื่องนี้เป็นแหล่งข้อมูลของงานวิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม โดยรวบรวมงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับภาษาศาสตร์เชิงสังคม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 สาขา คือ ภาษาและวัฒนธรรม ภาษาและสังคม ภาษาและทัศนคติ และการวางแผนภาษา โดยจะมีข้อมูลต่าง ๆ ของงานวิจัยในแต่ละเรื่อง เช่น ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง สถาบันที่ผลิตงานวิจัย ปีพุทธศักราชที่ผลิต และผลการวิจัย ทำให้ผู้ที่สนใจที่จะศึกษางานวิจัยในเรื่องใดเรื่องหนึ่งในรายละเอียดต่าง ๆ สามารถไปค้นหาปริญญานิพนธ์เล่มจริงได้ โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลในปริญญานิพนธ์เล่มนี้ และมีประโยชน์ต่อผู้ที่ต้องการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาษาศาสตร์เชิงสังคม สามารถที่จะค้นหาหัวข้อที่ต้องการทำการวิจัยได้จากในส่วนช่องว่างของงานวิจัย ที่ผู้วิจัยพบว่ายังไม่มีผู้ทำการศึกษาวิจัย เพื่อที่จะทำให้ภาพรวมของภาษาศาสตร์เชิงสังคมมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งผู้ที่ต้องการค้นคว้าเกี่ยวกับเอกสารที่เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยก็สามารถคาดคะเนจากชื่อเรื่อง และผลการวิจัยในแหล่งข้อมูลนี้ แล้วไปค้นหาปริญญานิพนธ์เล่มจริงได้ ทำให้มีแหล่งข้อมูลในการเขียนเอกสารอ้างอิง

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจะมีการศึกษาค้นคว้าในหัวข้อต่าง ๆ ที่ยังไม่มีผู้ทำการวิจัยไว้ เพื่อจะทำให้การสร้างภาพรวมของภาษาศาสตร์เชิงสังคมชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. ควรจะมีการศึกษาค้นคว้าวิจัยในการสังเคราะห์งานวิจัยในสาขาใดสาขาหนึ่งของภาษาศาสตร์เชิงสังคมโดยเฉพาะ เพื่อที่จะทำให้สร้างภาพรวมในระดับสาขาของภาษาศาสตร์เชิงสังคมได้ละเอียดและชัดเจนมากขึ้น

3. ควรมีการศึกษาค้นคว้าวิจัยในการสังเคราะห์งานวิจัยในแขนงอื่น ๆ ของภาษาศาสตร์ เช่น ภาษาศาสตร์ประยุกต์ ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา ภาษาศาสตร์-เชิงประวัติศาสตร์ เป็นต้น

4. ควรจะมีการนำผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าวิจัยในครั้งนี้ ไปสร้างเป็นฐานข้อมูลทางด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคม โดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5. ควรจะได้มีการศึกษาแนวโน้มในการศึกษาค้นคว้าวิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงสังคมต่อไปในอนาคต

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ฉวีวรรณ คูหาอภินันท์. สาระสังเขปบทความการทำหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์, 2527.

ดิเรกชัย มหัทธนะสิน. เอกสารประกอบการบรรยายการอบรมครูภาษาไทยระดับมัธยม ตอนปลาย "ความรู้เบื้องต้นทางภาษาศาสตร์". เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2521.

ดีฮู ศรีนราวัฒน์. "ภาษาศาสตร์เชิงสังคม : ขอบเขตและวิธีการศึกษา," ธรรมศาสตร์. 15(1) : 6 : 9 : มีนาคม 2529.

ธัญญรัตน์ ปาณกุล. "ภาษาศาสตร์เชิงสังคมคืออะไร," รามคำแหง. 10(3) : 136 - 139 ; ธันวาคม 2527.

ธีระพันธ์ ล. ทองคำ. วิจัยภาคสนามทางภาษาศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2529

นงลักษณ์ วิรัชชัย. "การสังเคราะห์งานวิจัย," วิธีวิทยาการวิจัย. 8 : 26 - 39 ; กันยายน - ธันวาคม 2529.

ประพาศน์ พฤทธิประภา. อันเนื่องด้วยการวางแผนภาษาในประเทศและภาษาในการศึกษาและสังคม. กรุงเทพฯ : โครงการบรรณบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2528.

ประสงค์ รายณสุข. รายงานการวิจัยการศึกษาปัญหาและวิธีการแก้ไขการพูดภาษาไทยของเด็กชาวเขา. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.

ปราณี กุลละวณิชย์และคณะ. ภาษาทัศนา. กรุงเทพฯ : โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

เรืองเดช ปันเขื่อนชัติย์. ภาษาถิ่นตระกูลไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531.

วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์. "การศึกษาภาษาศาสตร์เชิงสังคม," ข่าวสารวิจัยการศึกษา. 11(1) : 67 - 71 ; มกราคม - มิถุนายน 2528

สุพัฒน์ สุกมลสันต์ "อภิวิเคราะห์งานวิจัย," ข่าวสารการวิจัย 11(1) : 19 - 28 ; ตุลาคม - พฤศจิกายน 2530.

สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม. "การวิเคราะห์เมตต้าของงานวิจัย," วิธีวิทยาการวิจัย. 1 : 16 - 23 ; พฤษภาคม - สิงหาคม 2529.

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. "ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรม," ศาสตร์แห่งภาษา. 6 : มิถุนายน 2529.

อยู่เคียง แช่โค้ว. เอกสารประกอบการบรรยายการอบรมครูภาษาไทยระดับมัธยม ตอนปลาย "ความรู้เบื้องต้นทางภาษาศาสตร์". เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2528.

อังกาบ ผลากรกุล. "ภาษาศาสตร์สังคมกับการเรียนการสอนภาษา," มนุษยศาสตร์. 10(3) : 69 ; มีนาคม 2527.

อุทุมพร จามรมาน. การสังเคราะห์งานวิจัย : เชิงปริมาณ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

Arnold E. and Halliday M.A.K. Language as Social Semeotic. Great Britain : Pitman Press, Bath., 1978.

Bittmar Norbert. Sociolinguistic : a Critical Survery of Theory and Application. University of Konstanz. Birkenhead : William Brothers Ltd., 1974.

Blount G.B. Language, Culture and Society. Massachusetts : Winthrop Publishers, Inc., 1974.

Cassion, Ronald W. Language Culture and Cognition. New York : Macmillan Publishing Co., 1981.

Cohen, Andrew D. A Sociolinguistic Approach to Bilingual Education : Experiments in The American Southwest. Massachusetts : Newbury House, 1975.

Fishman, Joshua A. Sociolinguistics : A Brief Introducation. Massachusetts : Newbury House Publishers., Inc., 1972.

Giglioli, P.P. Language and Social Context. Harmonsworth : Penguin Books Ltd., 1972.

Goodenough, Ward H. Cultural Anthropology and Linguistics. Washington D.C. : Georgetown University Press., 1957.

Greenberg, Joseph H. "Linguistics and Ethnology," in Dell Hymes (ed.) Language in Culture and Society. New York : Harper and Ros, 1964.

Hudson, R.A. Sociolinguitics. London : Cambridge University Press, 1980.

Hymes, D. Foundation of Sociolinguistics. Philadelphia : University of Pennsylvania Press, 1974.

Kjolseth, Rolf, "Bilingual Education Programs in The United States : for Assimilation or Pluralis?," in The Language Education of Minority Children : Selected Reading. Massachusetts : Newbury House, 1972.

Loveday, L. The Sociolinguistics of Learning and Using a Non-native Language. Fergauson Institution of English. Great Britain : A. Wheaton & Co. Ltd., 1982.

Sapir, Edward. Language. New York : Harcourt, Brace & World, 1949.

Trudgill, P. Sociolinguistics : an Introduction. Harmonsworth, England : Penguin Books Ltd., 1974.

Watson, Karen Ann. "Understanding the Man Interaction : the Study of Everybody LLife and Ordinary Tail," in Cuture Learning : Concepts." Hawaii : The East - West Center, 1979.

Whorf, Benjamin L. "Language, Thought and Reality," in John B. Clarrol (ed.), Select Writing of Benjamin L. Whorf. New York : John Willey & Sons, Inc., 1956.

Widdowson, H.G. Teaching Language as Communication. London : Oxford Universiy Press, 1978.

ภาคผนวก

แบบสรุปรายละเอียดงานวิจัย

ชื่อผู้วิจัย .....

ชื่อเรื่อง .....

ปีที่พิมพ์ .....

ประเภทของงาน .....

สถาบัน .....

สาขา .....

สาขาที่เกี่ยวข้อง .....

จุดมุ่งหมายของการวิจัย .....

,.....

,.....

วิธีดำเนินการวิจัย ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง .....

,.....

เครื่องมือที่ใช้/เกณฑ์.....

,.....

สถิติที่ใช้.....

ทฤษฎีที่ใช้วิเคราะห์ .....

ผลการวิจัย.....

,.....

,.....

คำหลัก .....

,.....

ตัวอย่าง

แบบสรุปรายละเอียดงานวิจัย

ชื่อผู้วิจัย เสาวภาคย์ วรลัคนากุล

ชื่อเรื่อง ลักษณะคำซ้ำในภาษาจีนแต้จิ๋ว

ปีที่พิมพ์ 2532

ประเภทงาน วิทยานิพนธ์

สถาบัน มหาวิทยาลัยมหิดล

สาขา ภาษาศาสตร์เชิงสังคม

สาขาที่เกี่ยวข้อง ภาษาศาสตร์บริสุทธิ์

จุดมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อศึกษาลักษณะคำซ้ำในภาษาจีนแต้จิ๋วที่พูดอยู่ในเขตกรุงเทพฯ

วิธีดำเนินการวิจัย ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง ผู้บอกภาษาที่เป็นเจ้าของภาษา ซึ่งมีอายุ 40 - 67 ปี และอยู่ในประเทศไทยมานานกว่า 20 ปี จำนวน 4 คน และตัวผู้วิจัย

เครื่องมือที่ใช้/เกณฑ์ -

สถิติที่ใช้ -

ทฤษฎีที่ใช้วิเคราะห์ -

ผลการวิจัย ลักษณะคำซ้ำในภาษาจีนแต้จิ๋วเป็นการซ้ำคำ หรือซ้ำพยางค์ ซึ่งแบ่งตามจำนวนพยางค์ได้ 3 ประเภท คือ คำซ้ำ 2 พยางค์, 3 พยางค์ และ 4 พยางค์ ลักษณะการซ้ำมี 2 ลักษณะ คือ คำซ้ำติดต่อกันมี 7 รูปแบบ และคำซ้ำไม่ติดต่อกันมี 5 รูปแบบ ส่วนความหมายนั้น อาจเปลี่ยนไปจากเดิมมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับเสียงวรรณยุกต์ ชนิดของคำ และตำแหน่งของคำซ้ำในประโยค

คำหลัก ภาษาศาสตร์เชิงสังคม การวางแผนภาษา ภาษาชนกลุ่มน้อย ภาษาจีน-แต้จิ๋ว คำซ้ำ

ตัวอย่าง

แบบสรุปรายละเอียดงานวิจัย

ชื่อผู้วิจัย สิริกาญจน์ เจริญธรรม

ชื่อเรื่อง ภาษาช่อง หมู่บ้านทุ่งตาอิน ตำบลพลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

ปีที่พิมพ์ 2530

ประเภทงาน วิทยานิพนธ์

สถาบัน มหาวิทยาลัยศิลปากร

สาขา ภาษาศาสตร์เชิงสังคม

สาขาที่เกี่ยวข้อง ภาษาศาสตร์บริสุทธิ์

จุดมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อศึกษาลักษณะเสียง คำ และประโยค ในภาษาช่อง

วิธีดำเนินการวิจัย ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง ผู้บอกภาษา 2 คน อายุประมาณ 50 - 60 ปี

เครื่องมือที่ใช้/เกณฑ์ -

สถิติที่ใช้ -

ทฤษฎีที่ใช้วิเคราะห์ -

ผลการวิจัย ระบบเสียงประกอบด้วยพยัญชนะต้นเดี่ยว 21 เสียง พยัญชนะท้าย 12 หน่วยเสียง และพยัญชนะควบกล้ำ 11 หน่วยเสียง สระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง และสระประสม 3 หน่วยเสียง โครงสร้างพยางค์มี 9 ลักษณะ ลักษณะน้ำเสียง 4 ลักษณะ คำส่วนใหญ่จะเป็นคำพยางค์เดียว การสร้างคำโดยมากจะเป็นแบบคำประสมประโยค มีโครงสร้าง SVO มีรูปแบบการใช้ 3 รูปแบบ คือ ประโยคบอกเล่า คำสั่ง และคำถาม

คำหลัก ภาษาศาตร์เชิงสังคม การวางแผนภาษา ภาษาชนกลุ่มน้อย ภาษาช่อง ระบบเสียง

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล นางสาวจิราภรณ์ มูลมั่ง

เกิดวันที่ 7 เดือนพฤษภาคม พุทธศักราช 2510

สถานที่เกิด 55/3 หมู่ 5 บ้านไพรทอง ถนนเชียงใหม่-พร้าว ตำบลหนองหาร

อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ 50290 โทรศัพท์ (053) 498104

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 300/24 ซอยอุดมสุข ถนนรัชดาภิเษก เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10310

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน เจ้าหน้าที่บุคคล 4

สถานที่ทำงานปัจจุบัน งานพัฒนาและฝึกอบรม กองการเจ้าหน้าที่

สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

โทรศัพท์ 2583994

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2525	สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนดาราวิทยาลัย
พ.ศ.2528	สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย
พ.ศ.2532	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี กศ.บ. เกียรตินิยมอันดับสอง (วิชาเอกภาษาไทย วิชาโทภาษาอังกฤษ) จากมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ.2536	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท กศ.ม. (ภาษาศาสตร์การศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การสังเคราะห์งานวิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม

บทคัดย่อ

ของ

จิราภรณ์ มูลมั่ง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาศาสตร์การศึกษา
มีนาคม 2537

งานวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสังเคราะห์งานวิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม และเพื่อสร้างภาพรวมในด้านความสัมพันธ์ระหว่างงานวิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้มาจากวิทยานิพนธ์ระดับปริญญามหาบัณฑิตที่ศึกษาเกี่ยวกับภาษาศาสตร์เชิงสังคมจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในประเทศไทย ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งพิมพ์เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ.2520 ถึงปี พ.ศ.2533 จำนวน 243 เรื่อง

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าอาจแบ่งงานวิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม จำนวน 243 เรื่อง ออกได้เป็น 4 สาขา คือ สาขาภาษาและวัฒนธรรม (35 เรื่อง) สาขาภาษาและสังคม (25 เรื่อง) สาขาภาษาและทัศนคติ (5 เรื่อง) และสาขาการวางแผนภาษา (178 เรื่อง) งานวิจัยในสาขาการวางแผนภาษามีจำนวนมากที่สุดนั้น เป็นงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องระบบเสียงในภาษาชนกลุ่มน้อยและภาษาถิ่น และงานวิจัยในสาขาภาษาและทัศนคติมีจำนวนน้อยที่สุด โดยทำการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติต่อภาษามาตรฐานและต่อภาษาต่างประเทศ ส่วนความสัมพันธ์ในระดับสาขาของภาษาศาสตร์เชิงสังคมนั้น งานวิจัยทั้ง 4 สาขา มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยจะพบว่าในการศึกษาการใช้ภาษาของคนในสังคมนั้น จะมีวัฒนธรรมของผู้พูด ทัศนคติต่อภาษาของผู้พูด และปัจจัยทางสังคมต่าง ๆ เช่น เพศ วัย อาชีพ มารยาท และความสุภาพ เป็นต้น แทรกอยู่ในภาษาที่พูด ส่วนในการวางแผนภาษานั้นจะเป็นการศึกษาหาแนวทางที่จะทำให้คนในสังคมสามารถใช้ภาษาเดียวกัน คือ ภาษาไทยมาตรฐานเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชาติ

THE SYNTHESIS OF RESEARCHES IN SOCIOLINGUISTICS

AN ABSTRACT

BY

JIRAPORN MOONMANG

Presented in partial fulfillment of the requirements

for the Master of Education degree in Educational Linguistics

at Srinakharinwirot University

March 1994

The purpose of this research was to create a synthesis of Sociolinguistics researches conducted at Thai universities in 1977 - 1990. A total of 243 researches was conducted.

Findings reveal that there were 243 researches in 4 fields : 178 researches in Language Planning, 35 researches in Language and Culture, 25 researches in Language and Society and 5 researches in Language and Attitude. Researches in Language Planning ranked nighest in number ; studies a phonological system of minority language and Thai dialects. Researches in Language and Attitude were few in number and were about attitude to standard language and foreign language.

There was a close relationship among researches in the 4 fields of Sociolinguistics, that was, language use was very much influenced by the speaker's culture, attitude and other social factors such as sex, age - group, profession and up bringing. For language planning there had been a tendency to make everyone use standard Thai as media of communication for the sake of the country's unity.